

SIIRTOKANSAN KALENTERI

1921

JOS TE AIOTTE LÄHETTÄÄ

RAHAA SUOMEEN

TE MENETTELETTE VIISAASTI JOS TEETTE
LÄHETYKSENNE MEIDÄN KAUTTAMME.

Kaikki meidän ulosmaksumme SUOMESSA toimitetaan meidän takuullamme kaikella tarkkuudella ja ehdottomalla varmuudella.

Liiketuttaviemme tiedoksi täten ilmoitamme, että rahan kurssi nykyään on sangen vaihteleva, jonka vuoksi emme siis voi tänä aikana ilmoittaa mitään määrättyä kurssia rahälähetyksille Suomeen. Me toivomme kuitenkin, että lukuisat liiketuttavamme nyt, kuten ennenkin, täydellä luottamuksella uskovat rahälähetyksensä meidän huostaamme siinä varmassa vakaumuksessa, että me aina maksamme

KORKEIMMAN MAHDOLLISEN KURSSIN.

Käyttäkää nykyisiä hyviä kurssiolosuhteita hyväksenne niin kauan kuin siihen on tilaisuutta, sillä kurssi voi muuttua milloin hyvänsä.

NIELSEN & LUNDBECK,

Vanhin ja suurin suomalainen pankkiriiliike Amerikassa.

24 STATE STREET, NEW, YORK

Haarakonttorit:

176 North Dearborn St., Chicago, Ill.
115 Cherry St., Seattle, Wash.

Suurin Suomalainen
Kello- ja Kultatavarain Liike

The Savolainen Company

Suosittelee laajalti tunnettuja
Kello-, Kulta- ja Hopea-alalle
kuuluvia tavaroitaan. Edisonin,
Victoria ja Columbia y.
m. fonograafeja ja levyjä.

Rehellinen ja nopea palvelus.
Varmoille ostajille helpot
maksuehdot. Pyytäkää hinnastoamme. — Kunniottavimmin,

Laikani ostettu: Heinäkuu 1957

SIIRTOLAIUUSINSTITUUTTI
MIGRATIONSINSTITUTET
Turun Yliopisto
20500 Turku 50 ☎ 17536

62-1978
Agros

The Agros Corporation, New York
Maksettu pääoma \$500,000.00

Agros, Ltd., Helsinki,
Maksettu pääoma 42,000,000 Smkaa

WIENTILIIKE TUONTILIIKE

Suomen ja Amerikan Tuotteita

A. B. Agros Osake-Yhtiö
Agros rakennus, Helsinki, Suomi.

The Agros Corporation,
27 William St., New York, N. Y.

Ruotsin Amerikan Linja

(SWEDISH AMERICAN
LINE)

SUORIN JA SOPIVIN TIE SUOMEEN JA SUOMESTA

GÖTEBORGIN—TUKHOLMAN KAUTTA
Höyryl. "STOCKHOLM" ja "DROTTNINGHOLM"

Ovat varustetut kaikilla nykyajan laitoksilla matkustajien mukavuudeksi ja turvallisuudeksi.

Matkustajat, jotka matkustavat kolmannessa luokassa näissä laivoissa sijoitetaan mukaviin hytteihin, joissa on vuoteita 2 eli 4 hengelle. Hytit ovat valoisat, puhtaat, raikasilmäiset ja varustetut parhaimmilla makuuvaatteilla, peileillä ja pesukaapeilla sekä raitiilla vedellä kaikin ajoin. Ruokasalit ovat valoisat ja rattaosat ja niin ovat myös tupakka- ja istumahuoneet. Mitä ruokaan tulee, on se hyvää, tuoretta ja hyvin valmistettua. Rumiinliikuntaa ja virkistystä varten on varattu avarat tilat niin hyvin kannelle kuin alhaallekin. Kylpyhuoneet ja lavatoriot ovat parhainta nykyaikaista mallia. — Suurin etu SUOMALAISILLE matkustamisesta tällä linjalla on siinä, että he nousevat laivaan laiturilta

"Swedish American Line Dock, Foot W. 55th St." New Yorkissa ja astuvat maihin Göteborgissa. Ruotsissa josta on ainoastaan noin vuorokauden matka Suomeen. — Lähempiä tietoja ja pilettejä saadaan paikallisasiainmiehiltä tai linjan pääasiainmieheltä.

NIELSEN & LUNDBECK,
24 STATE STREET, NEW, YORK

SIIRTO LAISUUSINSTITUUTTI
MICHIGAN INSTITUTUT
Turun Yliopisto
20500 Turku 50 ☎ 17536

First National Bank Hancock, Michigan

Välittää rahalähetyksiä
Suomeen postin kautta
ja sähköitse korkeim-
man kurssin jälkeen

Pikainen palvelus
annetaan kaikille.

Pyytäkää rahalähetykskaavakkeitam-
me ja kurssilistaa.

KANSALLIS-OSAKE-PANKKI

Perustettu 1889.

Osakepääoma Smk. 150.000,000
Vararahastot Smk. 88.000,000

Pääkonttori: Helsingissä, Aleksanterinkatu 42.

Haarakonttoreita:

Alavus, Elisenvaara, Forssa, Haapavesi, Hamina, Hanko, Heinola, Heinävesi, Helsinki-Kallio, Helsinki-Töölö, Hyvinkää, Hämeenkyrö, Hämeenlinna, Härmä, Ii, Iisalmi, Iittala, Ilmajoki, Ilomantsi, Imatra, Jaakkima, Jalasjärvi, Joensuu, Jyväskylä, Jämsä, Kajaani, Kalajoki, Kangasala, Kangasniemi, Kannus, Karhula, Karstula, Karttula, Kaskinen, Kauhajoki, Kauhava, Kemi, Kemijärvi, Kerava, Kiviniemi, Koivisto, Kokemäki, Kokkola, Korpilahti, Koski H. I., Kotka, Kouvola, Kristiina, Kuhmoinen, Kuopio, Kuortane, Kurikka, Kuusankoski, Käkisalmi, Lahti, Laihia, Laitila, Lammii, Lappeenranta, Lapua, Lavia, Leppävirta, Lieksa, Liminka, Lohja, Loimaa, Loviisa, Luopioinen, Luvia, Marttila, Merikarvia, Mikkeli, Mäntyharju, Nakkila, Nilsiä, Nokia, Nurmes, Orimattila, Orivesi, Oulainen, Oulu, Pori, Porvoo, Puumala, Pyhäjärvi, U. I., Raabe, Rauma, Rautalampi, Riihimäki, Rovaniemi, Ruovesi-Visuvesi, Saarijärvi, Salmi, Salo, Savonlinna, Seinäjoki, Somero, Sortavala, Suonenjoki, Taavetti, Tampere, Terijoki, Tornio, Turenki, Turku, Urjala, Uusikaupunki, Vaasa, Valkeakoski, Vammala, Varkaus, Vihti, Wiipuri, Viipputa, Virojoki-Virolahti, Värsilä, Ylistaro, Ylitornio, Ylivieska, Ähtäri.

Kansallis-Osake-Pankki ottaa vastaan rahoja korkoa kasvamaan **talletustilille, säästötillille ja juoksevalle tilille**. Edullisin talletusmuoto on **karttuva talletus**, koska siinä **rahat kasvavat korkoa korolle**, kun korko puolivuositain lisätään pääomaan pankin toimesta, omistajan tarvitsematta itse vaivautua. Karttuvalla talletuksella maksetaan rahoista aina kulloinkin voimassa oleva **korkein talletuskorko**. Omistajalle annetaan pyynnöstä milloin hyvänsä tili-ote pankista.

Kansallis-Osake-Pankki toimittaa kaikkia täydelliseen pankkiliikkeeseen kuuluvia asioita.

Rahalähetyksiä Suomeen Kansallis-Osake-Pankin välityksellä toimittavat kaikki luotettavat amerikalaiset pankit sekä Amerikan suomalaiset rahanvälitysliikkeet. **Määritkää aina rahat lähetettäväksi Kansallis-Osake-Pankille.**

LUOTTO-PANKKI O-Y.

Suomi, Helsinki

Omat varat yli 15,000,000 markkaa

Täydellinen Pankkiliike

Joulukuun ensimmäisestä päivästä alkaen v. 1920, makamme toistaiseksi korkoa talletuksista:

6 kk. irtisanomisella 7 pros.
Juoksevalla tiillä 5½ pros.

Lähetettäessä rahoja Suomeen tallettaviksi, määrätään asiamiehellenne, että rahanne ovat talletettavat—
LUOTTO-PANKKIIN.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI
MIGRATIONENS INSTITUTET
Turun Yhteisö

20500 Turku 50 17336

O-Y POHJOISMAIDEN YHDYSPANKKI

(A-B NORDISKA FÖRENINGSBANKEN)

Omat varat Smkaa 225,000,000

SÄHKÖOSOTE: UNITAS

Syntyneenä Suomen Yhdyspankin ja Pohjoismaiden Osakepankin Kauppaa ja Teollisuutta varten yhteensulautumisesta jatkaa tämä pankki Yhdyspankin ja Pohjoismaiden Osakepankin liikettä kaikilla niillä paikkakunnilla, joilla nämä ovat aikaisemmin toimineet. — Paitsi pääkonttoria HELSINGISSÄ on pankilla siten seuraavilla paikkakunnilla haarakonttorit:

Forssa	Kuopio	Rauma
Hamina	Käkisalmi	Rovaniemi
Hanko	Lahti	Savonlinna
Helsinki	Lappeen-	Seinäjoki
Hämeen-	ranta	Sortavala
linna	Lauttakylä	Suolahti
Imatra	Liekka	Tammisaari
Joensuu	(Pielisjärvi)	Tampere
Jyväskylä	Lovisa	Tornio
Kajaani	Maarian-	Turku
Kannus	hamina	Uusikaar-
Karja	Mikkeli	lepyy
Kemi	Oravainen	Vaasa
Kiuruvesi	Oulu	Varkaus
Kokkola	Pieksämäki	Viipuri
Kotka	Pietarsaari	Viitasaari
Kouvola	Pori	Värtsilä
Kristiinank-	Porvoo	Vöyri
kaupunki	Raahе	

O-Y Pohjoismaiden Yhdyspankki, jolla aloitetaan toimintansa on talletustilillä, karttuvalla talletustilillä ja juoksevalla tilillä yleisön varoja yhteensä yli yhden miljoardin Suomen markan, vastaanottaa rahoja korkoa kasvavina kaikille mainituille tileille ja toimittaa tehtäviä sekä välittää suorituksia kaikkialla Suomessa. Toimia voi O-Y Pohjoismaiden Yhdyspankille antaa kirjeellisesti

O-Y Pohjoismaiden Yhdyspankille välittävät rahalahetyksiä m. m.: Irving National Bank, New Yorkissa, Finland Steamship Co. Agency New York, New Yorkissa, herrat Nielsen & Lundbeck, New Yorkissa sekä American Express Company, New Yorkissa ja sen kaikki haarakonttorit ja asiamiehet.

Tampereen Säästöpankki

TAMPERE, SUOMI

Valtion tarkastuksen alainen
yleishyödyllinen laitos.

Vararahastot 1,010,000:—

Talletukset 2,000,000:—

Edullinen rahainsijoituspaikka: Talletus ja säästökassatilillä maksetaan käypä korkein talletuskorko tai lisätään se puolivuosisin pääomaan kasvamaan korkoa korolle.

Rahoja voi lähettää kirjeessä, talletus-, säästökassa ja juoksevalle tilille, joko yleensä käyvissä Amerikan tai Englannin a-v pankkivekseleissä, moneyordereissa tai shekeissä. Lähettäjiä hyvitetään edullisimman käyvän pankkikurssin mukaan.

Talletus- ja säästökirjoillamme saadaan nostaa rahoja ja niihin lisätä useissa paikoissa Suomessa, missä suomalaisia säästöpankkeja löytyy

Lähettäjän tai tallettajan määräyksestä maksetaan tai lähetetään rahoja kaikkialle Suomessa ja myöskin ulkomaille.

SUOMEN LIITTOPANKKI O-Y.

Vaasan Osakepankin, perustettu 1879,
Turun Osakepankin, perustettu 1896. sekä
Landtmannabanken, Aktiebolag'in, per. 1910, yhtymä.

OMAT VARAT 236 MILJOONAA MARKKAA

Pääkonttorit: Vaasa, Turku, Helsinki.

Haarakonttorit:

Degerby, Eckerö, Finppy, Geta, Godby, Grankulla, Inkoo, Jepua, Kaskinen, Kauhava, Kemiö, Kirkkonummi, Kokkola, Korsnäs, Kristinankaupunki, Kruununkylä, Kulosaari (Helsinki), Kumlinge, Kurikka, Lappträsk, Lapväärti, Liljendal, Lohja, Loimaa, Loviisa, Maalahti, Maarianhamina, Myrskylä, Naantali, Närpiö, Oravainen, Oulu, Parainen, Petolahti, Pietarsaari, Pirttikylä, Pori, Porvoo, Purmo, Pyhtää, Salo, Siipyy, Sipoo, Skuru, Sund, Tammisaari, Tampere, Teuva, Uusikaarlepyy, Uusikaupunki, Vestanfjärd, Vårdö, Vöyri, Ylimarku. Ähtävä, Ätsäri.

Pankki ostaa ja myy amerikalaista rahaa sekä amerikalaisia vekseleitä ja shekkejä. Vastaanottaa rahoja korkoa kasvamaan osuille eri tileille, joista **Karttuva Talletustili (Pääomatili)** on sopivin ulkomailta oleskeleville henkilöille.

Varoille, jotka ovat talletetut tälle tilille, maksetaan nim. korkein sanomalehdissä ilmoitettu korko, joka, tallettajan siitä huolehtimatta, puolivuositain lisätään pääomaan, joka näin ollen kasvaa korkoa korolle.

Talletus, joka on pankissa koko kalenterivuoden, oikeuttaa osallisuuteen pankin voittoon.

Raha-asioissa voidaan kääntyä suoraan kirjallisesti mihinkä hyvänsä edellämainituista pankin konttoreista.

UUSI SUOMI

HELSINKI
ANTINKATU N:o 4,

SÄHKÖOSOTE:
UUSISUOMI

JOS HALUATTE SEURATA KOTIMAAN ASI-
OITA JA SAADA OIKEAT TIEDOT,
NIIN TILATKAA SILLOIN

UUSI SUOMI johtava valtiollinen ja
kansallinen lehti, joka
ilmestyy Helsingissä
joka päivä.

UUSI SUOMI maksaa Amerikkaan pos-
timaksuineen vuosi \$10,
½ vuodelta \$5 ja nel-
jänes vuodelta \$2.50.

UUSI SUOMI on myöskin Suomen edul-
lisin ilmoituslehti, sillä
se leviää laajalti varak-
väestön keskuuteen.

Uuden Suomen yhteydessä julkaistaan erikois-
lehtenä ioka päivä pirteä ja ytimekäs

ILTALEHTI, joka maksaa koko vuo-
delta \$5.00, puolelta vuo-
delta \$2.50 ja neljännes-
vuodelta \$1.25.

Helsingin Sanomat

*on Suomen enimmin levinnyt joka
päivä ilmestyyvä sanomalehti.*

Tilaushinta 1 dol-
lari kuukaudelta on so-
pivin lähettää money-
orderina osotteella
HELSINGIN SANOMAT
SUOMI (FINLAND)

*Kotimaasi oloja seurataksesi on
sinun välttämättömästi tilattava—*

Helsingin Sanomat

Suomeen

välitämme rahoja nopeimmin
ja varmimmin sekä yksi-
tyisille että talletuksille
pankkeihin.

Seuraaviin tunnettuihin ja vakavaraisiin pank-
keihin välitämme talletuksia korkeinta
korkoa vastaan:

O.Y. Pohjoism. Yhdyspankkiin, Helsingissä,
Helsingin Osakepankkiin, Helsingissä,
Kansallis-Osakepankkiin, Helsingissä,
Värsän Osakepankkiin, Vaasassa,
O-Y Liittopankkiin, Turussa,

ynnä haarakonttoreihin
kaikkiilla maaseuduilla, kuin
myös kaikkiin Suomen säästöpankkeihin.

HEDMAN, HORNBERG & COMPANY,

Vanhin Suomalainen Pankkilike Amerikassa
5 STATE ST., NEW YORK, N. Y.

Kortistoi + 6.4.32

SIIRTOKANSAN KALENTERI

1921

IV VUOSIKERTA

DULUTH, MINNESOTA

Yhdysvaltain ja Canadian Suomalainen Sanomalehti.

PÄIVALEHDEN KIRJAPAINO,
 14
DULUTH, MINNESOTA, 1920.

Lukijalle.

Yhdysvaltain ja Canadian Suomalainen Sanomalehtiliitto on lyhyellä olemassaolonsa ajalla koettanut olla vaatimattomana lisänä kaikkien niiden hyveiden palveluksessa, joita yhteisvoimin tahdotaan toteuttaa yhteiskunnan ja yksilöiden hyväksi. Pitkälle ei ole tosin päästy eikä suunniteltuja ääriviivoja ole voitu vahventaa ja vain ponnistellen on ne jaksettu edelleen häämöittävinä tienviittoina säilyttää.

Jo silloin kuin Suomalaisen Sanomalehtiliiton perustusajatus laskettiin, katsottiin ensimmäiseksi velvollisuudeksi suomalaisen kirjallisuutemme kehittäminen, ennenkaikkia juuri suomalaisen sanomalehdistömme, mutta myöskin kaunokirjallisuutemme, jota meillä on vain niukasti, jota pidettäköön liiton synnyttäjänä. Viimemainitun toteuttaminen päätettiin alottaa sellaisen vuosikirjan julkaisemisella, joka käsitteleisi asioita yleismaailmallisesti eikä vain rajoitetuissa erinäisille tarkoituksille omistetuissa, suurimmalta osalta määritellyn yhdyskuntain periaatteita ja pyrkimyksiä edistävissä muodossa, jotka sanan vastaavassa merkityksessä myöskin ovat tarpeen vaatimia ja niinollen sellaisten vuosikirjain lehdet tarvitaan suurimmalta osalta niitä aatteita edistävästi palvelemaan. Mainittua vajavaisuutta poistamaan syntyi Siirtokansan Kalenteri ja on **se tähän mennessä** taivaltanut jo kolmisen vuotta lähtien nyt neljännelle.

Vaativattomana ja puutteellisenakin on se saavut-
tanut laajat ystäväpiirit kaikkialla minne sille on vain
tietä ennätetty avata, siten antaen täydellisen vasta-
kaiun sille katsomukselle, joka ilmeni tämäntapaisen
vuosikirjan tarpeellisuudesta.

Lähtiessään nyt neljännelle vuositaipaleelleen toi-
vomme, että se löytäisi entisen lämpimän vastaanoton
kodeissa, joihin se on tähän mennessä tiensä löytänyt
ja että niissäkin piireissä, joihin se ensikertalaisena
tervehdyksensä tuopi saavuttaisi saman mieltymyksen.

Samalla kuin kalenterimme tuopi tervehdyksensä
suomalaisten siirtolaisten koteihin tällä puolen valta-
merta, samalla se myöskin pyytää saattaa suomalaisen
siirtokansan yhteisen tervehdyksen rakkaaseen synnyin-
maahamme, jonne kalenteriamme leviää huomatu-
sti, ei ainoastaan niihin koteihin siellä, joihin sitä täällä
olevat omaiset lähettävät, vaan laajempiinkin piireihin
kirjakauppojen välityksellä, jotka sitä hyvántahtoisesti
levittävät.

Kaikille niille henkilöille, jotka ovat arvokkailla
kirjoituksillaan vuosikirjamme sisältöä arvostaneet
lausumme kunnioittavimmat kiitokset.

Duluth, Minn., marraskuulla, 1920.

*Yhdysvaltain ja Canadian Suomalainen Sanomalehti-
Liitto.*

PIMENNYKSIÄ.

Vuonna 1921 tapahtuu 4 pimennystä, 2 auringossa
ja 2 kuussa.

Ensimmäinen auringonpimennys, jossa auringon kes-
kus pimenee, tapahtuu huhtik. 7 p., ei kuitenkaan näy
Yhdysvalloissa.

Toinen auringonpimennys, joka on täydellinen, ta-
pahtuu syysk. 30 p. — lokak. 1 p., on niinkään Yhdys-
valloissa näkymätön.

Kuunpimennys, joka on täydellinen, tapahtuu huh-
tik. 21 p. ja on alku pimennyksestä näkyvä Pohjois-
Amerikassa, Etelä-Amerikassa, Atlantin valtamerellä ja
Tyynellämerellä; loppuosa näkyy Pohjois- ja Etelä-Ame-
rikassa, Australiassa, Tyynellämerellä ja itäosassa Aa-
siasa.

Osittainen kuunpimennys tapahtuu lokak. 16 p. ja
näkyy Yhdysvalloissa; alkuosa näkyy yleensä Aasiassa
(paitsi itäosassa) Europassa, Afrikassa, itäosassa Etelä-
Amerikaa sekä Indian ja Atlantin valtamerillä; loppu-
osa näkyy länsiosassa Aasiaa, Europassa, Etelä- ja Poh-
jois-Amerikassa, paitsi etäisintä länsiosaa, Atlantin val-
tamerellä sekä länsiosassa Indian valtameriä.

Merkkien selityksiä.

● Uusi kuu. ☾ Ensim. neljännes. ☽ Täysi kuu.
☾ Viimeinen neljännes.

TAMMIKUU

1 L Uud. v. p.	16 S 2 s. Loppiais.
2 S Sun. j. Uudenv. p.	17 M Anton ③ [Ilmari]
3 M Eenokki [Aapeli] ©	18 T Laura
4 T Ruut	19 K Heikki
5 K Lea	20 T Fabian
6 T Loppiainen	21 P Aune
7 P Aukusti	22 L Fridolf
8 L Gunnar	23 S 3 s. Loppiais. Meri
9 S 1 s. Loppiaisesta ⑤	24 M Jarl ⑤
10 M Sigurd [Veikko]	25 T Paavali
11 T Osvald	26 K Polykarpus
12 K Toini	27 T Viljo
13 T Nuutti	28 P Kaarlo
14 P Feeliks	29 L Valter
15 L Siviä	30 S 4 s. Loppiais. ©
	31 M Alli [Gunilla]

Muisto- ja merkkipäiviä.

1863. Lincoln julistaa orjien vapautuksen.
1888. Uno Cygnaeus kuoli.
1919. 5.000 tavarain lastaajaa N. Y. Central tiellä tekee työlakon.
1919. Herbert C. Hoover nimitetään kansainvälisen hätäaputyön ylläjohtajaksi.
1919. Jugo-slaavit muodostavat uuden hallituksen Belgradissa (Serbia, Montenegro, Bosnia, Herzegovina, Dalmatia, Kroatia ja Slovenia).
1919. Theodor Roosevelt kuoli Oyster Bayssa, N. Y.
1919. Republikaaninen kansalliskomitea kokoontuu Chicagossa ja ensi kerran saavat naisetustajat siinä edustus-oikeuden.
1818. Sakari Topelius syntyy.
1919. Syntyy Luxemburgin tasavalta ja elää se 6 t.
1919. Punasten nostamassa kapinassa Buenos Ayressa saa 800 surmansa ja 5,000 haavoittuu.
- Suomen ensimmäinen sanomalehti, ruotsinkielinen, alkoi 1771. — Ensimmäinen suomenkielinen sanomalehti ilmest. Turussa 1776, nimeltä "Suomenkielisiä Tietosanomiam".
1919. Sacramentossa, Cal., tuomitaan 46 i. w. w. läistä syyllisiksi hallituksen vastustamiseen ja salallittoutumiseen.
1919. Teneseen lainlaatikunta tekee päätöksen kuolemanrangaistuksen uudelleen käytäntönotosta.
- Vapustaistelun vuosipäivä Suomessa.
1919. Yhdysvaltain hallitus tunnusti Puolan itsenäisen hallituksen Paderewski presidentiksi.

Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:

1 p. Uudenvuodenpäivä: kaikissa valtioissa. — 8 p. Orleansin tappelun vuosipäivä Louisianaassa.

Juhlapäiviä Canadassa:

1 p. Uudenvuodenpäivä: kaikissa maakunnissa ja terri-
torioissa.

TAMMIKUU

E. O. TOLONEN & COMPANY

443 Broome St., New York, N. Y.

Kirjeenvaihtaja Suomessa: Luotto-Pankki O-Y.

HELMIKUU

1 T Bertta	15 T Sipri
2 K Kynttelinpäivä	16 K Julia
3 T Huugo	17 T Väinö
4 P Ansgarius	18 P Tyyra
5 L Agda, Armi	19 L Kauppo
6 S Laskiaissun. Doron- 7 M Rikhard [tea 8 T Laina ● 9 K Naima 10 T Elina, Elli 11 P Eufrosyne 12 L Elma	20 S 2 s. Paast. Hulda 21 M Keijo 22 T Tuulikki ☉ 23 K Tertuulianus 24 T Matti 25 P Viktoria 26 L Nestor
13 S 1 s. Paast. Sulo	27 S 3 s. Paast. Torsti
14 M Valentin	28 M Onni

Muisto- ja merkkipäiviä.

4. 1919. Connecticutin valtion lainlaatijakunta kieltäytyi hyväksymästä koko maata koskevaa kielto lakia,, ollen se ensimmäinen valtio kiellossa.

5. 1804. J. L. Runeberg syntyi.

7. 1919. Saksan eduskunta kokoontuu Weimarissa. 28 naisedustajaa.

7. 1919. Luxemburgin eduskunta hyväksyy kokeeksi lain, jonka mukaan naisille myönnetään äänioikeus ja ovat he kelpoisia virkoihin.

8. Laskiainen.

9. 1919. Puolan ensimmäinen perustuslaillinen eduskunta kokoontuu Warsovassa.

9. 1919. Neljäkymmentä sufragettinaista vangitaan Washingtonissa, kun he toimeenpannun kulkueen jälkeen polttavat presid. Wilsonin kuvan Valkean Talon edustalla.

11. 1919. Saksan eduskunta valitsee Friedrich Ebertin maan presidentiksi.

11. 1919. Tuotiin länneltä 53 radikaalista punasta Ellisaarelle lähetettäväksi kukin kotimaahansa.

15. 1899. Helmikuun manifesti annettiin Suomelle.

16. 1919. Itävallassa ensimmäiset yleiset vaalit eduskuntajäsenien valitsemiseksi.

18. 1546. Martin Luther kuoli.

22. 1732. George Washington syntyi. — Pohjan Tähti, ensimmäinen suomalainen raittiusseura Yhdysvalloissa, perustettiin Hancockissa, Mich., 1885.

27. 1860. Suomessa peruutettiin kymmenen vuotta aikaisemmin (1850) annettu kielto suomenkielisten kirjojen painamisesta.

28. 1835. Kalevala-päivä. Kalevalan ensimmäinen laitos valmistui.

Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:

12 p. Abraham Lincolnin syntymäpäivä; melkein kaikissa valtioissa. — 22 p. George Washingtonin syntymäpäivä; kaikissa valtioissa.

HELMIKUU

E. O. TOLONEN & COMPANY

443 BROOME STREET, NEW YORK, N. Y.

Liike sijaitsee Broadway- ja Broome-katujen kulmassa, Suomen pääkonsulinviraston viereisessä huoneustossa.

Kirjeenvaihtaja Suomessa: Luotto-Pankki O.Y.

MAALISKUU

1 T Alpo	17 T Kerttu
2 K Fanni	18 P Edward [seppi]
3 T Kauko	19 L Marian ilm. p. Joo-
4 P Adrian	
5 L Laila	20 S Palmus Jaakkima
6 S 4 s. Puolipaast.	21 M Pentti
7 M Perpetua [Rudolf]	22 T Vihtori
8 T Vilppu	23 K Akseli
9 K Edvin	24 T Gabriel
10 T Aura	25 P Pitkäperjantai
11 P Kalervo	26 L Immanuel
12 L Gregorius	
13 S 5 s. Paast. Ernesti	27 S Pääsiäisp. Soini
14 M Matilda	28 M 2 Pääsiäisp. Armas
15 T Risto	29 T Jonas
16 K Herbert	30 K Usko
	31 T Irma

Muisto- ja merkkipäiviä.

1919. Juutalaisten Zurichissä pitämässä maailman-kongressissa hyväksyttiin, että Palestiina on tunnustettava juutalaiseksi valtakunnaksi ja että juutalaiset kaikissa maissa saavat oikeutta.
1919. Herbert Hoover nimitettiin ylitirehtööriksi American Relief Administration avustustyössä, jota varten myönnettiin Euroopan hätäakarsivia maita varten 100,000,000 dollaria.
1917. Venäjän vallankumous alkoi.
1919. Clevelandissa, O., pitämässään puheessa sosialistijohtaja Eugene W. Debs suosittelee Venäjän Soviethallitusta ja ylistää Trotskyä "nykyajan suurimmaksi valtiomieheksi."
1917. Tsaari Nikolai II luopui hallituksesta.
1813. Tutkimusmatkailija Livingstone syntyi.
1919. Kuvernööri Burnovist allekirjoittaa lain, jonka mukaan naiset Minnesotassa saavat äänestää presidentin vaaleissa.
1890. Suomi-Synodi, Amerikan ensimmäinen suomalainen kirkkokunta perustettiin Calumetissa.
1919. Vieraskielisten sanomalehtien edustajain kokous New Yorkissa Inter-Racial Councilin toimesta.
1809. Suomen perustuslait vahvistaa Aleksanteri I Porvoossa.
1867. Vapaudensankari Maksimilian August Nyhrberg kuoli.
1919. Presbyteriläinen kirkkokunta päättää alottaa koko maailmaa käsittävän raittiusliikkeen.

Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:

- 2 p. Itsenäisyyden julistuspäivä Texasin valtiossa. —
4 p. Presidentin virkaanasettamispäivä Washingtonissa, D. C. — 25 p. Pitkäperjantai: Alabama, Connecticut, Delaware, Florida, Louisiana, Maryland, Minnesota, New Jersey, Pennsylvania.

MAALISKUU

E. O. TOLONEN & COMPANY

443 BROOME STREET, NEW YORK, N. Y.

Jos aikomuksenne on matkustaa Suomeen, tarjoamme Teille shekkejä dollareissa, jotka voitte Suomessa vaihtaa tai markkossa korkeimman kurssin mukaan.

Kirjeenvaihtaja Suomessa: Luotto-Pankki O-Y.

HUHTIKUU

1 P Harald	16 L Jalo
2 L Pellervo	
3 S 1 s. Pääs. jälk.	17 S 3 s. Pääs. jälk.
4 M Anja [Ferdinand	18 M Valdemar [Elias
5 T Irene	19 T Ikäheimo
6 K Vilho	20 K Amalia
7 T Allan	21 T Anselmi
8 P Suoma	22 P Alina
9 L Otto	23 L Yrjö
10 S 2 s. Pääs. jälk. He-	24 S 4 s. Pääs. jälk.
11 M Verna [sekiel	25 M Markus [Albert
12 T Julius	26 T Teresia
13 K Tellervo	27 K Engelbrekt
14 T Tiburtius	28 T Tuure
15 P Linda	29 P Tyko
	30 L Mirjam

Muisto- ja merkkipäiviä.

1919. Parisissa alkoi koko maailmaa käsittävä raittuskonferenssi.
1919. Michiganin kuvernööri Sleeper allekirjoittaa lain, jonka mukaan on kriminalinen rikos pitää väkijoumia kodissa ja yleisillä paikoilla.
1919. Nevadan valtion lainlaatijakunta päättää lailla krolemanrangaistuksen uudelleen käytäntöön otettavaksi.
1919. Ranskan edustajakamari hylkää ehdotuksen naisten äänioikeudesta.
1802. Elias Lönnrot syntyi.
1829. Pelustusarmeijan perustaja, kenraali Booth syntyi.
1911. Mynchenin soviettihallitus kukistuu.
1911. 400,000 rautatiettyöläistä saa palkankorotusta, jonka yleisumma nousee 65 miljoonaan dollariin vuodessa.
1919. Eugene V. Debs alkaa kymmenvuotisen pakko-työvankeutensa federal. vankilassa Moundsvillessä, W. Va.
1919. Viisisataa asetettua kansalaista hajottaa i. w. w:läisten kokouksen Farrellissa, Pa., ajaen johtajat ulos kaupungista.
1919. Uusi Seelanti tulee märeksi yleisäänestyksellä, jossa sodasta palanneiden sotamiesten äänet ratkaisevat kysymyksen.
1770. Benjamin Franklin kuoli.
1919. Satamatyöläisten lakko Liverpoolissa keskeyttää valtameriliikenteen.
1879. Washington tuli Yhdysvaltain ensimmäiseksi presidentiksi.
1919. Vallankumoukselliset lähettävät pommeja nootin kanssa eri paikkoihin Yhdysvaltoja.
1919. Sanomalehtimiehet Buenos Ayresissa tekevät työlakon.

Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:

19 p. Patrioottipäivä: Massachusetts ja Maine. — 26 p. Muistopäivä: Alabama, Florida, Georgia ja Mississippi.

HUHTIKUU

E. O. TOLONEN & COMPANY

443 BROOME STREET, NEW YORK, N. Y.

Jos aikomuksemme on matkustaa Suomeen, tarjoamme Teille shekkejä dollareissa, jotka voitte Suomessa vaihtaa tai narkoissa korkeimman kurssin mukaan.

Kirjeenvaihtaja Suomessa: Luotto-Pankki O-Y.

TOUKOKUU

1 S Rukoussunnuntai	17 T Rebekka [teri]
2 M Vuokko [Vappu]	18 K Erkki
3 T Ristinpäivä	19 T Emilia
4 K Roosa	20 P Karolina
5 T Helatorstai.	21 L Konsta
6 P Aleksandra [Jenni]	
7 L Helmi	22 S P. Kolminais. p.
	23 M Lyyli [Hemminki]
8 S s. Pääs. jälk. Aake	24 T Alarik
9 M Timo	25 K Urpo
10 T Aino	26 T Vilhelmiina
11 K Osmo	27 P Ihalempi
12 T Lotta	28 L Alma
13 P Floora	
14 L Edit	29 S 1 s. Kolm. p. €
15 S Helluntai. Sofia	30 M Basilius [Oiva]
16 M 2 Helluntaip. Es-	31 T Helka

Muisto- ja merkkipäiviä.

1. Vapunpäivä, kansainvälinen työväen mielenosoitus-päivä työpäivän lyhennykseksi. — Suomen yleinen väki-juomalakko 1898.

5. 1919. I. W. W. liiton yleinen, koko maata käsittävä kokous alkaa Chicagossa.

6. 1919. Englanti tunnusti Suomen itsenäisyyden.

7. 1919. Kuvernööri Smith allekirjoitti lain, jonka mukaan punalipun julkisuuteen asettaminen on kielletty New Yorkin valtiossa.

7. 1853. Valtioneuvos J. R. Danielson-Kalmari syntyi.

8. Amerikan Yhdysvallat tunnusti Suomen itsenäisyyden.

8. "Äitien päivä" Yhdysvalloissa.

10. 1919. Hollannin parlamentin alahuone hyväksyi naisten äänioikeuden.

11. 1866. Suomen kansakouluasetus. — Minnesota tuli valtioksi 1858. — Suomenkieli sai hiukan oikeutta yliopiston luennoissa 1863.

12. 1806. J. W. Snellman syntyi.

13. 1848. Maamme-laulu laulettiin ensimmäistä kertaa.

15. 1919. Ilmapostin kuletukselta Chicagon ja Clevelandin välillä alkoi.

16. 1919. New Yorkin valtion kuvernööri Smith allekirjoitti lain, joka kieltää naisten käyttämisen yötyössä rautateiden palveluksessa.

20. 1919. Ranskan edustajahuone hyväksyi naisille äänioikeuden kaikissa kunnallisissa ja departementtieduskuntia koskeissa vaaleissa.

Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:

30 p. Hautainkukituspäivä: muissa valtioissa paitsi seuraavissa: Alabama, Arkansas, Florida, Georgia, Louisiana, Mississippi, E. ja P. Carolina ja Texas.

Juhlapäiviä Canadassa.

24 p. Victoria-päivä kaikissa maakunn. ja territorioissa.

TOUKOKUU

E. O. TOLONEN & COMPANY 443 Broome St., New York, N. Y.

Rahalahetyksiä toimitamme Suomeen varmasti, nopeaan ja Teille edullisimmalla kurssilla. Maksut Suomessa toimittaa kirjeenvaihtajamme Luotto-Pankki, O.-Y.

KESÄKUU

1 K Nikodemus	16 T Justina
2 T Venla	17 P Urho
3 P Orvokki	18 L Tapio
4 L Toivo	
5 S 2 s. Kolm. p. Ⓢ	19 S 4 s. Kolm. p. [Siiri
6 M Kustaa [Bonifacius	20 M Into Ⓢ
7 T Robert	21 T Ahti
8 K Salomo	22 K Paulina
9 T Ensio	23 T Aatto
10 P Seppo	24 P Johannes Kast. p.
11 L Impi	25 L Juno
12 S 3 s. Kolm. p. Ⓢ	26 S 5 s. Kolm. p. Jere-
13 M Eedia [Esko	27 M Elviira [mias
14 T Eelis	28 T Leo Ⓢ
15 K Vieno	29 K Pietari
	30 T Päiviö

Muisto- ja merkkipäiviä.

1919. Suomen yleinen kieltolaki astui voimaan.
1919. "Rheinin tasavalta" perustettiin.
1638. Suomen valtioposti järjestetään.
1919. Pommiräjähdyks tapahtui Yhdysvaltain yliprokuraattorin A. M. Palmerin asunnolla Washingtonissa.
1919. Norja ilmoittaa, että se yhtyy Sveitsin päätökseen, että Saksaa ei saa uudelleen saartaa, jos rauhaneuvottelut keskeytyisivät.
1919. Yhdysvaltain naisten äänioikeusehdotus hyväksytty senaatissa.
1919. Liittosenaatti hyväksyy 56 äänellä 25 vastaan esityksen, että naisten yleistä äänioikeutta koskeva laki alistetaan valtioiden ratkaistavaksi.
1873. Larin Kyösti (Kyösti Larson) syntyi.
1918. Julistettiin Suomi tasavallaksi.
1919. World League Against Alcoholism, Washingtonissa, D. C., pitämässään yleisessä kokouksessa hyväksyy perustuslakinsa ja valitsee johtajansa.
1919. Unioiden edustajat Atlantic Cityssä äänestävät kokouksessaan oluen puolesta 26,474 äänellä 4,005 ääntä vastaan.
1919. Irlannin edustajat käyvät presidentti Wilsonin luona anomassa, että Irlannin kysymys otettaisiin esille rauhankokouksessa.
1919. American Federation of Labor liiton kokous hylkäsi I. W. W. liiton esityksen soviettihallituksesta ja lausui tuomionsa bolshevismista.
1919. American Surgical Association poisti luettelostaan Saksan ja Itävallan tiedemiehet "sopimattomina kulumaan seuraan."

Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:

3. p. Jefferson Davisin syntymäpäivä: Alabama, Florida, Georgia, Louisiana, Mississippi, E. Carolina, Tennessee ja Texas.

KESÄKUU

E. O. TOLONEN & COMPANY
443 Broome St., New York, N. Y.

Rahälähteyksiä toimitamme Suomeen varmasti, nopeaan ja Teille edullisimmalla kurssilla. Maksut Suomessa toimittaa kirjeenvaihtajamme Luotto-Pankki, O.-Y.

HEINÄKUU

1 P Aron	17 S 8 s. Kolm. p. Os-
2 L Linnea	18 M Fredrik [sian
3 S 6 s. Kolm. p.	19 T Saara
4 M Ulrika [Arvo	20 K Margareta
5 T Unto	21 T Johanna
6 K Esaias	22 P Magdalena
7 T Klaus	23 L Olga
8 P Turo	
9 L Ilta	24 S 9 s. Kolm. p. Kirsti
10 S 7 s. Kolm. p. Sai-	25 M Jaakko
11 M Elenora lma	26 T Martta
12 T Hermann	27 K 7 Unikekoa
13 K Joel	28 T Haakon
14 T Aliisa	29 P Olli
15 P Rauni	30 L Eriika [lena
16 L Reino	31 S 10 s. Kolm. p. He-

Muisto- ja merkkipäiviä.

1848. Arvi Jännes syntyi.
1919. Päivittäinen ilmapostikuletus pannaan toimeen New Yorkin ja Chicagon välillä.
1919. Naisasianajaja, tohtori Anna Howard Shaw kuoli.
1919. Ranskan ulkoministeriö julkaisee puolustusso-
pimuksen, joka on tehty Ranskan ja Yhdysvaltain, ja
Ranskan ja Englannin välillä.
1776. Yhdysvaltain itsenäisydenjulistus.
1919. Saksan valtiopäivät hyväksyvät uuden valtio-
lipun, musta, punanen ja kullinväri, ja kauppalipuksi
värit musta, valkoinen ja punanen.
1919. Englannin alahuone hylkää lakiehdotuksen y-
leisestä naisten äänioikeudesta 100 äänellä 85 vastaan.
1919. Missourin lainlaatikunta ottaa uudelleen käy-
täntöön kuolemanrangaistuksen.
1919. Saksan eduskunta hyväksyi rauhansopimuksen
208 äänellä 115 vastaan.
1919. Sosialistinen kongressi Parisissa asettaa vasta-
lauseensa rauhansopimuksen ehtoja vastaan 1,420 äänellä
114 vastaan.
1917. Yhdysvaltain ja Canadian Suomalaisen Sano-
malehtiiliiton perustava kokous Chicagossa.
1919. Englannin alahuone hyväk. rauhansopimuksen.
- Valittiin Suomen tasavallan ensimmäinen presidentti.
1919. Suomen tasavallan ensimmäinen presidentti
Stählberg astui virkaansa.

Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:

4 p. Itsenäisyyden-julistuksen muistopäivä (Independence Day): kaikissa valtioissa. — 24 p. Uutisasukasten päivä. Utah.

Juhlapäivä Canadassa.

1 p. Dominion-päivä: kaikissa maakunnissa ja territo-
rioissa.

HEINÄKUU

E. O. TOLONEN & COMPANY
448 BROOME STREET, NEW YORK, N. Y.

Toimitamme myös talletuksia kaikkiin Suomen pankkeihin
ja hankimme talletustodistukset eli vastakirjat Suomesta.
Kirjeenvaihtaja Suomessa: Luotto-Pankki O-Y.

ELOKUU

1 M Maire		16 T Aulis	
2 T Veli		17 K Verner	
3 K Veera	☉	18 T Lemmitty	☺
4 T Maria		19 P Maunu	
5 P Salme		20 L Samuli	
6 L Sikstus			
<hr/>		<hr/>	
7 S 11 s. Kolm. p. Lah-		21 S 13 s. Kolm.p. Sulho	
8 M Sylvi	[ja	22 M Iivari	
9 T Natalia		23 T Signe	
10 K Lauri	☾	24 K Pärttyli	
11 T Susanna		25 T Loviisa	
12 P Klaara		26 P Ilma	☾
13 L Alfonso		27 L Toimi	
<hr/>		<hr/>	
14 S 12 s. Kolm. p. O-		28 S 14 s. Kolm. p. Tau-	
15 M Marjatta	[nerva	29 M Iines	[no
		30 T Emil	
		31 K Arvi	

Muisto- ja merkkipäiviä.

1863. Jyväskylän seminaari avattiin. — Europan suurvaltain sota alkoi 1914.
1856. Sanomalehdenoimittaja J. W. Lähde syntyi Kärkölässä.
1901. Suomalaisia valtiopäivämiehiä kokoontuu Tukholmassa laittoman asevelvollisuuskutsunnan johdosta.
1919. Arkkiherttua Josef Unkarissa kukisti Feidin sovittelemisen ja muodosti Stefan Friedrichin johdolla uuden kokoomusministeriön.
1919. Teräskuningas Andrew Carnegie kuoli Shadoy Brookissa, Mass.
1919. Piiri oikeuden lautakunta Mount Clemensissä, Mich., antoi päätöksensä Henry Fordin miljoonan dollarin vahingonkorvausjutussa, määräten Chicago Tribune lehden maksamaan hyvitystä Mr. Fordille 6 senttiä.
1920. Yhdysvaltain naisille myönnettiin yleinen äänioikeus.
1919. Chicagossa perustettiin koko maailmaa käsitävä paperossien käyttöä vastustava seura.
1919. Ministeri A. H. Saastamoinen oli ensikerran presidentti Wilsonin puheilla Washingtonissa, D. C.
1919. Kansojen Liiton ylineuvosto lähetti arkkiherttua Josefille sähkösanoman määräten hänen eroamaan Unkarin hallituksesta. Arkkiherttua noudatti määräystä.
- Aatu Rekonen sanomalehtiasioitsija, syntyi 1853.
1898. Ensimmäinen Amerikan suomalaisten sanomalehtimiesten kokous.
1920. Valtiosihteeri Colby allekirjoittaa 19 lisäyksen Yhdysvaltain perustuslakiin, joka myöntää naisille äänioikeuden.

Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:

- 1 p. Coloradon päivä: Colorado. — 16 p. Benningtonin tappelun vuosipäivä: Vermont.

ELOKUU

E. O. TOLONEN & COMPANY
443 BROOME STREET, NEW YORK, N. Y.

Jos haluatte rahanne nostaa Suomen pankeista tapah-
tuu se nopeimmin ja edullisimmin meidän kauttamme.

Kirjeenvaihtaja Suomessa: Luotto-Pankki O. Y.

SYYSKUU

1 T Gottfrid	16 P Mielikki
2 P Doora	17 L Elisabet
3 L Serafiina	
4 S 15 s. Kolm. p.	18 S 17 s. Kolm. p. Tyy-
5 M Mainio [Mooses]	19 M Fredriika [ne]
6 T Sakari	20 T Augusta
7 K Regina	21 K Matteus
8 T Taimi	22 T Mauri
9 P Evert	23 P Tekla
10 L Kaleva	24 L Alvar
11 S 16 s. Kolm. p. Alek-	25 S 18 s. Kolm.p. Kul-
12 M Valma [santeri]	26 M Cyprianus [lervo]
13 T Jorma	27 T Kaino
14 K Iida	28 K Lennart
15 T Runo	29 T Mikko
	30 P Nyirikki

Muisto- ja merkkipäiviä.

3. 1783. Yhdysvaltain itsenäisyys tunnustettiin.
 4. 1919. Itävallan eduskunta hyväksyi 97 äänellä 23 vastaan rauhansopimuksen.
 5. Työnpäivä (Labor Day).
 8. 1896. Suomi-opisto alkoi toimintansa.
 9. 1919. Atlantic Cityssä, N. J., tapahtui ensimmäinen hautaankuljetus ilmalaiivalla Yhdysvalloissa. Ruumis kuletettiin 100 mailin nopeudella tunnissa.
 12. 1919. Englannin hallitus päättää hajoittaa Sinn Fein parlamentin ja hävittää Sinn Fein seurat Irlannissa.
 15. 1919. Mexicon lahden myrsky surmasi 500 ihmistä, teki 4,000 kööttömiksi ja hävitti omaisuutta 4,000,000 dollarin arvosta.
 16. 1919. Presidentti allekirjoitti American Legion järjestön perustamista koskevan lain.
 17. 1787. Yhdysvaltain perustuslaki hyväksyttiin.
 18. 1863. Aleksanteri II avaa Suomen uudemman historian ensimmäiset valtiopäivät. — Suomen kadettikoulu lakautettiin 1883.
 18. 1919. Irlantilais-amerikalaiset toimeenpanivat Brooklynissä, N. Y. joukkokokouksen, jossa presidentti Wilson julistettiin "kavaltaajaksi".
 19. 1919. Chicagossa peruetettiin kansallinen anti-saloon puolue.
 24. 1919. John D. Rockefeller lahjoitti 2 miljoonaa dollaria Baptisti lähetysseuran johtokunnalle puutteenalaisen pappien avustamista varten.

Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:

5 p. Työnpäivä (Labor Day): kaikissa valtioissa. — 9 p. Sisäänpääsy päivä (Admission Day) Californiassa.

Juhlapäiviä Canadassa.

5 p. Työnpäivä (Labor Day): kaikissa maakunnissa ja territorioissa.

SYYSKUU

E. O. TOLONEN & COMPANY
 443 Broome St., New York, N. Y.

Toimitamme maksuja Suomessa velkakirjoja y. m. paperilta vastaan. Myös perimme velkoja Suomesta, kirjeenvaihtajamme, Luotto-Pankki O.-Y:n kautta.

LOKAKUU

1 L Valio	16 S 21 s. Kolm. p. Sirk-
2 S Mikkelin p. Lud-	17 M Luukas ☺ [ka
3 M Hyväneuvo [vig	18 T Aleksei
4 T Frans	19 K Uljas
5 K Inkeri	20 T Kasper
6 T Bruno	21 P Birger
7 P Pirkko	22 L Irja
8 L Hilja	23 S 22 s. Kolm. p. €
9 S 20 s. Kolm. p. Ilo-	24 M Aallotar [Severi
10 M Josefina [na	25 T Hilda
11 T Otso	26 K Amanda
12 K Valfrid	27 T Hellä
13 T Mieliapäivä	28 P Simo
14 P Elsa	29 L Alfred
15 L Helvi	30 S 23 s. Kolm. p. Kus-
	31 M Artturi ● [taava

Muisto- ja merkkipäiviä.

1915. Matti Kurikka kuoli.
1919. Italian kuningas vahvistaa rauhansopimuksen Saksan kanssa.
1919. Pakotettiin joukko ulkomaalaisia suutelemaan Amerikan lippua Weirtonissa, W. Va.
1919. Allekirjoittaa Englannin kuningas rauhansopimuksen
1919. Hyväksyy kongressin edustajahuone kieltolain voimassapitämisasetuksen.
1919. Sanomalehtimies August Edwards kuoli Ash-tabula Harborissa, Ohio.
1834. Aleksis Kivi syntyi.
1918. Hirvittävä metsäpalo Minnesotassa, jossa toistakymmentä kauppalaa paloi poroksi m. m. Cloquet, Moose Lake, Kettle River ja Automba, yli 1,000 ihmistä sai surmansa ja 15,000 ihmistä joutui kodittomiksi.
1810. Uno Cygnaeus, Suomen kansakoulujen isä, syntyi.
1919. Hyväksyy Itävallan eduskunta rauhansopimuksen.
1919. Alkaa Kansainvälinen Työkongressi Washingtonissa. Suomea edusti 4 edustajaa.
1876. Kansanvalistusseura vahvistettiin. — Suurlakko alkoi Helsingissä 1905.

Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:

12 p. Columbus-päivä: Arkansas, California, Colorado, Delaware, Idaho, Illinois, Indiana, Kansas, Kentucky, Maryland, Massachusetts, Missouri, Montana, New Jersey, New York, Ohio, Oklahoma, Pennsylvania, Rhode Island, Texas, Vermont ja Washington.

LOKAKUU

E. O. TOLONEN & COMPANY
443 BROOME STREET, NEW YORK, N. Y.

Kaikkia Suomea koskevissa liikeasioissanne voitte kääntyä puoleemme sillä vakaumuksella että asiantte hoidetaan huolellisesti ja täsmällisesti.

Kirjeenvaihtaja Suomessa: **Luotto-Pankki O-Y.**

MARRASKUU

1 T Pyhänmiesten p.	16 K Aarne
2 K Topias	17 T Eino
3 T Erland	18 P Maks
4 P Hertta	19 L Aili
5 L Malakias	
	20 S Tuomiosunnuntai
6 S Pyh. miest. p. Kus-	21 M Hilma [Jalmari
7 M Eugen [Itaa Adolf	22 T Cecilia
8 T Aatos	23 K Klemetti
9 K Teodor	24 T Lempi
10 T M. Luther	25 P Katri, Kaarina
11 P Martti	26 L Dagmar
12 L Konrad	
	27 S 1 s. Adventista
13 S 25 s. Kolm. p.	28 M Steen [Hilkka
14 M Oihonna [Kristian	29 T Aimo
15 T Lelpold	30 K Antti

Muisto- ja merkkipäiviä.

1919. Californian lainlaatijakunta vahvisti naisten äänioikeuslainsäyksen valtiossaan.
1905. Marraskuun manifesti annettu.
1905. Suurlakko päättyi Suomessa.
1919. Senaatti 50 äänellä 35 vastaan teki päätöksen että kongressilla eikä presidentillä on valta määrätä Yhdysvaltain pois vetäytyminen Kansain Liitosta
1739. Henrik Gabriel Porthan syntyi Viitasaarella. Taiteilija Eero Järnefelt syntyi 1863.
1483. Martti Luther syntyi.
1919. Välirauhan allekirjoituspäivä.
1919. William E. Johnson, Amerikan kieltolain virkailija, tunnettu nimeltä "Pussyfoot", vedettiin alas puhujalavalta Lontoossa ja pleksettiin kadulla.
1917. Suomen "työväen vallankumouksellinen hallinto" julisti alkavaksi suurlakon, joka on pidettävä vallankumouksen alkuna. Punakaartilaiset surmasivat ihmisiä ja rosvosivat omaisuutta.
1883. Suomalais-ugrilainen seura perustettiin.
1919. Sweltsi hyväksyy Kansain Liiton.
1848. Suomalainen opera alkoi toimintansa.
1920. Terence McSwiney, Irlannin itsenäisyystaistelija, kuoli 73 vrk. vapaaehtoisen nälkälakon aiheuttamana.
- Saksan keisari Wilhelm luopui kruunustaan.

Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:

- Vaalipäivä useimmissa valtioissa. — 24 p. Kiitospäivä (Thanksgiving Day) kaikissa valtioissa.

MARRASKUU

E. O. TOLONEN & COMPANY.

443 BROOME STREET, NEW YORK, N. Y.

Kaikkia Suomea koskevissa liikeasioissanne voitte kääntyä puoleemme sillä vakuuksella, että asianne hoidetaan huolellisesti ja täsmällisesti.

 Kirjeenvaihtaja Suomessa: Luotto-Pankki O-Y.

JOULUKUU

1 T Oskari		16 P Adele	
2 P Beata		17 L Raakel	
3 L Vellamo			
4 S 2 s. Adv.	Atra	18 S 4 s. Adv.	---Aapo
5 M Selma		19 M Nikolai	
6 T Niilo		20 T Iisakki	
7 K Agaton	☉	21 K Tuomas	€
8 T Kyllikki		22 T Rafael	
9 P Anna		23 P Israel	
10 L Juudit		24 L Aatami, Eeva	
		25 S Joulupäivä	
11 S 3 s. Adv.	Taneli	26 M Tapaninpäivä	
12 M Tuovi		27 T Jihannes Evank.	
13 T Lucia		28 K Viattom. last. p.	
14 K Jouko		29 T Rauha	
15 T Heimo	☽	30 P Taavetti	
		31 L Sylvesteri	

Muisto- ja merkkipäiviä.

1. 1919. Lady Astor tuli edustajaksi Englannin alahuoneessa.
1. 1919. Kuudeskymmeneskuudes kongressi alotti istuntonsa.
2. 1813. Mattias Aleksanteri Castren syntyi.
3. 1818. Illinois tuli valtioksi.
5. 1919. Jugoslavia allekirjoittaa rauhansopimuksen Itävallan ja Bulgarian kanssa.
6. 1919. Suomen itsenäisyyden päivä (lippupäivä).
7. 1917. Yhdysvaltain kongressi päättää yhteisistunnossa sodan Itävalta-Unkaria vastaan.
8. 1917. Englantilaiset valloittavat Jerusalemin.
14. 1848. Värikki Stoolin Tarinain I osa ilmestyi.
18. 1918. Mikko Skyttä, S. K. R. V. seuran esimies ja raittius-esitaistelija, kuoli.
21. 1620. Amerikan "esi-isät" saapuivat "Mayflowerilla".
29. 1883. Asetus suomen- ja ruotsinkielten virallisesta asemasta annettiin.
31. 1872. Aleksis Kivi kuoli Tuusulassa.

Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:

25p. Joulupäivä: kaikissa valtioissa.

Juhlapäiviä Canadassa.

25 p. Joulupäivä: kaikissa maakunnissa ja territorioissa.

JOULUKUU

E. O. TOLONEN & COMPANY

443 Broome St., New York, N. Y.

Kirjeenvaihtaja Suomessa: Luotto-Pankki O-Y.

Suomen edustus Amerikassa.

LÄHETYSTÖ WASHINGTONISSA, D. C.

Lähettiläs ministeri Armas Herman Saastamoinen:
Lähetystön sihteeri, tuomari Eero Ilves.

SUOMEN KONSULAATTI NEW YORKISSA

Kenraalikonkoli, insinööri Axel Solitander.
Konsulaatti 443 Broome Street.

VARAKONSULIT.

Varakonsuli, tuomari Charles O. Jackola,
Calumet, Mich.

Varakonsuli, liikemies John Saari,
Portland, Oregon.

Varakonsuli A. W. Quist,
310—311 Hoge Bldg., Seattle, Wash.

CANADASSA.

Varakonsuli Erick J. Korte,
Port Arthur, Ont.

Yhdysvaltain edustus Suomessa.

LÄHETYSTÖ HELSINGISSÄ.

Lähettiläs Thornwell Haynes.

KONSULAATTI HELSINGISSÄ.

Kenraalikonkoli Leslie A. Davis.

YLEISIÄ TIETOJA

ILMATIETOJA.

Tammikuu. — 1—3. Myrskyistä, haitallisia lumipyryjä pohjoislännessä ja suurien järvien ylä-osassa. 4—7, epävarmat sääsuhteet. Lämpöäärä kohoaa lännessä ja pohjoislännessä, hyvin ryöppyistä etelässä ja etelälännessä. 8—11, viimaista lumimyrskyä. Haitallisia lumipyryjä Kalliovuorien seuduilla, pohjois- ja keskilännen valtioissa, vesi, rae ja lumisateita pohjois- ja itä-Texasissa. 12—16, selkeää. Päivät aurinkoisia ja yöt selkeitä kaikkialla, kylmää järviolueella, New Yorkissa ja Uudessa Englannissa. 17—21, pilvistä. Raskasta, kosteaa ja pilvistä yleensä kaikkialla etelä ja keskivaltioissa. 22—26, selkeää säätä. Kauniita ilmoja etelä, keski ja itäosissa maata. 27—31, epävarmat sääsuhteet. Synkkää yli pohjoisen Tyynenmeren rannikkoalueen, pohjoislännen valtioiden ja Suurien järvien seuduilla.

Helmikuu. — 1—4, tuulista. Voimakas myrskyaalto liikkuen alueella, joka käsittää valtiot Mexican lahdesta aina järviolueen alaseuduille. 5—8, kylmää. Liikennettä haittaavia lumimyrskyjä eri osissa seuduilla ulottuen Kalliovuorilta itään Minnesotaa, Iowaa ja Kansassia kohti. 9—12, lämpöäärän alenemista Mississippijoen alueelta itään päin keski Atlannin ja Uuden Englannin valtioihin. 13—17, lumisateita kaikissa valtioissa pohjoiseen Oklahomasta, Tennessestä, Arkansasta ja Carolinasta. 18—22, myrskyjä, ankaraa tuulta kaikkialla Mississippijoen länsipuolella, vaarallisia myrskyaaltoja pitkin etelärannikkoa. 23—26, lauhkeaa. Lämpöäärä kohoaa melkein kaikkialla idässä, etelässä ja lännessä. 27—28, lumisateita pohjoislännen valtioissa ja järviolueen yläseutuilla.

Maaliskuu. — 1—4, myrskyjä. Hyvin myrskyistä, kuten tavallisesti maaliskuulla etelä-lännellä ja Kalliovuorten tienoilla. 5—9, kylmää. Purevan kylmiä pakkasöitä pohjois- ja keskilännellä. Pyryistä ja pilvistä keski-Atlannilla sekä Uuden Englannin valtioissa. 10—15, tuulista. Tuulista ja pyryttävää säätä melkein kaikkial-

la itä- ja keskilännellä. **16—20, kaunista.** Kauniita ilmoja etelä-, keski- ja länsiosissa maata. Vaihtelevia ilmoja keski-Atlannilla ja Uuden Englannin valtioissa. **21—26, vihlovvia tuulia.** Kylmää ja hyvin tuulista järvi-alueella, keski-Atlannilla ja Uuden Englannin valtioissa. **27—28, kaunista,** hyvin kaunista, yöt ja aamut selkeitä Oklahomasta ja Texasista itäänkäsin ulottuen aina Georgiaan ja Carolinaan asti. **29—31, kylmää.** Lämpö-määrä laskee huomattavasti Kalliovuorten seuduilla sekä Canadian rajavaltioissa.

Huhtikuu. — 1—3, pilvistä. Pilvisiä takatalvi-ilmoja Pohjoislännellä ja järvi-alueella. **4—7, rankkasateita.** Ajottaisia rankkasateita Oklahomasta itäänpäin aina Georgiaan ja Carolinaan asti. **8—12, lämmintä.** Keväisiä lämpimiä päiviä melkein kaikkialla keski-, etelä- ja länsi-osassa maata. **13—17, sateista.** Rankkasateita keskilännellä, Missisippijoen alalaksossa ja yläjärvien tienoilla. **18—22, viimaisia tuulia.** Kovia myrskyjä Atlannin lahdella ja Atlannin etelä-osissa. Riehuvia tuulia keskiosassa Kalliovuoria ja Canadian rajavaltioissa. **23—26, kylmää.** Purevia pakkasia, ankaran kylmiä öitä ja aamuja pohjoislännessä, sekä Coloradosta itäänkäsin Ohion ja Virginian valtioihin. **27—30, myrskyistä.** Rankkasateita keskivaltioissa ja alajärvien alueella. Sateista jatkuvasti Tyynenmeren pohjoisosissa.

Toukokuu. — 1—4, pilvistä. Pilvistä ja sumuista Suurilla järvillä ja Atlannin meren läheisissä valtioissa. **5—8, lämmintä.** Kesäisiä ilmoja melkein kaikkialla. Tavallista lämpimämpää Missouriissa, Kentuckyn ja Virginian valtioissa. **9—13, ankaria sateita.** Ankaria sateita lännessä. Pilvistä ja kosteaa etelävaltioissa sekä Atlannin eteläisillä rantamilla; myrskyisiä sateita idässä. **14—17, lämmintä.** Helteisiä säitä Atlannin keskivaltioissa. Vuodenajan mukaisia säitä Nebraskan, Iowan, Illinoisten, Indianan, Ohion ja Pennsylvanian valtioissa. **18—21, ukkossateita.** Ukkosmyrskyjä melkein kaikkialla Kalliovuorten itäpuolella. Pörremyrskyjä Oklahoman, Kansasin ja Missourin valtioissa. **22—26, kylmänpuoleista.** Jäytävän kylmiä öitä ja aamuja pohjoislännellä ja keskivaltioissa. **27—31, lämmintä.** Kauniita lämpimiä kesäisiä ilmoja yleensä kaikkialla. Vuodenaikaan sopivia ilmoja Missisippijoen ympärillä.

Kesäkuu. — 1—4, myrskyistä. Suuria sähkömullistuksia ja ankaria tuulia, salamoidista, raesateita Oklahoman, Kansasin, Iowan, Missourin, Missisipin, Alabaman ja Georgian valtioissa paikallisesti. **5—9, kosteaa ja kylmää.** Hyvin kosteaa ja sumuista järvi-alueilla ja kaikilla alankopaikoilla. **10—13, länunintä.** Hyvin lämmintä idässä ja lännessä. **19—21, kuumaa.** Hyvin kuumaa länsi-, keski ja etelä-osissa maata. **22—24, rankkasateita.** Äkillisiä sadekuuroja, tuulista ja sateista lännessä ja keskilännessä. **25—27, viileitä.** Kylmiä ja kosteita öitä sekä aamuja Tyynenmeren seutuvilla, ulottuen Kalliovuorten ja pohjoislännen alueille asti. **28—30, lämmintä.** Kesäisiä ilmoja kaikkialla Missisippijoen ympärillä.

Heinäkuu. — 1—3, kuumaa. Hyvin kuumaa etelä- ja keskilännen valtioissa. Kuivaa ja pölyistä Kansasista ja Oklahomasta itäänkäsin aina Tennesseeen, Kentuckyn ja Ohioon asti. **4—9, pilvistä.** Kosteaa, ja pilvistä valtioissa Dakodoista itäänkäsin New Yorkin ja Uuden Englannin valtioihin. **10—14, lauhkeaa.** Kosteita kylmiä öitä pohjoislännen valtioissa ja Tyynenmeren yläosissa. Kauniita, ihania ilmoja järvi-alueilla, keski Atlannilla ja Uudessa Englannissa. **15—19, kylmää.** Viileitä öitä ja aamuja Kalliovuorten tienoilla sekä valtioissa, jotka ovat Missisippijoen länsipuolella. **20—24, kuivaa.** Kuivaa melkein kaikkialla etelä-lännellä, keski- ja itäosissa maata. **25—28, tuulista.** Viileitä öitä ja kuumaa päivisin melkein kaikkialla Missisippijoen länsiosissa. **29—31, ankaria sateita.** Ukosta, ja kovia sateita pohjoislännellä.

Elokuu. — 1—3, lämmintä. Tilapäistä kuumuutta keskilännellä. Kuivaa Kansasin, Nebraskan, Iowan, Illinoisten, Indianan ja Ohion valtioissa. **4—8, sadekuuroja.** Sateista Arkansasin, Missourin ja Illinoisten valtioissa. Kosteaa ja pilvistä Atlanninmeren lahdellien ja eteläisten valtioiden seutuvilla lähellä Atlantia. **9—12, epävakaasia säitä.** Lämmintä ja kuivaa melkein kaikkialla keski- ja länsivaltioissa. **13—17, viileitä.** Tavallista kylmempää elokuun ilmoiksi itä- ja länsiosissa maata. **18—22, ukkossateita.** Yimalkaisesti sateista ja kovia ukkosilmoja Missisippijoen laaksoissa sekä valtioissa, jotka ovat Atlannin eteläisten lahdellien seutuvilla. **23—27, viileää.** Viileitä, kosteita ja sumuista säitä ylimalkaisesti etelä-lännellä, sekä etelä ja itäosissa maata. **27—31, sadekuuroja.** Ukkossateita eteläisissä

40

ja itäisissä valtioissa. Hyvin kuivaa Tyynenmeren seutuilla.

Syyskuu. — 1—3, epämääräistä säätä. Selkeää ja hyviä ilmoja melkein kaikkialla paitsi Atlantinmeren eteläisissä valtioissa on vaihtelevia ilmoja. **4—8, ukkosateita.** Myrskyisiä ilmoja itäisestä Texasista, ja Mississippijokilaaksosta ulottuen aina Atlantin etelävaltioihin sekä pohjois-Virginiaan asti. **9—13, viileää.** Syksyisiä säitä Coloradossa, Wyomingissa, Idahossa, Montanassa, Dakodoissa ja Nebraskassa. Paikoittain halla-öitä Mississippin ja Missourin laaksoissa. **14—18, sateista.** Tuulia ja sateita Texasissa, Arkansasissa ja Missourissa. Jatkuvia sateita valtioissa, jotka sijaitsevat Tyynenmeren pohjoisosissa. **19—22, myrskyistä.** Ankaria tuulia ja sadekuuroja melkein kaikkialla Mississippijoen länsivaltioissa. **23—26, kaunista.** Kauniita ja kuulakoita syysilmoja Kalliovuorten ja pohjoislännen valtioissa. **27—30, lämmintä.** Ihmeellisen lämmintä syyskuun ilmoiksi ylimalkaisesti kaikkialla.

Lokakuu. — 1—4, myrskyistä. Ankaria sateita alkaen Mexikon lahden valtioista ja ulottuen aina Suurille järville asti. **5—9, viileää.** Kosteaa, kylmiä öitä ja hyvin syksyisiä päiviä melkein kaikkialla itä ja länsiosissa maata. **10—14 selkeää.** Miellyttäviä syysilmoja kaikkialla. **15—18, sateista.** Tavallisia sadeilmoja keski- etelä- ja itäosissa maata. Hyvin usvaista ja pilvistä Suurilla järvillä ja Atlantin rannikoilla. **19—23, ryöppyistä.** Ankaria tuulenpuuskia Californiasta itään päin, ulottuen Texasiin, Oklahoman ja Kansasin valtioihin. **24—28, miellyttäviä säitä.** Kirkkaita päiviä, yö- ja aamukylmiä valtioissa, jotka ovat valtioissa Kentuckyn ja Virginian pohjoispuolella. Kylmempää ja tuulista melkein kaikkialla Mississippijoen länsipuolella. **29—31, selkeää.** Selkeää kaikkialla lounaislännellä, etelä- ja keskivaltioissa. Kirkkaita öitä ja aurinkoisia päiviä Atlantin keskiosissa ja Uuden Englannin valtioissa. Tuulista pohjoislännen valtioissa.

Marraskuu. — 1—3, epävakaista säitä. Vaihtelevia ilmoja etelälännen valtioissa ja Kalliovuorten ylängöillä. **4—8, kylmää.** Äkillistä lämpö määrän laskemista melkein kaikkialla lännessä Mississippijoen länsipuolella. **9—12, myrskyistä.** Hyvin tuulista, kuuropilviä ja raesateita pohjoislännellä, keski- ja itäosissa maata. **13—17, pakkasta.** Jäätäviä pakkasia melkein kaikkialla lännessä, Oklahoman, Arkansasin, Tennesseen ja Carolinan val-

tioissa. "Indin kesä" keski- ja pohjoislännen- keski-Atlantin ja Uuden Englannin valtioissa. **18—21, kaunista.** Lämmintä, tahmeaa ja ylimalkaisesti kauniita ilmoja marraskuun ilmoiksi melkein kaikkialla maassa. Ihan kesäisen lämmintä tähän aikaan vuodesta. **22—26, kylmempää.** Kylmänpuoleisia ilmoja keski- ja äärimmäisessä lännessä. **27—30, jäätävää säätä.** Kovia pakkasia, jäätä ja kylmyyttä kaikkialla paitsi etelässä.

Joulukuu. — 1—4, pilvistä. Tahmeita, pilvisiä ja hyvin epämiellyttäviä ilmoja etelälännessä, valtioissa, jotka sijaitsevat Mississippin ja Ohion laaksoissa. **5—9, kosteaa.** Synkkää, pilvistä ja vihmaista valtioissa, jotka sijaitsevat Tyynenmeren ympärillä. **10—14, kylmää.** Viimaisia myrskyjä pohjoislännellä ja ensimmäiset lumisaateet Kalliovuorten seuduilla. **15—19, selkeää.** Selkeää, kaunista ilmaa pohjois-, keski- ja etelälännen valtioissa. **20—23, myrskyistä.** Vesi-, rae- ja lumisateita idässä ja pohjoisidän alueilla. **24—27, kylmää.** Tavalliset talviset kylmyydet vallitsevat pohjoislännellä ja ulottuvat kaikkiin valtioihin, aina Louisianan, Mississippin, Alabaman ja Floridaan asti. **28—30, vaihtelevia säitä.** Lumirintäistä, kosteaa tavallista Arkansasin, Tennesseen ja Georgian ilmaa mainituissa valtioissa. Tuulenpuuskia Atlantin eteläisillä lahtialueilla.

MAAILMAN USKONNOT.

Kristityitä	549,000,000
Konfucialaisia	253,000,000
Hinduja	210,000,000
Muhamettilaisia	202,000,000
Buddhalaisia	120,000,000
Taolaisia	32,000,000
Shintolaisia	17,000,000
Juutalaisia	11,000,000
Polyteeseja	145,000,000
Indianiuskontoja	12,000,000
Sekauskontoja	3,000,000

Kristinuskon lahkoja:

Rooman katollilaisia	264,000,000
Protestantteja	167,000,000
Kreikan katolisia	109,000,000
Ortodoksi venäläisiä	109,000,000
Itämaisia	6,500,000

YHDYSVALTAIN ASUKASLUKU.

Valtio	1920	1910	1900
Yhdysvaltain asukas- luku	105,683,108	91,972,266	75,994,575
Alabama	2,347,295	2,138,093	1,828,697
Arizona	333,273	204,354	122,331
Arkansas	1,750,995	1,574,449	1,311,564
California	3,426,536	2,377,549	1,485,053
Colorado	939,376	799,024	539,700
Delaware	223,003	202,322	184,735
Connecticut	1,380,585	1,114,756	908,420
District of Columbia	437,571	331,069	278,718
Florida	966,296	752,619	528,542
Georgia	2,894,683	2,609,121	2,216,331
Idaho	431,826	325,594	161,772
Illinois	6,485,098	5,638,591	4,821,550
Indiana	2,930,544	2,700,876	2,516,462
Iowa	2,403,630	2,224,771	2,231,853
Kansas	1,769,257	1,690,949	1,470,495
Kentucky	2,416,013	2,289,905	2,147,174
Louisiana	1,797,798	1,656,388	1,381,625
Maine	768,014	742,371	694,466
Maryland	1,449,610	1,295,346	1,138,044
Massachusetts	3,852,356	3,366,416	2,805,346
Michigan	3,667,222	2,810,173	2,420,982
Minnesota	2,386,371	2,075,708	1,751,394
Mississippi	1,789,384	1,797,114	1,551,270
Missouri	3,403,547	3,293,335	3,106,665
Montana	547,593	376,053	243,329
Nebraska	1,295,502	1,192,214	1,066,300
Nevada	77,407	81,875	42,335
New Hampshire	443,083	430,572	411,588
New Jersey	3,155,374	2,537,167	1,883,669
New Mexico	360,247	327,301	195,310
New York	10,384,144	9,113,614	7,268,894
North Carolina	2,556,486	2,206,287	1,893,810
North Dakota	645,730	577,056	319,146
Ohio	5,759,368	4,767,121	4,157,545
Oklahoma	2,027,564	1,657,155	790,391
Oregon	783,889	672,765	413,536
Pennsylvania	8,720,159	7,665,111	6,802,115
Rhode Island	604,397	542,610	428,556
South Carolina	1,683,662	1,515,400	1,340,316
South Dakota	635,839	583,888	401,570
Tennessee	2,337,459	2,184,789	2,020,616
Texas	4,661,027	3,896,542	3,048,710
Utah	449,446	373,351	276,749
Vermont	352,421	355,956	343,641
Virginia	2,306,361	2,061,612	1,854,184
Washington	1,356,316	1,141,990	518,103
West Virginia	1,463,610	1,221,119	958,800
Wisconsin	2,631,839	2,333,860	2,069,042
Wyoming	194,402	145,965	92,531

KATSAUS SUOMALAISTEN VÄKILUKUUN JA ASUTUKSIIN AMERIKASSA 1920.

Yhdysvaltain ja Canadan laajoilla alueilla löytyy hyvän joukon toista tuhatta sellaista paikkakuntaa, joissa suomalaisia asuu, joko pienempinä taikka suurempina joukkoina, paristakymmenestä hengestä satoihin ja tuhansiinkin saakka. Muutamat näistä kansalaistemme asutuskeskuksista muistuttavat siirtokuntia kokonsa ja kansallisen eheydensä vuoksi, mutta verrattain useimmat heimolaistemme asuinpaikat ovat hajallisia, sirotettuna muitten kansallisuuksien keskuuteen. Seuraava tilasto on tuloksena noin tuhannen eri asuinpaikan suomalaisväestön merkitsemisestä. Canadan suhteen on täytynyt käyttää arviolaskua, sillä siellä asuvien eri paikkakuntien suomalaisten lukumäärä ei allemerkinneellä ole läheskään täydellisesti.

Valtiot	Suomalaisia	Asuinpaikkoja
Michigan	67,000	155
Minnesota	64,900	146
Massachusetts	25,700	70
New York	23,500	37
Washington	17,400	50
Ohio	16,850	43
Oregon	14,300	39
Wisconsin	12,900	40
Montana	10,850	36
California	9,500	20
North Dakota	8,500	32
South Dakota	7,600	17
Pennsylvania	6,400	22
Illinois	5,500	8
Maine	3,700	27
New Hampshire	3,500	30
New Jersey	3,100	21
Alaska	3,000	20
Connecticut	-2,800	27
Idaho	2,000	15
Colorado	1,850	11
Wyoming	1,800	10
Vermont	1,500	13
Arizona	1,400	7
Indiana	1,200	6
West Virginia	1,100	6

	Suomalaisia	Asuinpaikkoja
Valtiot		
Utah	1,000	7
Florida	1,000	8
Texas	900	6
Delaware	900	4
Alabama	700	6
Louisiana	600	6
Maryland	600	5
Mississippi	500	5
Washington, D. C.	450	1
Rhode Island	400	7
Nevada	300	4
Iowa	200	4
New Mexico	200	5
Kansas	200	3
Oklahoma	100	Jokunen
Missouri	100	„
Nebraska	100	„
Virginia	100	„
Arkansas	50	„
Tennessee	50	„
Kentucky	50	„
North Carolina	50	„
South Carolina	50	„
Georgia	50	„

Suomalaisia Yhdysval. 327,500, asuinpaikkoja tuhatk.

Suomalaisia Canadassa 50,000.

Yhtensä suom. Pohj.-Amerikassa 377,500. Suomalaisia paikkak. joukon toista tuhatta.

Ainoastaan yhdessä paikkakunnassa voidaan suomalaisten luku merkitä kymmentuhat-luvulla, nimittäin suur-New Yorkissa. Jo yksistään New Yorkin suomalaisten väkiluku arvioidaan yli kymmeneksi tuhanneksi. Brooklynissä asunee kansalaisiamme kymmentuhannen seuduilla, tuskin paljokaan vähempi. Jos lasketaan samaan paikkakuntaan kuuluvaksi Calumet ja Hancock ympäristöineen, niin silloin voidaan merkitä kymmentuhatlukuinen suomalaisjoukko sillekin paikkakunnalle ja kutsutaanhan sitä yhteisellä nimellä "Kuparisaareksi". Sellaisia asutuskeskuksia joissa suomalaisia lasketaan neljän ja kuuden tuhannen välillä on Yhdysvalloissa kolmetoista. Sitäpaitsi on puolen sataa paikkakuntaa joissa heimolaisiamme löytyy tuhannenviidensadan ja kolmen tuhannen hengen vä-

lillä. Mutta niitten suomalaisasutusten luku nousee pariin sataan, joiden väkiluku merkitään viidensadan ja viidentoistasadan välillä. Kaikkein lukuisimmat ovat kuitenkin ne paikkakunnat, joissa kansalaisiamme asustaa sadan ja viiden sadan välillä.

Tärkeimpinä työaloina ja elinkeinoina mainittakoon erilaiset ammattityöt suomalaisten keskuudessa Idänvaltioissa, New Yorkissa y. m., joissa tapaa tuhansia suomalaisia rakennustyöläisiä, räätäleitä y. m., sekä varsinkin Massan valtiossa kivenhakkaajia, kutojia. Monet työskentelevät raudan- ja puunjalostus tehtaissa. Osa viljelee maata. New Yorkin suomalaiset neitokset ovat palvelijattarina amerikalaisissa miljoneeriperheissä. — Mainen, New Hampshiren ja Vermontin suomalaiset työskentelevät tehtaissa ja maanviljelyksessä. — Ohion ja Pennsylvanian heimoveljemme purkavat rautamultaa ja lastaavat kivihiiliä Erien rantamien satamissa, sekä sisämaassa työskentelevät rautalanka- ja peltimyllyissä, sulimoissa, valimoissa y. m. Paljon myöskin tapaa suomalaisia maanviljelijöitä. — Rautateollisuuden palveluksessa ovat useimmat kansalaisemme myöskin Illinoisissa ja Indianassa. Keski-Lännen suomalaiset: Michiganissa, Minnesotassa ja Wisconsinissa työskentelevät kaivannoissa, metsissä, sahamyllyissä ja pellonperkauksessa. — Dakotoissa suurin osa suomalaisia harjoittaa nisun viljelystä, ja siellä tapaakin oikeita suur-nraanviljelijöitä kansalaistemme keskuudessa. — Kalliovuoristossa asuvat heimolaisemme työskentelevät kaivannoissa, ainoastaan pienempi määrä metsienhakuksessa ja maanviljelyksessä. — Washingtonin ja Oregonin valtioiden lukuisan suomalaisväestön pääelkeinoina mainittakoon lohenkalastus majesteettillisella Columbia joella, sekä monissa pienemmissä Tyyneenmereen laskevista joissa ja puroissa. Myöskin metsä- ja sahamyllyt antavat tuhansille heimolaisillemme ansiota. Lännellä tapaa myöskin suomalaisia suurmaanviljelijöitä Pendetonin ja Clicitan seuduilla, sekä pienempiä maanviljelijöitä ja uudisasukkaita lähempänä Tyyntä merta. — Californian kesämaa tarjoaa tilaisuuden hedelmäviljelykseen, jota suomalaiset harjoittavat Reedleyn seuduilla y. m. Sitäpaitsi elättää meri suuren osan Suomen poikia San Franciscossa, ja toiset hakkaavat jättiläismäisiä punapuita ratapölkkyiksi tai sahaavat laudoiksi. Suomalaisia tyttäriä palvelee San Franciscossa ja ihanassa Los Angelessa monioita satoja.

kummassakin palkassa. — Etelävaltioissa asuu verrattain vähän suomalaisia. Muuan vuosikymmen sitten muutti niitä Floridaan ja Louisianaan ja nykyvuosina Texasiin maanviljelijöiksi. Mexicon-lahden satamakaupungeissa asustaa pikku ryhmissä suomalaisia. Liiketoimille ja opinteille on viime vuosina alkanut suomalaiset pyrkiä varsin ilahuttavassa määrässä.

S. Ilmonen.

YHTÄ JA TOISTA AMERIKAN RAUTATEISTA.

Yhdysvaltain rautatiet ovat maksaneet yhteensä yli 9 biljoonaa dollaria .

Rautatien rakentaminen maksaa keskimäärin \$30,000 mailia kohti.

Ensiluokkainen veturi painaa 50 tonnia ja vetää se tasaisella maalla 2,400 tonnia.

Amerikan suurin rautatie-yhtiö on Atchison, Topeka ja Santa Fe, joka käsittää kaikkiaan 8,000 mailia.

Pisimmällä itään ja länteen ulottuva rautatie on Canadian Pacific, joka kulkee Quebec'istä Tyynenmeren rannalle.

Central Pacific rautatiellä on lumipeittoinen katto 60 mailin matkalla.

Korkeimmalla sijaitseva rautatie on Denver Rio Grande, jonka korkein kohta on 10,852 jalkaa korkealla merenpinnasta.

Pisin amerikalainen rautatietunneli on Hoosac-tunneli Fitchburg'in radan varrella, joka on $4\frac{3}{4}$ mailia pitkä (St. Gotthard-tunneli Euroopassa on 9 mailia).

Yhdysvalloissa on kaikkiaan 208,749 rautatiesiltaa, joiden yhteenlaskettu pituus on 3,213 mailia.

Pisin yksikaarinen rautatiesilta on Poughkeepsie'n silta Hudson joen ylitse, joka on 548 jalkaa pitkä.

Korkein rautatiesilta on Kinzuan silta Erie'n radalla, jonka korkeus on 305 jalkaa.

Manhattan'in ilmarata New Yorkissa kulettaa päivittäin noin 550,000 matkustajaa eli vuosittain noin 200 miljoonaa.

Teräskisko kestää keskimäärin 18 vuotta.

Yhdysvaltain nopein säännöllinen expressijuna on Philadelphian-Washingtonin expressi. Sen keskinopeus on 45 mailia tunnissa pysähdys-ajat lukuunotettuna, ja paikka paikoin nousee sen nopeus 65 mailiin tunnissa.

Lyhyillä matkoilla on saavutettu jopa 80 mailin nopeus tunnissa.

YHDYSVALTAIN PRESIDENTIT.

George Washington	1789—1797
John Adams	1797—1801
Thomas Jefferson	1801—1809
James Madison	1809—1817
James Monroe	1817—1825
John Quincy Adams	1825—1829
Andrew Jackson	1829—1837
Martin van Buren	1837—1841
William Henry Harrison	1841—kuoli
John Tyler	1841—1845
James K. Polk	1845—1849
Zachary Taylor	1849—1850
Millard Fillmore	1850—1853
Franklin Pierce	1853—1857
James Buchanan	1857—1861
Abraham Lincoln	1861—1865
Andrew Johnson	1865—1869
Ulysses S. Grant	1869—1877
Rutherford B. Hayes	1877—1881
James Garfield	1881—kuoli
Chester A. Arthur	1881—1885
Stephen Grover Cleveland	1885—1889
Benjamin Harrison	1889—1893
Stephen Grover Cleveland	1893—1897
William McKinley	1897—1901
Theodore Roosevelt	1901—1909
William H. Taft	1909—1913
Woodrow Wilson	1913—
Warren G. Harding	— valittu vaaleissa 2 p. marrask. 1920 ja astuu virkaansa 4 p. maalisk. 1921.

PRESIDENTIN SEURAAJAT.

Kun presidentti ja varapresidentti kuoleman, kivulaisuuden, virasta eroamisen tahi jonkun muun syyn tähden ovat estetyt presidentin virasta, tulee valtiosihteeri hoitaa tätä virkaa. Ellei valiosiheeriä ole, pääsee presidentin tilalle raha-asiaiden sihteeri; hänen jälkeensä järjestyksessä sotasihteeri, yleinen syyttäjä, pääpostimestari, laivaston sihteeri ja sisäasiain sihteeri. Sijaispresidentin tulee, ottaessaan viran haltuunsa, kutsua kongressi kokoon 20 päivän kuluttua.

YHDYSVALTAIN VALTIOITTEN VAALIAJAT.

Joka neljäs vuosi, samana päivänä kaikissa valtioissa marraskuun ensimmäisen maanantain jälkeisenä tiistaina, valitaan presidentti maalle. Tuleva vaali on 1924.

Alabama. — Joka neljäs vuosi, marraskuussa ensimmäisen maanantain jälkeisenä tiistaina. Tuleva vaali 1924.

Arizona. — Joka toinen vuosi; marraskuussa ensimmäisen maanantain jälkeisenä tiistaina. Tuleva vaali 1922.

Arkansas. — Joka toinen vuosi; syyskuun toisena maanantaina. Tuleva vaali 1922.

California. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Colorado. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Connecticut. — Joka toinen vuosi; yleinen syyttäjä joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

Delaware. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

Florida. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

Idaho. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

Illinois. — Kuvernööri, varakuvernööri, valtiosihtööri, auditori ja yleinen syyttäjä, joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924. Rahastonhoitaja joka toinen vuosi, tuleva vaali marraskuulla 1922.

Indiana. — Kuvernööri joka neljäs vuosi; tuleva vaali marraskuulla 1924. Muut valtion virkamiehet joka toinen vuosi; tuleva vaali marraskuulla 1922.

Iowa. — Kuvernööri, varakuvernööri, opetusasiain johtaja, ylioikeuden tuomari ja rautateiden komissioneri joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Kansas. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Kentucky. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marrask. 4 p. 1923.

Louisiana. — Joka neljäs vuosi; huhtikuun kolmantena tiistaina. Tuleva vaali huhtikuulla 1924.

Maine. — Joka toinen vuosi; syyskuun toisena maanantaina. Tuleva vaali syyskuulla 1922.

Maryland. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marrask. 4 p. 1923.

Massachusetts. — Vuosittain. Tuleva vaali marraskuulla 1921.

Michigan. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Minnesota. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Mississippi. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marrask. 4 p. 1923.

Missouri. — Valtion päävirkamiehet joka neljäs vuosi. Tuleva kuvernöörin, varakuvernöörin, valtiosihtöerin, auditorin, rahastonhoitajan ja yleisen syyttäjän vaali marraskuulla 1924.

Montana. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

Nebraska. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Nevada. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

New Hampshire. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

New Jersey. — Kuvernööri joka kolmas vuosi; muut virkamiehet nimitetään. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

New Mexico. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

New York. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

North Carolina. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

North Dakota. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Ohio. — Kuvernööri, varakuvernööri, rahastonhoitaja ja yleinen syyttäjä joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1921. Valtiosihtööri ja lentotavarain komissioneri joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922. Auditori joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marrask. 4 p. 1923.

Oklahoma. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Oregon. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Pennsylvania. — Kuvernööri, varakuvernööri ja

valtiosihtööri joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922. Rahastonhoitaja joka toinen vuosi. Tuleva vaali marrask. 4 p. 1921. Muut virkamiehet nimetään.

Rhode Island. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

South Carolina. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

South Dakota. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Tennessee. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Texas. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Utah. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

Vermont. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Virginia. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1921.

Washington. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

West Virginia. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

Wisconsin. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Wyoming. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

UKKOSEN ETÄISYYS

saadaan kertomalla sekuntien luku, mikä kuluu salaman ja vastaavan jyrähdyksen välillä 300:lla; täten saadaan etäisyys metreissä (joka siten saatu etäisyys on noin 10% pienempi todellisuutta).

10 sekunnin kuluessa voidaan nopeasti laskea 30:een, jotenka jos on voitu laskea siihen saakka salaman ja jyrähdyksen välillä, on ukkosetäisyys 3 km.

Jos ukkosetäisyys on 1 km. eli toisin sanoen, jos on ehditty laskea 10:een, niin on se siksi kaukana, jotta mitään vahingon vaaraa ei ole olemassa.

TIETOJA YHDYSVALTAIN POSTILAISTA.

Ulkomaan posti.

Postimaksu kirjeestä Canadaan ja muihin brittiläisiin siirtomaihin sekä Suur-Britanniaan ja Irlantiin on 2 senttiä unssilta tai sen osalta. — Postikortit, 2 senttiä.

Muualle ulkomaille (Suomi siihen luettuna) on postimaksu kirjeestä 5 senttiä ensimmäiseltä unssilta ja 3 senttiä jokaiselta seuraavalta unssilta tai sen osalta.

Postimaksu paketeista ulkomaille on 12 senttiä paunalta tai sen osalta. (Suomeen ei vielä tätä kirjoittaessa ole lupa paketteja lähettää, mutta parhaillaan neuvottelevat Yhdysvaltain ja Suomen postihallitukset pakettipostikulutuksen järjestämisestä näiden maiden välillä.)

Painotuotteet (kirjat, sanomalehdet y. m. sellaiset) 1 sentti jokaiselta 2 unssilta tai sen osalta.

Kotimaan posti.

Postimaksu kirjeistä on 2 senttiä unssilta tai sen osalta. — Postikortit 1 sentti.

Painotuotteet (kirja y. m. 1 sentti jokaiselta 2 unssilta tai sen osalta. Tulee olla kääritty niin että ne voidaan tarkastaa.)

Pakettipostitaksat ovat laaditun matkan pituuden mukaan, vaihdellen 5 sentistä paunalta aina 12 senttiin. Paketit tulevat käärittyinä, että ne voidaan tarkastaa. Korkein painomäärä 1:seen, 2:seen ja 3:teen piiriin on 70 paunaa; muihin piireihin 50 paunaa.

A I K A.

Kun Washingtonissa, D. C., on kello 12 päivällä, osoittaa kello muissa maailman keskuspaikoissa seuraavaa määrää:

Lontoossa 4:30 i. p.	Melbournessa 2:30 i. p.
Valparaiso 11:40 a. p.	Manilassa 1:00 a. p.
Chicagossa 11:5 a. p.	Havanassa 11:30 a. p.
Paris 4:45 i. p.	Calcuttassa 10:45 a. p.
Berlinissä 5:55 i. p.	Pietarissa 6:45 i. p.
San Franciscossa 8:45 a.p.	Konstantinopolissa 6:55 ip.

MITEN MITATA PIENEMPIÄ MAALOHKOJA.

	acren	kukin	sivu	on	208 7/16	jalkaa
1	"	"	"	"	147 1/2	"
1/2	"	"	"	"	120 1/2	"
1/3	"	"	"	"	104 3/8	"
1/4	"	"	"	"	73 3/4	"
1/8	"	"	"	"		"

YHDYSVALTAIN MITAT JA PAINOT.

Apteekkarien mitat: 20 grainia on 1 scruple; 3 scruplea on 1 drakma; 8 drakmaa on 1 unssi; 12 unssia on 1 pauna.

Avoirdupoismitat (niillä mitataan kaikki muu, paitsi ei jalaja metalleja, jalokiviä ja lääkkeitä): 27 11-32 grainia on 1 drakma; 16 drakmaa on 1 unssi; 16 unssia on 1 pauna; 25 paunaa on 1 kvartti (quarter); 4 kvarttia on 100-weight (hundredweight); 20 hundredweightia on 1 tonni (n. k. short ton; long ton on sen sijaan 2,240 paunaa).

Troymitat (käytetään punnittaessa kultaa, hopeaa ja jalokiviä): 24 grainia on 1 pennyweight; 20 pennyweightia on 1 unssi; 12 unssia on 1 pauna; 3.2 grainia, 1 karaatti, on timantin punnitus.

Lyhennettyinä nämä mitat merkitään yleisessä käytännössä: grain, gr.; pennyweight, dwt.; unssi, oz.; drakma, dr.; pauna, lb.; kvartti, qr.; 100-weight, cwt.

Kuutiomitat: 1,728 kuutiotaumaa on 1 kuutiojalka; 27 kuutiojalkaa on 1 kuutiojaardi.

Kuivat mitat: 2 paintia (pint) on 1 kvartti (quart); 8 kvarttia on 1 pekki (peck); 4 pekkiä on 1 busheli; 36 bushelia on 1 chaldron. — Yhdysvalloissa on standard bushelinmittana neliöastia, joka sivuilleen sisältä mitaten on 18½ tuum. ja syvyys 8 tuum., käsittäen 2150.42 kuutiotaumaa.

Märet mitat: 4 gilliä on 1 painti (pint); 2 paintia on 1 kvartti (quart); 4 kvarttia on 1 gallona; 31½ gallonia on 1 tynnyri; 2 tynnyriä on 1 härkätyynyri (hogshead). — Yhdysvaltain standardin mukaan on 1 gallona 231 kuutiotaumaa.

Pituusmitat: 3 barleycornia on 1 tuuma; 12 tuumaa on 1 jalka; 3 jalkaa on 1 jaardi; 5½ jaardia on 1 rod; 40 rodia on 1 furlong; 8 furlongia on 1 maili; 3 mailia on 1 league.

Maanmittarin mitat: 7.92 tuumaa on yksi link (ketjupolvi); 25 linkkiä on 1 rod; 4 rodia on 1 ketjumitta (chain); 10 neliöketjumittaa (160 neliörodia) on 1 eekerinala; 640 eekeriä on 1 neliömaili.

Neliömitat: 144 neliötuumaa on 1 neliöjalka; 9 neliöjalkaa on 1 neliöjaardi; 30.25 neliöjaardia on 1 neliörodi; 40 neliörodia on 1 eekeri; 640 eekeriä on

1 neliömaili; 36 neliömailia (6 mailia kulmalleen) on 1 township.

Kuutiomitat: 1728 kuutiotaumaa on 1 kuutiojalka; 27 kuutiojalkaa on 1 kuutiojaardi; 128 kuutiojalkaa on 1 koordi halkoja; 40 kuutiojalkaa on 1 tonni (ta-varalähetyksessä); 2150.42 kuutiotaumaa on 1 standard busheli; 231 kuutiotaumaa on 1 standard galloni. — 1 kuutiojalka on neljäviidettä-osaa bushelia. Kun tahdotaan tietää jonkin hinkalon sisältö bushelina, kerrotaan kolmen yhteensattuvan sivun jalkamäärä keskenään ja siitä vähennetään viides-osa.

Merimitat: 6 jalkaa on 1 fatomi; 120 fatomia on 1 kaapelinmitta; 7½ kaapelinmittaa on 1 maili; 5,280 jalkaa on 1 laillinen maili; 6,085 jalkaa on 1 meripenikulma.

Tusinaluku: 12 kappaletta muodostavat tusinan; 12 tusinaa grossin; 12 grossia suurgrossin. — 20 kappaletta on Yhdysvalloissa score.

Tilavuusmitat.

1 tynnyri, 32 kappaletta, 63 kannua, 4.686 bushelia, 1.65 hehtolitraa.

1 kappa, 0.585 pakkia, 5.156 litraa.

1 kannu, 0.297 pakkia, 2.617 litraa.

1 busheli, 6.834 kappaletta, 13.46 kannua, 1.346 kuutiojalkaa, 35.238 litraa.

1 pakkia, 1.7 kappaletta, 3.36 kannua, 33.65 kuutiotaumaa, 8.8 litraa.

1 kvartti (kuivia aineita) 0.42 kannua, 4.2 kuutiotaumaa, 1.1 litraa.

1 painti (kuivia aineita) 0.55 litraa, 2.1 kuutiotaumaa.

1 gallona (neste-aineita) 1.446 kannua, 3.785 litraa.

1 kvartti (neste-aineita) 36.17 kuutiotaumaa, 9.465 desilitraa.

1 painti (neste-aineita) 18.085 kuutiotaumaa, 4.73 desilitraa.

1 hehtolitra (kuivia aineita) 38.21 kannua, 2.84 bushelia.

1 litra, 38.31 kuutiotaumaa, 1.76 paintia, 0.22 gallonaa.

1 desilitra, 3.82 kuutiotaumaa, 0.176 paintia

1 kuutiojalka, 0.936 amer. kuutiojalkaa, 0.02617 kuutiometriä.

1 kuutiotauma, 1.59 amer. kuutiotaumaa, 26.17 kuutiometriä.

- 1 amer. kuutiojalka, 1.068 kuutiojalkaa, 28.316 kuutiосenttimetriä
 1 amer. kuutiotuuma, 0.626 kuutiotuumaa, 16.387 kuutiосenttimetriä.
 1 kuutiometri, 38.21 kuutiojalkaa, 35.315 amer. kuutiojalkaa.

Painomitat.

- 1 leiviskä, 8.5 kiloa, 19.2 paunaa.
 1 naula, 0.425 kiloa, 0.96 paunaa.
 1 naula, 0.425 kiloa, 0.96 paunaa.
 1 kilo, 2.35 naulaa, 2.2 paunaa.
 1 hehtogramma, 0.235 naulaa, 3.53 aunssia.
 1 gramma, 0.353 aunssia
 1 pauna, 1.067 naulaa, 0.453 kiloa.
 1 aunssi, 28.35 grammaa.
 1 tonni, 106.7 leiviskää, 2134 naulaa, 907.18 kiloa.

Pinta-alamitat.

- 1 neliöjalka, 0.947 amer. neliöjalkaa, 0.088 neliömetriä, 8.8 neliödesimetriä.
 1 neliötuuma, 1.37 amer. neliötuumaa, 8.8 neliösenttimetriä.
 1 amer. neliöjalka, 1.557 neliöjalkaa, 0.0929 neliömetriä, 9.29 neliödesimetriä.
 1 amer. neliötuuma, 0.733 neliötuumaa, 6.45 neliösenttimetriä.
 1 tynnyrialaa, 1.22 eekeriä, 49.36 aaria, 4.936 neliömetriä.
 1 kapanala, 0.038 eekeriä, 1.659 amer. neliöjalkaa, 1.54 aaria, 154.25 neliömetriä.
 1 hehtaari, 2.0257 tynnyrialaa, 64.8 kapanalaa, 2.4736 eekeriä, 11.344 neliöjalkaa, 11,960 neliöjaardia.
 1 eekeri, 0.82 tynnyrialaa, 26.23 kapanalaa, 0.4046 hehtaaria, 40.46 aaria, 4,0467 neliömetriä.

Pituusmitat.

- 1 syli, 5.844 amer. jalkaa, 1.7814 metriä.
 1 jalka, 0.974 amer. jalkaa, 11.689 amer. tuumaa, 0.2969 metriä.
 1 tuuma, 1.169 amer. tuumaa, 2.969 senttimetriä.
 1 peninkulma, 6.641 mailia, 10.68 kilometriä.
 1 jaardi, 3.0795 jalkaa, 0.9144 metriä.
 1 amer. jalka, 1.026 jalkaa, 11.68 tuumaa, 0.3048 metriä.
 1 amer. tuuma, 0.855 tuumaa, 2.54 senttimetriä.
 1 maili, 0.15 peninkulmaa, 1,60933 metriä.

- 1 metri, 3.368 jalkaa, 3.28 amer. jalkaa.
 1 desimetri, 3.368 tuumaa, 3.937 amer. tuumaa.
 1 senttimetri, 0.336 tuumaa, 0.394 amer. tuumaa
 1 millimetri, 0.0366 tuumaa, 0.0394 amer. tuumaa.
 1 kilometri, 0.0935 peninkulmaa, 0.6213 mailia, 3,361 jalkaa, 3,280 amer. jalkaa.

Rautanauhojen mitat.

Numero	Pituus tuumissa	Luku nauvoja 1 paunassa
3-penny	1	557
4-penny	1 ¼	535
5-penny	1 ¾	282
6-penny	2	177
7-penny	2 ¼	141
8-penny	2 ½	101
10-penny	2 ¾	68
12-penny	3	54
20-penny	3 ½	34

Eri aineitten paino.

- 1 kuutiotuuma valurautaa, .260 paunaa.
 1 kuutiotuuma valuterästä, .284 paunaa.
 1 kuutiotuuma valumessinkiiä, .291 paunaa.
 1 kuutiotuumaa takomaraudtaa, .280 paunaa.
 1 kuutiotuuma takomaterästä, .284 paunaa.
 1 kuutiojalka graniittia, 170 paunaa.
 1 kuutiojalka santakiveä, 151 paunaa.
 1 kuutiojalka tavallista tiilikiveä, 112 paunaa.
 1 kuutiojalka puristettua tiilikiveä, 140 paunaa.
 1 kuutiojalka asfalttia, 132 paunaa.
 1 kuutiojalka sementtikäytävää, 132 paunaa.
 1 kuutiojalka kuivaa maata, 95 paunaa.
 1 kuutiojalka mutaa, 120 paunaa.
 1 kuutiojalka kuivaa santaa, noin 95 paunaa; märkää noin 130 paunaa.
 1 kuutiojalka lasia, 157 paunaa.
 1 kuutiojalka vettä, 62.3 paunaa; sama määrä merivettä, 64.3 paunaa.
 1 kuutiojalka korkkia, 15 paunaa.
 1 kuutiojalka pehmeää kivihiiltä, 84 paunaa.
 1 kuutiojalka kovaa kivihiiltä, 50 paunaa.
 1 kuutiojalka savea, 135 paunaa.
 1 neliöjalka 1/16 tuuman paksuista teräslevyä 12.75 paunaa.
 1 neliöjalka ¼ tuuman paksuista teräslevyä, 5.10 paun.

- 1 neliöjalka 3/16 tuuman paksuista teräslevyä, 2.55 paunaa.
 1 neliöjalka ¼ tuuman paksuista teräslevyä, 10.20 paunaa.
 1 neliöjalka 5/16 tuuman paksuista teräslevyä, 7.65 paunaa.
 1 neliöjalka ¾ tuuman paksuista teräslevyä, 15.30 paunaa.

Emäntäin mittoja.

Nisujauhot, yksi pauna vastaa yhtä kvarttia.
 Maissijauhot, 1 pauna ja 2 aunssia vastaa yhtä kvarttia.

Pehmeä voi, yksi pauna vastaa yhtä kvarttia.
 Jauhosokeri, runsas pauna vastaa yhtä kvarttia.
 Kymmenen kananmunaa painaa yhden paunan.
 Tavallinen juomalasi vetää yhden paimin.
 Teelusikkaan menee 40 tippaa.
 Kaksi teelusikallista vettä painaa yhden aunssin.

AITALAIT.

Kaikissa valtioissa on erikoiset omat aitalakinsa. Kumminkin on olemassa sellaisia yleisiä määräyksiä, jotka ovat kaikkialla voimassa ja joita ylimalkaisesti noudatetaan jokaisessa valtiossa. Niitä ovat:

Laillinen aita useimpien valtioiden säädösten mukaan on 4 jalkaa korkea ja siinä riittävästi joko laudoista taikka aitalanka estämään eläimen pääsyn läpi ja yli.

Ellei jokin ala ole laillisessa aidassa, ei vahingonkorvausta eläinten tuottamasta vahingosta voida saada, jos ei ole voimassa se säädös että kunkin tulee pitää eläimet omalla maallaan aitauksessa.

Jos on kysymys kahden rajanaapurin välisestä aidasta, tulee rajanaapurin vastata puolesta aidasta, rakentaa puoli aitaa. Kumminkin tulee pitää oma aintansa kunnossa.

Muutamissa valtioissa määrää valtioasetus että on laitettava kuhunkin tauniin lainmäärämät aitojen tarkastajat, jotka antavat määräykset korjauksista ja kunnossapidosta.

Useimpien valtioiden asetukset määräävät että rautateiden tulee pitää laillisesti määrätynlaiset aidat teittensä varsilla. Elleivät niiden aidat ole määrätyn korkeat ja tiheet, joutuvat ne maksamaan eläimet, joiden yli ne ajavat.

HALLITUKSEN MAANMITTAUSJÄRJESTELMÄ.

Township—36 sectionia, kukin 1 mailin sivuinen neliö. Section—640 acra.

Neljäsosa sectionia—neliö puolen mailin sivuilla, 160 acra.

Kahdeksan sectionia—pohj-. etelä-suuntainen sivu puoli mailia ja itä-länsi-suuntainen neljäsosa mailia, 80 acra.

Kuudestoistaosa sectionia—neliö neljäsosa mailin sivuilla, 40 acra.

Kaikki sectionit ovat numeroidut 1:stä 36:teen, alkaen koillisesta kulmasta, sekä jaetut neljään osaan, jotka osat merkitään ilmansuuntamerkeillä: NE, koillinen; SE, kaakko; SW, lounas; NW, luode. — 40 acren suuruisen maalohon asema määrättäisiin siis seuraavasi: eteläinen puolisko läntisestä puoliskosta kaakkoisesta neliöstä 1 sectionissa, 26 townshipissä, pohjoispuolella 7 rangea, j. n. e.

Nämä maaneliöt eivät aina ole yhtä suuria, vaan ovat jotkut joitakin acreja suurempia, toiset taas saman verran pienempiä oletetusta koosta.

KIRJAT.

Kirjan koko määrätään sen mukaan, miten monta taitetta sen painoarkissa tehdään. Siihen aikaan jolloin painopaperi aina oli samaa kokoa, määrättiin kirjojen koko tarkasti tällä tavalla:

Folio, 2 lehteä, 4 sivua; Quarto eli 4:o, 4 lehteä, 8 sivua; Octavo eli 8:o, 8 lehteä, 16 sivua; Duodecimo eli 12:o, 12 lehteä, 24 sivua; 16:o, 24 lehteä, 64 sivua; 18:o, 18 lehteä, 36 sivua; 24:o, 32 lehteä, 48 sivua; 32:o, 32 lehteä, 64 sivua. Senjälkeen kun paperia ruvettiin valmistamaan useampia eri kokoja, quarto, octavo j. n. e. vastaavat osapuilleen seuraavia kokoja:

32:o	-----4	x 5 ¼	tuumaa
24:o	-----4 ¼	x 5 ¾	"
18:o	-----4 ½	x 6	"
16:o	-----5	x 7	"
12:o	-----5 ½	x 7 ½	"
Crown octavo	-----5 ½	x 9	"
8:o eli octavo	-----6	x 9	"
4:o eli quarto	-----10	x 15	"
Royal octavo	-----7	x 10 ½	"
Folio	-----13	x 15	"

AMERIKAN KONSULIN JULKAISEMIA TIETOJA AMERIKAAN MATKUSTAVILLE.

Amerikaan matkustavien Suomen kansalaisten on näytettävä toteen, että heillä on konsulinvirastoa tyydyttävä syy sinne matkustamiseen, ja on heidän luotettavuudestaan annettava pätevä todistus.

Jokaisen on hankittava itselleen seuraavat asia-paperit:

1) Sen läänin maaherran antama ulkomaanpassi, jossa läänissä henkilö on henkikirjoissa. Amerikassa olevan suomalaisen viranomaisen antama passi ei ole kelvollinen takaisin Amerikkaan matkustamista varten.

2) Muutamia, ohuelle paperille otettuja valokuvia (passikuvia) kooltaan noin 3x3 tuumaa.

3) Suomessa olevan pätevän henkilön tuntemuksen perusteella antama mainetodistus. Tavallinen papintodistus ei ole riittävä, vaan on matkalle aikovan hankittava persoonallinen suositus joko papilta, nimismieheltä, poliisiviranomaiselta tahi joltakin muulta pätevältä henkilöltä.

4) Henkilöiden, jotka matkustavat Yhdysvalloissa olevien sukulaistensa luokse, on näytettävä näiden sukulaisten antama valallinen todistus, jossa he selvästi sanovat olevansa halukkaat ja kyllin varakkaat vastaanottamaan Suomesta tulevat henkilöt ja jossa myös luvataan huoltaa Suomesta tulleita siksi kunnes kysymyksessä olevat henkilöt kykenevät itsestään pitämään huolta, niin että he eivät joudu Yhdysvaltain eikä sille kuuluvien valtioiden rasitukseksi. Tämän lisäksi on vielä näytettävä Amerikassa olevan pätevän henkilön tuntemuksen perusteella antama luotettavuusodistus siitä henkilöstä, jonka luokse aiotaan matkustaa. Naisten, jotka matkustavat miehensä luokse, tulee varmuudella voida sanoa, ovatko heidän miehensä Amerikan vai Suomen kansalaisia.

5) Henkilöiden, jotka matkustavat Amerikkaan liikeasioissa, opintoja jatkamaan, maatyötä tekemään tai palvelukseen, on riittävästi todistettava, että aikomus on todella sellainen.

Hakemukset passin leimausta varten on tehtävä henkilökohtaisesti, ja on hakemuksen todenmukaisuudesta vannottava Amerikan konsulin läsnäollessa. Tätä ei voida suorittaa postitse. Kirjeenvaihto on useimmiten tarpeetonta, sillä ilman matkustavaisen henkilökoh-

taista läsnäoloa ei voida antaa takeita siitä, että passi leimataan.

Kuusitoista vuotta nuoremmat poikalapset ja 21 vuotta nuoremmat tyttölapset, jotka ovat samaan passiin merkittyinä kuin vanhempiensa eivät tarvitse itse henkilökohtaisesti olla läsnä konsulinvirastossa, vaan voivat vanhempiensa jättää hakemuksen heidän puolestaan.

Naisten, joiden miehet ovat Yhdysvaltain kansalaisia, ja lasten, jotka ovat Amerikassa syntyneitä, tahi joiden isät ovat saaneet Yhdysvaltain kansalaisoikeudet ennen lasten syntymistä, tulee tehdä hakemus Amerikan passin saantia varten, eikä esittäjä suomalaisten viranomaisten antamia passeja leimattaviksi.

Hakemus Amerikan passin saantia varten on tehtävä henkilökohtaisesti. Hakijan on tuotava muutamia ohuelle paperille otettuja valokuvia itsestään, kooltaan noin 3x3 tuumaa. Tämän lisäksi on hakijan tuotava todistus kansalaispaperit, naimatodistus, syntymätai kastetodistus, j. n. e. Jonkun konsulinviraston tuteman henkilön on henkilökohtaisesti todistettava hakijan henkilöllisyys.

Leimamaksu Amerikan passia (hakemuskäyäkseen siihen luettuna) samoin kuin suomalaisen passin leimaamisesta (hakemuskäyäkseen siihen luettuna) on nykyään \$10.00, mikä maksu suoritetaan Suomen rahassa päivän kurssin mukaan.

PÄÄKOHDAT YHDYSVALTAIN PERUSTUSLAISTA

Kongressin tulee kokoontua vähintäänkin kerta vuodessa.

Kongressi päättää uusien valtioiden ottamisesta valtioliittoon.

Yksi valtio ei voi määrätä toisen valtion lakeja.

Yhdysvaltain perustuslaki takaa jokaiselle maan almaiselle oikeuden tulla tutkituksi lautakunnan edessä.

Kongressi ei voi laatia lakia ennen tehdyn rikoksen rankaisemiseksi.

Henkilö, joka tekee itsensä syylliseksi törkeään rikokseen, ei voi pakenemalla toiseen valtioon välttyä syytteeseen joutumasta.

Edustajahuoneella on valta päättää hallitustuloista ja veroituksesta.

Liittosenaatti saa esittää muutoksia ja lisäyksiä lakiehdotuksiin.

Presidentti tekee sopimukset ulkovaltain kanssa. Senaatti ne hyväksyy eli hylkää.

Territoreilla on kullakin edustaja edustajahuoneessa. Heillä on oikeus tehdä ja vastustaa esityksiä, vaan eivät saa ottaa osaa äänestyksiin.

Varapresidentti on senaatin puheenjohtajana. Hänellä on äänestys-oikeus senaatissa vain silloin kuin äänät lankeavat tasan.

Jos presidentti pitää luonaan jonkun kongressin päättämän lain enemmän kuin 10 päivää, tulee se laiksi ilman hänen hyväksymistään, jos kongressi silloin on koolla.

Jos presidentti ei hyväksy jotain lakiehdotusta, ei se voi tulla laiksi, ellei kaksi kolmasosaa molempien huoneiden jäsenistä sitä kannata.

Kukaan Yhdysvaltain virkamies ei saa vastaanottaa mitään kunniamerkkiä eli arvonimeä ilman kongressin erityistä lupaa.

Muutoksia perustuslakeihin ei voi tehdä, ellei kaksi kolmasosaa kongressin molempien kamarien jäsenistä sitä vaadi ja ellei kolme neljättöosaa kaikista valtioista siihen suostu.

Yhdysvaltain presidentin tulee olla vähintään 35 vuoden ikäisen, liittosenaattorin 30 ja kongressin edustajahuoneen jäsenen 25 vuotiaan. Myöskin vaaditaan, että presidentiksi aikovan tulee olla maassa olleen vähintään neljätoista vuotta, sekä syntyneen vanhemmista, jotka ovat maan kansalaisia.

Yhdysvallat takaavat tasavaltaisen hallitusmuodon jatkaiselle sen valtiosuojeluksen ulkonaisia hyökkäyksiä vastaan ja asettaa myös valtioissa nousseet sisälliset rauhattomuudet, kun valtion lainlaatijakunta tahi kuvernööri apua pyytää. Kuvernöörillä on oikeus kääntyä liittohallituksen puoleen avunpyynnillä suoraan ainoastaan silloin, kun valtion lainlaatijakunta ei ole koolla eikä asiaan tila salli viivytystä.

Presidentti ja varapresidentti valitaan neljäksi vuodeksi.

Presidenttiä ja varapresidenttiä ei valita suorakohtaisella kansan äänestyksellä. Kussakin valtiossa valitsee kansa erityiset valitsijat, yhtä monta luvultaan, kuin valtiolla on edustajia kongressissa, jotka valitsijat sitten kokoonnuttuaan äänestyksellä valitsevat presidentin ja varapresidentin.

YHDYSVALTAIN KAUPUNKIEN ETAISYYDET NEW YORKISTA MAILEISSA LYHINTÄ POSTITIETÄ.

Albany, N. Y.	143	Ishpeming, Mich.	1354
Albuquerque, N. M.	2260	Jackson, Miss.	1238
Alliance, Neb.	1875	Jacksonville, Fla. ..	979
Amarillo, Tex.	1920	Kansas City, Mo.	1342
Atlanta, Ga.	875	Knoxville, Tenn.	735
Atlantic City, N. J.	150	Little Rock, Ark.	3106
Augusta, Me.	410	Los Angeles, Cal.	3106
Baltimore, Md.	185	Louisville, Ky.	857
Birmingham, Ala. ..	989	Lynchburg, Va.	400
Bismarck, N. Dak.	1818	Manchester, N. H.	290
Boise, Ida.	2783	Memphis, Tenn.	1286
Boston, Mass.	233	Meridian, Miss.	1142
Bristol, Tenn.	604	Milwaukee, Wis.	1046
Buffalo, N. Y.	438	Mobile, Ala.	1229
Burlington, Vt.	303	Montpellier, Vt.	339
Butte, Mont.	2498	Newark, N. J.	9
Cape May, N. J.	173	New Orleans, La.	1344
Carson City, Nev.	3016	Norfolk, Va.	346
Charleston, S. C.	736	Ogden, Utah.	2443
Charleston, W. Va.	612	Oklahoma, Okla.	1604
Chattanooga, Te.	846	Omaha, Neb.	1455
Cheyenne, Wyo.	1966	Parkersburg, W. Va.	600
Chicago, Ill.	908	Pendleton, Ore.	3017
Cincinnati, Ohio	752	Philadelphia, Pa.	90
Cleveland, Ohio	621	Phoenix, Ariz.	2724
Columbus, Ohio	632	Pittsburg, Pa.	439
Concord, N. H.	308	Portland, Me.	348
Deadwood, S. Dak.	2053	Portland, Ore.	3248
Denver, Colo.	1982	Prescott, Ariz.	2861
Des Moines, Iowa	1318	Providence, R. I.	186
Detroit, Mich.	798	Reno, Nev.	2939
Duluth, Minn.	1382	Richmond, Va.	340
El Pasa, Tex.	2290	Roanoke, Va.	452
Fargo, N. Dak.	1613	St. Louis, Mo.	1060
Ft. Worth, Tex.	1738	St. Paul, Minn.	1370
Galveston, Tex.	1742	Salt Lake City, Ut.	2480
Gr. Rapids, Mich.	940	San Francisco, Cal.	3183
Greensboro, N. C.	515	Santa Fe, N. Mex.	2211
Harrisburg, Pa.	196	Savannah, Ga.	884
Hartford, Conn.	110	Seattle, Wash.	3184
Helena, Mont.	2500	Sheridan, Wyo.	2209
Hot Springs, Ark.	1470	Shreveport, La.	1454
Indianapolis, Ind.	820	Sioux Falls, S. D.	1507

Spokane, Wash.2845	Trenton, N. J. 57
Springfield, Ill.1017	Vicksburg, Miss.1252
Springfield, Mass. 136	Vinita, Okla.1422
Superior, Wis.1378	Washington, D. C. 225
Syracuse, N. Y. 299	Wheeling, W. Va. 506
Tacoma, Wash.3225	Wichita, Kansas1565
Tampa, Fla.1190	Wilmington, Del. 116
Topeka, Kansas1409	Wilmington, N. C. 707

Vertailun vuoksi mainittakoon, että etäisyys Hangosta New Yorkiin on 4350 mailia.

PÄÄSIÄINEN.

Seuraavasta nähdään, mille päivälle pääsiäinen satuu tulevan 5 vuoden aikana:

1921—Maalisk. 27 p.	1924—Huhtik. 20 p.
1922—Huhtik. 16 p.	1925—Huhtik. 12 p.
1923—Huhtik. 1 p.	

TIETOJA SUOMESTA.

Postimaksut Suomessa nykyisin.

Kirjeistä: kultakin 15 gr. paino-osalta 80 penniä.
 Kirjeistä paikalliset, kultakin 15 gr. paino-osalta 40 p.
 Postikortti 40 penniä.
 Ristisiteistä: kultakin 50 gr paino-osalta 20 p:iä; alin maksu: asiakirjoista 80 p:iä (paikalliset 40 p:iä) tavaränäytteistä 40 p:iä.
 Paketeista: 1 kg 3 mk., 3 kg 5 mk., 5 kg 7 mk., 6 kg 9 mk. ja siitä yli 2 mk. kultakin kg.
 Kirjoihin merkitsemisestä 80 p:iä.
 Vakuutusmaksu 100 mk:lta 60 p:iä ja siitä yli 30 p:iä kultakin 100 mk:lta.
 Postisoitutusmaksu: 100 mk:lta 1 mk. ja siitä yli 50 p. kultakin 100 mk:lta.
 Ulkomaille: kirjeet 50 p:iä kultakin 15 gr.

Sähkösanomataksa Suomessa.

Suomessa —:60 sanalta.
 Amerikan Yhdysvaltoihin vaihdellen 7:16—9:76 väl. sanalta.
 Californiaan 9:76 sanalta.
 Minnesotaan 8:36—9:36 sanalta.

Argentiinaan 16:60 sanalta.

Brasiliaan 15:16 sanalta.

Kiireellisistä sähkösanomista kannetaan kolminkertainen maksu.

Tietoja Suomen valtionrautateillä matkustaville.

Asemien odotussalit avataan tuntia ennen niitten junien tuloa ja lähtöä, joissa matkustajia kuljetetaan.

Piletinmyynti alkaa kaupunkiasemilla tuntia ja maaseutuasemilla vähintään puolta tuntia sekä päätetään 3 minuttia ennen kunkin junan lähtöä.

Muistutus väärää piletteä tai rahanvaihtoa vastaan on tehtävä ennenkuin piletin ostaja lähtee pilettiluulta.

Piletteä ei saa toiselle henkilölle luovuttaa.

Ostettua piletteä ei oteta takaisin.

5:tä vuotta nuoremmat lapset saavat maksutta, mutta oikeudetta eri paikkaan, seurata matkustajan mukana ei kuitenkaan useampaa kuin yksi kutakin täysi-ikäistä henkilöä kohti. 5—12:sta vuotiaat lapset maksavat puolen hinnan.

Yksinkertaiset piletit.

Matkustaja on oikeutettu keskeyttämään matkansa kerran niiden keskeytysten lisäksi, jotka aiheutuvat junayhtymistä, mutta on piletteä silloin, oikeuttaakseen matkan jatkamiseen, näytettävä keskeytysaseman päällikölle, joka leimaa piletin.

Paikallisuusnaliput, joilla on erityinen tariffinsa, ovat voimassa yhden päivän eivätkä oikeuta matkaa keskeyttämään.

Ostetun yksinkertaisen matkustajapiletin kelpaavaisuus aika on, matkan pituudesta riippumatta, 5 päivää, leimasinpäivää lukuunottamatta.

Kyytimaksut Suomessa.

Kyytimaksu on 1 mk. kilometriltä päivällä ja 1 mk. 50 p. yöaikana ja pyhäpäivänä. Yökyydiksi lasketaan jokainen kello 9:n jälkeen illalla ja ennen kello 6:ta aamulla alettu kyyti. Odotuksesta suoritetaan korvausta 1 mk. kustakin kokonaisesta tunnista ja on kyydit-sijällä valta 2 tuntia odotettuaan mennä pois. Jos viipyminen tapahtuu kyytiesityksessä, saa hevosen tunnin kuluttua antaa toiselle.

TIETO-OSASTON HAKEMISTO.

Hakemistomme esittää seuraavassa taulukossa ne tiedot, jotka ovat julkaistu Siirtokansan Kalenterin aikaisemmissa numeroissa.

Vuoden 1918 kalenterissa:	Sv.
Vaalilautakunnan äänimäärä presidentinvaalissa. (V. 1910 väenlaskun mukaan)-----	39
Siirtolaistulokkaiden matkan määrä v. 1916-----	34
Kongressin kirjasto-----	44
Yhdysvaltain suurimmat kaupungit (V. 1910 väenlaskun mukaan)-----	45
Muutamia suuria satotuloja v. 1916 -----	46
Yhdysvaltain sota-aikainen postitaksa-----	47
Tietoja Canadasta-----	48
Suomen valtion kehitys puolen vuosisadan kuluessa	50
Eri maiden rahamitat ja painot-----	51
Maailman suurimmat kaupungit-----	52
Lämpömittari -----	52
Vuoden 1919 kalenterissa:	
Yleisiä neuvoja liikeasioissa-----	37
Merkkikohtia Amerikan historiassa-----	39
Vuoden 1920 kalenterissa:	
Ohjeita passiasioissa-----	37
Miten Suomeen aiotut asiakirjat ovat vahvistettavat -----	41
Maailman historian huomattavampia tapahtumia-----	43
Huomattavia tapahtumia Amerikan mantereen historiassa -----	47

Paikalliset hallitukset ja kansallinen hallitus Yhdysvalloissa.

SEURAAVASSA esitetään lyhyin piirtein Yhdysvaltain hallinnollista elämää paikallisena, valtiollisena ja koko maata käsittävänä olemuksena. Esitys on otettu maan ylemmille kouluille aiotusta, kansallistuntoa herättäväksi tarkoitettusta lukukirjasta lyhennellen ja sovitellen. Ei liene poissa paikaltaan, että suomalaisetkin lukijat tutustuvat tähän helpotajuiseen ja selväpiirteiseen esitykseen hallituksemme kolminaisesta järjestämisestä ja sen historiallisesta kehityksestä.

*

Yksinkertaisin keino oppia tuntemaan hallituksen luonnetta on lyhyesti tutkia millä tavalla meidän kansallinen hallituksemme eroaa valtioiden hallituksista ja nämä molemmat taasen vuorostaan kaupunkien hallituksista. Jokainen Amerikan kansalainen on samalla kertaa sekä valtionsa että maan yleisten lakien alainen. Jos hän asuu kaupungissa, on hän vielä kolmannen lakijärjestelmän alainen, nimittäin kaupunkilakien, jotka tunnetaan nimellä ohje- eli järjestysäännöt. On aikoja, milloin näyttää olevan selvä ristiriitaisuus, vieläpä suoranainen vastakohtaisuuskin näiden kolmenlaisten lakien välillä. Itse asiassa ei kumminkaan minkäänlaista vakavampaa eriväisyyttä voi olla olemassa, vaan jokainen niistä osaltaan vaikuttaa yhteiskunta- ja yksityisen kansalaisen elämän kohottamiseksi.

Kun teemme yksityiskohtaisia tarkasteluja, huomaamme esimerkiksi, että Yhdysvaltain hallitus ei sekaannu tavallisiin murhajuttuihin. Paikallinen kunta ja valtio turvaavat siinä suhteessa asukkaitaan.

'66

Mutta Yhdysvaltain hallitus ottaa yhteiskuntasuojeluksen käsiinsä, jos murha synnyttää meteleitä, jotka ehkäisevät maan postinkuletusta.

Tarkastellessamme maamme historiaa saamme käsityksen mistä ja miten johtui tämä hallinnollisten toimien tällä tavalla jakautuminen.

Erinäiset siirtolat, jotka muodostavat Yhdysvaltain alkuperäiset yhteiskunnat, saivat omaisuus oikeuksista, Englannin hallitsijain ja Europan muiden määräysvaltaisten luovuttamien valtakirjojen eli charterien nojalla. Jokaisella siirtolalla oli omia lakejansa, joita olivat säätäneet kuvernöörit ja heidän neuvostonsa.

Kun sitten vallankumouksen jälkeen siirtoloiden edustajat kokoontuivat järjestäytymään kansakunnaksi, oli luonnollisesti tärkeimpänä kysymyksenä heidän mielissään se, miten voitaisiin sovittaa eri siirtoloiden oikeudet ja niiden erilaiset lakijärjestelmät vastaamaan nuoren, luomistilassaan olevan kansakunnan tarpeita. Alussa olivat eri siirtolat niin kateellisia toisilleen, että ne olivat vastahakoisia yhtymään lujaan ja tarkoin määritellyn keskushallinnon ympärille. Ne koettivat alussa tulla toimeen löyhänä valtioiden yhtymänä, pidättäen jokainen mahdollisimman laajan ja supistamattoman itsenäisyyden. Ne arvelivat, että tällainen yhtymä oli luonnollinen jatko tehdyille sopimuksille. Jokainen valtio oli edustettuna kansallisessa neuvostossa ja jokaisen tuli tehdä parhaansa kokonaisuuden hyväksi, mutta valtion suostumus tuli saada jokaisessa eri kysymyksessä ennen kuin kansakunta voi asettaa sille minkäänlaisia velvollisuuksia.

Muutamman vuoden kokemus osoitti kumminkin, että välttämättömyyden pakosta täytyi olla lujasti järjestetty kansallinen keskushallitus, muuten liitto särkyisi erimielisyyksien ja eripuraisuuksien tähden. Tällainen keskushallitus saatiin perustuslain laatimisella, joka määritteli oikeudet ja velvollisuudet, sillä perustuslaki on kirjoitettu ja vahvistettu asiakirja, joka määrittelee

tarkasti ne oikeudet, jotka kuuluvat kansalliselle eli federaliselle hallitukselle. Eri valtiot edusmiestensä kautta hyväksyivät esim., että mikään valtio ei saa ryhtyä sotaan omasta yksityisestä alotteestaan. Sota on niin tärkeä asia koko kansakunnan elämälle, että katsottiin olevan välttämätöntä sellaisen julistamiseksi koko maan yhteinen suostumus. Siten jäi sodan alkamisen valta maan keskushallituksen eli federalister viranomaisten oikeudeksi.

Monta muuta esimerkkiä voitaisiin esittää siitä, miten eri valtiot luovuttivat maan yleiselle hallitukselle oikeuksia, jotka ennen olivat kuuluneet niille erikoisoikeuksina. Mutta ne luovuttivat ainoastaan niitä oikeuksiaan, jotka katsottiin liian laajakantoisiksi, että ne ilman vaaraa kokonaisuudelle olisivat voineet olla yksityisten valtioiden erikoisoikeuksia. Yhdysvaltain hallitus saa sellaisena kuin se nykyhetkellä on valtavoi-mansa perustuslaista. Se voi sekaantua ainoastaan niihin asioihin ja kysymyksiin, joihin perustuslaki antaa sille määräämävallan. Kaikki ne kysymykset, joista ei erityisesti perustuslaissa määritellä, kuuluvat valtioiden määräämävallan alaisiksi, ja valtioiden velvollisuus on säätää niiden suhteen tarpeellisia lakeja.

Kansanopetus on yksi niitä suuria kysymyksiä, jota valtiot eivät luovuttaneet keskushallituksen määräysvallan ja huolehtimisen alaiseksi. Kasvatuksellisten ihanteiden eroavaisuus eteläisten ja pohjoisten valtioiden välillä oli niin suuri ja olivat ne niin likeisissä suhteissa uskonnollisten käsitteiden kanssa, että ei katsottu ilman vaaraa voitavan luovuttaa vastuunalaista koulujärjestelmän luomisesta ja koulujen hallinnosta federaliselle hallitukselle. Meidän maamme eroaa siten suuresti Europan maista siinä, että meillä koululaitos on paikallinen asia, valtioiden ja kuntien. Europan maissa on erityinen opetusministeri ja koulujen opetusjärjestelmä on joko suuremmissa tai vähem-

mässä määrässä keskushallinnon määräysvallan ja kontrollin alainen. Yhdysvalloissa ei ole minkäänlaista kansallista eli yleistä määräysvaltaa opetus- ja koulujärjestelmän suhteeseen.

Tämä esimerkki, samoin kuin jo aikaisemmin esitetty, jossa viitattiin siihen, miten valtiolla on täysi vastuunalaisuus asukastensa hengen ja omaisuuden suojaamisesta, on omiänsä osoittamaan mitä tarkoitetaan sillä yleisellä lausunnolla, että Yhdysvaltain kansallinen hallitus saa valtavoimansa säätää lakeja siitä perustuslaista, jonka hyväksyivät ja omaksuivat ne erinäiset valtiot, jotka olivat alkuperäisiä hallitsevia yhdyskuntia Amerikassa.

Kun näin on tehty selkoa valtiohallituksen ja federaalisen hallituksen suhteista toisiinsa, lienee paikallaan luoda lyhyt silmäys siihen suhteeseen, mikä on olemassa valtiohallituksen ja kaupunkihallituksen välillä. Tässäkin on valtio alkulähteenä vallan ja oikeuden luovuttamiseen. Kaupunki saa vallankäyttöoikeutensa valtakirjasta eli charterista, jonka sille antaa valtion lainlaatijakunta. Kun kansoitus jollakin paikkakunnalla on kasvanut niin suureksi, että se tarvitsee laajemmat ja tarkemmin määritellyt järjestyssäännöt kuin kyläkunta sisäisen elämänsä ylläpitämiseksi, anovat asukkaat valtion lainlaatijakunnalta oikeuden järjestäytyä kaupungiksi. Lainlaatijakunta tekee silloin kaupunkikunnalle saman, minkä perustuslaki teki Yhdysvalloille. Se määrittelee millä tavalla kaupunki saa hallita itseään ja asukkaitaan, joihin nähden kaupunkikunta oikeutetaan laatimaan lakeja ja ohjesääntöjä. Esimerkiksi kaupungin valtalupakirjassa (charterissa) myönnetään aina oikeus poliisilaitoksen muodostamiseen järjestyksen ylläpitämiseksi kaupungin kaduilla ja yleisissä kokouksissa. Valtalupakirja säätää kaupungille oikeuden, että se saa ryhtyä toimenpiteisiin veden, valon ja kulkuvälineiden hankkimiseksi asukkailleen. Näitä kutsutaan yleisiksi hyötylaitoksiksi. Yleisten

hyötylaitosten kontrolli ja valvonta, kun ne valtalupakirjan mukaan tulevat kuulumaan kaupungille, siirtyvät silloin valtiolta kaupunkikunnalle, paitsi sellaiseen yleiseen laatuun nähden, jossa valtio säilyttää itselleen korkeimman määräysvallan, ja niin kauaksi kuin valtio katsoo itsellensä olevan oikeuden ja velvollisuuden peruuttaa myönnetty oikeus. Kaupungin valtalupakirja ei useimmiten myönnä kaupungille oikeutta nostaa rajattomasti veroja asukkailtaan yleisten menojen peittämiseksi. On tärkeää, että rajoitus tässä suhteessa on olemassa, sillä valtion täytyy kannetuista veroista saada osansa valtiohallinnon ja valtion muiden menojen peittämiseksi. Valtio siten turvaa itseään asettamalla rajoituksen sille määrälle, minkä kaupunki saa kerätä veroina ja kuluttaa paikallisia tarpeita varten.

Yhdysvaltain hallitus toiselta puolen ja kaupunkihallitus toiselta puolen ovat siten rajoitettuja hallitusmuotoja. Edellinen voi toimia yksinomaan perustuslain ja jälkimäinen valtion lainlaatijakunnan antaman charterin asettamien rajojen sisällä. Valtion toimivalta on paljoo laajempi. Valtio on alkuperäinen hallitusvoiman lähde ja sellaisenaan vastuunalainen laajemmassa merkityksessä asukkaitensa toiminnasta, ellei valta ole erityisesti luovutettu siinä suhteessa joko federaliselle hallitukselle taikka kaupungeille, ja jälkimäisenkin suhteen voidaan tehdä poikkeuksia, ottamalla toiminta valtion viranomaisten käsiin, ellei sitä erityisesti kielletä valtion perustuslaissa.

Kussakin edelläesitetynlaatuudessa hallitusmuodossa tapahtuu vallanjakoja, jotka tulivat välttämättömiksi, kun yhdyskunta alkoi laatimaan lakeja ja panemaan niitä käytäntöön. Jos ajatuksissamme palaamme siihen aikaan, jolloin hallitukset olivat militarista ja autokratista laatua, niin havaitsemme, että kuninkaan valtaan kuului sekä oikeus laatia lakeja että oikeus täytäntöönpanna lakeja. Tämän lisäksi kuningas vielä usein käytti kolmattakin hallitukseen kuuluvaa valtaa,

nimittäin tuomiovaltaa. Kuningas oli siten lainsäätäjä, tuomari ja toimeenpanija. Mikäli yhteiskunta-elämä on kehittynyt, sikäli ovat kansat nousseet vaatimaan, että kenelläkään ei yhteiskunnassa saa olla rajoittamatonta auktoriteettivaltaa.

Yhdysvalloissa on vallalla sellainen hallintotapa, joka jakaa hallitusvallan kolmeen osaan. Nämä kolme osaa ovat: lainsäädännöllinen, toimeenpaneva ja oikeudellinen. Yhdysvalloissa kongressi, joka on jaettu kahteen kamariin, säätää lait. Presidentti ja viranomaiset, jotka ovat vastuunalaisia ainoastaan presidentille, panevat täytäntöön kongressin laatimat lait. Jos syntyy kysymys laadittujen lakien tulkinnasta taikka presidentin toimien laillisuudesta, alistetaan ne tuomari neuvoston harkinnan ja ratkaisun alaisiksi (federalinen ylioikeus). Tämä tuomarineuvosto ratkaisee lopullisesti asian.

Valtion hallitus on pääpiirteissään samansuuntainen kuin se, mikä on hyväksytty keskushallituksena koko maalle. Valtion kuvernööri on jotakuinkin samanlaisessa asemassa valtiohallitukseen kuin presidentti on federaliseen hallitukseen. Valtion lainlaati-jakunta laatii lait ja valtion ylioikeus ratkaisee, jos kysymys herää, niiden perustuslaillisen voiman. Kuvernööri on valtion lakien toimeenpanija samalla tavalla kuin presidentti on maan kansallisten eli federalisten lakien toimeenpanija.

Useimmiten vallitsee kaupungeissakin samanlaatuisen hallintojärjestys. Kaupungissa on pormestari (mayor), jolla on toimeenpaneva valta ja hän nimittää viranomaiset panemaan täytäntöön lakeja. Kaupungilla on neuvostonsa, joka vastaa lainlaati-jakuntaa ja joka säätää kaupungille järjestys- ja ohjesäännöt. Lisäksi on kaupungilla omat tuomarinsa, kunnallis- eli poliisituomarinsa, jotka ratkaisevat kaikki pienemmät riitajutut ja rikokset järjestyssääntöjä vastaan.

*

Edellä oleva, mielestäni harvinaisen selvä kuvaus Yhdysvaltain federali-, valtio- ja kaupunkihallintojen synnystä ja kehityksestä siihen, mitä ne nyt ovat maalle, valtiolle ja kaupungille, on suomennos Chicagon yliopiston professorin Charles E. Juddin kirjotelmasta. Kuten alussa sanottiin, on se aiottu ylempien koulujen oppilaita varten, valaisemaan heille yleistä asemaa ja herättämään heissä korkeampaa kansallista tunnetta. Valaiskoon se myöskin suomalaisia lukijoita ja herättäköön heissä entistä suurempaa rakkautta ja kunnioitusta tätä maata kohtaan, kumminkin siten, että aina muistamme lähtömme ja sen mihin kansallisuutemme syntymme puolesta kuulumme.

A. Riippa.

Mitä Amerika opettaa.

Vuoden kokemuksia konsulin toimessa.

SINÄ aikana, jolloin olen New Yorkissa hoitanut Konsulin virkaa on toimistoni kautta kulkenut lähes kymmenen tuhatta suomalaista siirtolaista, useimmat niistä matkalla kotimaahansa, joko jäädäkseen tai tervehtäkseen omaisiaan ja syntymämaitaan. Verrattain harvoja näistä kotiinpalaavista Amerikan suomalaisesta olen henkilökohtaisesti tavannut ja puhutellut, mutta siitä huolimatta on tietysti mieleen jäänyt kuva kotiin palaavasta siirtokansasta.

En luule paljon erehtyväni jos sanon, että useimmat heistä palaavat kotiin yhtä suomalaisina kun ovat tänne saapuneet. Amerika on lyönyt heihin ulkonaisen leiman, dollareja on kertynyt jokunen määrä, mutta muuten ovat he samoja savolaisia ja pohjalaisia ja hämäläisiä jotka kymmenen viisitoista vuotta sitten lähtivät Suomesta.

Harvat ovat käyttäneet hyväkseen niitä suunnattomia edistyksen, sivistyksen ja kehittymisen mahdollisuuksia, joita Yhdysvallat tarjoavat vastaanottamilleen siirtolaisille, hyvin monille yksin Englannin kielikin on melkein tuntematon.

Osittain tämä tietysti johtuu siitä, että tänne tulevat siirtolaiset eivät ensi vuosina osaa eivätkä tiedä käyttää hyväkseen kaikkia mahdollisuuksia, osittain se johtuu siitä että suomalaiset täällä asettuvat siirtokuntiin, jossa ei paljon joudu amerikalaiden kanssa tekemisiin, mutta suurena syynä siihen on myöskin suomalaisen luonteenomainen saamattomuus

Tiedän omasta kokemuksesta ja monivuotisesta opetustoiminnasta, että suomalainen ei esimerkiksi teknillisellä alalla ole vähääkään tyhmempi kuin kuka muun maan poika tahansa, ennemmin päinvastoin. Sama on asian laita muilla aloilla. Mutta siitä huolimatta ei suomalainen tiedä pistäytyä esille oikeassa paikassa, ja kun hän näkee toisten pyrkivän ja pääsevän ohitsensa, myrkyttyy hänen mielensä ja hänestä kasvaa vähitellen niin kutsuttu maailmanparantaja, joka luulee ja saarnaa, että maailma on rakennettava uudelleen ennenkuin oikea mies pääsee oikeaan paikkaan. Käytännöllisesti katsoen tästä on haettavissa suuri syy suomalaisten taipuvaisuuteen sosialismiin ja kaiken maailman erilaiseen punaisuuteen.

Nyt on kuitenkin asiat niin, että suomalaisten toinen pääomaisuus, sitkeys takaa sen että jokainen suomalainen joka käyttää järkeään ja rohkeuttaan yhtä aikaa voi päästä tuloksiin, jotka hyödyttävät sekä häntä itseään että heimoaan. Englannin kieli on opittava. Ei ole pysyttävä yksinomaan suomalaisten parissa. Etsikää amerikalaisia tietolähteitä, tutustukaa heidän kirjallisuuteensa, heidän ajatustapoihinsa ja työtapoihinsa. Katsokaa miten amerikalainen pääsee eteenpäin ja seuratkaa samaa menoa.

Tuohan on suoranaisten kehotus amerikalaisuuteen, sanotaan. Niin se onkin tavallaan. Useimmat siirtolaiset amerikalaisuus kuitenkään ennemmin tai myöhemmin. Mutta amerikalaisuus siinä mielessä kun minä sitä tarkoitan ei sisällä sitä, että vanha maa unohtuu. Se sisältää ainoastaan sen kumoamattoman tosiasian että maassa on eletävä maan tavalla jos menestyä tahtoo. Yhdyssteet vanhaan maahan ja vanhaan sukuun eivät oikean miehen mielessä sen kautta löyhdy että hän käyttää hyväkseen kaikkia niitä edistymisen mahdollisuuksia mitä uusi maa tarjoaa. Ja vanha kotimaa hyötyy enemmän yhdestä kotiin palaavasta suomalaisesta siirtolaisesta, joka on oppinut sen

hyvän, mitä Yhdysvallat hänen toiminta-alallaan tarjoavat kuin sadasta jotka palaavat Suomeen joko samanlaisina kuin sieltä lähtivät tai katkeroituneina siitä että muka maailma ei heitä oikein kohtele — vaikka syy maailman kohteluun onkin etsittävässä heissä itsessään.

New York, N. Y., lokak. 5 p:nä, 1920.

Axel Solitander.

Miksi tulee suomalaisten ilmoittautua Kansallisuusmatriikkiin?

SAMALLA kun Suomesta tuli itsenäinen valtio, tuli sen osalle myöskin paljon uusia tehtäviä ja velvollisuuksia, joista me suomalaiset emme tietäneet juuri mitään kuuluessamme Venäjän vallan alle. Voipi sanoa, että tärkein ala, johon Suomen hallitus silloin ei saanut puuttua, oli Suomen ja sen kansalaisten etujen valvominen ulkomailla. Senvuoksi olivatkin ennen suomalaiset kuin tuuliajoilla ulkomailla, sillä luontoinen vastenmielisyys venäläisiä viranomaisia kohtaan esti heitä kääntymästä näiden puoleen ja käyttämästä hyväkseen niitä etuja, mitä vapaitten itsenäisten valtojen kansalaisilla on ulkomailla liikkueensa.

Koettaessaan nyt täyttää näitä puutteellisuuksia, Suomen hallitus luonnollisesti toivoo, että myöskin ulkomailla olevat suomalaiset puolestaan auttavat hallitusta tämän vaikean työn suorittamisessa ja luottamuksellisesti suhtautuvat niihin pyyntöihin ja kehoituksiin, jotka hallitus julkaisee, sekä nopeasti suorittavat ne pienet tehtävät, mitkä asia kulloinkin vaatii. Keskinäisen vuorovaikutuksen aikaansaamiseksi on luonnollista, että kumpikin asianomainen tuntee toisensa. Suomen hallitus on, seuraten useimpien sivistysmaiden esimerkkiä, järjestänyt kaikkiin maihin, jossa sillä on oma edustaja, kansallisuusmatriikkin, johon kootaan kaikkien Suomen hallituksen apuun oikeutettujen suomalaisten nimet. Ei voida mitenkään pitää kohtuuttomana vaatimuksena, että ne, joille apu ja turva annetaan, ensin näyttävät olevansa oikeutetut sitä saamaan. Tämän he voivat näyttää juuri viittaamalla

kansallisuusmatrikelissa olevaan nimeensä, edellytetynä, että heidän ilmoituksensa on päteväksi hyväksyty ja että heidät senkautta on tunnustettu suomalaisiksi. Ei mikään maa rupea muukalaisen hyväksi tekemään mitään uhrauksia.

Tämä seikka kehoittaa jokaista, joka tahtoo olla suomalainen, ajoissa ilmoittamaan nimensä kansallisuusmatrikeliin, sillä onnettomuus ei tule kello kaulassa, niinkuin vanha sananlasku sanoo, vaan se tulee yllättämällä, ja joka vasta hätään jouduttuaan ilmoittaa olevansa halukas nauttimaan Suomen viranomaisten apua, saattaa pettyä toiveissaan saada pikaista apua ja turvaa. Ensiksi täytyy hänen nimittäin näyttää tosiaankin olevansa suomalainen ja tämä toimenpide saattaa ottaa aikaa.

Se apu ja turva, minkä Suomen viranomaiset voivat ulkomailla antaa suomalaisille, on tietysti erilainen eri maissa riippuen tämän maan laeista ja viranomaisista. Luonnollisesti jokainen itse vastaa rikoksistaan oleskeluvaltion lakien mukaan, ja yleisten kansainvälisten tapojen mukaan ei ulkovallan edustaja puutu tällaisissa tapauksissa puolustamaan rikollista henkilöä, mutta on äärettömän monta muuta tilaisuutta, jolloin ulkovallan edustaja voipi auttaa kansalaistaan oleskeluvaltion viranomaisen luona silti haitallisesti sekaantumatta jälkimäisen toimivaltaan.

Erinomaisen tärkeä ja hyviä tuloksia tuottava on ollut esim. New Yorkissa olevan Suomen Pääkonsulinviraston virka-apu kaikissa niissä työläisten tapaturmavakuutusta koskevissa asioissa, jolloin vainajan omaiset ovat asuneet Suomessa. Näissä tapauksissa ilmoittaa vakuutusyhtiö aina Pääkonsulinvirastolle satunnaisesti tapaturmasta ja on Pääkonsulinvirasto silloin oikeutettu omaisten nimessä vaatimaan työnantajalta tapaturmakorvausta. Tämä vaatimus edellyttää kuitenkin, että Pääkonsulinviraston tiedossa on vainajan lähimmäisten nimet ja osoitteet. Valitettavasti

puuttuvat usein nämä tiedot, jonka vuoksi Pääkonsulinvirasto täytyy koettaa jos joitakin keinoja ja teitä käyttämällä saada omaisista selvää. Tämä luonnollisesti on aikaa kysyvää ja hidastuttaa, nykyään usein 100,000 markkaan nousevan vakuutussumman Suomeen lähettämistä. Tätä nykyä on Pääkonsulinvirastossa vireillä noin sata tällaista asiaa, joita puutteellisten henkilötietojen takia ei saada selvitetynksi tarpeellisen nopeasti. Pääkonsulinviraston ponnistusten kautta on kuitenkin saatu Suomeen lähetetyksi useita kymmeniä vakuutussummia. Nyt kun Pääkonsulinvirastoon on järjestetty kansallisuusmatrikeli täytyy odottaa, että kaikki, joilla on omaisia Suomessa heti ilmoittautuvat siihen, jottei vahingon sattuessa heidän huolimattomuutensa takia heidän omaisensa Suomessa jäisi ilman lainmukaista eläkettä.

Pääkonsulinvirasto toivoo myöskin, että kansallisuusmatrikelin kautta saadaan poistetuksi eräs suuri haitta, joka tuottaa varsinkin Suomessa oleville omiaisille ja viranomaisille suurta hankaluutta samalla kun se aiheuttaa täällä oleville suomalaisille taloudellista tappiota. Tämä haitta johtuu tuosta niin yleisesti tunnetusta ulkomailla olevien suomalaisten saamattomuudesta kirjoittaa omaisilleen Suomeen olostaan ja elämästään vieraalla maalla sekä ilmoittaa osotteestaan heille. Sattuu nimittäin hyvin usein, että perintöä yrittäessä jakaa Suomessa huomataan jonkun perillisistä oleskelevan jossain tuntemattomalla paikalla ulkomailla. Suomen lakien mukaan ei voida perintöä jakaa ennenkuin kaikki perilliset ovat saaneet jakotilaisuudesta todistettavan tiedon. Toivossa, että pian saisivat kuulla edes jonkun sanan poissaolevalta perilliseltä, muut perilliset odottavat ja lykkäävät perinnön jakotilaisuuden vuodesta toiseen mieluummin kuin antavat tuomioistuimen määrätä uskotun miehen huolehtimaan poissa olevan osuudesta tai antavat julistaa hänet kuolleeksi. Tänä odotusaikana kuitenkin tilaa:

usein hoidetaan huonosti, sillä kanssaperillisillä ei ole useinkaan halua uhrata työtä ja varoja sellaisen tilanosan hoitamiseen, joka heiltä milloin tahansa voidaan ottaa pois. Uskotulla miehellä on vielä vähemmän halua vaivautua poissaolevan perillisen osuuden hoitamisessa, missään tapauksessa ei hän hoida sitä niin kuin kunnollinen mies hoitaa omaa omaisuuttaan, sillä hänhän saa pienen palkansa joka tapauksessa eikä kukaan tarkasta hänen töitään. Jos poissa olevan perillisen osote olisi muiden perillisten tiedossa ilmoitettaisiin hänelle perinnönjättäjän kuolemasta ja perinnön jako tilaisuudesta ja silloinhan hän voisi järjestää asiansa paljon paremmin, joko palaamalla kotiin, koska hänellä on siellä varma toimeentulolähde odottamassa, tai myymällä perintöosuutensa toisille perillisille. Sama haitta tuntuu myöskin testamentti-asioissa, vieläpä ankaremminkin kuin tavallisissa perintöasioissa, sillä Suomen lakien mukaan ei testamentti voita lainvoimaa ennenkuin siitä on annettu osaa kaikille perillisille henkilökohtaisesti eikä vain heidän asiamiehilleen. Sellaisiakin tapauksia on usein, että perikunnan täytyisi yhteisten etujen valvomiseksi ajaa kanteita tuomioistuimissa, mutta sitäkään eivät Suomessa olevat perilliset voi tehdä ilman että heillä on valtakirja kaikilta ulkomailla olevilta perillisiltä. Tällöin osotteiden puutteessa koko juttu raukeaa ja oikeudenloukkaaja saa edelleen vahingoittaa perikunnan yhteistä omaisuutta. Yleisön keskuudessa ei näitä haittoja niin paljon huomata, sillä niistä ei julkisuudessa puhuta, mutta viranomaisilla ja asianomaisilla asiakkailla on näistä seikoista katkeria kokemuksia.

Nämä esimerkit riittäkööt osoittamaan miten tärkeätä olisi oikeudenhoidon kannalta ja taloudellisten etujen valvomiseksi, että olisi olemassa keskus, josta Suomessa olevat omaiset saisivat tietää ulkomailla olevan omaisen osotteen. Tämä kysymys on ollut siksi polttava Suomessa, että se on ollut esillä Eduskunnassa-

kin, jossa juuri on ehdotettu kansallisuusmatrikkelin laatimista noudattamalla muiden maiden esimerkkiä.

Paitsi ylempänä mainittuja haittoja jotka toivotaan matrikkelilla saatavan poistetuiksi, on varsinkin uusille siirtolaisille huomautettava eräästä seikasta, josta heille saattaa olla suurta hyötyä. Suomen rauhallsilta mailta tänne saapunut maan kieltä taitamaton henkilö joutuu täällä usein kamppailemaan kovaa vastuksellista elämää vieraiden ihmisten parissa. Usein olisi hän neuvojen tarpeessa, mutta hän ei löydä luotettavaa henkilöä, jolta hän niitä pyytäisi. Myöskin kaipaa häntietoja vanhasta kotimaastaan, josta täällä ei tunneta paljon mitään. Avuttomuudessaan joutuu silloin tällainen henkilö usein tunnettomien ihmisten nyljettäväksi ja petkutettavaksi. Välttääkseen tätä tulisi jokaisen maahan muuttaneen suomalaisen ilmoitattua kansallisuusmatrikkeliin saadakseen todistuksen että hän on suomalaisille viranomaisille tunnettu. Esittäessään sitten tämän todistuksen Suomen konsuleille eri osissa maata tai kirjoittaessaan Pääkonsulinvirastolle New Yorkiin on tällainen henkilö oikeutettu saamaan luotettavia neuvoja ilmaiseksi sekä Suomen hallituksen vahvistamista alhaisista maksuista kaikkea sitä apua ja turvaa, mitä itsenäisen Suomen virallinen edustaja voi suomalaisille antaa.

Sitäpaitsi voivat ne henkilöt, joilla ei ole voimassa olevaa passia, saada ilmoittautumalla kansallisuusmatrikkeliin uuden sellaisen, joten joskus matkustaessaar kotimaahansa heidän tarvitsee vain pistäytyä Pääkonsulinvirastossa leimauttamassa passiaan kotimatkaa varten. Täten voi hyvissä ajoin poistaa pahimman matkaesteen.

Täytyy odottaa, että Amerikassa olevat suomalaiset oivaltavat miten tärkeätä olisi heille itselleen ja heidän omiaisilleen että he ilmoittautuvat New Yorkissa olevaan kansallisuusmatrikkeliin. Se tuottaa heille niin-

pientä vaivaa, että sen ei pitäisi estää ketään vastaamasta ilmoittautumislomakkeen kysymyksiin.

Pääkonsulinviraston toimesta on levitetty lomakkeita tätä tarkoitusta varten ja on toivottavaa, että kaikki vilpittömät Suomen ystävät ilmoittautuvat siihen sekä pitävät huolta, että myöskin heidän toverinsa, jotka mahdollisesti saamattomuudesta tai ymmärtämättömyydestä sitä laiminlöisivät, täyttäisivät tämän Suomen hallituksen kutsun.

Eero Hagan,

Atlashea Suomen Pääkonsulinvirastossa, New York.

Soittokunta "Louhen" vierailumatka Suomeen kesällä 1920.

VOIMAKKAIMPIA vaistoja ihmisessä on heimotunne ja kotiseurakkaus. Varsinkin huomaa sen silloin, kun joutuu omaisistaan erilleen kauaksi kotiseudultaan. Vaikka vieraassa seudussa olisivat ulkonaiset olosuhteet paremmatkin ja toimeentulo varmempaa ei silti kuole mielestä salainen koti-ikävä. Sen saa niin äärettömän selvään huomata niistäkin kansalaisistamme, jotka ovat aikojen kuluessa siirtyneet tänne kaukaiseen Länteen, joista yksi ja toinen matkustaa takaisin omaistensa luo "vanhaan maahan".

On kuitenkin erikoisia historiallisia hetkiä ja harvinaisia tapauksia, jotka antavat aiheen suuremmille heimovierailulle. Sellainen harvinainen historiallinen tapaus oli epäilemättä Suomen saavuttama itsenäisyys kansakuntien joukossa. Me, Amerikan suomalaiset, olosuhteiden pakottamina emme suurestikaan voineet vaikuttaa tähän entisen isänmaamme vapautumiseen vieraasta sortajastaan, mutta aivan varmasti se on innoistanut meitä aivan yhtä paljon kuin Suomessa asuvia heimolaisiammekin.

Millä sitten me voisimme tämän innostuksemme osoittaa ja kiitollisuutemme palkita niille veljillemme, jotka taistelun helteessä ovat kantaneet raskaimman taakan? Sanat sielun sisäisten tunteiden tulkiksi ovat useimmassa tapauksessa liian köyhiä, tarvitaan sydäminen aukaisijaksi jotain enempiä. "Laulu syömet aukaisee" sanotaan eräässä suomalaisessa laulunpätäkässä ja miksei myöskin yhtähyvin soitto. Tätä ajatellen alkoi Monessenin suomalainen soittokunta

“Louhi” suunnitella tervehdysmatkaa vapaaseen, itsenäiseen Suomeen tulkitakseen siten siirtokansan kiihtoisuudentunteet heimolaisillemme. Jotta tästä retkestä tulisi koko Amerikan suomalaisen väestön nimesä tehty tervehdysmatka, niin annettiin tilaisuus liittyä mukaan ken vain haluaisi. Olihan niitä matkueeseen liittyviä noin nelisensataa, vaikka itse asiassa olisi niitä ollut paljon enemmänkin, mutta kaikenmoiset aiheettomat huhut saivat monen viime tingassa peruuttamaan matkansa.

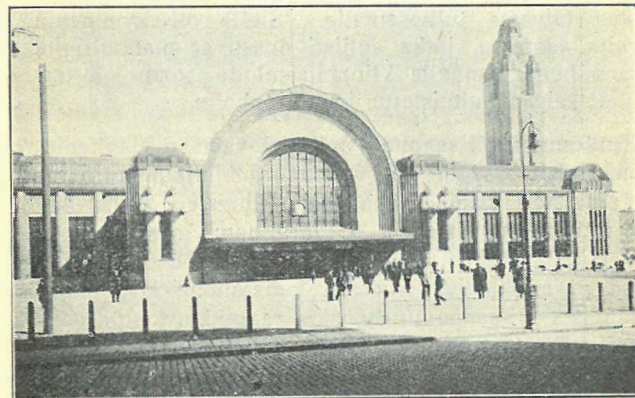

“LOUHI” Kurikan asemalla.

Luonnollisesti näinkin suuren retkikunnan järjestämisessä ja merien yli kulettamisessa on monenlaisia vaikeuksia, joista voisi pitkältikin kirjoittaa, mutta ne saavat nyt kuitenkin tällä kertaa jäädä mainitsematta, sillä matka kaikessa tapauksessa on onnellisesti suoritettu, terveinä ja reippaina on sieltä “vanhasta maasta” takaisin palattu. Matkan hauskuudet ja perillä kohdannut sydämellisyys sekä siitä johtuvat ihanat muistot

ovat kokonaan heittäneet varjoon alkuvaikeudet ja laivamatkan rasitukset. Lyhytpiirteisen esitykseni kohdistan matkamme siihen osaan, mikä koskee Suomeen saapumista ja siellä retkeilyämme parin kuukauden aikana.

Epäilemättä on Amerikan suomalaisten keskuudessa historiallinen merkitys toukokuun 22 päivällä v. 1920, jolloin “Caronia” irtaantui New Yorkin laiturista viidäkseen satalukuisen siirtolaisjoukon järjestyneenä ryhmänä tervehtimään itsenäistä Suomea. Heimolaistem-

HELSINGIN UUSI ASEMARAKENNUS.

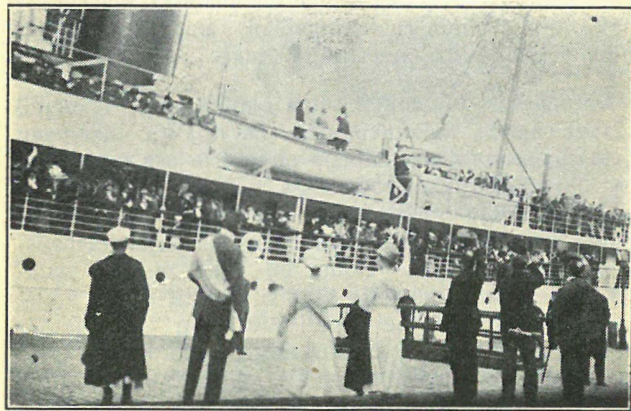
me keskuudessa Suomessa annetaan vielä suurempi merkitys sille kesäkuun kymmenennelle päivälle, jolloin tämä joukko saapui onnellisesti Helsingin satamaan. Suuremmoisista vastaanottojuhlallisuuksista voi tehdä tällaisen johtopäätöksen, mutta vielä enemmän Suomen merkkimiesten lausunnoista ja sadoista sanomalehtikirjoituksista. — Koska oloimme pääkaupungissa muodostui monipäiväiseksi juhlimiseksi, niin annettakoon siitä lukijoille hiukan tarkempi selostus.

Helsingissä. Kun liputettu laivamme "Ariadne", jolla tulimme Tukholmasta, lähestyi Helsingin Eteläsatamaa, niin kymmeniin tuhansiin nouseva vastaanottojoukko meitä eniten hämmästytti. Siellä seisoivat rivissä Helsingin suojeluskuntalaisia. Valkoisen kaartin soittokunta puhalteli ilmoille isänmaallisia säveleitä, joihin "Louhi" laivalta vastasi. Tällainen vuorotervehdys väkisinkin synnytti jokaisen rinnassa sanoin kuvaamattoman tunnelman, jota jokainen mukana ollut varmaan säilyttää yhtenä elämänsä merkillisimpänä muistona. Kun voimakas kolmikertainen eläköönhuuto isänmaalle oli kajahutettu, niin alettiin hiljolleen poistua laivasta tulliasemalle. Siellä oli kymmeniä ajureita vastassa, jotka auliisti opastivat matkailijoita johtaen heitä Vanhalle Ylioppilastalolle, jonne oli tervetuliaiskahvit valmistettu koko joukolle.

Tätä ennen oli saapunut tulijoita vastaan Hankonien Helsingissä olevan vastaanottoimikunnan jäsenistä maisteri Jalmari Lahdensuo, maisteri Vilho Annala rouvineen, kirjailija A. Järviluoma rouvineen ja neiti Hilppa Reima. He nousivat laivaan Hankoniemessä ja matkustivat yhdessä kanssamme Helsinkiin. Helsingistä oli saapunut myöskin rannikkotyökistön soittokunta tervehtimään siirtolaisia soitolla, jotka pitkän ajan perästä näkevät ensimmäisen kerran Hangossa vapaan Suomen rannat. — Laivalla jaettiin kaikille matkailijoille hauskat juhلامerkit, joista sivullisetkin tuntevat Helsingissä Amerikasta tulleet suomalaiset. Juhلامerkin muodosti hauskaasti sommiteltu Suomen ja Amerikan lippu. Vastaanotto toimikunnan jäsenet otivat jokaisen matkailijan nimen ja antoivat samalla kullekin osoitteen mihin voi Helsingissä vapaasti majoittua niiksi päiviksi, jolloin käydään katselemassa Suomen pääkaupungin merkillisyyksiä. Vastaanotto ja majoittaminen oli erikoisella huolella järjestetty, jollainen ainoastaan pääkaupungille on mahdollista.

Varsinkin heti ensi iltana Ylioppilastalolla hämmästyttivät helsinkiläiset Amerikasta tulleita mahtavalla koorilaululla, jollaista ainoastaan Helsingissä on valla koorilaululla, jollaista ainoastaan Helsingissä on kaksi varsinaista amerikalaisista, jotka olivat mukana sanoivat, että eipä heillä ole ennen ollut tilaisuutta kuulla sellaista laulua. Ja arvaahan sen sanomattakin, kun noin 80-henkinen mieskuoro kokoonpantu Suomen parhaimmista laulajista antaa äänensä kaikua, niin siinä on sekä sointua, että voimaa. Ensimmäisenä iltana olimme kuitenkin kaikki matkasta siksi väsyneitä, ettemme jaksaneet tarpeeksi kuulemaamme ja näkemäämme syventyä.

Kun oli yö kunnolleen nukuttu, ja yksi päivä matkan vaivoista levätty, niin sitten alkoi retkeily ympäri Helsingin jopa sen ulkopuolellekin. Niistä olisi paljonkin kertomista, mutta mainittakoon tässä ainoastaan SEURASAARESSA, KORKEASAARESSA ja SUOMENLINNASSA käynti.

Helsinkiin saavuttua kajahutettiin kolmikertainen eläköönhuuto isänmaalle.

Seurasaari on muodostettu ulkomuseoksi, jossa on kaikkialta Suomesta kerättyjä vanhoja rakennuksia, kirkkoja, tapuleita, veneitä j. n. e. Siellä on tilaisuus käydä vanhassa suomalaisessa savupirtissä, Karunan vanhassa kirkossa, jossa m. m. piti Amerikasta tulleille puheen entinen siirtolaispastori K. Varmavuori (Sahlberg). Siellä oli tilaisuus käydä Aleksis Kiven tuvassa sellaisena kun se oli hänen elässään. Siellä oli vieläkin sisällä hänelle kuuluneita esineitä. Retkeilyn päätyttyä tarjottiin maukas päivällinen vapaasti Seurasaaren paviljongissa Valtamerentakaisen Kauppaosakeyhtiön toimesta. Sinä aikana kertoili Suomen Kansallisteatterin näyttelijä, Lattu, hauskoja kaskuja. Vielä saatiin nähdä hauskoja kansantanssia ja piirileikkiä Seurasaaren sievällä pallokentällä. — Täältä käveltiin MUNKKINIEMEN illalliselle, joka sekun oli vapaasti helsinkiläisten toimesta. Munkkiniemi onkin yksi merkellisimpiä nähtävyyksiä Helsingin lähistöllä. Se on ihan uutimista ja seinäpapereista alkaen suomalaisten taiteilijain käsialaa ja hienoudessa se voittaa vaikka minkä muun ruokailupaikan. Luontokin Munkkiniemen ympärillä on erittäin kaunis.

Korkeasaari oli ennen sotaa eläintarhana, jossa oli tilaisuus nähdä kaikenkaltaisia harvinaisia ulkomaan eläviäkin, mutta sodan aikana on suurin osa niistä täytynyt lopettaa ruuan puutteessa. Nyt siellä on vain joitakin harvoja kotimaisia eläimiä. Muutoin saari luontonsa puolesta on erittäin kaunis ja on siellä hauska ulkoilmaravintola. Tänne oli koko meidän joukkueemme kutsuttu vapaille illallisille. En enään muista kenenkä toimesta ne olivat, mutta sen voin vakuuttaa, että syötävää ja juotavaa siellä kyllä riitti. Illallisen aikana puhalteli vieressä torvisoittokunta illan kuluksi musiikkia ja suomalaiset lentokoneet kaartelivat saaren yläpuolella. Kauempaa näkyivät SUOMENLINNAN jyrkät muurit ilta-auringon valaistuk-

sessä sekä vapaan Suomen sotalaivasto lepäili peilityyneellä lahdella. Kaikkialla liehuen Suomen sinivalkoinen ristilippu. Kaunopuheisesti kaikessa äänettömyydessäänkin nämä todistivat Suomen saavutetusta itsenäisyydestä. Tuntui turvalliselta istuskella silloin maaperällä, jonka veljemme verellä ostivat vapaaksi. Älköön koskaan enään tähän hiljaiseen ja pyhitettyyn piiriin astuko vainolaisen jalka!

Suomenlinna oli ennen vaikea pääsy muille, kun ainoastaan sotilashenkilöille, mutta nyt sinne näytty olevan pääsy hyvinkin helppoa. Jonkinlainen todistus kyllä täytyi olla muilla, mutta Amerikasta tulleet vieraat pääsivät sisään juhlamerkillään. Linnoituksen omalla laivalla meidät sinne vietiin ja suuremmoisesti myöskin meitä pidettiin siellä vieraana. Ensimmäiseksi meidät johdettiin linnoituksen kirkkoon, joka venäläisten aikana oli rakennettu kreikkalaiskatolilaiseksi, mutta nyt Suomen tultua itsenäiseksi muutettu luterilaiseksi kirkoksi. Linnoituksen pastori piti meille suomenkielisen puheen, jossa hän huomautti vielä niistä muutamista kuvista ja temppelin rakenteesta, että se aikoinaan on kuulunut venäläisille. Meriväen soittokunta säesti virret. Tilaisuus oli yhtä harvinaisen kuin miellyttävinkin.

Kirkosta johdettiin meidät linnan perustajan Erensvärdirin patsaalle, jossa taiteilija Standefelt piti esitelmän linnan historiasta. Patsaalla lauloi "Kilven" sekakuoro m. m. Toivo Kuulan ihanan sävellyksen: "Virta venettä vie". — Käytiin katsomaan m. m. "Kuninkaanporttia", josta Ruotsin kuningasten kerrotaan aina tulleen linnoitukseen sisälle, kun he kävivät sitä tarkastamassa. Linnan portinpieleen oli kirjoitettu hyvin sattuva lause ruotsinkielellä, joka suomenmennettuna kuuluu: "Suomalainen, seis! tässä omalla pohjallasi äläkä luota vieraan apuun." Tätä lausetta muistaen luulisi suomalaisten nyt pysyvän erillään vie-

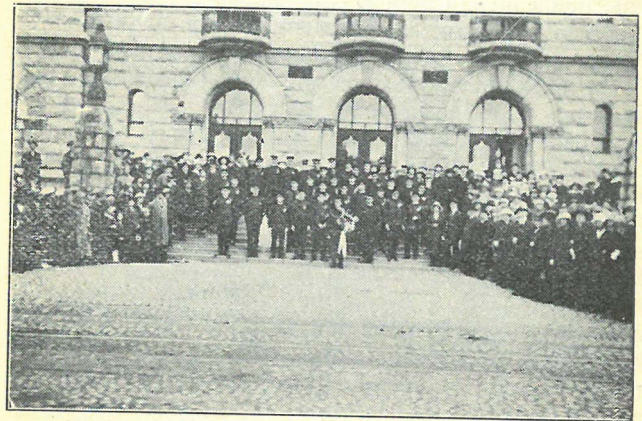
rasten avusta, kun sisällissodan aikana saivat siitä niin kovin katkerat kokemukset.

Linnan komentajan toimesta oli kentällä juhlaparaatti, jossa meillä oli tilaisuus nähdä Suomen meriväkeä sekä rannikkotykistöön kuuluvia joukkoja. Liikutustaan ei tahtonut voida salata kuullessaan suomalaisten komentosanojen kaikuvan ja poikien reippaasti tehdessä niiden mukaan temppujaan. Soittokunta "Louhi" soitti kiittollisuuden osoitukseksi kentällä useita kappaleita ja lopuksi "Porilaisten marssin", jonka jälkeen linnoituksen komentaja piti Amerikasta tulleille vieraille lyhyen puheen Eversti Pohjanheimo puhui myöskin. Retkeilyn päätyttyä vietiin meidät päivälliselle Suomenlinnan upseerikasinolle, jossa linnoituksen soittokunta puhalteli ruokamusiikkia. Tämäkin harvinainen päivällinen tarjottiin meille vapaasti. Vierailustamme Suomenlinnassa jäi hyvin mieluisat muistot. Kaikki olivat varmaankin sellaisia, jotka eivät koskaan ennen olleet siellä käyneet. — Mainitsemista ansaitsisi myöskin käynnit "Hankkijassa", henkivakuutusyhtiö "Salamassa", museoissa j. n. e. mutta tila ei salli niitä lähemmin selostaa.

Helsingissä "Louhi" antoi näinä päivinä myöskin pari konserttia, jotka nuodostuivat suuremmoisiksi kansallisjuhliksi ja nautintorikkaita tilaisuuksiksi. Olihan ensimmäisessä konsertissa mukana tasavallan presidentti, professori Jean Sibelius, musiikkimajuri A. Apostol ynnä muita Suomen merkkimiehiä. Arvostelut konserteista olivat pääkaupungin lehdissä erittäin kiitettävät. Osoittaakseni, että sosialistilehdet Suomessa suhtaantuivat eri tavalla "Louheen" kuin täällä lainaan näytteeksi Helsingissä ilmestyvän "Sosiaalidemokraatin" arvostelun, joka kuuluu seuraavasti:

"Viime perjantaina antoi amerikalais-suomalainen janitsarisoyttokunta konsertin Kansallisteatterissa. Jo soittokunnan soittamista ensi numeroista havaitsi, että soittokunta, huolimatta amatööriudesta, on varsin

korkealla asteella sekä musikaalisesti että teknillisesti. Puupuhallinten varsinkin tärkeinten huilujen ja klarinettien vaikeatkin tekniikan koetuspaikat sujuivat notkeasti ja läkkipuhallinten kaiku oli terve. Täsmällisyys oli kiitettävä, puhtaus kohtalainen ja nyanseerauskyky vivahdusrikas. Viimemainitusta kiitos johtajalle George Wahlströmille, joka tyylikkään liikkeen hallitsi joukkoonsa. Ohjelma oli helppotajuista suuren yleisön musiikkia, täysipätöisintä taidetta edustivat Rossinin, Luiginin ja Sibeliuksen kappaleet. Ihastuksis-

Ensimmäisen konsertin jälkeen Kansallisteatterin edustalla.

saan vaati yleisö monta numeroa kerrattavaksi m. m. kaikki soolot, joita musikaalisesti ja täydelleen soitto-koneitaan halliten esittivät pasuunalla hra Walkup ja duetossa huilulla herra Anderson ja saxofoonilla herra Saxberg. Yli ohjelman soitti soittokunta "Maamme" ja "Porilaisten marssin". Ylikapellimestari Apostol ojensi johtajalle kukkalyyrän ja Jean Sibelius kävi johtajaa kädestä pitäen tervehtimässä."

Porvarillisten lehtien arvostelut olivat tietysti vieläkin kiittävämpiä, mutta tämäkin osoittaa, miten sosialistit Suomessa osaavat sentään eroittaa politiikan ja taiteen toisistaan. Täällä olevat sosialistit eivät jaksakaan käsittää mitään muuta, kun sen mikä kantaa tinkimättömästi heidän antamaansa leimaa. Vaikka eri ryhmät Suomessa ovat tapelleet, ei silti näyttänyt punaisilla olevan niin suuri viha valkoisia kohtaan, mitä se on täällä Amerikassa. Edellä lainaamani arvostelu on kyllin selvä todiste siitä. Mikä sosialisti lehti uskaltaisi täällä mennä noin arvostelevaan porvarillista soitokuntaa? Sehän heti julistettaisiin kaikkine toimittajineen pannaan.

Missään tapauksessa ei ole unohdettava sitä kirkkojuhlaa, joka pantiin toimeen Kallion kirkossa. Siellä saatiin taaskin kuulla ihanaa kuorolaulua ja taiteellista urkujensoittoa, jota esitti professori Ilmari Krohn. Puheen piti Amerikan suomalaisille tunnettu entinen Calumetin pastori V. Rautanen. Sellaisia kirkkoja meillä Amerikan suomalaisilla ei varmaankaan ole koskaan. Niin taidokkaasti ja samalla yksinkertaisesti on se rakennettu. Siellä tunsu todellakin viihtyvän, mutta onhan se sentään maksanutkin miljoonia. Kirkon edustalla vieraat valokuvattiin. Vierailumme vapaan Suomen pääkaupungissa jätti pysyvät, ihanat muistot.

Retkeilyimme maaseudulla.

Helsingistä hajaantuivat matkailijat kukin kotiseudulle, ainoastaan "Louhi" pysyi koossa jatkaakseen kiertuettaan ympäri Suomen. Konserttitilaisuudet maaseutukaupungeissa oli järjestänyt Fazerin konserttitoimisto ja maaseuduilla Helsingissä oleva vastaanottoimikunta. He olivat suunnitelleet matkamme niin, että voisimme nähdä kaikki Suomen merkkipaikat ihanimmassa kukoistuksessaan. Juhannusyöksi meidän piti keritä Ounasvaaralle ihaillemaan kesäyön aurinkoa.

Sitä ennen käytiin Hämeenlinnassa, Riihimäellä, Kuopiossa, Kajaanissa, Oulussa ja Torniossa. — Kaikista näistä paikkakunnista ansaitseisi erikseen pitemmän kirjoittaa, mutta supistettunakin tahtoo tämä kirjoitus venähtää liiankin pitkäksi. Kuitenkaan en voi olla mainitsematta Hämeenlinnasta sitä harvinaista näytelmää, jonka meille vartavasten järjesti siellä olevien ratsujoukkojen ylikomentaja eversti *Hohenthal*. Saimme nähdä Suomen ratsuväen esteratsastusta, konekiväärien paikoilleen asettamista, kilparatsastusta j. n.

Tulo jumalanpalveluksesta Kallion kirkosta Helsingissä.

e. Näytelmä oli kerrassaan suuremmoinen ja todisti Suomen nuoren ratsuväen harjaantunutta kuntoa. — *Kuopiota* niin ikään on mahdoton sivuuttaa mainitsematta, sillä savolaisten ystävyys on kerrassaan ihmeellistä. Kaikessa vaatimattomuudessaan he sillä valloittivat kaikkien sydämet. Kun oli kysymys poikien kesken siitä, missä on ollut kaikista hauskinsa, niin tuli Kuopio äänestyksessä etualalle. Kerrassaan sydämelistä ja hauskaa väkeä kuopiolaiset ovatkin. Siellä

oltiin maaherrasta ja pormestarista lähtien innokkaasti kaikkialla vierasten matkassa. Jo yksistään luontokin Kuopion ympäristöllä on kerrassaan lumova. Puijohan on yksi Suomen merkkipaikkoja. Suuremmoinen näköala yli salmien, selkien, saarten ja kunnasten. Näkötorni seisoo sankan kuusikkometsän keskellä, josta on mainio näköala. Kuopiolaiset olivat järjestäneet vierailumme ajaksi Puijolle suojelukunta-paraatin. Siellä oli taistelu täydessä käynnissä, joskaan ei siinä kovia kuulia käytetty eikä ollut kaatuneita. Muhkea joukko, joka tornin juurella ikuistettiin. Soittokunta "Louhi" oli myöskin ottanut Saastamoisen kuormautolla pelivärkkinsä mukaan ja puhalteli Puijolla useita kappaleita. Allekirjoittanut hetken innoittamana ei voinut olla puhumatta. Joskus saa vastustamattoman halun puhua ilmoille tunteestaan ja tällainen hetki ainakin kaikki vastukset murtaa.

Oulu on erikoisesti mainittava siitä, että siellä oli konsertti ulkoilmassa n. k. Hupisaarilla, jossa Merikosken juhlallinen pauhu suuressa määrin häiritsi piano-paikkojen kuulumista. Sitäpaitsi väkeä oli kolmisen tuhatta, joten ei kaikilla ollut tilaisuutta päästä lähimaillekaan. Oulun konsertti oli aineellisesti kaikista tuotavain. Ystävällisyys kohtaamme Oulussa oli yhtä lämmin kuin missä muualla tahansa, mutta pohjalaisten ystävällisyys on hiukan viileämpää kuin savolaisen. Täytyy itsensä olla pohjalainen ennenkuin sitä täysin ymmärtää.

Torniossa oli myöskin ulkoilmakonsertti ja merkittävä siitä, että Haaparannalta, Ruotsin puolelta oli saapunut paljon konserttiyleisöä kuulemaan Amerikan suomalaisen soittokunnan soittoa. Kai he soitosta piti-vätkin, mutta loukkaantuivat puheesta, kun siinä kehoitettiin suomalaisia pitämään kiinni oikeuksistaan Suomessa ja tekemään itseään tunnetuksi myöskin ulkomailla.

Rovaniemi oli ikäänkuin huippukohtana pohjoisessa, sillä siitä oli taasen määrä palata takaisin eteläänpäin. Kesän kauneimmaksi ajaksi oli matkamme sovitettu tänne peräpohjolaan. Olihan siellä *Ounasvaaralla* "Louhen" konsertti alkaen klo 12 juhannusyönä. Aurinko silloin vielä näkyi yli vaarojen ja metsän valaisten salaperäisellä valollaan Ounasvaaran kunnaat ja Kemijoen laajan uoman. Linnut lauleskelivat ke-säisiä laulujaan ja koko peräpohjolan luonto loisti ju-

h a n n usaikaisessa v a l a istuksessaan. Ainoa, mikä häirit-si hetken juhlallis-ta tunnelmaa, olivat lukuisat sääskipar-vet, mutta kiihtyvä tuuli ne sentään karkoitti. Kysyttiin amerikalaisilta p o-jilta Ounasvaaralla, että mitä he tällai-sesta arvelevat, kun keskellä yötä annea-taan konsertti ilman sähkövaloja? Pojat sanoivat, että kun he kirjoittavat tästä kotiinsa, niin siellä sanovat kohta, että tulipa siitähän suuri valehtelia kun pää-si Suomeen. Ihmeel-liseltä se todellakin tuntuu henkilöstä, joka ei koskaan ole o l l u t tilaisuudessa n ä k e m ä ä n juhan-

Puijon näkötorni Kuopiossa.

nusyon loistavaa kokkotulta Ounasvaaralla. Ensikertalaisia taisimme olla kaikin. — Rovaniemi itsessään muistuttaa melkein kaupunkia ollen hyvin komeasti rakennettua. Yhteiskoululla oltiin majoitettuna ja siellä sai soittokunta myöskin harjoitella. Osa nukkui siellä yönsä ja toiset omissa vaunuissamme asemalla. Rovaniemellä oli kaikista kuumin Suomessa oloikanamme. Mitä pohjoisempaan meni, niin sitä kuumempaa tuntui tulevan.

Rovaniemeltä lähdettiin hiljakseen tuleskelemaan [Helsinkiä kohden, että] kerkkiäisimme sinne messuille, joita vietettiin kesäkuun lopulla ja heinäkuun alussa. Välillä poikettiin kuitenkin Lemissä, Limingassa, Kälviällä, Jyväskylässä, Jämsässä ja Lahdessa.

Kemiin oli ilmoitettu vapaa konsertti kaupungin puistoon, mutta siitä huolimatta kaupungin puolesta annettiin "Louhelle" 2000 Smk. Väki erittäin ystävällistä ja kaupunki kaunis ympäristöineen Käytiin kirkon ohi kulkien sankarihaudoilla, jossa mukana olivat ylioppilaista kokoonpantu kuoro "Pohjolan Laulajat" esitti muutamia sopivia lauluja.

Kälviälle oli kokoontunut runsaasti Keski-Pohjanmaan kansaa kuulemaan soittoa ja tervehtimään Amerikan vieraita sekä kuulemaan mahdollisesti jotain omaisistaan. Näiltä seuduinhän on tavattoman paljon kansalaisimme Amerikassa. Konsertti oli ulkona seurojen pihamaalla, johon vartavasten oli laitettu aistikkaasti köynnöksillä koristettu soittoalava. Tämä paikka oli minulle erittäin mielenkiintoinen, sillä se on lähellä entistä koulukaupunkiani Kokkolaa. Tapasinkin täällä paljon entisiä koulutovereitani ja m. m. veljeni ja siskoni tyttären, jotka olivat tulleet sinne Kalajoelta saakka polkupyörillä. Kälviällä kerkesimme viipymään ainoastaan muutamia tunteja.

Jämsä maaseutupaikoista on mainittava erikoisesti siitä syystä, että se on mahdollottoman aistikkaasti ra-

kennettu. Siellä kulkee ikäänkuin huvilakaupungissa, jossa on miljoneerien yksityisasuntoja. Saavuimme sinne öisen matkan jälkeen Jyväskyläästä aikaisin aamulla. Koko yön täytyi meidän valvoa laivankannella, kun ei oltu mitenkään saatu tarpeeksi tilavaa laivaa, vaan tavallinen pukseeri meidät sinne hinasi kyläkin vapaasti, joka on erittäin kiitettävä asia. Ystävälliset jämsäläiset veivät meidät kohta yksityisasuntoihinsa lepäämään ja saimmekin rauhassa nukkua päivälliseen saakka. Allekirjoittanut joutui pappilaan, jossa myöskin oli äärettömän hienoa kuten kaikkialla Jämsässä.

NAPUAN SANKARIPATSAS.

Helsingistä on siksi paljon jo kerrottu, että messujen aika saanee olla mainitsematta. Kuitenkin annettiin messuvieraille pari konserttia "Louhen" toimesta jotka erinomaisesti onnistuivat.

Helsingistä oli matka suunniteltu kauniiseen Karjalaan. Ensimmäisenä oli *Viipuri*. Jos savolaisten ystävällisyys tulvi Kupiossa yli äyräittänsä, niin ei Vii-

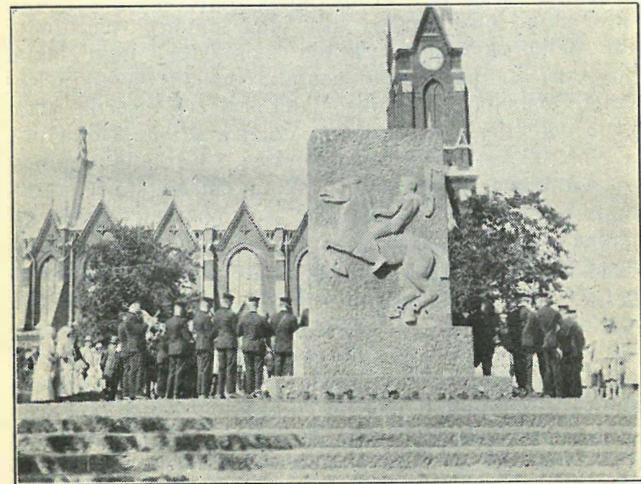
purikaan jäänyt siinä suhteessa Pekkaa pahemmaksi. Auliisti näytettiin Viipurin linna ja kaikki kaupungin merkkipaikat. Käytiinpä Monrepoopuistossakin, joka on kuuluisa kauneudestaan. Oli helteinen kesäpäivä ja kaikki olivat kovasti janoissaan. Oppaat vakuuttivat, että siellä on erinomainen lähde, joka sammuttaa kalvavimmankin janon ja todellakin viimein saavuttiin ihmeen kauniille paikalle, jossa tuo lähde antoi raikasta vettä janooville. Lähteeseen sai uhrata kuparirahoja ja mitä heittäjä toivoi, niin se kuuluu myöhemmin toteentuvan. Kukin koetti onneaan, saapa sitten nähdä, josko lähteen haltiat ovat suosiollisia Amerikan suomalaisille. Konsertti onnistui mainiosti, kuulijat olivat ihan haltioissaan. Maailman hienoin päivällinen syötiin vapaasti kaupungin parhaimmassa ravintolassa Espilässä.

Imatra on myöskin yksi Suomen merkkipaikkoja. Sinne saavuimme Viipurista. Koski kuohuineen tekee erittäin juhlallisen vaikutuksen. Ukkosjyrinää muistuttava kohina kuuluu jo pitkien matkojen päähän. Meille oli varattu tilat valtion hotellissa, joka on ihan kosken partaalla. Amerikasta tulleille luovutettiin kaikki ne huoneet, jotka ovat kosken puolella. Unta tahtoi hiukan häiritä kosken kohina, vaikka onkin kaksinkertaiset ovet. Vuode oli kuitenkin mainio ja kun matkastakin oli tavallista väsyneempi, niin uni tuntui suloiselle. Kuvia otettiin koskesta puolelta ja toiselta sekä ihalti äärettömän kaunista luontoa, joka on kosken ympäristöllä. Konsertti annettiin hotellin ruokasalissa ja oli se yleisöä täysi, oikeastaan enemmän kuin sopikaan. Ihmettelivät paikkakuntalaiset, että *Imatralle* oli kertynyt niin paljon väkeä.

Punkaharju ja *Savonlinna* ovat luonnon ihania paikkoja. Kummassakin annettiin konsertti. Punkaharjulla *Finlandia* hotellissa ja Savonlinnassa kylpylaitoksen kasinolla. En yritäkään kuvailla näiden seu-

tujen ihanuutta. Lukija on niin ystävällinen ja käy itse näihin seutuihin tutustumassa, niin on varmaan tuleva samaan johtopäätökseen, mihin mekin tulimme. Ystävällisyyttä riitti osaksemme näilläkin paikkakunnilla.

Täältä suunnattiin matka *Mikkelin* ja *Tampereen* kautta *Etelä-Pohjanmaalle*. — Mikkelä on erittäin kaunis puistokaupunki kesäiseen aikaan. Siellä vietiin meidät kohta pienellä laivalla *Lamposaareen* uimaan, joka olikin hyvin virkistävää pölyisen matkan jälkeen. Siellä oli myöskin hauska ulkoilma ravintola, jonne oli tavallisuuden mukaan järjestetty vapaa aamiainen. Saaresta saavuttiin kaupunkiin klo kahden aikaan ja marssittiin joukolla *Mikkelin* sankaripatsaalle, jossa "Louhi" soitti muutamia kappaleita ja maisteri *Antti Valve* piti erittäin lennokkaan puheen. Olen tämän puheen antanut *Kirkollis Kalenterin* käytettäväksi. Puhe päättyi seuraaviin sanoihin:

"Louhi" soittamassa *Mikkelin* sankaripatsaalla.

“Arvoisat vieraamme! Kun Atlannin aallot kuljet, tavat teidät jälleen uutta kotimaatanne kohti, toivomme me, että monien Suomimuistojenne joukossa vietä muiston myöskin puistorikkaasta kaupungista ja sen kauniista vapaudenpatsaasta. Kertokaa kansalaisillemme ja suuren Amerikan asukkaille, että täällä Savonkin sydämessä eli vapausotamme aikana kansaa, joka oli — kuten Amerikan kansa Yrjö Washingtonin aikana — valmis verellään ostamaan mahdollisuuden elää ja kehittyä vapaasti. Itsemme puolesta emme tätä pyydä, vaan niiden puolesta, joiden pyhää tomua jalkamme täällä hetkellä polkevat.”

Tampere on Suomen suurin teollisuuskaupunki ja kyllä sen kohta huomaakin sadoista savupiipuista. Siellä on suuria kutoma- ja kenkätehtaita. Tampere tuli kuuluisaksi punakapinan aikana ja kun tiesimme siellä paljon asuvan tehtaalaisia, niin joitakin arvelutti sinne ensinkään mennä. Mutta olisi ollut suuri erehdys, jollei sinne olisi menty, sillä yhtä lämmin vastaanotto tuli siellä osaksemme kuten kaikkialla muuallakin. Konsertti oli palokunnan kentällä ihanan Pyynikin rinteellä, josta näkyi kaunis Pyhäjärvi. Konsertin alkamista odotellessa eivät jotkut pojat malttaneet olla pistäytymättä sen kirkkaissa laineissa. Kentällä on mainio soittolava, johon sopii vaikka kuinka suuri soittokunta. Se oli kaikinpuolin erinomainen konserttipaikka. Väkeä runsaasti ja kovasti innostunutta. Tampereella tuli puheen johdosta väittelyä ruotsin- ja suomenkielisten lehtien välillä, mutta tila ei salli sitä lähemmin selostella. — Tampereen kenkätehtailijat huolehtivat ruumiillisesta ravinnostamme. Tarjoilu oli järjestetty Näsijärven rannalla sijaitsevaan purjehdusseuran paviljongiin. Siitä oli erinomainen näköala järvelle Suomen kirkkaana kesäisenä yönä. Herkkuja siellä oli runsaasti ja hauskasti jutellen kului aika lähelle klo kahtatoista, jolloin oli lähdettävä asemalle keritäkseen Pohjanmaalle lähtevään junaan.

Pohjanmaalla käytiin *Isoassakyrössä* Napuen juhilla, *Lapualla* n. k. lapuanpäivillä, *Kurikassa*, *Kauhajoella*, *Vaasassa*, *Laihiolla* ja *Ylistarossa*. — Näistä kustakin paikkakunnasta voisi kirjoittaa pitkänkin historian, mutta mainitsen vain jotain tärkeistä. Aikoinaan olen jo kirjoittanut “Amerikan Suomettaressa” Napuen juhlista, jolloin siellä paljastettiin Napuen taistelun muistomerkki ja myöskin samassa lehdessä olen kirjoittanut olostamme Lapuanpäivillä, niin että varmaan moni lukijoista on ennen jo nämä kirjoitukset lukenut.

Vaasa on yksi Pohjanmaan kauneimpia kaupunkia. Leveät puistikkokadut tekevät sen erittäin aistikkaan näköiseksi. Siellä asuu innokas suomalaisuuden ystävä tukkukauppias Tikanoja. Hän oli meitä asemalla vastassa ja kohta johdettiin meidät suomalaiseen klubiin, jossa me saimme olla koko ajan kuin kotonamme. Sinne oli meille Lassila & Tikanojan toimesta järjestetty kaikki tarjoilu, ettei meidän tarvinnut käydä missään muualla. Kun Suomen hallitus luovutti 15,000 Smk. vastaanottojuhllisuuksien peittämiseksi, niin Lassila & Tikanojan liike lupasi vailingin korvata, jollei se riittä. Tämä vain osoittaa kuinka hän oli Amerikan suomalaisten retkeen innostunut. Konserttiväki myöskin oli ihan haltioissaan. Vaasassa olikin yksi parhaimpia konserttisalia, joten pojat olivat innostuneet puhaltamaan.

Kauppias Tikanoja vei myöskin uudenaikaisella moottoriveneellään joukon meitä huvilalleen, jossa saimme tilaisuuden käydä uimassa Pohjanlahden kirkkaissa laineissa. Uimahuone oli samalla laitettu saunaksi, joten löylystä voi suoraan hypätä Ahtolan helmaan. Kaunis paikka ja erittäin virkistävä retki. Jotkut vielä konserttimatkan päätyttyä Ylistarosta palasivat takaisin kauppias Tikanojan huvilalle viettääkseen siellä yhden päivän kylpemällä ja uimalla. Vaasasta jäi erittäin ihanat muistot.

Näillä toisilla paikkakunnilla käytiin etupäässä siitä syystä, että oli joukossa soittajia, jotka olivat sieltä kotoisin. Allen oli kotoisin Kurikasta ja niin sielläkin annettiin konsertti ulkoilmassa kiireimpänä heinäaikaana, mutta siitä huolimatta oli ukkoja kokoontunut runsaasti konserttiin. Komeasti rakennettu kirkonkylä ja uutta näyttiin vaan tekevän.

Laihialta on kotoisin soittokunnan perustaja liikemies A. Ruuti ja siksi siellä piti välttämättä käydä, mutta eihän siinä mitään katumista ollutkaan. Siellä annettiin konsertti kirkossa, kun kaikki muut seurojen talot olivat liian pieniä. Kyllä kirkossa olikin runsaasti tilaa, mutta melkein oli sekin täysi. Nuorisoseuran talolla oli vapaa tarjoilu ja ohjelmaa tarjoilun aikana. Siellä puhui m. m. tunnettu Santeri Alkio. Asemalle oli tullut vastaan paikkakunnan soittokunta ja suojeluskunta, jonka saimme nähdä juhlarassissa.

Ylistaro oli viimeinen konserttipaikka. Sieltä kukin matkusti kotiseudulle lepäämään pari viikkoa ja tervehtimään omaisiaan. Ylistarosta oli enin soittajia koko joukossa. Laskivat sieltä olevan seitsemän soittajaa "Louhessa" ja vaikka se tuntuukin valehtelijan määrältä, niin vakuuttivat sen olevan totta. Kylläpä ylistarolaiset ottivatkin poikansa hyvin vastaan. Asemalle oli lähetetty hevosia, että niitä oli kuin markkinnoilla. Kun kaikki oli kiivetty rattaille, niin sitten sitä lähdettiin kilpaa ajamaan nuorisoseuran talolle kuten ennen "vanhassa maassa" joulukirkkoon. Portilla kuvattiin koko jono, mutta en ole kuitenkaan saanut käsiini sitä kuvaa, lieneekö onnistunut? — Konsertti annettiin pienessä saarella, jonka virta hauskaasti muodosti. Sinne pääsi ainoastaan vartavasten laitettuja portaita myöten, joten se oli hyvin eristetty, mutta siitä huolimatta istui kummallakin rannalla yhtä suuri kuuliakunta kuin saarellakin. Tahtoivat nauttia vapaasti pokiensa soitosta. Toimikunnan jäseniä se näytti hii-

kan kismittävän, mutta me emme siitä välittäneet, sillä olihan tämä viimeinen konsertti ja jokaisen mieli paloi jo päästä kotiseudulle odottavien omaistensa luo.

Siihen päättyi varsinainen konserttikiertue. Tässä olen vaan esittänyt muutamia hajanaisia vaikutelmia sieltä ja täältä, mutta näihin puitteisiin sopii kuitenkin äärettömän paljon ystävyyttä, lämmintä heimoustunnelmaa, jälleennäkemisen iloa ja taasen eron katkeruutta. Paljon loistavia puheita, monenkaltaisia toivomuksia, mutta ennen kaikkea sydämellistä rakkautta, jota saimme tuntea kaikkialla. Suomi-äiti osoitti niin selvään, ettei suinkaan ole vieraalla maalla olevia lapsiaan unohtanut, vaan ottaa heidät avosylin vastaan. Tämän retken kautta on tullut sitovasti todistetuksi, että silta voidaan rakentaa Suomen ja Amerikan suomenalaisten kesken. Varsinkin nyt, kun Suomi on itsenäinen, vapaa valtio, käy se paljon helpommin kuin ennen. Tuskin olivat ne puhujat vääriä profeettoja, jotka kotimaassamme ennustivat, että tästä lähtien yhteys Suomen ja Amerikan suomalaisten kesken on muodostuva yhtenäiseksi ja vilkkaaksi toiminnaksi. Jos tämä retki saisi sen aikaan, niin silloin ne, jotka uhrasivat aikaansa, työtään ja varojaan tämän retken onnistumiseksi, saisivat tuntea siitä sisäistä tyydytystä, että ovat tehneet yhteisen asian eteen velvollisuutensa.

Monessen, Pa., lokak. 8 p. 1920.

Yrjö Joki.

New York Millsin suomalaiset.

SIIRTOKANSAN KALENTERIN palstoilla on tavallisesti kerrottu yksityisistä henkilöistä ja kaikellaisista hyvistä aineista, joten se kalenteri onkin saavuttanut suuren suosion.

Tällä kerralla olen sydämeni vaatimuksesta pakotettu kertomaan minulle rakkaaksi tulleesta kymmentuhansiin nousevasta siirtolaisryhmästä, siitä ahkerasta suomalaisesta uran uurtajajoukosta, joka on kohta puolen vuosisataa raivannut, muokannut, kaunistanut ja viljellyt sitä laajaa maanviljelysaluetta, joka New York Millsin maanviljelys seutuna tunnetaan.

Kauan on tämä seutu ollut tunnettu Amerikan suurimpana suomalaisena maanviljelysseutuna, mutta vasta viime kesän kesäjuhlan aikana, silloisessa runsaassa ja pehmoisessa sadevedessä, se "silmänsä pesi," ja nyt on tuhansille kansalaisillemme tunnettu kokonaan toisessa arvossa kuin ennen.

Vanha, kaunis suomalainen sananlasku sanoo: "Sitä kuusta kuuleminen, jonka juurella asunto." Tämä sopii erittäin hyvin tämän kirjoittajaan, joka yli kolmekymmentä vuotta, parhaan elämänsä ajan, on tällä paikkakunnalla asunut.

Siksipä tuntuukin kaikki niin kotoiselta täällä, puitten humina kotikuusen kuiskeilta ja ihmiset ovat rakkaita ja ystävällisiä kuin olisimme kaikki kasvikumppania keskenämme.

Tässä lyhyessä kirjoituksessani en ryhdy kertomaan tämän siirtokuntamme historiaa, en mainitse kestäen henkilöstä siinä erityisesti, kerron vaan joitakin yleis-

piirteitä ja siitä tunnelmasta, jonka olen tästä kansalaisryhmästäni saanut.

Ennenkuin voi tarkemmin puhua jostakin isomman seudun väestöstä, täytyy tuntea sen asukkaat tarkoin, melkeinpä juurtua ja kasvaa sen kanssa yhdessä.

Ja siihen on tämän kirjoittajalla ollut tilaisuus.

Kun on ollut tämän kansan keskuudessa silloin kun nuo vanhat, elämänhaluiset ja työtä sekä ponnistuksia pelkäämättömät seutumme korven perkaaajat tänne tulivat ja on nähnyt miten he ponnistivat, toivoivat ja voittivat, hänen täytyy sanoa kuten J. L. Runeberg lausuu Suomen uroista:

*"Mä kansan näin, mi kunnian
Edestä kaikki koitti;
Nälissään, palellessahan
Kuitenkin vielä voitti."*

Joskaan eivät ensimmäiset suomalaiset nälässä eikä vilussa silloinkaan olleet, niin tuo lause sopii niille sittenkin, sillä taistelua oli heillä silloin kun he kylmään korpeen alkoivat itsellensä uutistaloja rakentamaan.

Ja se on juuri niiltä ajoilta kun aina vieläkin tuosta kansasta on minulla kauniimmat muistot.

Aina muistan sen päivän kun lähes kolmekymmentä vuotta sitten ankara raesade, jonka vertaista täällä ei ole sen jälkeen ollut, löi silloiset, vielä pienet, viljapelit mustalle mullalle, löi oljetkin palasiksi. Silloin oli noissa peltotilkuissa perheen talvinen leipä. Ei silloin tiedetty meijeriliikkeestä mitään. Kun vilja meni, silloin ei ollut muuta toivoa jälellä kuin turvautua petäjään. Petäjän kuoreenکو, kuten monikin noista siirtolaisista oli synnyinmaassaan nähnyt tehtävän? Ei, vaan petäjistä ja tammista tehtiin ratapölkkyjä, pienempiä hakattiin haloiksi, ja niin talvikausi työskenneltiin metsässä, vedettiin puutavaraa kaupunkiin sen sijaan kuin nyt viljaa, ja niin autettiin talvityölläkin jo

tulevan pellon perkausta sekä samalla tuli kyllä ruokaa ja vaatetta perheelle. Unohtumaton on se päivä, jolloin kävin noita rakeitten tuhoamia peltoja katso-massa ja samalla näin millä tyyneydellä ja maltillisuu-della nämät miehet ja naiset kertoivat minulle tästä hä-vityksestä juuri sinä aikana vuodesta, jolloin laiho oli leikattavaa, mutta kun leikkuukoneita oli vielä vähän, ei elonleikkuu tapahtunut niin hopusti kuin nyt.

Selvästi näkyi, että ne kansalaiset ovat suuriin onnettomuuksiin tottuneet pohjolan hallan käydessä te-kemässä yhdessä yössä tyhjäksi kaikki maanmiesten toiveet, mikä missäkin Pohjois-Suomen pitäjässä.

Sellainen tyyneys vastoinkäymisen hetkellä ja taa-sen uusi lannistumaton ponnistus ja luja toivo parem-masta onnesta tulevana kesänä, onkin se kaunis omi-naisuus kansamme luonteessa.

Ja kun sitten vielä moisina aikoina näkee millä ys-tävällisyydellä ja rakkaudella tämä kansa hädänkin hetkellä muistelee naapuriansa.

Saarijärven Paavo kehoitti vaimoansa, kun kolmaa-tena vuotena tuli viljavuosi, panemaan vieläkin lei-pään puolen petäjäistä "sillä veihän vilu touon naapu-rimme." Muistelen, että silloin raevuotena, ne jotka oli-vat jo saaneet laihonsa leikatuksi antoivat siemen-nisuja niille, joilta kaikki meni.

Kas siinä ilmenee oikea lähimmäisrakkaus, oikea jalomielisyys ja voidaan sanoa, että noina köyhinä ai-koina kansalaisemme New York Millsin seudulla täyt-tivät suuressa määrässä Jumalan laista sen vaatimuk-sen, jossa kehoitetaan rakastamaan lähimmäistensä ku-ten itseänsä. Joskaan ei se nyt täyteen määrään niin pitkälle mennyt, vaan oma minä se silloinkin oli rak-kain, niin suuressa määrässä sitä ainakin yritettiin.

Suuri muutos on tapahtunut sen jälkeen. Metsät ovat poistuneet ja laajat pellot ovat tulleet sijalle. En-tiset vaatimattomat hirsiasunnot ovat muuttuneet mu-keiksi kartanoiksi.

Paljon on poistunut niitäkin, jotka "talvi iltain ta-rinoina" kertoivat kalastuksistansa Norjan vesillä, pur-jehduksistansa Huippuvuorilla, ja miten he poron-kelkassa laskettelivat yli tunturien Suomen Lapista Norjan puolelle. Mikä oli ollut valaita pyytämässä ja saanut laskea harppuunansa valaan lihavaan kylkeen. Mikä taasen oli otellut jääkarhun kanssa, mutta aina oli voittajana taistelusta suoriutunut. Näillä ukoilla oli kertomista ja niin nuorisokin silloin vietti paljon viattomampia iltahetkiä niitä kuunnellessa kuin nyt liik-kuvissa kuvissa.

Silloin oli meillä puhumaseuroja, raittius-seuroja, joissa illat kuuluivat hyödyllisesti ohjelmaa kuul-lessa ja suorittaessa sen sijaan kuin nyt monet mie-het viettää iltansa pallopelissä, joista he aina tulevat kotiin köyhempinä kuin sinne menivät.

Mutta nyt on aika toinen, toinen tunto, syvemmällä piili kunto. Silloin sitä kysyttiin kuntoa, kun nuo ny-kyajan vanhat kunnan vanhukset, joita vielä näkee har-ventuneissa riveissä keskuudessamme, perustivat sen siirtokunnan, joka nyt komeilee uljaan New York Millsin suurimpana suomalaisena maanviljelysseutu-na Setä Samulin maassa.

Ja suuri tämä onkin. Ystväni, jos haluat nähdä Suo-men pienoiskuvassa, haluat kesäisenä lauantai-iltana nähdä lämpiäviä saunoja, nauttia virkistävää kylpyä, kuulla maanteillä, kaduilla, ja liikehuoneissa puhutta-van suomea ehkä enempi kuin synnyinmaasi pääkau-pungin, Helsingin, kaduilla, tule silloin vierailemaan kesäksi New York Millsiin. Käy katsomassa sitä iha-naa seutua, kalastamaan sen kauniilla järvillä ja tapaa-maan sen vierasvaraisia asukkaita. Silloin et ihmet-tele, että täällä ihmiset viihtyvät ja että tästä kan-sasta, sen aatelistosta, joka nuo pellot on vuokrannut ja nyt vanhoja päiviänsä on tullut viettämään New York Mills'iin, kirjoitetaan Siirtokansan Kalenterinkin palstoille.

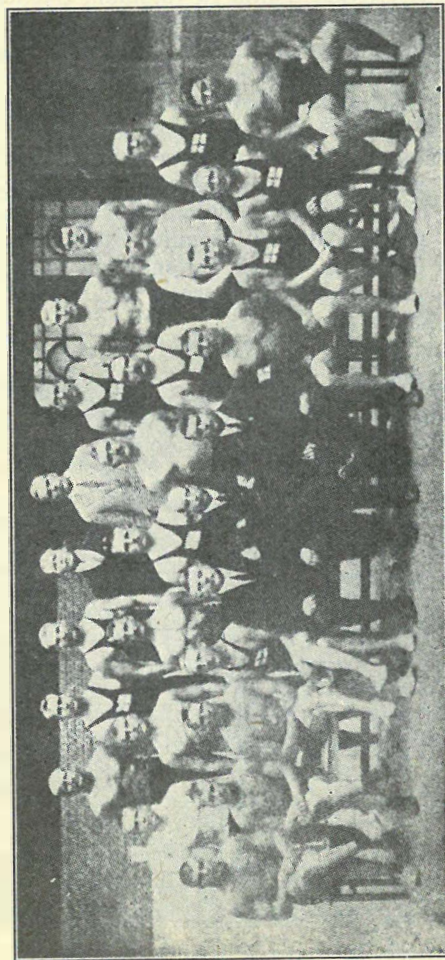
J. W. Lähde.

Suomalaisten osanotto Olympialaisiin kisoihin Antwerpenissa.

SUOMEN edustajien esiinnyttyä niin loistavasti Antwerpenin Olympialaisissa kisoissa, lienee hauskaa kuulla minkälaisissa olosuhteissa Suomen miesten oli kisoihin lähdettävä ja miten monta vaikeutta Suomella oli voitettavana, ottaessaan ensi kerran kisoihin osaa itsenäisenä valtakuntana, oman lipun suojassa.

Kun kuudennet Olympialaiset kisat olivat Tukholmassa v. 1912, niin silloin Suomi, toimeenpanevan maan naapurina, oli erinomaisessa tilaisuudessa näyttämään maailmalle mihinkä sen urheilijat kykenivät ja siellä vapaaurheilussa saavutettu kolmas sija osoitti maailmalle mikä maa Suomi on urheilullisella alalla. Saavutus siis oli vallan suurenmoinen ja toivovikkair mielin ruvettiin varustautumaan seitsemänsiin kisoihin, joiden oli määrä olla vuonna 1916 Berlinissä, taasen Suomelle taloudellisesti sängen sopivalla paikalla. Maailmansodan puhkeaminen kuitenkin sekoitti ennakkolaskelmat myöskin urheilun alalla ja käänsi kaikkien ajatukset verileikkiin, eikä kukaan ajatellutkaan Olympialaisten toimeenpanoa määräaikana, kaikkein vähimmin ennen määrätystä paikassa. Vasta sodan päätyttyä otettiin kisat jälleen harkinnan alaiseksi ja päätettiin ne panna toimeen Belgiassa v. 1920.

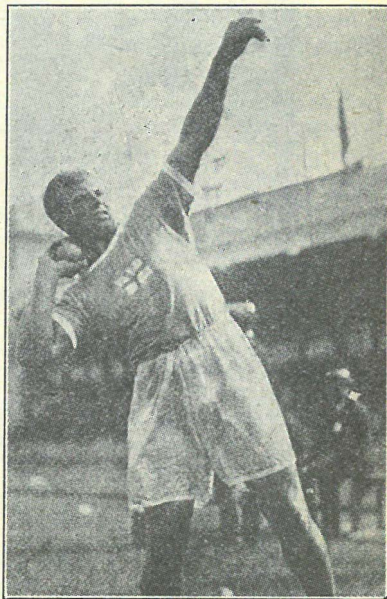
Olympialaisten kisojen alkuperäisenä tarkoituksena oli rauhallinen voimainmittely kansakuntien välillä ja politiikka oli kokonaan eroitettu urheilusta, mutta maailmansota näyttää tässäkin suhteessa mielet sekoittaneen, sillä vaikka rauha vallitsi, niin sittenkin kiellettiin keskivalloilta osanotto oikeus. Tämä vaikutti san-

Suomalaiset voimailijat kotipihalla Antwerpenissä.

gen ikävästi puolueettomiin ja varsinkin Skandinaavian maihin, joiden osanotolla tiedettiin olevan hyvin suuri merkitys kisojen onnistumiseen nähden. Asiata pohdittiin yhteisesti ja erikseen, Suomessakin käytiin kovaa sanasotaa siitä lähdetäänkö Antwerpeniin vai ei. Lopputuloksena oli että ne jotka kannattivat kisoihin menemistä pääsivät voitolle ja Suomen Voimistelu- ja Urheiluliitto päätti lähettää edustajansa Antwerpeniin.

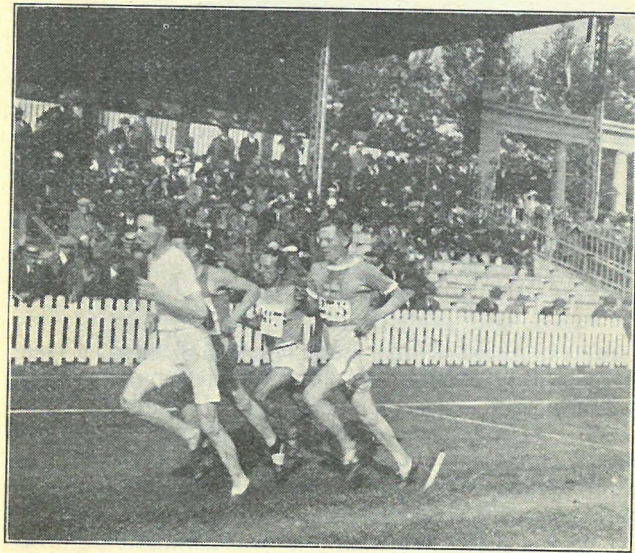
Lähtö ei kuitenkaan ollut niin yksinkertainen, sillä edessä oli suuri pulma: rahanpuute. Koska Suomen urheilijoilla oli hyvin suuria voiton mahdollisuuksia, ja ottaen huomioon miten suurella määrällä Suomen voitokas esiintyminen kisoissa vaikuttaisi vastamuodotetun tasavallan tunnetuksi tekemisessä, rohjettiin pyytää valtiolta 350,000 markan avustusta. Samansuuruinen summa ajottiin lisäksi kerätä yksityisen rahankeräyksen avulla, jotta saataisiin kokoon tarvittava summa edustusjoukon matkustannuksien korvaamiseksi. Valtioneuvosto kuitenkin kieltäytyi mitään avustusta antamasta, syistä, joita ei tässä liene

PÖRHÖIÄ,
Maailman paras kuulantöytäjä.

paikallaan mainita. Ei siis auttanut muu kuin kokonaan turvautua yksityisten anteliaisuuteen ja matkalle lähtijöiden lukua koettaa supistaa mahdollisimman pieneksi. Noin ¾ vuotta ennen kisoja eräs yksityinen henkilö antoi rahallisen takauksen siitä että mahdolliset Olympialais-ehdokkaat olisivat tilaisuudessa saamaan kunnollisen ja järkipäisen harjoituksen ja tämä on hyvin suureksi osaksi vaikuttanut Suomen urheilijoiden kuntoon, sillä he saivat olla varmoja siitä että he tulisivat saamaan varmentajan ja edes vaatimatoman harjoitteluleirin, jossa kisoihin lähtijöille annettaisiin viimeinen voitelu.

Rahoja ruvettiin siis keräämään sekä suoranaishin lahjoituksina että panemalla toimeen pienempiä iltamia

Jännittävä kohta 10,000 metrin juoksussa.
Paavo Nurmi; No. 275.

ja juhlia, joista mahdolliset tulot luovutettaisiin Olympialais-rahastoon. Muun muassa tasavallan presidentti oli ensimmäisten joukossa antamassa avustuksensa tähän jaloon tarkoitukseen. Rahankeräys tapahtui kuitenkin, suoraan sanoen, sangen veltoisti kunnes vihdoin, melkein viime hetkellä saatiin myytäväksi pieniä sinivalkosia lippuja. Nämä Olympialais-liput yleisön kukkaron aukasivat. Vaikka tarvittavaa rahamäärää ei vielä koolla ollutkaan, uskallettiin kuitenkin lähettää joukkue matkalle, sillä arveltiin yleisön kisojen jälkeen innostuvan samalla tavalla kuin Tukholman kisojenkin loputtua, eikä siinä toivossa petyttykään. Urheilijat

Rantalaituria reunusti valkopukuisten kukittajaneitosten joukko Helsingissä.

saapuivat Antwerpeniin miltei viimeisinä kaikista osanottajista, eikä heidän tulollensa annettu paljon minkäänlaista huomiota. Olihan joukkue mitättömän pieni verrattuna Amerikan, Ranskan, Englannin ja Ruotsin satoja miehiä käsittäviin joukkueisiin, joista varsinkin viimeksi mainitut kilisevin kulkusin, pelein ja vehkein julistivat urheilijoitansa, jotka aikovat itse Amerikan-kin panna kilpailussa ahtaalle. — Vaatimattomasti saivat Suomen pojat kulkea jalan asunnostaan Stadionille — mistäs velallinen kulkuneuvoja ottaa — muiden

maiden edustajien komeasti hyristäen omilla autoillaan suoraan asunnoistaan arenalle. Eivät toimeenpanijat olleet huomanneet Suomen lippuakaan asettaa kilpailevien kansakuntien lippujen joukkoon, ei edes senkään mahdollisuuden varalta, että kenties vahingossa Suomeenkin joku palkinto eksyisi. Suomen lippua ei saatu nähdäkään ennenkuin Suomen Olympialais-komitean puheenjohtaja sen heille antoi. Taisivatpa meidän miehemme itsekseen ajatella: "Odottakaapas, kyllä kuitenkin muutaman kerran Suomenkin lippu voiton salioon kohoaa!"

Valkeni sitten ensimmäinen kilpailupäivä ja Belgian kuninkaan juhllallisesti avattua kisat, ryhdyttiin kilpailuihin. Miten lie sattunut, mutta keihään heitto oli ensimmäinen kilpailu. Siihen otti osaa neljä suomalaista, suurin mahdollinen määrä, sillä toimeenpanijat olivat antaneet määräyksen ettei mihinkään kilpailuun saa yhdestä maasta ottaa osaa sen useampi. Tämä määräys lienee kuitenkin viime hetkessä ennen kilpailua tullut muutetuksi. Suomalaiset heittivät kukin vuorostaan ja saivat sellaiset tulokset ettei muilla kansallisuuksilla ollut mitään sanomista, saavuttaen neljä ensimmäistä sijaa. Kunniakkaampaa voittoa ei ole vielä tullut minkään maan osaksi kuin tämä suomalaisten täydellinen voitto keihäänheitossa, vielä siitäkin syystä että se oli ensimmäisen päivän ensimmäinen kilpailu. On hyvin mahdollista että voitto olisi ollut vieläkin loistavampi, jos ajoissa olisi saatu tietää ettei osanottajien lukumäärä ollutkaan rajotettu neljään niinkuin ensin ilmoitettiin, sillä olisihan Suomella ollut useampiakin hyviä keihäänheittäjiä.

Yksityiskohtaisemmin älköön tässä kilpailuja selostettako, mainittakoon vaan että yleisö vähitellen oppi tietämään että milloin suomalainen, sinivalkopuvussa esiintyvä urheilija johonkin kilpailuun otti osaa niin hänet oli ehdottomasti otettava lukuun. Suomalaiset milloin kiekkoa heittivät, milloin kuulaa työnsivät. mil-

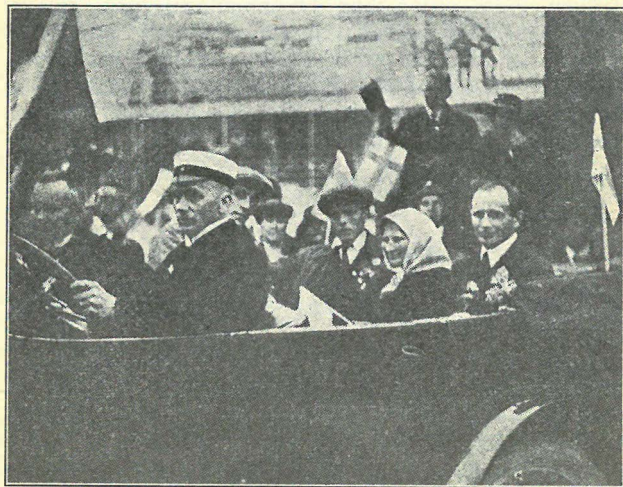
loin taasen juoksivat peninkulman tai puoli ja yleisö tuli aina vaan yhä paremmin tietämään mitä valtakuntaa sinivalkoiset värit edustivat. Voitonsalkoon kohosi useimmiten siniristilippu tai tähtilippu ja toisinaan ek-syi näiden vuorotteluun Englannin värit. Sinikeltaiset värit eivät vaan ottaneet noustakseen lipputankoon, vaikka asianomaiset olivat kenties tusinakaupalla tan-gon juurelle lippuja varanneet, ja olisivat ehkä jääneet kokonaan kohoamatta ellei eräs ehdottomasti maailman paras kilpailija olisi loukkaantumisen tähden joutunut kilpailusta pois. Tämä antoi sille maalle tilaisuuden saamaan sen kultamitalin, joka jäikin sille ainoaksi.

Kaikkien aikojen k u n n iakkaimpana kilpailuna pidetään Olympialaista Ma-rathon juoksua, jo-hon kilpailuun oli Suomella tilaisuus lähettää neljä har-vinaisen h y v ä ä juoksijaa. Tämä runsaasti neljän pe-ninkulman kilpailu on kuitenkin mitä epävarmin, joten ei mikään kansa-kunta voinut olla v a r m a voitosta, mutta varmempi kuin kukaan muu sai kuitenkin Suo-mi ehdottomasti ol-la, sillä Hannes Kolehmaisena luotettiin rajattomasti.

HANNES KOLEHMAINEN
voitonseppelä päässä ja Suomen
lippu hartioillaan viittana.

Muut eivät häneen mitään erikoisempaa huomiota kiin-nittäneet, luullen hänen olevan jo toisen miehen kuin ruikä hän oli loistoaikoinaan, saapuessaan Amerikkaan Tukholman Olympialaisten jälkeen. Lieneekö ollut kohtalon oikku että kilpailupäivä sattui olemaan kolea ja sateinen, siis jotakuinkin samanlainen kuin kesä-kuussa New Yorkissa kun Hannes Amerikassa viimeksi näytti leijonan kyntensä. Antwerpenissa Stadionilta lähtiessä oli kilpailijoita puolisen sataa; puolimatkaan päästyä oli jo kaksi suomalaista etujoukossa ja takaisin palatessa oli Hannes Kolehmaisella varma etumatka, joskaan ei kovin suuri, sillä toisena saapui pienen Viron edustaja muutama kymmen metriä jälessä. Kuten tavallista, keskeytti hyvin moni kilpailija matkan varrella mutta kaikki neljä suomalaista saapuivat perille hyvissä voimin kymmenen ensimmäisen jou-

Marathon-voittaja Hannes Kolehmainen, hänen äitinsä,
5-ottelun sankarit Lehtonen ja Lehtinen.

kossa. Suomen lippu hartioillaan ja laakeriseppele päässään juoksi Hannes sitten kunniakierroksensa, yleisön osoittaessa jakamatonta suosiotaan tälle kansainvälisten kilpailujen suurimmalle sankarille.

Vaikka Suomi saavutti Olympialaisissa rata- ja kenttärheilussa toisen sijan, ei kuitenkaan ole ajateltava että Suomessa urheilu olisi siinä asemassa kuin missä sen ehdottomasti tulisi olla ja minkälaisessa asemassa se esimerkiksi on Amerikassa. On tehtävä vielä paljon työtä ennenkun voidaan olla tyytyväisiä ja tulee varmaan kestäämään kauan ennenkun koko Suomen kansa käsittää ja ymmärtää urheilun jalot tarkoitusperät. On saatava koko nouseva nuorisomme urheiluun innostumaan ja toivottavasti viimeisissä Olympialaisissa saavutettujen voittojen vaikutus ei tule olemaan ainoastaan hetkellinen, vaan saattaa yhä uusia ja uusia ymmärtämään voimistelun ja urheilun merkityksen, jotta sitten kun Olympialaiset kisat tulevat pidettäväksi Helsingissä, voitaisiin hyvillä toivein ja voiton mahdollisuuksilla kilpailla vaikkapa suuren, mahtavan Amerikan kanssa, joka tähän saakka on ollut voittamaton näissä uusiintuvissa kansainvälisissä kilpailuissa.

liRo

Muutamia mietteitä matkaltani Amerikassa.

AJATUKSEN matkastani kaukaiseen länteen ilmoiti hyvä ystäväni ja koulutoverini Toivo Nekton, käydessään Helsingissä syksyllä 1919.

Tuuma innostutti minua heti ja kun jokatapauksessa olin päättänyt talvella lähteä ulkomaille, laulu- ja opintomatkalle, suuntasin sen nyt Amerikkaan. Mutta tehtävieni takia suomalaisessa Operassa, jonka johdossa, sekä itse esiintyvänä olin sidottu, en päässyt lähtemään ennenkuin Maaliskuussa, jonka viimeisenä päivänä saavuin New Yorkiin.

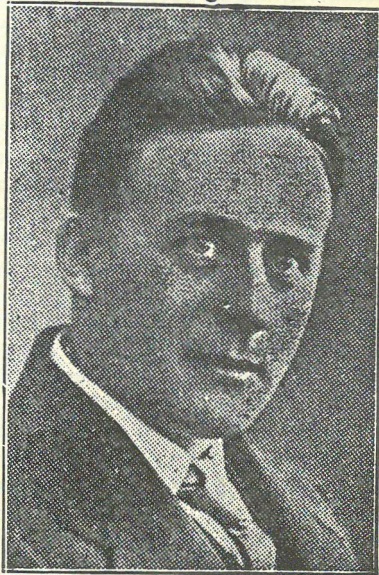
Siellä tutustuin ystäväni johdolla uuden mailman pääkaupungin ihmeellisyyksiin, tapoihin ja asioihin. Niiden viikkojen aikana, jotka New Yorkissa viivyin, oli minulla ilo tutustua moneen kansalaiseemme, joiden hyväntahtoisuutta ja vierasvaraisuutta sain tuntea ja nauttia. Aina olen säilyttävä heidät kirkkaina muistissani. En voi olla mainitsematta Mrs. ja Mr. Säämästä, joiden luona asuin. —

Niinkuin jo alussa sanoin, oli matkallani kaksi tarkoitusta; sekä opiskella, että laulaa. Ensinmainittu supistui kuitenkin vain havaintojen tekemiseen, saakseni uusia ideoita, aatteita. Sen vuoksi kohdistui huomioni tietenkin Operaan. Maailman kuuluisimmassa, mutta ei joka suhteessa ensimmäisessä operassa, New Yorkin Metropolitanissa, istuin harva se ilta ja tein havaintojani. Ensimmäinen epäkohta (surullista, mutta epäkohdat aina ensin huomataan) jonka huomasi, on se, että lauletaan vieraalla kielellä. Amerika on vailla omankielistä operaa. Sillä vaikka suuri osa

maan kansalaisia onkin italialaisia ja ranskalaisia, joiden kieltä siellä lauletaan, on kuitenkin omituista ettei maan valtakieltä lauleta sen ensimmäisessä laitoksessa. Se on surkeata ja sitä ei puolusta väärä väite, ettei englannin kieli muka sovellu operaan, sillä se on yhtä hyvä laulukieli kuin mikä muu tahansa, jos vaan osaa sitä käyttää. Kuinka ylpeä olinkin tietäessäni että meillä Suomessa on ollut suomalainen opera jo vuosia ja olemme siinä edellä monia muita kansoja. Englanti, esimerkiksi, on saanut kansallisen operan vasta viime vuonna.

Opera on kyllä ylellisyystavaraa, mutta kuitenkin samalla sivistyslaitos. Se ei vastaa tarkoitustaan niin kauvan, kuin siellä lauletaan käsittämättömiä vokalisia ääntiöitä.

Niinkauan kun opera pysyy yleisölle vieraana käsitteettömänä mekaanisena huutotointana, on se kuollut. Sen käsitteellinen puoli, ajatus on myös ymmärrettävä. Ei riitä, että me kuulemme jonkun laulavan suurella komella äänellä, meidän on myös ymmärrettävä mitä hän laulaa. Yleensä mennään italian- ja ranskankielen palvomisessa turhan kauvas. Turhaa on väittää että se tai tuo kieli olisi sopimaton

VÄINÖ SOLA

operaan. Jokainen kieli, vaikkapa hottentottien, jota en tunne, täytyy sopia lauluun. Joku kieli on ainoastaan parempi sen hetkellisen asianomaisen mielestä, joka siitä enemmän pitää ja etupäässä sen vuoksi, että sitä ymmärtää. Minun mielestäni Suomen kieli on kaunein laulukieli ja soisin sitä ympäri maailman laulettavan ja myös ymmärrettävän.

Metropolitan operassa on aivan suurmmoisia taiteilijoita. Farrar, Matzenauer, Galli-Curzi, Caruso, Scotti y. m. ovat aivan ihanteellisia, mikä äänellisten, mikä älyllisten, mikä molempienkin ominaisuuksiensa vuoksi.

Mutta mitään kansallista amerikkalaista ei tämän laitoksen taiteellisissa pyrkimyksissä huomannut, paitsi liiketoiminnassa, joka varmaan on ensimmäinen alalaan.

Tällä aikaa annoin New Yorkissa kolme konserttia, joihin varsinkin maamiesten osanotto oli erittäin vilkas. Sen jälkeen lähdin kiertueelle suomalais-seuduille, joissa paikoissa myös sain osakseni samaa innostusta myötätuntoa.

Eräältä taholta tulleen vastustuksen vuoksi lähdin hiukan epäileväenä matkalle, mutta se oli turhaa luuloa, sillä minne tulinkin, huomasin saman lämmittävän tunteen, isänmaan hengen, sitovan toisiamme ja joskin mielipiteet joissakin asioissa eivät käyneet yhteen, oli kuitenkin yhtymäkohtia, joita ei voi kieltää.

Onnettoman kansalais-sodan tähden on ymmärrettävää, että toinen jos toinenkin on saanut sydänhaavoja, mutta mikään ei ole suotavampaa, kuin antaa umpeen menneiden haavojen hyvin arpeentua. Sen vuoksi oli surullista, että minusta tahdottiin tehdä vihan pistävää piikkiä. En ollut antanut aihetta siihen, en tullut raastamaan vaan rakentamaan.

Ikäväkseni huomasin, etteivät kaikki ole selvillä miksi todella kansalaissota syttyi Suomessa ja ettei tunnetta olevia oloja täällä. Suomalaiset ovat isänmaataan

rakastavia, mutta on ihme miten eräänlaiset aatteet voivat hämmentää käsitteitä siinä määrassa, että muututaan isänmaalle vihamielisiksi, epäisänmaallisiksi ja toivotaan sille kaikkea pahaa. En voi ymmärtää sitä käsitteiden sekaannusta niissä, jotka toivovat että ryssä jälleen saisi Suomen haltuunsa ja odottavat siitä jotain hyvää. Ei! Ryssä on ryssä vaikka sen voissa paistaisi, sen ovat kalliisti saaneet tuntea ne haaveksiat, jotka heihin yhtyivät ja isänmaansa möivät.

En liioin ymmärrä, miksi moni epäili Suomen tulevaisuutta. Omituista on, että mitä lähempänä Venäjää ollaan, sen vähemmän heitä pelätään, mitä kauempana ollaan, sitä suuremmaksi kasvaa pelko. Me Suomessa emme ryssiä pelkää. Olen varma siitä, että se kansalaisjoukko, joka soittokunta "Louhen" mukana tuli tänne, on saanut oikean kuvan täältä ja tuo tullessaan sen varman vakaumuksen, että meillä on tulevaisuus.

Konserteissa Massan valtiossa tulin tuntemaan niin lämmintä innostusta, jonka vain yhteinen tunne synnyttää, heimolaisuuden voima, joka sanoo että veri on vettä sakeampaa. Tämä tunne elävöitti mieliä, missä lauloinkin ja jos vastus oli suuri, oli innostus sitä suurempi. Herttaisia avustajiani ja isäntiäni en voi kyllin kiittää. Sellaisia kunnon miehiä kuin V. Varvikko, J. Hedlund, V. Johnsson, Kajander, harvoin tapaa.

Ohion valtiossa näyttää suomalaisilla olevan oikeimmat tiedot ja oikea käsitys kotimaastaan, sitä todisti "Louhelaisten" luottamus matkansa onnistumisesta. Että meissä täällä on sama heimolaisuuden tunne, sen saivat "Louhelaiset" täysin kokea. Tuskin koskaan on heimolaisuuden tunteesta enemmän innostuttu, kuin heidän matkallaan täällä Suomessa. — Konserttini Ohiossa olivat herttaisia hetkiä. Mr. Y. Joki, G. Wahlström, J. Salgen ja Niemelä ovat kunnian miehiä, joihin voi luottaa. Hauskan yllätyksen valmistti Miss Katri Lehtinen, jonka tarmo pani amerikkalaisetkin liikkeelle Clevelandissa.

Illinoisissa ovat puuhamiehiä A Määttä ja A. Laurila.

Michiganissa tunsin olevansa kuin kotona Suomessa. Siellä oikea suomalainen vierasvaraisuus oli kukassaan. Se joka saa ystävikseen miehet sellaiset kuin H. Holm, Salo, Raatikainen, M. Löfberg, A. Andersson, J. Lammi, J. Jasberg, saa olla iloinen. Siellä löydät musiikki veteraanin S. Mustosen ja säveltäjä K. Kilkan, hyvän sydämen ja todellisia musiikkimiehiä.

Iloisen muiston sain Minnesotasta, Amerikan Suomesta. Ystävällisyys, into ja harrastus kaunistaa suomalaiset sielläkin. — I. Lindgren, V. Gran, C. H. Salminen, J. Räihälä, R. Lappala, Savolaiset, J. Ketola. K. Riiahaho miehiä, joita Suomessa tarvittaisi. Mrs. Lindgren ja Mrs. Gran osoittivat jälleen, mitä nainen tahtoo, sitä tahtoo Jumalakin. Naisille ei mikään ole mahdotonta.

Sanomalehdet olivat erinomaisen suosiollisia ja huomaavaisia. Oli kyllä vastustaviakin, mutta pidän senkin mairittelevana itselleni, sehän osoitti että olin heidänkin huomionsa arvoinen. Innokkaille sanomalehtimiehille Mr. Antellille, J. Mustoselle, C. H. Salmiselle, Y. Sjöblomille, Saastamoiselle, Syrjäniemelle, sekä ylempänä mainituille että mainitsemattomille, tahdon lausua vilpittömät kiitokseni. —

Lämmin kotimaan kaipuun tunne oli kerännyt yleisön kuulemaan suomalaisia säveliä, se yhdisti toisiamme. Hiljainen ikävöiminen purkautui helein kyynelin ja käsitimme silloin kaipauksen valtavan voiman rakentaneen ajatusten kauniin kaarisillan, joka yhdisti vanhan ja uuden kotimaamme.

Helsingissä 18-8-1920.

Väinö Sola

Suomen lentolaitoksen kehitys.

SIIHEN aikaan kun Suomen veljet keskenään taistelivat ja silloisten olosuhteitten pakottamana olivat pakoitettuja murhaamaan toinen toisiansa, sai Suomen nykyinen lentolaitos alkunsa.

Jo vapaussodan alussa kehittyi muutamissa ajatus saada Suomen Valkoiselle armeijalle lentokoneita, mutta sodan äkkinäinen syttyminen ja sen mahdollisesti yhtäpitäinen loppuminen tekivät asian pulmalliseksi. Kuitenkin tarjoutui Nordiska Aviatik Aktiebolaget hankkimaan nopeasti Suomelle kaksi konetta. Koneet olivat rakenteilla parhaillaan ja vaila viimeistä valmistusta, kun sikäläisen Aftonbladet'in toimittaja Langle toisten asiaan innostuneitten kanssa tarjoutuivat lahjoittamaan toisen koneesta, saatiin kauppa sovituksi. Ne olivat Suomen armeijan ensimmäiset tilatut lentokoneet.

Kun sopimus koneesta oli saatu aikaan, oli toinen yhtä tärkeä kysymys ratkaistavana: Mistä lentäjät? Mutta sekin seikka tuli ratkaistuksi kun eräitä Ruotsin tunnettuja lentäjiä ilmoitautui vapaaehtoisiksi.

Maaliskuun alkupuoliskolla v. 1918 leijaili ensimmäinen suomalainen lentokone Vaasan kaupungin yläpuolella. Hurraa huudoin otettiin se vastaan kun sen puhtaan valkeat siivet näyttäytyivät Pohjolan sinistä taivasta vastaan. Olihan se kun viesti valkoisen armeijan voitosta. Vaikkakin ohjaajana toimi ruotsalainen lentäjä, otettiin hän suurella lämmöllä vastaan, kuin konsanaan olisi kauan kuulunut heimoomme.

Minulla oli tilaisuus olla mukana ensimmäistä konetta koettaessa, sekä avustaa ensimmäisen Kolhon Len-

toaseman kuntoon saattamista. Muistan sen innon joka mielessäni paloi kun ensimmäisen Ruotsista osina saapuneen koneen saimme kokoon, siivet pingoitettua ja moottorin käyntiin. Konetta koetettiin jos kuinka monta kertaa ja kaikki liikkuvat osat voideltiin tuntea tarkasti.

Ensimmäisten Ruotsista saapuneitten lentäjien joukossa oli m. m. kpt. Hygert, kers. Holmström, kers. Beckman ja muutamia muita joitten nimiä en muista. Kaikki olivat vapauden aatteelle innostuneita ja uuden ajan urheilu, lentäminen, oli kaikkien rakkain ajatus.

Muutamia lentoja suoritettiin Tampereen rintamalla. Lentoasemaa siirrettiin rintaman mukana, kunnes olimme Tampereen "portilla". Silloin siirrettiin lentäjät Antreaan, jonne oli kaksi Saksasta saapunutta D. F. V. konetta saapunut.

Juuri niinä päivinä, kun olin kuntoonsaattamassa Saksasta saapuneita koneita, kuului ilmassa surinaa ja taivaalle ilmestyi lentokone. Merkit olivat venäläiset ja me olimme vakuutettuja pommituksen alkamisesta. Mutta ihmeeksemme lentokone laskeutui alemmaksi ja yhä alemmaksi, kunnes sen näimme laskeutuvan leveään Vuoksen virtaan. Laskiessaan sai se maistaa, että valkoiset ovat valveilla, sillä sillalla ollut vahtimies laukaisi sitä kohti kiväärinsä ja suureksi ihmeeksi onnistui satuttamaan lentokoneen runkoon. Nytkin olen pakotettu tunnustamaan, että se oli miehen tavalla ammuttu.

Saapunut lentokone toi viestin Pietarista. Se oli valkoisen miehen ohjaama, vaikka venäläisillä merkeillä varustettu. Saimme tietää, että neljä muuta konetta oli tulossa rintaman yli avuksemme. Se nostatti riemun rintaamme. Ja aivan oikein! Kaksi päivää senjälkeen leijaili päällämme neljä komeata konetta.

Näinollen ei meillä rintamalla ollut enää koneitten puutetta. Saapuneista lentäjistä oli kolme venäläistä

taistelukoulun käynnyttä ja rintamalla palvelutta ohjaajaa, sen lisäksi saksalaiset koneemme.

Muutamia hauskoja tapauksia tapahtui Antreassa ja kerron niistä yhden. Ruotsalaisten lentäjien joukossa oli eräs "Stock-Lasseksi" kutsuttu lentäjä. Mies kertoi ohjanneensa monenlaisia koneita ja niin sai päälliköltä luvan lentää vasta saapuneella vesikoneella. Me suomalaiset olimme, ikävä kyllä näin jälestäpäin sanoa, jonkunverran sorretummassa asemassa, joten meidän lentoon pääsemisemme oli vähän niin ja näin. Kun "Stock-Lasse" lähti vesikoneellaan liittämään pitkin veden pintaa, huomasimme jokainen, ettei mies hallinnut konettaan. Kolme eri kertaa hän koetti saada koneensa nousemaan ja kun hän kolmannelle kerralla onnistui, nousi kone noin viitisen metriä ja sitten kallistui kylelleen ja syöksyi virtaan. Se oli sen lennon ja sen koneen loppu.

Kun vapaussota oli päättynyt ja lentokoneet ja lentäjät siirrettiin eri lentoasemille, jotka olivat rysiltä jääneet, kohtasi ensiksi tulleita valtava näky. Esim. kun allekirjoittanut saapui Turun Lentoasemalle, oli siellä vastassa kymmeniä sekä ehyitä että rikkinaisiä vesilentokoneita. Toiset olivat hyvinkin pahasti kirveillä ja muilla teräaseilla ja moukareilla rikottuja, mutta havaitsin heti, että yhdistämällä eri koneista eri osat, saisimme useita ehyitä koneita.

Ja kesällä aloitettiin lentokoulu. Ensiksi Turussa ja myöhemmin Helsingissä Hermannin Lentoasemalla. Mutta taitavien opettajien ja sopivien koulukoneitten puutteesta ei kouluutus onnistunut kuin olisi otaksunut. Silloin saapui kutsu Saksasta. Luvattiin kouluttaa kymmenen ohjaajaa ja kymmenen tähestäjä. Se oli yleinen riemusanoma.

Näin oli Suomen lentolaitos saavuttanut ensimmäiset vaiheensa ja kun Saksasta "pojat" saapuivat, oli Suomen Ilmailuvoimilla paljon sekä vanhoja että uusia opetettuja koneita ja reippaita lentäjiä.

Syksyllä v. 1918 saapui Suomeen Kpt. Seeber järjestämään Lentoasemia ja hänen johdolla aloitettiin mm. suomalainen lentokoulu, johon allekirjoittanutkin sai kutsun saapua opettajaksi. Toista oli, kun suomalaiset nuorukaiset suomalaisten opettajiensa johdolla harjoittelivat. Lennettiin kello kolmestakin aamulla kello yhdeksään illalla eli toisin sanoen niin kauan kuin näki lentää.

Jos jollekin ei ole tunnettua suomalaiset lentosäätötoimet, niin kerron niistä hieman. Mitään erikoisempia korkeuslentoja ei ole suoritettu erikoiskoneitten puutteessa, mutta Pohjoismaiden eli Skandinavian korkeusennätys on Suomella. Pitkämatalentoja on suoritettu. M. m. on lennetty ympäri Suomen. Taidelennossa saivat suomalaiset kiitoslauseita jo opiskellessaan ulkomailla. Looping the loop ja muut taidesuoritukset tehdään Suomessa kuten muualla ja kun Suomi saa oikeat koneet ja lentäjät ehtivät perehtyä paremmin toimeensa saamme varmasti kuulla monta yllättävää uutista.

V. 1919 lähetettiin kymmenkunta nuorta miestä Ranskaan opiskelemaan sikäläisissä lentokouluissa. Kurssi kesti kuusi kuukautta ja samoin kuin Saksasta palanneet, saapuivat hekin täysin ja kunnialla tutkinnot suorittaneina.

Johtopäätös kaikesta on se, että sopivien olosuhteitten vallitessa tulee Suomen Ilmailuvoimat kehittymään eteenpäin. Että suomalainen luonne ja suomalainen sisu kunnostautuu tälläkin alalla, on päivänselvää. Paljon on Ilmailuvoimilla vaikeuksia. Eniten haittaa sitä rahan puute, sillä ilman runsaita rahavaroja ei ilmailun nykyisellä asteella ollessa voi erinomaisia saavutuksia odottaa.

Kuinka monta nuorta ja rohkeaa imailijaa on uhrannut henkensä raivatessaan tietä eteenpäin Suomessa, ei allekirjoittaneella ole tilastoa, mutta muistin

mukaan on lähes kaksikymmentä nuorukaista menettänyt henkensä.

Toivomme siis menestystä, kestävyyttä ja intoa jatkuvaan työhön ja olemme kaikkien Suomessa palvelevien lentäjien kanssa samaa mieltä että "Suomi voittoon tälläkin alalla!"

M. Davidson.

Erään ennustuksen johdosta.

MACICJOWICE'n ratkaisevan tappion jälkeen, jota seurasi Puolan kolmas jako v. 1795, kerrotaan puolalaisen isänmaanystävän Tadeusz Kosciuszkon epätoivoissaan huudahtavan: "Finis Poloniae!" s. o. Puolan loppu.

Itse asiassa Kosciuszko ei koskaan ole näin huudahtanut, vaan meillä on tässä eräs historian monia omatekoisia fraaseja, joilla kuitenkin on se ominaisuus että ne sitkeästi elävät, vieläpä synnyttävät toisia. "Finis Poloniae" oli juuri esikuvana surullisen kuuluisalle Purishkevitshille, kun hän kymmenkunta vuotta sitten Venäjän valtakunnanduudessa, n. s. yleisvaltakunnallisen lain tultua hyväksytyksi, lausui kyynillisen ennustuksensa: "Finish Finlandiae!" s. o. Suomen loppu.

Mutta kuinka on käynyt tämän ennustuksen? Ja kuinka on käynyt Purishkevitshin itsensä? Viimeainittu ei meitä tietysti luonnollisista syistä erityisesti liikuta. Onnittelemme jos hän, ollen etelä-Venäjältä, on onnistunut säilyttämään ruumiinsa, sielunsa ja pasinsa, nämä tsaarillisen venäläisen kolme yhteenkuuluvia asiaa. Emme kuitenkaan voi olla ajattelematta sen herkkuisen nautinnon mahdollisuutta että Purishkevitshinkin, monen muun entisen keisarillisen natsionalistin ja suomisyöjän tavoin, olisi täytynyt uida Raja-joen yli tuon kirokun, nyt itsenäisen entisen rajamaar turviin pakoon bolshevikkeja, pakoon suuren isänmaan kaaosta.

Mutta onko Suomen itsenäisyys sitten pysyvää laa-
tua? Moni siirtolainen, joka nyttemmin on käyny'

Suomessa, lähtien matkalle ehkä aikeessa jäädä vanhaan isänmaahansa sen itsenäiseksi tultua, on palannut parin kolmen kuukauden kuluttua takaisin, kipin kapin, pettyneenä, täynnä tyytymättömyyttä Suomen oloihin ja arvostellen pessimistisesti sen tulevaisuuden mahdollisuuksia, lähinnä tietysti taloudellisia. Myönämme hänen osittain olevan oikeassa, hetkelliseltä kannalta katsoen, huolimatta siitä että hän voi olla kaikkea muuta kuin objektiivinen arvostelussaan, joka on liioteltu esim. sitä mukaa kuin asianomainen on joutunut kärsimään markan kurssin laskusta tuon parin kolmen kuukauden aikana tai erehtynyt liian optimistisissa laskelmissaan hintatasosta Suomessa. Epäilemättä markan kurssin tavaton lasku viime keväästä lähtien on huolestuttava asia ja siksi se käsitetään Suomessakin. Mutta jos tarkastamme syitä tähän kurssin laskemiseen, niin emme voi olla näkemättä asioita hiukan toisessa valossa. Huomaamme silloin että syynä laskuun ovat vähemmän puhtaasti taloudelliset kuin poliittiset y. m. tekijät. Suomen kauppabilanssi, joka jo heinäkuulta osotti viennin suuremman muuta, osotti elokuulta kokonaista yli 100 miljoonan markan erotusta samoin viennin hyväksi. Vaikkei kauppabilanssista ilman muuta voikaan päättää maan taloudellista tilaa, niin antaa se ainakin tässä tapauksessa aihetta epäillä ei-taloudellisten tekijäin vaikuttavuutta markan kurssin laskuun. Ja niitä onkin toinen toistaan aiheuttomampia, yllin kyllin. Ensinnäkin on aiheetonta ajatella maan sisällisen tilanteen epävarmuutta ja joitakin kumouksen mahdollisuuksia. Sillä niin vähän kuin Suomessa tiedetäänkin sitovasti varmaa Venäjän oloista, niin tiedetään sentään sen verran yleisesti, että niitä, jotka muilta mutkitta halajaisivat heittäytyä bolshevismien helmoihin, on pieni säälittävä prosentti. Jäljet pelottavat. Lisäksi jännitys eri puolueiden kesken on ilahuttavassa määrin lauennut, niinkuin käy ilmi m. m. siitä yksimielisyy-

destä, millä Tarton rauhanneuvotteluja Suomen puolelta on käyty. Mutta onko tämä rauha sitten hyväksi vai pahaksi markan kurssin kannalta, joka tietysti riippuu myöskin suhteista Venäjään? On hyvin mahdollista että rajan avaaminen saattaa johtaa tavarain puutteeseen Suomessa ja sen seurauksiin. Mutta toisaalta, jos nyt kerran pyritään normaaleihin oloihin tässä maailmassa, niin Suomen ja Venäjän välinen rauha on oleva askel koko itä-Europan rauhottumiseksi ja itä-Eurooppaa myöskin Europpa tarvitsee. Rauhanteon ei tarvitse saattaa Suomen asemaa vaaranalaiseksi, siitä pidetään huoli. Eikä rauha ole Suomelle armorauha. Ei niinmuodoin luulisi olevan mitään asiallista syytä, minkävuoksi markan kurssin laskun tarvitsisi jatkaa Tarton rauhanteon takia. Mutta nyt näyttääkin siltä, että vähemmän se että Suomen itäpuolella on Venäjä kuin se että Suomen länsipuolella on Ruotsi on polkenut Suomen rahan arvoa. Minkä tavattoman laajuuden keinottelu Suomen markalla Tukholmassa on saavuttanut, sitä ei voi kuvitellakaan. Koko liikemaailma, juutalaispankkiiri Rubinstein etc., sitä harjoittaa. Ja Ahvenanmaan kysymys riippuu kuin Damokleen miekka markan yläpuolella, vaikka (sodan uhallakin) Suomi ei aio vetää lyhempää korttia. Tukholman noteerausta seurataan sitten sokeasti muualla maailmassa ja niin on tulos se mikä se on. Mutta on päivänselvää että ennemmin tai myöhemmin on tapahtuva käänne. Sitä jouduttaakseen Suomen finanssipiirien taholta suunnitellaan pankkiyritysten aikaansaamista tärkeimpiin rahakeskuksiin New Yorkiin ja Lontooseen. Huolimatta niin ollen hetkellisestä tilanteensa ei siis ole syytä olla toivoton markan suhteen eikä epäillä Suomen taloudellista tulevaisuutta.

Entä sitten Suomen sivistyksellinen tulevaisuus? Viime suvena Suomessa vierailleet siirtolaiset lausivat useammastikin ilmi ajatuksensa että Suomi edelleenkin on liian vähän suomalainen. Täällöin he

eivät tietysti tarkottaneet, etteikö me olisi vapautunut venäläisyydestä, joka aina on ollut aivan ulkonaista laatua. Tämä ulkonaisuuskin on nim. tyyten sivelty pois: venäläiset etiketit julkisilta paikoilta ovat poistettut, pakollinen venäjänkielen opiskelu oppikouluissa on lopetettu, venäjänkielen taitoa ei kaivata, ja koko tuo sananparreksi muuttunut kuuluisa "ryssänhaju" on hävinnyt maasta. Mutta siirtolaiset tarkoittavatkin ruotsalaisuutta Suomessa. Jotkut ovat lausuneet m. m. julki hämmästyksensä uudessa perustuslaissa säädetystä molempain kielten tasa-arvoisuudesta. Jos he tällöin pitävät esikuvana yksikielisyyttä Amerikan malliin, niin he epäilemättä arvostelevat Suomen oloja liiaksi amerikkalaiselta kannalta. Sillä historiallisten olojen vaikutuksesta ja johtuen siitä asemasta, mikä ruotsalaisilla on liike- ja sivistyselämässä, ruotsinkielen merkitys Suomessa on pakostakin suurempi kuin mihin ruotsinkielisten lukumäärä (20 pros.) oikeuttaisi. Sitäpaitsi varsinainen ruotsalainen kansa rannikoilla asuu maassa toisella tavalla oikeudella kuin esim. lukuisat saksalaiset Yhdysvalloissa. Edelleen ei enemmistövalta anglosaksilaiseen malliin ole kotiutunut Suomessa, vaan vähemmistön ja enemmistön välistä jännitystä lieventää suhteellisuuden periaate. Ruotsinkieltä ei siis sorreta suomalaisuuden puolelta, joka etenee ja lopettaa maan sisäisellä voimallaan huolimatta ruotsalaisesta vastustuksesta. Kieli muuten ei yksin määrää kansallisuutta, vaan yhdessä useimmat eri seikat. Eiväthän amerikkalaiset esim. ole englantilaisia kielestään huolimatta. Suomen poliittinen asema on kaiken aikaa pakottanut erityiseen hellävaraisuuteen yhteisen rintaman säilyttämiseksi, esim. sellaisten situationsien kuin Ahvenanmaan kysymyksen luoman varalta.

Että suomalaista, s. o. koko Suomen kultuuria kannattamassa on elinvoimainen kansallisuus, siitä on lyhyeltä itsenäisyyden ajalta olemassa useita näytteitä.

Suomalaiset panivat sulun bolshevismille muun Euroopan istuessa kädet ristissä päättäjätönsä tuijottaen hirviöön, ymmärtämättä tänä päivänäkin minkä palveluksen Suomi samalla on tehnyt koko muulle maailmalle. Suomalaiset ovat taistelleet Viron ja Karjalan vapauden puolesta. Olympialaisissa kisoissa he verrattomalla tavalla ovat osottaneet fyysillisen kulttuurinsa etevyyttä jne. Suomalaisen kansallisuuden ja kulttuurin elinvoimaisuutta todistavat osaltaan myöskin nämä Amerikan suomalaiset yhteiskunnat, joiden kansalliset pyrintöt eivät voi olla herättämättä mitä vilkkainta myötätuntoa ja kiitollisuutta emämaasta käsin.

Panemme vain uskalluksemme ja luottamuksemme siihen että Suomi kulkee kohti turvallista ja valoisa tulevaisuutta, kenties juuri sitä, jota Runeberg ennustaa Maamme-laulun lopussa:

*Ja kerran laulus, synnyinmaa,
Korkeimman kauin saa.*

Mutta Purishkevitch oli väärä profeetta. Marssiesaan Helsingin kaduilla suomalaiset sotamiehet lauloivatkin että Pietarin herrain paha uni on käynyt toteen:

*Ryssä on nyt rajamaa,
Mutta Suomi valtakunta.*

T. L.

Suomen puolueeton osuuskauppaliike.

Muutamia tietoja sen huomattavista saavutuksista.

SUOMEN osuuskauppaliike alkoi varsinaisesti samanaikaisesti kuin maatalviljelevän väestön ja maataloudellisen osuustoiminnan hyväksi työskentelevä Pellervo-Seura, joka perustettiin v. 1899 ja joka toimintansa alkuaikoina toimi myöskin osuuskauppaliikkeen järjestäjänä. Viime elokuun 1 p:nä tuli kulu-neeksi 20 vuotta siitä kuin Suomen ensimmäinen varsinainen osuuskauppa, Finlayson ja kumpp:n Työväen Osuuskauppayhdistys Tampereella aloitti toimintansa.

Tämän kahden vuosikymmenen aikana on Suomen osuuskauppaliike kehittynyt valtavassa määrässä, ollen nykyisin jo sangen huomattava tekijä maan taloudellisessa elämässä.

V. 1904 perustettiin osuuskauppojen yhteinen tukuliike, *Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta* r. l., (S. O. K.) joka ensi toimivuotenaan huolehti yksinomaan aatteen levitystyöstä, mutta jo seuraavasta vuodesta alkaen myöskin tavaranhankinnasta osuuskauppoille, ja v. 1908 yhteinen aatteellinen keskusjärjestö *Yleinen Osuuskauppojen Liitto*, jonka tarkoituksena on osuuskauppaliikkeen tunnetuksi tekeminen ja sen etujen valvominen sekä osuuskauppojen ja niiden keskusliikkeen välisen yhteishengen lujittaminen. Yleinen Osuuskauppojen Liitto on puolueeton uskontoon, kieleen ja puolueryhmytykseen nähden. Paikallisen osuustoiminnallisen neuvontatyön suorittamista varten on liiton toimialue jaettu paikallisiin järjestöihin, joita nykyisin on kaikkiaan 14, ja joita sanotaan osuuskauppiireiksi. Osuuskauppaliikkeen tärkeimmät, yleisluon-

toiset kysymykset käsitellään kerran vuodessa pidettävissä liiton jäsenkauppojen edustajakokouksissa. Liiton hallintoneuvoston ja piiritoimikuntien välisenä yhdysiteenä on vähintään kahdesti vuodessa kokoontuva liiton neuvottelukunta, jonka muodostavat piiritoimikuntien ja hallintoneuvoston jäsenet. Neuvottelukunnan tehtävänä on päättää niistä asioista, joita piirien on kunkin työkauden toimintasuunnitelmaa laatiessaan huomioonotettava sekä neuvotella sellaisista toimenpiteistä, joilla on yleisempi periaatteellinen merkitys. Sitäpaitsi pidetään eri osuuskauppiireissa kahdesti vuodessa piirikokouksia, joihin piirin alueella olevat liiton jäsenosuuskaupat lähettävät edustajansa neuvottelemaan yhteisistä asioista.

Alussa toimi maan osuuskauppaväki verrattain yksimielisesti liikkeen päämäärien hyväksi. Mutta sittemmin ryhtyivät sosialidemokraattiseen puolueeseen kuuluvat osuuskauppiemiehet yhä innokkaammin työskentelemään siihen suuntaan, että osuuskauppaliike saataisiin kytketyksi työväen puoluetistelujen yhteyteen. Varsinkin vuosina 1911—1916 käytiin osuuskauppaväen keskuudessa voimakasta taistelua osuuskauppaliikkeen suunnasta. Tämä johti lopulta siihen, että sosialistinen osuuskauppaväki edistysmielisiksi itseään nimittäen v. 1916 erosi yhteisistä järjestöistä ja perusti oman aatteellisen järjestönsä, Kulutusosuskuntien Keskusliiton (K. K.) ja vuotta myöhemmin myöskin kaupallisen järjestönsä, Osuustukkukauppan (O. T. K.).

Puolueeton osuuskauppaväki sen sijaan liittyi yhä kiinteämmin entisten järjestöjen ympärille. Keskinäisistä riidoista vapautuneena saattoi se tämän jälkeen entistä suuremmassa määrässä kiinnittää huomionsa varsinaiseen osuuskauppatoimintaan ja sen kehittämiseen. Vuodet 1917—1920 ovatkin servuiksi muodostuneet tulosrikkaiksi edistyksen vuosiksi.

Puolueeton osuuskauppaväki on tehnyt uutteraa työtä sen vaikean tilanteen parantamiseksi, jonka sota-aika oli maan taloudelliselle elämälle aiheuttanut. Monia hyödyllisiä aloitteita osuuskauppatoiminnan laajentamiseksi on tehty ja toteutettu. Niistä mainittakoon säästökassaliikkeen ja osuuskauppojen oman tuotannon toiminnan järjestäminen, osuuskauppojen kirjakauppaliike sekä S. O. K:n ja sen jäsenosuuskauppojen henkilökunnan ja työväen yhteiset vakuutuslaitokset, aikaisemmin perustetun *Tulenvaran* lisäksi, *Elonvara* ja *Työväenturva*, joiden toiminnan tukemiseksi S. O. K. on vuosijäljäämästään myöntänyt huomattavia rahanmääriä.

Suomen puolueeton osuuskauppaväki on toiminnassaan noudattanut n. s. rochdalelaisia periaatteita, se on pyrkinyt hankkimaan kuluttajille hyviä tavaroita, niin hyviä kuin niitä kulloinkin olevissa oloissa on ollut mahdollista saada, pyrkinyt myymään tavarat mahdollisimman halvalla, ei kumminkaan niin, että osuuskauppaliike ei olisi saanut ylijäämää eikä olisi voinut kerätä rahastoja. Sillä osuuskauppaliikkeen tärkeimpiä tehtäviä on säästöjen kerääminen, yhteisten rahastojen kartuttaminen kuluttajille ja näitten rahastojen perusteelle rakentaa vastainen yhteistoiminta, se toiminta, joka osuuskauppaliikkeelle varsinaisesti antaa mahdollisuuden entistä huokeammalla tyydyttää kuluttajain tarpeet, nim. oma tuotanto, antaa osuuskauppaliikkeelle varoja laajentaa toimintaansa myöskin muille yleishyödyllisille aloille, niinkuin esim. jäsenten asuntojen hankintaan ja muuhun tarkoitukseen.

Vuoden 1919 lopussa oli Suomessa toimivia osuuskauppoja 632, joista 541 puolueetonta ja 91 sosialistista osuuskauppaa. Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan r. l. jäsenenä oli v. 1919 yhteensä 503 osuuskauppaa, joista 421 oli suomenkielistä, 80 ruotsinkielistä 2 kaksikielistä. Näillä 503:lla osuuskaupalla oli yhteensä 1428 myymälää.

Puolueettomien osuuskauppojen jäsenmäärä oli v. 1919 hiukan yli 200,000 ja vuosimyynti 623,000,000 markkaa.

Osoituksena puolueettoman osuuskauppaliikkeen laajuudesta voidaan vielä mainita, että liikkeen palveluksessa oli v. 1919 yhteensä n. 4000 henkilöä.

Puolueettoman osuuskauppaliikkeen varsinaisena tukena ja voimistuttajana on edellä mainittu Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (S. O. K.). Se alkoi tavaraliikkeenä kesäkuussa 1905 ja on sittemmin vuosi vuodelta vaurastunut yhtärinnan osuuskauppojen kehityksen kanssa.

S. O. K:n tehtävänä on paitsi tavarain hankkimista jäsenenä oleville osuuskaupoille, myöskin näiden sisäisen kehityksen valvominen ja toimipiirin laajentaminen sekä osuuskauppatoimintaa käsittelevien sanomalehtien ja kirjojen kustantaminen.

Liikkeen hallintoeliminä ovat *hallintoneuvosto*, johon kuuluu 15 jäsentä, ja *johtokunta*, jonka muodostavat liikkeen 5 johtajaa. Nämä ovat samalla myöskin Yleisen Osuuskauppojen Liiton hallintoeliminä. Toimitusjohtaja on kauppaneuvos Jalmari Sahlbom.

S. O. K:lla on pääkonttori Helsingissä ja 10 myyntikonttoria eri puolilla Suomea, nimittäin Helsingissä, Joensuussa, Jyväskylässä, Kotkassa, Kuopiossa, Oulussa, Tampereella, Turussa, Vaasassa ja Viipurissa.

Pääkonttorissa hoitaa johtokunnan ohella hallinnollisia asioita sihteeristö ja lakiasiain osasto. Muista pääkonttorissa toimivista osastoista mainittakoon seuraavat:

Tavarain ostot toimitetaan siirtomaa-, ruoka-, teollisuus-, rauta- ja lyhyttavaraosastojen avulla. Kuljetus- ja vakuutusosasto hoitaa tavarain kuljetus- ja vakuutusasiat sekä siirtomaatavarain jaon eri sivukonttoreille. Kirjeenvaihto ja rekisteriosastoon on keskitetty näiden tehtävien hoito pääkonttorissa ja ulkomainen kirjeenvaihto. Kirjanpito-osasto huolehtii kirjanpidollisista

tchtävistä. Luotto-osasto valvoo osuuskauppojen toimintaa ja luotonantoa. Tilasto-osasto toimittaa S. O. K:n liiketilastot. Tuotantolaitosten osasto hoitaa liikkeen tuotannollista toimintaa. Rakennusosasto hoitaa S. O. K:n rakennustoiminnan ja avustaa osuuskauppoja rakennusasioissa. Tavaraintarkastus- ja koelaitos (laboratoria) tarkastaa hankintaosastojen ja tuotantolaitosten sekä osuuskauppojen tavaranäytteitä.

S. O. K:n myynti oli v. 1919 kaikkiaan 205,000,000 mk. V. 1920 nousee myynti noin 300 milj. mk:aan. Vuonna 1919 olivat liikkeen käteiset rahastot ja jäsenten sitoumukset hiukan yli 16,000,000 mk. Liikekiinteistöjen kirjoissa oleva arvo oli samana vuonna 5,000,000 mk. ja tuotantolaitosten kiinteistöjen kirjoissa oleva arvo 6,820,000 mk.

S. O. K. omistaa m. m. seuraavat tuotantolaitokset: tulitikkutehtaan, harjatehtaan ja marjalan sekä marja- ja juurikasvikuivaamon Vaajakoskella (ent. Haapakoski) lähellä Jyväskylää; työ- ja alusvaatteita valmistavan neulomon, hedelmän ja mausteiden pakkaamon, sikuritehtaan, kahvipaahdion, trikotehtaan ja konepajan Helsingissä sekä tiilitehtaan Jämsässä. Sitä paitsi omistaa S. O. K. neljä maatilaa, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 1300 ha. Tuotantolaitosten valmistusarvo v. 1919 n. 5,200,000 mk.

Pääkonttorin yhteydessä toimii S. O. K:n neuvontatoimisto, joka huolehtii liikkeen valistustoiminnasta osuuskauppaväen keskuudessa, antaa maksuttomasti ohjeita osuuskauppojen ja niiden säästökassojen perustamisessa ja hoidossa, välittää toimihenkilöitä osuuskauppoihin, hankkii kirjakauppaliikettä harjoittaville osuuskaupoille kirjallisuutta, julkaisee osuuskaupparakirjallisuutta ja S. O. K:n kustantamia lehtiä sekä myy konttorikoneita ja muita konttorivälineitä.

Osuuskauppaväen äänenkannattajina julaistaan S. O. K:n kustannuksella suomenkielellä kerran viikossa ilmestyvää kansanlehteä Yhteishyvä, jonka painos ny-

kyisin on 100,000, kahdesti kuussa ilmestyvää osuuskaupparehkilöiden ammattilehteä Osuuskaupparehti, painos 4000 sekä ruotsinkielellä kansanlehteä Samarabete, painos 20,000. Sitäpaitsi julkaisee S. O. K. joka vuosi Osuuskauppaväen Kalenteria, jonka suomenkielinen painos v. 1919 oli 90,000 ja ruotsinkielinen 16,600 sekä kaunokirjallista joulualbumisarjaa Yhteishyvän Kodinkirja.

Suomen vapaussodassa orvoiksi jääneitä lapsia varten on S. O. K. perustanut kaksi lastenkotia, nim. Juhanalan lastenkodin lähelle Joensuuta ja Pursialan lastenkodin lähelle Mikkeliä. Molemmat alkoivat toimintansa v. 1919.

S. O. K. on yhdessä muiden osuustoiminnallisten keskusliikkeiden kanssa kannattanut osuustoimintopistoa. Tämän osuuskauppaosasto on ylläpitänyt vuositaitin kuukauden kestäviä osuuskaupparakursseja ja useissa parhaiten hoidetuissa osuuskaupoissa n. s. harjoittelukurssseja, joille on opastettu osuuskauppojen toimihenkilöiksi aikovia. Syksyllä v. 1919 alkoi toimintansa erikoinen S. O. K:n ylläpitämä *osuuskauppa-koulu*, jonka tarkoituksena on antaa osuuskauppojen toimihenkilöiksi aikoville mahdollisimman perusteelliset tiedot varsinaisessa osuuskauppojen hoitoa koskevissa ammattiaineissa sekä selvä käsitys osuuskaupalliikkeen merkityksestä ja tehtävistä. Koulu on kaksivuotinen.

Ulkomaista tavaranhankintaa varten on S. O. K:lla edustajia maailman tärkeimmistä liikekeskuksissa, kuten Pohjois-Amerikassa (konttori New Yorkissa), Etelä-Amerikassa (toimisto Rio de Janeirossa), Saksassa (toimisto Berlinissä), Englannissa (toimisto Lontoossa), Skandinaviassa (toimisto Köpenhaminassa) ja Puolassa (toimisto Warsovassa). Liikesuhteiden vauhduttua tulee edustus järjestettäväksi m. m. Pietariin, missä aikaisemminkin on ollut toimisto.

Kuten edellä esitetystä tiedoista voidaan havaita, on Suomen puolueeton osuuskauppiike tähänastisella toiminta-ajallaan jo ehtinyt saavuttaa huomattavan aseman Suomen taloudellisessa elämässä. Vähäisestä alusta on se parin vuosikymmenen aikana kehittynyt vaikutusvaltaiseksi yhteiskuntataloudelliseksi voimaksi. Seurauksena tästä on ollut, että sille annetaan jo arvoa varsin laajoissa kansalaispiireissä, eikä ainoastaan yksityisten kansalaisten keskuudessa, vaan myöskin parlamentarisessa elämässä ja vallanpitäjäinkin taholla. Tällaiseen tulokseen on päästy siitä huolimatta, että tähänastinen toiminta on enimmäkseen ollut uutisraivaajan vaivaloista työtä, kamppailua vastuksien kanssa ja voimia kysyvää maaperän muokkausta vastaisen varalle.

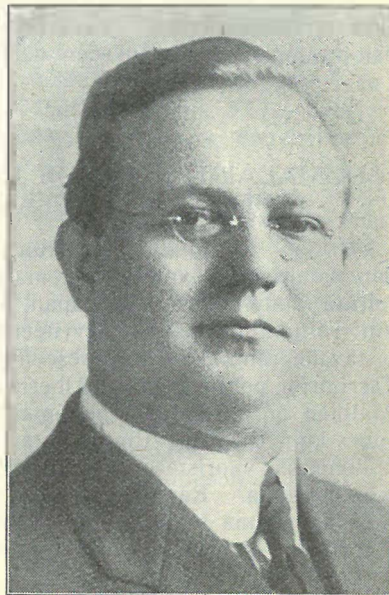
Viki Kärkkäinen.

CANADAN OSASTO.

KONSULI ERICK J. KORTE.

Kuvamme tässä esittää Suomen Canadaan nimetyn vara-konsulin Erick J. Korteen. Suomen pääkonsuli Englannissa, joka samalla edustaa Suomen asioita Englannin alusmaissa, nimittäessään Mr. Korteen Suomen varakonsuliksi Canadaan, on tehnyt onnistuneen valinnan. Konsuli Korte on kansan mies, tuntee Canadian suomalaisten siirtolaisten tarpeet, ja samalla hän on mies, joka

tuntee Canadian valtiollisia ja taloudellisia oloja, joten hän on konsulin asemaan sopivin mies ketä siihen voitaisi ajatella.

Mr. Korte on ollut Canadassa useita vuosia, vaikuttanut sanomalehtimieliensä, joten hän on ollut vaikutta-

vana tekijänä maanmiestensä valistusharrastusten alalla ja on siis hänellä ansiota siltäkin puolelta saavuttaa tuo kunnia-asema.

Mr. Korte tunnetaan tasapuolisena ja oikeudentuntoisena miehenä, joten Canadian suomalaiset voivat olla vakuutettuja siitä, että tulevat saamaan tasapuolisen ja oikeudenmukaisen palveluksen häneltä niissä asioissa, joissa heidän tulee kääntyä hänen puoleensa.

Konsuli Korteen asunto ja virasto tulee olemaan Port Arthurissa, Ont., joka onkin keskuspuiste Canadian suomalaisten asutukseen nähden.

SUOMALAISTEN OSUUS BRITISH COLUMBIAN KANSOITTAMISESSA.

British Columbian maakunta on läntisin Canadian valtioon kuuluvista maakunnista. Se rajoittuu Yhdysvaltain: Montanan, Idahon ja Washingtonin valtioihin etelässä; Tyyneenmereen ja Alaskasta pistävään rannikko kaistaleeseen lännessä; Mackenzie-Territoriin pohjoisessa ja Albertan maakuntaan idässä. Alaltaan on se 395,000 neliömailia eli 24 kertaa niin suuri kuin Sveitsi. Pinta-alastaan käsittää se 200,000 neliömailia vuoristoa; osa vuoristosta on ikuisen lummen peitossa. Rannikon pituus on noin 7,000 mailia joka on täynnä syviä vuonoja. Kooltaan on se suurin Canadaan kuuluvista maakunnista. Tällä laajalla alalla löytyy Canadian suurimpia luonnon rikkauksia: Suunnattomat metsät, maailman mainittavat kalavedet ja vasta osittain tunnetut kivihiihlikentät. Yksin Nanaimon hiihlikenttä, joka jo suunnilleen tunnetaan, käsittää 1,340,000,000 tonnia kivihiihiä. Se tunnetaan n. s. Wellington, New Castle ja Douglas kerrostamina.

Asukasluku on viimeisimmän arvion mukaan noin 600,000. Virallinen väenlasku v. 1911 osoitti väkilu-

vun silloin olevan 392,480. Viimeisimpäin virallisten tietojen mukaan jakautuu maakunnan väestö seuraaviin johtavimpiin kansallisuuksiin. Brittiläisiä 252,683, indianeja 20,134, kiinalaisia 19,568, scandinavia-laisia 15,698, saksalaisia 11,880, italialaisia 9,721, japanilaisia 8,587, ranskalaisia 8,907, itävalta-unkarilaisia 7,015, venäläisiä ja (suomalaisia) 4,038, indialaisia 2,292 ja juutalaisia 1,265 j. n. e.

Samain tilastojen mukaan jakautuvat asukkaat seuraaviin uskonnollisiin yhtymiin: Anghooneja 100,952 presbyteriläisiä 82,125, katolilaisia 58,397, methodisteja 52,132, lutherilaisia 19,362, baptisteja 17,228, confuciuslaisia 13,021, kreikkalais-katolilaisia 3,574, congregationalajeja 2,827, juutalaisia 1,384 ja doukhoboreja 1,031.

Ilmaston puolesta tapaa tässä maakunnassa suurta erilaisuutta. Lounaisinta kolkkaa huuhtelee lämmin Japanin merivirta, joka tekee ilmaston Etelä-Englannin ilmaston kaltaiseksi. Vuoristo ja itäisimmät seudut sitä vastoin ovat purevan pakkasen luvattua kotimaata.

Sade määrä on maakunnan eri osissa sangen erilainen jonka osoittaa seuraava taulukko tuumissa:

Alberni	71	New Westminster	60
Barkerville	34	Nicola Lake	13
Bella Coola	44	Okanagon	12
Casmanah	110	Port Simpson	93
Chilliwack	66	Princeton	33
Clayquot	137	Guamichan	37
Enderby	22	Rossland	43
Hazlemere	50	Vancouver	64
Kamloops	11	Vernon	15
Midway	13	Victoria	33
Nanaimo	45		

Maakunnassa johtaa rautatie- ja laivaliikennettä neljä eri yhtiötä, joista lähempi tilastollinen selostelu veisi liian paljon tämän julkaisun niukkaa tilaa.

Pääelinkeinona on maanviljelys ja karjanhoito. Teollisuuksista ovat johtavia: Kaivosteollisuus, puu-tavarantuotanto ja kalastus. Teollisuudessa on amerikalaisella pääomalla huomattava sanavalta, jopa siihen määrin, että brittiläismielisissä piireissä tunnetaan tilanteen johdosta suurta huolestuneisuutta. Liitän tähän tilastoon B. C:n mineraali tuotannosta viimeisen 12 vuoden ajalta:

1908.....\$23,851,277	1914.....\$25,388,325
1909.....\$24,443,052	1915.....\$29,447,508
1910.....\$26,377,066	1916.....\$42,290,462
1911.....\$23,499,072	1917.....\$37,010,392
1912.....\$32,440,800	1918.....\$41,782,474
1913.....\$30,296,398	1919.....\$33,421,333

Sotavuodet 1916, 1917 ja 1918 näyttivät olevan kaivostuotannossa huomattavana kiihoittimena, vaikka ylläolevassa tilastossa ei olekaan hopeatuotannon arvoa.

Teollisuuslaitoksilla on käytännössä 312,500 hevosvoimainen vesivoima.

Kaupunkeja ja kauppaloita on maakunnassa kaikkiaan 67. Suurimmat kaupungit ja niiden väkiluku v. 1919, ovat Vancouver, 109,250, esikaupunkeineen 175,000; Victoria, 60,000; West Minster, 18,000; Nanaimo, 8,000; Nekon, 7,500; Prince Rupert, 6,000; Esquimalt, 5,000; Cumberland, 4,500; Fernie 4,000.

Ylempänä on poimittuna joitakin otteita tilastoista näytteeksi mikä tämä maakunta lyhyesti silmättyä on. Tämän lisäksi olisi hauska tietää mitä osaa suomalaiset tämän maakunnan kehityksessä esittävät.

Tiedettävästi ensimmäiset suomalaiset saapuivat B. C. rannikolle 1887 Wellingtonin ja ympäristön hiilikäivoksille. Heistä on vielä osa näillä mailla; usealla heistä on lukuista perhe. Wellingtonissa ei tietääkseni ole enää yhtään suomalaista. Ne ovat sieltä muuttaneet ensinnä Nanaimoon ja Extension'ille ja niistä paikoista myöhemmin Ladysmithiin, Sointulaan, Cumber-

landiin ja Port Haney'in. Niistä paikoista taas on osa siirtynyt Vancouveriin, Port Moody'in, Webster Corneriin, Chase Riverille, Cobry Contrylle, lähellä Ladysmithiä, Duntoon ja Lulu Island'iin, Fraser-joen suulla, sekä hajalleen sinne tänne aina Merrittiin ja Prince Rubertiin asti. On huomattava että Vancouver ja varsinkin Sointula ovat saaneet huomattavan osan asukkaistaan suoraan muualta aina Suomesta asti. Varsinkin metsätyöläiset viimeisen 8 vuoden aikana ovat pesiytyneet näille maille liikkuvana työvoimana. Näinä ai-

Voittamaton köydenvetojoukkue, Ladysmith, B. C.

koina voi Vancouveria pitää suomalaisten liikehtimisen keskustana, joka johtuu siitä, että Vancouver on monien suurten liikkeiden keskus. Siitä lähtevät tukkilaiset tavallisemmin metsäpirteille joista huomattavimmat ovat: Comox-Cortenay Headquarters, Chemainus, Rockbay, Ocean Falls ja Nimkish River. Lisäksi on monia muita suomalaisten käyttämiä metsäpirtejä.

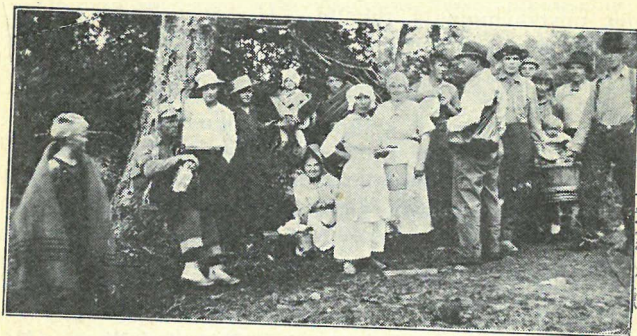
Suomalaiset ovat näillä tienoin yksinomaan työläisiä tahi sitte työläisistä kehittyneitä lurjuksia. Korkeam-

man sivistyksen saaneista, jotka näitä maita ovat vähän kauvemmin tallanneet, on tiedossani vain pastori A. Lundell ja kirjailijat Matti Kurikka ja A. B. Mäkelä, sekä tohtori Beckman, E. Haikala ja K. K. Gylling. Toiset ovat olleet läpi kulkevia, vähemmän aikaa täällä olleita. Vaikka suomalainen asutus on jo täällä neljäntäkymmentä vuotta vanha ei nuorisomme koulutus ole edistynyt samassa suhteessa. Tietääkseni ainoastaan Jenny Hermanson on ainoa opettajattareksi koulutettu. Jotkut vanhemmat ovat yrittäneet koulutusta aloittaa, mutta se on voittamattomista syistä keskeytynyt.

Yksityiset liikemiehet eivät ole näillä mailla myöskään pysyvästi menestyneet. Antti Järvinen Ladysmithissä on ainoa, joka toistakymmentä vuotta yhtämittaisesti on harjoittanut valokuvausammattia, jolle ammattialalle ei myöskään kukaan ole kohonnut työnantajaksi.

Maanviljelysalalla, pienviljelijöinä on suurin luku tšekäläisistä suomalaisista. Tuskin yhtään on sellaista, joka ei tilapäisesti tukisi toimeentuloaan muilla toimilla, kuten käymällä kaivoksissa, kalastuksessa, tukki-metsässä y. m.

Chase Riverin ja Ladysmithin suomalaiset ovat enin osa hiilikavostyöläisiä. Useimmilla heistä on myöskin maapala, jota ylitöikseen viljelevät. Huomattavalla enemmistöllä on oma asunto. En luule erehtyvänä jos sanon, että Chase Riverillä on parhaimmat kodit kuin millään muulla paikkakunnalla Am. suom. kaivostyöläisistä. Suom. kalastajilla ei ole mitään huomattavampaa asutusta. Fraser-joen varrella New Westminsterin ja Stevestonin välillä on joitakin perheitä pääasiassa sillä ammatilla eläviä. Se johtuu siitä, että kalastuskausi on lyhyt, jolla ajalla tuskin ehtii vuoden toimeentuloa hankkimaan. Hiilenkaivajat ja pienviljelijät ottavat lukuisasi kalastukseen osaa. Huomatta-

Tukkilaisperheiden sunnuntain vietto Comoxessa, B. C.

vimmat kalastuspaikat ovat Steveston Fraserjoen suulla ja Rivers Inlett lähellä Alaskaa.

Metsätyöläisinä ovat suomalaiset huomattavalla sijalla kahdesta syystä. Ensiksi he ovat jo kotimaassa tottuneet käyttämään kirvestä ja sahaa ja luontuvat siis voimakkaine käsivarsineen tukinhakkuuseen aivan kuin sitävarten tehdyt. Uudenaikainen koneisto (Flyer) on heistä saanut myöskin taitavimmat käsitteliänsä. Toiseksi he ovat alituksilla lakoilla ja joukkolähdöillä saaneet enemmän häiriötä aikaan tukkiuotannossa kuin mikään muu kansallisuus ja siitä syystä ovat monelta työnantajilta vakavan poikoteerauksen alaisena. Parhainta palkkaa he kyllä saavat ja monet heistä kaupunkiin tultuaan mielettömästi rehjastavat "koiratorpat" ja muut siveettömyyslaitokset uhkapeleineen nielevät monelta heistä suurimman osan ansioistaan. Loput kerää "kapulajussi" rauhantuomarin kanssa! Kun pojat niiltä retkiltä tapaa, niin silloin on vaikea huomata missä "Jumalankuva" heissä on.

Vancouver oli tuonnottain lupaava suomalaisten pesäpaikka ja sinne syntyi lyhyessä ajassa kaksi suom. s. s. osastoa. Kumpikin rakensivat riidellen oman haalinsa — velaksi. Kustannukset nousivat hyvän jou-

kon toistakymmentä tuhatta. Heissä tuli se suomalaisten tavallinen eripuraisuus näkyviin: kaksi osastoa ja kummallakin sama päämäärä. Ensin menetti s. s. osasto No. 45 haalinsa velkojille Sittemmin on s. s. osastolla No. 2 ollut kyllin työtä koko suomalaisen väestön kannattamana kyetä pitämään haalia omissa nimissään monia velkoja vastaan. Jollei odottamattomia tapahdu, niin kuluu vielä kauan ennenkuin osasto No. 2 on veloista vapaa. Vancouverissa sysäytyy ryhmäkatsomukset nykyään niin voimakkaasti vastakkain ja väestö on enimmäkseen liikkuvaa väestöä, joten se heikentää haalinkin taloudellista kannatusta.

Vancouverin suom. asutus on aivan hajallaan. Mitään huomattavampia suom. liikkeitä ei siellä myöskään ole, jollei ota huomioon tilapäisiä pallohuoneita ja ruokalayrityksiä. "Koiratorpat" sitävastoin kukoistavat siellä täydellä lemulla ja sieltäkäs on "korpiprojua" y. m. salakuljetus Amerikan puolelle käynnissä. Sielläkin on vallankumouksellisuudestaan huolimatta käynnissä taantumus ja moraalinen rappeutuminen.

Webster Corners'in suomalaisia.

Yhdessä suhteessa ovat vancouverilaiset aikansa taalla. Se on siinä, että siellä kyetään esittämään näyttös kappaleita vieläpä joskus käymään naapurikylässäkin niitä esittämässä. Torvisoittokunta on siellä, mutta kuolleena, ja voimistelu- ja lauluseurat kuuluvat saavuttamattomiin unelmiin.

Webster's Corner's on yksinomaan pienviljelijäin asutus, jonka asukkaat pönkittävät varpailiaan asti vallankumousta. On siellä sentään poikkeuksiakin. E. Mielty ja Mrs. Bell uskalsivat toimia A. Rauanheimon lähettämän tilastokaavakkeen täyttämiseksi, joten he siis ovat koonneet osaltaan Am. Suom. historiallisia aineksia. Webster's Cornerissa on haali ja s. s. osasto. Muita yhdistyksiä ei ole. Seutu on lupaava maanjeljesseutu. Ainoa kiusa siellä on: Fraserin tulvimisen aikana olevat miljoonat sääsket. — Siellä on suomalaisilla pienempi sahamyly, jossa omistajat tekevät itse työn.

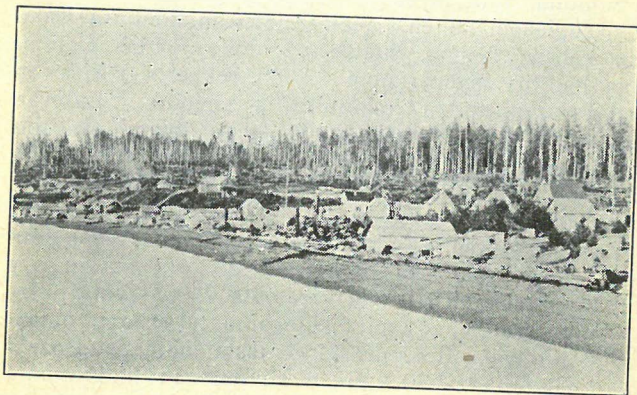
Port Moody on sahamylykylä Vancouverin kupeeilla jossa lienee toistakymmentä suomalaista perhettä.

Sointula, jota myös sanotaan Malkosaari, on melkein supisuomalainen. Sieltä alotettiin kuuluisa Kalevan kansan ihanne yhteiskunta, jolle British Columbian hallitus myönsi noin 22,000 eekkeriä käsittävän Malkosaaren varsin kohtuullisilla ehdoilla. Kalevan kansa aloitti toimintansa 1901 ja se loppui sisäisiin rettelöihin 1905. Taloudellisena yrityksenä oli se laajakantoisin mitä Amerikan suomalaisilla on milloinkaan ollut. Sen kukistumisesta syyttää moni mielettömästi Kurikkaa. Todellisesti syyttäjät itse ovat suurimpia syyllisiä. Allekirjoittajan mielestä suurin syy kukistumiseen oli se, että varatonta väkeä ryntäsi sinne kuin paratiisiin "kapitalistimaailmaa" pakoon, omaamatta riittävästi liikemieskykyä, josta johtui, että osukkaat pakoittivat johtokunnan aloittamaan liian monta tuotantoalaa ja niistä ei yhtään varain puutteessa ky-

etty kehittämään kyllin tuottavalle kannalle. Se olo-
koon siitä lyhyesti sanottuna.

Sointula on Vancouverista noin 180 mailia pohjoiseen suuren Vancouverin saaren sivussa ja hyvän laivareitin varrella. Siellä on pitkin saaren länsi-eteläistä rannikkoa useita kymmeniä perheitä, joilla on pienviljelys elinkeinona ja sivuelinkeinonaan käyttävät kesän aikana kalastusta ja tukkityötä. Sointulasta on kaunis näköala Vancouverin saaren vuoristoon. Sointulaisilla on (ainakin ollut) s. s. osasto ja haali, joka on suurennettu entisestä "Aika"-lehden kirjapainosta. Heillä on osuuskauppa, joka edelleenkin näyttää menestyvän. Muita huomattavampia yhteispyrintöjä ei ole. Lainakirjasto siellä jo oli Kalevan kansan aikana. Suomenkieli on sen eristetyn aseman vuoksi säilynyt pääkielenä, syystä ettei sinne ole montakaan englanninkielistä muuttanut.

Gumberland ja Nanaimo ovat hiilikaivoskylä, mutta niissä ei nykyään asu monta suomalaista. Nanaimossa on suom. kirkko, jota vielä suomalaiset käyttivät noin 13 vuotta sitten s. s. osaston kokouksiin y. m. tarkoi-

SOINTULA, B. C.

tuksiin. Myöhemmin aikoi s. s. osasto sen vallata, mutta ei onnistunut. Niihin aikoihin muuttivat melkein kaikki Nanaimon suomalaiset Chase Riverille (noin 2 mailia Nanaimosta etelään), jonne s. s. osaston toimesta rakennettiin haali. Chase Riverillä on vallankumouksellista väkeä, vaan suuret erimielisyydet ovat senkin repineet tasaisen edistyksen tieltä rotkoja talustelemaan. Vanhemmassa väestössä on siellä vielä osa kansallismielisiä. Siellä on lainakirjasto, joka tavallaan on perintöä Nanaimon kukoistuksen päiviltä. Haalin raha-asiat on heilläkin vaikeassa kunnossa.

Ladysmithissä on myöskin kaksi haalia. Vanhempi kuuluu Aallotar raittiusseuralle ja uudempi rakennettiin s. s. osastolle, ja molemmat ovat velattomia. Raittiusseuran toiminta on jäsenien vähyden takia melkein lakannut ja haalia hoitaa sen jällellä jääneet jäsenet tulevaisuutta varten siinä toivossa, että kansallismielisillä olisi mihin päästä pistäisivät, jos sellaista toimintaa jolloinkin paikkakunnalle uudelleen ilmaantuisi. S. s. osasto nujerrettiin tuonnottain kuoliaaksi kun se oli mukava keino päästä vastaamasta niitä velkoja, joita "Työkansa"-vainaja "Toverille" jäi. Bolshivismi suojelee ladysmithiläisiä porvarillisuudelta. Ladysmith on kylä, jossa huikkeimmin rikotaan kielto lakia. Entiset hyvät ajat ovat olleet ja menneet. Raittius toiminta ei enää häiritse taantumuksellisuutta. Lauluseura, soittokunta, s. s. osasto ja voimisteluseura ovat kuolleet. Ainoa yhdistys (varjo todellisuudesta) on Veljeys-sisarseura, kuuluva Y. S. K. V. S:n. Kaikki toiminta käy nyt "kansan" nimessä. Tietääkseni ei suomalaisilla ole toimintakuntoisena koko B. C:ssa muuta porvarillisissa puitteissa toimivaa yhdistystä kuin yllämainittu V. S. seura.

Lainakirjasto on täällä myöskin, joka noin 10 vuotta sitten oli yksi suomalaisten parhaimpia. Siihen ei ole sittemmin tehty paljo mitään uudistuksia. Nyt ollaan toimessa saada siihen uusia niteitä.

Täällä B. C. lännessä on huomattavissa ilmiö, että nuoret miehet eivät enää viihdy kaivoksissa kuten ennen, vaan pyrkivät tukkimetsiin. Siten eivät he myöskään ole joka päiväisesti naisten jalostavan vaikutuksen alaisina. Seuraukset ovat jo ikävästi näkyvissä. Kokonaiset miesjoukot eivät välitä missään tilaisuudessa käytöksestään eikä naisten läsnäolosta niin kerrassaan mitään. Edistynyt vallankumouksellisuus ja lisääntynyt hyvinvointi on heittänyt meidät moraalisen alennuksen ja taantumuksen syliin. Avioliitot ovat harventuneet ja syntyväisyys on "uudenaikaisella" kannalla. Löytyy täällä syntyneitä suomalaisia, jotka eivät sanaakaan ymmärrä suomea. On täällä sentään poikkeuksiakin. Ladysmithissä esim. on Tietosanakirjalla 7 tilaajaa ja paikkakunnan suomalaisluku on vain noin 350 vaiheilla. Tilauksiin lienee ollut suurimpana tekijänä asiamiehen toimintakyky.

Tämä läntinen B. C. on niin pahasti syrjässä muusta suomalaisesta maailmasta, että me emme ole muuta kuin aniharvoin tilaisuudessa saamaan tänne kan-

Tukkilaiset piättävät lakkoutua Comoxessa, B. C.

sallismielisiä laulu- ja soittotaiteilijoita, huomattuita puhujia y. m. Sitä vastoin ovat tänne löytäneet tiensä kaikellaiset agitaattorit, jotka ovat eläneet täällä kuin "syötetyt vasikat."

Jos nämä lännen miehet olisivat yhtä sosialistisia ja yhteistoiminnallisia kuin he saarnaavat olevansa, niin esim. kalastajat muodostaisivat itselleen osuuskannun ja pitäisivät työnsä tulokset itse.

Japanilaiset ovat parhaita yhteistoiminnan esimerkkejä. He ovat vallanneet huomattavimman osan B. C. kalastuksesta ja alkaneet jo perustamaan kannutuslaitoksiakin, maksaen parhaan hinnan kaloista. Samoin ovat he näyttäneet kiitettävää taitoa mansikkain ja vaaraimien kasvattamisessa hyvillä tuloksilla. Alkaapa valkoinen väestö heitä jo kunnioittaa ja kilpailijoina pelätä. Suomalaisilla sitävastoin on se ominaisuus, että he kadehtivat toisiaan ja riistävät itseään muilla ja sadattelevat olevia oloja.

Ladysmith, B. C. Canada, 14—9—20.

V. J. Laaksonen.

BRITISH COLUMBIAN SUOMALAISET.

British Columbiassa asuneet tätä nykyä noin kolmisen tuhatta suomalaista, lapset siihen luetuina. Suomalainen väestö on enimmäkseen raskaan työntekijöitä ja sentähden liikkuvaa väestöä, etsien työtä joko täältä tai Yhdysvalloista aina sen mukaan missä sitä on parhaiten saatavissa, joka on tietysti lukumäärältään vaihteleva. On täällä niitäkin, jotka ovat asuneet täällä vuosikymmenen ja kauemminkin m. m. maanviljelijät ja käsityöläiset. Maanviljelijöitä asuu suurin määrä Vancouverin ympäristöllä ja sen jälkeen Vancouverin saarella sekä Malkosaarella, mut-

ta myös hajanaisina yli British Columbian. Kaivoksissa työskentelee suurimmat määrät Vancouverin saarella Nanaimossa ja Ladysmithissä, mutta niitä on aina pienemmissä ryhmissä kaikissa kaivannoissa yli koko maakunnan. Metsätöissä nykyään sentään lienee suomalaisia enemmän kuin muissa töissä, ja taitavuutensa ynnä työkuntoisuutensa tähden, yhtiöiden täytyy heitä töissään pitää, jos kohta heitä muukalaisina ja tietoisina vihataankin ja solvataan, "tietämättömiksi muukalaisiksi", vaikka tuhmuus ja tietämättömyys päinvastoin on Anglo-saksilaisten tuntomerkki.

Vancouverin kaupungissa ja muillakin paikkakunnilla on kansalaisiamme ammattityöntekijöinä, kaikkien ammattien aloilla. Vancouverin kaupunki tietenkin on liikkuvien kansalaisten keskus. Täällä suomalaisilla on oma komea haalinsa ja suurimpina juhlina on yleisöä koolla 500 jopa 600 henkeä. Liikemiehiä meikäläisissä ei ole muita kuin joitakin ruokaloiden ja kahviloiden, pallohuoneiden ja asuntojen vuokraajia ja lisäksi, valitettavasti, salakapakoitsijoita kansalaisiaan turmelemassa. Näitä viimeksimainituita on kieltolain aikana ilmestynyt huikea liuta, eikä ihme, kun hallituksen puolesta heitä ei häiritä, päinvastoin he ovat mädän hallituksen turvattia, jakaen saaliinsa viranomaisten kanssa. Surkea asia; mutta koko Pohjois-Amerikan mannermaa on samassa tilassa, paha vaan että rehellisyys ja oikeuden tunto kansalaisissammekin on ympäristömme vaikutuksesta näin alhaalle vajonnut. Mutta jos on turmeluksen levittäjiä, niin onpa innostuneita valon ja totuuden puolesta taistelijoita, jotka koettavat parhaansa mukaan levittää totuutta ja intoa suureen hyvään ja jaloon ja jotka nurekumatta päivätyönsä päätyttyä työskentelevät myöhään yöhön, viattomien huvien toimeenpanemisessa, sekä valistuksen ja tiedon levittämisessä, tietoisina siitä, ettei liiallinen elämän nautinto ja ylellisyytensä tuota elämän onnea, mutta tyytyväisyys ja onni tulee vaan

sille, joka tekee velvollisuutensa itseään ja muita kohtaan; ja sille joka seuraa niitä ihanteita joita hän pitää suurimpina ylevimpinä ihmiskunnan vaivaloisessa taistelussa jalompaa, vapaampaa ja veljellisempää yhteiskuntaa kohti, yhteiskuntaa, jossa ruumiin ja hengen kahleet ovat murskattu ainaiseksi ja jolloin tulee oimaan "maassa rauha ja ihmisten kesken hyvä tahto."

Mutta koska semmoisen yhteiskunnan synty tällä mantereella hämmöittää tuskin näkymättömänä tulevaisuuden hämärässä, niin suurin määrä kansalaisiamme ovat sitä mieltä, että: paras on jättää tämä maa, jonka rakentamisesta saa palkakseen suurimmalta osalta vaan vihaa ja vainoa ja jossa oikeus ja ihmisyytensä näyttävät vain juhlatilaisuuksissa ja etenkin nyt, kun elämän tasolla ja palkoilla ei enää ole eroa tämän maan ja kotimaan välillä, ja siirtyä takasin kotimaahan, oman heimon luo, sillä onhan: "veri vettä sakeampi."

J. P.

MUUTAMIA PIIRTEITÄ VANCOUVER-SAAREN SUOMALAISTEN ELÄMÄSTÄ.

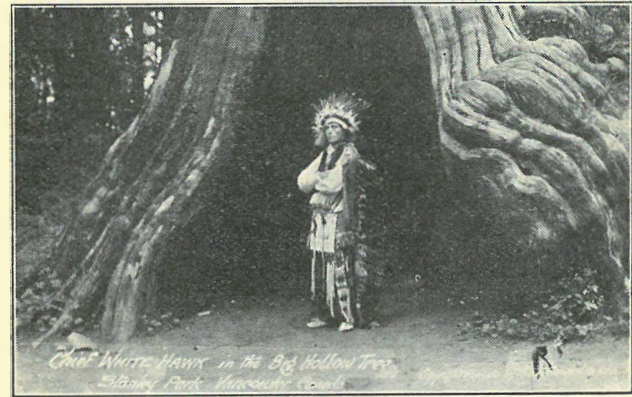
Meitä suomalaisia on sijoittunut joka maailman kolkkaan, eikä löytyne sellaista paikkaa, jossa ei Suomi emon lapsia olisi. Me ihmiset olemme kuin lastut laineilla elämän suuressa valtameressä. Kullakin on omat harrastuksensa ja ihanteensa ja jokainen koittaa kiirehtiä päämääräänsä kohti elämän meren aallokossa. Muuten olemme aivan samanlaisia kaikki, mutta mielipiteitemme puolesta suuresti toisistamme eroavia. Kuka meistä omaa tiukan uskonnollisen kannan, kuka kannattaa sosialismia, jotkut taas ovat

I. W. W:läisyyden tukipyöväitä ja rakastavat radikaa-lisuutta enempi kuin mitään muuta maailmassa.

Tännekin Vancouverin saaren, B. C., ovat tulleet ensimmäiset suomalaiset vuonna 1888 North Wellington nimiseen pieneen kaivantokylään. On vaikea muistaa kaikkien suomalaisten nimiä, mutta pääasiahan lienee tietää heidät luvultaan. Heitä oli noin kymmenkunta henkeä ensiksi, joista uranuurtajina olivat Konsta Mäki, John Hukka, Mooses Nellson, ja Frank Arvet. Myöhemmin kasvoi suomalaisten lukumäärä niin suureksi, että perustivat raittiusseuran N. Wellingtonissa. Miehet työskentelivät kivihiihlikaivoksissa ja vapaahetket kulutettiin yleisessä seuraelämässä iltamia ja muita huvitilaisuuksia pitäen, sopu ja ystävyys vallitsi kaikkien kesken. Nanaimon kaupungissa asui myös suomalaisia jo silloin melkoisen suuri joukko.

Vähitellen alkoivat suomalaiset sijottua Chase River nimiseen kylään. Vuonna 1891 tuli Victor Kujala, samoin tulivat Antti Hauhtonen, Kalle Maasanen, J. Haapala perheineen ja vähän myöhemmin Konsta Mäki, Mike Hendrickson, John Hukka, J. Pakkala, ollen kaikki perheellisiä. Se on aina ollut niin että minne ensiksi on yksi eli kaksi suomalaista asettunut asumaan, niin pian on sinne asettuneet melkein kaikki suomalaiset mitä lähiseuduilla sattuu olemaan. Niinpä kävi siinäkin että viimein jäi North Wellington ilman suomalaisia. East Wellingtonissa oli ollut joitakin suomalaisia myöskin, mutta tulivat he sieltäkin pois. Ainoastaan Nanaimoon jäi asumaan pysyväisesti noin 4 eli 6 perhettä. Suomalaisilla on Nanaimossa kirkko mutta kannattajien puutteessa on se seisonut käyttämättä jo ainakin 10 vuotta. Nykyään on suomalaisia Chase Riverillä noin kolmisenkymmentä perhettä ja joitakin yksinäisiä. Ahkeralla työllä ja säästäväisyydellä ovat jotkut suomalaisista saaneet niin paljon kokoon, että enin osa omistaa oman talon ja vähän maata, karjaa ja siipikarjaa, ynnä muita kotieläimiä. Melkein jo-

kaisella on vähän sadepäivän varalta taskussa rahaa-kin, niin että saapi sanoa että Chase Riverillä on hyvin voipia vakavaraisia suomalaisia. Huomatuimmat vanhimmat paikkakunnalla olijat ovat Mike Hendrickson, omistaen maatilan, John Hukka omistaen kohtalaisen karjatalouden sekä marjapensasviljelyksen, että tuotteistaan riittää maitoa, mansikoita, perunoita, vaaraimia ja mustia marjoja myydäkin. Kanalansa on myöskin tuottelias. Verner Mäki omistaa sievän maatilan, jossa harjoittaa muun muassa mansikan vilje-

Indiani-päällikkö jättiläispuun onkalossa, Vancouver, B. C.

lystä jossain määrässä. A. Hauhtonen, K. Maasanen, K. Mäki, V. Oikarinen, E. Salo, ja J. Koskela ovat niinkään hyvinvoipaisia maanviljelijöitä, saaden viljelyksistään ja karjataloudestaan ylituotantoakin. Useimmat heistä omistaa automobiilin ja moottoriveineitä, jotka todistavat hyvinvoipaisuutta. Tällä ympäristöllä on 7 hiihlikaivantoa, joissa miehet työskentelevät ja osa kalastelee Tyynellä merellä.

Extensiolla B. C. on asunut aikoinaan myös suomalaisia, vaan nykyään ei siellä enää ole kun Sam. Torkko perheineen ja South Wellingtonissa on Timo Maasanen joka saa pikku maatilastaan hyviä tuloja, toinen on Herman Ranta pienmaanviljelijä hänkin. On vielä eräs paikka, jota suomalaisten keskuudessa kutsutaan Myllymäeksi. Sinne on noin 8 mailia täältä C. Riveriltä. Siellä on hyvin voipia maanviljelijöitä, joista mainittavimmat Myllymäki, Antti Palo, Poikonen, Lampinen, Lind, H. Hokkanen, M. Marttala ja Holma. Nanaimo joella on yksi suomalainen maanviljelijä J. Tien-suu.

Chase Riverillä on iso ja muhkea kansan haali, jossa aina toisinaan pidetään iltamia. Haali kuuluu s. s. osastolle. Chase River on pieni sievä kylä, jossa asustaa suuri joukko "kielisiä" ja on siellä iso koulu, kirkko ja kauppapuoti. Nanaimossa on mainittavimmat suomalaiset J. Tolberg, E. Ruuska, H. Aho, M. Paavola, Rowa, Viiklund ja Lehtinen. Tämän kirjoittaja on ollut 8 vuotta Nanaimon saarella, mutta sittenkin ovat tiedonantoni suomalaisista täältä hyvin puutteelliset.

T. K.

CARLING SIDING.

Carlin Siding on Canadassa British Columbian valtiossa, 75 mailia Revelstokin kaupungista länteenpäin, C. P. rautatien varrella, n. s. Lapuan divisionilla. Lapuan division nimen on seutumme saanut siitä, että Revelstokista Kamploosiin asti ulottuvalla rautatieosalla on sen rakentamisesta asti ollut työnjohtajina ja työmiehinä lapualaiset enemmistönä. Nyt kumminkin viimeisen kymmenen vuoden ajalla on tänne tullut paljon eriosista Suomea lähteneitä kansalaisia. He

ovat melkein kaikki asettuneet maanviljelijöiksi täällä ja näyttävätkin siinä menestyvän hyvin. Maa täällä onkin yleisesti hyvää ja kasvuvoimaista, joten puolueettomasti olkoon sanottu, että se saa syyttää vain itseänsä eikä ketään muita joka ei täällä maanviljelyksellä tule toimeen. Tarvitaan vain vähän tahdon voimaa kestäämään vastaantulevia vaivoja ja mahdollisia vastoinkäymisiäkin, sekä uskaliasta yritystä ja jos näihin hengen voimiin vielä yhdistyy jotakuinkin terve ruumis ja jonkun verran ammattitaitoa, niin ei tarvitse 3—5 vuoden kuluttua miehen kuunnella vaimonsa ja lastensa valitusta: voi kuin olisi oma koti, voi kun olisi oma lehmä, vaikka kaksikin, ja kun niilen saisi ruuan omasta maasta ja kun vielä kasvaisi omassa maassa perunat, sipulit, puna- ja keltajuurikkaat, palkokasvit ja hedelmäpuut vaikka vain omiksi tarpeiksi, niin kelpaisipa sitä sitten elää. Tämän kirjoittajalla on kunnia todistaa oman näkemisensä ja kokemuksensa perusteella nuo toivomuksensa toteutuneen mainitussa ajassa, tosin siinä ei ole ollut aikoja valittamaan yhteiskunnan nurinkurisuutta eikä odottelemiseen vaivattoman valmiin syliin saapumista, vaan Saarijärven Paavon tavoin itseensä luottamiseen ja siihen Herraan, jota tarkoittaa vanha ja aina muistettava suomalainen sananlaskukin, joka kuuluu: Kun itsekin koittaa, niin Jumalakin auttaa. Valitettavasti löytyy täällä kuten kaikkialla sellaisiakin, jotka pitävät jokapäiväistä raskaan työntekoa varmana hulluuden merkinä kartellen sitä niin paljon kuin mahdollista ja aina eläen niukuin naukuin.

Paljon on myöskin n. s. henkisesti sairaita, jotka eivät tahdo eivätkä uskalla lukea yleismaailmallista kirjallisuutta, kaikkein vähimmän uskonnollista. Sama on laita puolueettomain ja uskonnollismielisten sanomalehtien. Uskonnollinen elämä sanan täydellisessä merkityksessä on seudullamme kokonaan kuollut, joi-takin poikkeuksia lukuunottamatta. Kansalaistemme

lapsissa täällä on paljon niitä, jotka eivät saa suomalaisesta kirjallisuudesta mitään selvää, suomenkielen taitamattomina. Sen arvo on monen monien lasten vanhempain mielestä aivan merkityksetön ja pitävät turhana vaivana opettaa lapsiaan tuntemaan suomenkieltä ja suomalaista kirjallisuutta ja Suomen maata.

Carling, Siding'issä 20—9—1920.

Isak Harju.

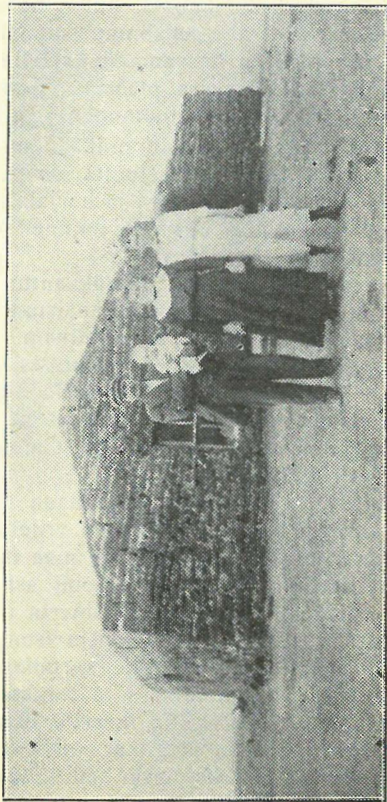
SAAVUTUKSIA JA KOKEMUKSIA MAAN- VILJELIJÄNÄ SASKATCHEWAN, CANADASSA.

Tähän kirjoitukseen liittyvät kuvat on otettu Macro-rien, Dumblanen, Birsy'n ja Luck Lake'n suomalaiselta maanviljelysseudulta Saskatchewan maakunnassa.

Nämä nimet jokainen kohdaltaan käsittävät aina eri kauppalan nimen, kauppalat sijaiten Saskatoon nimestä kaupungista noin 80 ja 110 mailin etäällä etelässä Canadian National rautatien varrella. Näissä kauppaloissa suomalaiset maanviljelijät tekevät kaupansa ja hakevat heille maailman erikukulmista tulevan postinsa. Kauppala nimien taakse kätkeytyy yksi suurimpia suomalaisista maanviljelysseuduista, mitä on Saskatchewanissa ja ehkä koko Canadassa. Suomalaisia asuu tällä alueella 200 vaiheilla ja heidän lapsiensä luku on 300 vaiheilla. Suomalaiset omistaa 108 maatilaa, joiden yhteinen eekkerimäärä tekee 25,920 eekkeriä, josta on viljelyksessä noin 17,000 eekkeriä, loppu laidun- ja heinämaina. Keskimäärin suomalaiset tuottaa viljaa vuosittain noin 240,000 bushelia; nisua, kauraa y. m. noin 125,000 bushelia ja keskimääräinen kansalaistemme maiden arvo on \$800,000.00 vaiheilla, johon summaan vielä lisäämme

heidän omistaman irtaimiston maanviljelyskoneineen ja elukoineen, niin nousee heidän koko omaisuuden arvo \$1,700,000.00 ehkäpä aina 2,000,000 dollariin. Varakkaimmat suomalaiset omistavat 40,000—50,000 dollarin välillä olevan omaisuuden.

Kumminkaan suomalaiset ei ole likimainkaan kaikki sovellutettuna tälle alueelle. Heitä asuu Saskatchewan joen itäpuolella melkoinen joukko, jotka käyttävät liikekeskuksenaan Loreburnia, Hawardenia ja Clensidea, jotka kauppalat sijaitsevat C. P. rautatien varrella noin 70 ja 100 mailin vaiheilla Moose Jaw nimisestä kaupungista länsipohjoiseen. Nämä suomalaiset maanviljelijät ovat asettuneet muutamia vuosia aikaisemmin tälle alueelle, samoin Dumblanen, Birsyn, Macro-rien ja Luck Laken alueille.

TURVEMAJA AAVIKOLLA — O. KLEIMOLAN ASUNTO.

Toiseksi on tämän Macrorie'n, Dumblanen, Birsey'n ja Luck Laken suomalaisen maanviljelysseudun rinnalla läntiselle puolelle kasvanut myöskin mahtava suomalainen maanviljelysseutu, joiden liikekeskuksena on Dinsmore ja Wiseton. Jos yhdistäisimme nämä viime mainitut itä ja länsi puoliset suomalaiset yhteen Macrorien, Dumblanen, Birsey'n ja Luck Laken suomalaisten maanviljelijäin kanssa, kuten he maantieteellisestikin kuuluisivat, niin saisimme suomalaisien maanviljelijäin lukumäärän kasvamaan puolella ja heidän omaisuussuhteensa samassa määrin. Samoin kuin heidän maanviljelystuotteiden tuotannon j. n. e.

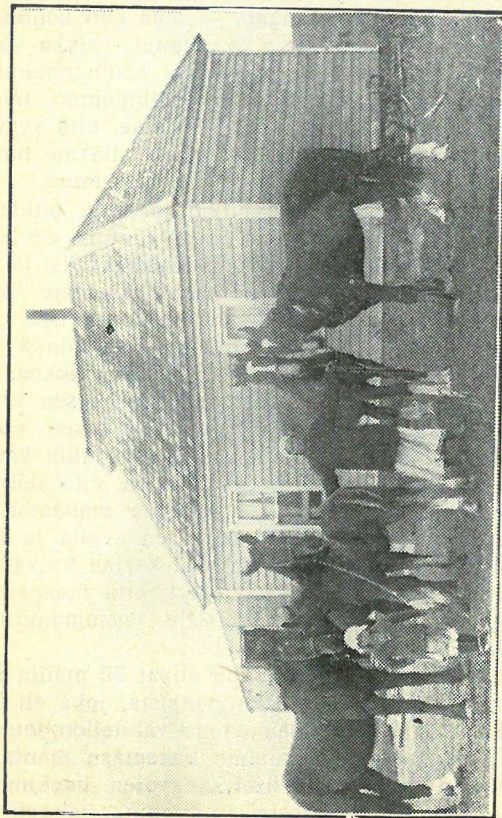
Suomalaiset eivät kumminkaan muodosta ehjää kokonaisuutta, vaan asutusaluetta, on pirstomassa muutamia pienempiä ruotsalaisia ja norjalaisia ryhmiä; myöskin on sekaamme eksynyt jokunen englantilainen ja canadalainenkin.

Suomalainen väestö on jakaantunut uskonnollisesti useampiin ryhmiin, joka hajanaisuus on ehkä vaikuttanut lamauttavasti seurakunnallisiin toimiin ja näin olen ei seudulla ole edes vakituista opettajaa enempi kuin ei ole yhdelläkään ryhmällä varmaa kokoushuonetta, kirkkoa. Tässä suhteessa me olemme jääneet paljon jälkeen monista muista Canadan suomalaisista maanviljelysseuduista.

Maa on aavikkoa ja laadultaan mitä parhainta nisun, kauran, ohran ja pellavan viljelykselle. Pintamuodostuksensa puolesta vaihtelee maa ihan tasaisesta, mitä jylhimpään aaltoilu-aavikkoon asti, joka antaa silmälle suurta aaltoilevaa valtamerta muistuttavan näyn, minkä keskellä kohoaa sekaisin isompia ja pienempiä maanviljelijäin rakentamia kartanoita, kuten saaria, tahii uiskentelevia laivoja äärettömällä, silminkantamattomalla, myrskyisellä merellä. Keväällä, jolloin lukemattomat ruusut ja kukat, mehevämpänä kuin missään puutarhassa kohoavat, on tällainen aavikko erittäin kaunis. Kaikkialla vallitsee syvä hiljaisuus, jota

ainoastaan tuulen humina, harhailevan suden ulina ja lintusten siipien suhina häiritsee. Äärettömän majestettillinen on luonto aavikolla.

Ei kumminkaan täälläkään ole saavutettu tuloksia ilman työtä ja kärsimyksiä, jotka kärsimykset useinkin ovat menneet yli mitä sanoin voimme kertoa. Näin olen luon silmäyksen tämän seudun varhaisimpaan ai-

Turveasunto on vaihdettu ajanmukaiseen taloon — M. A. Oikarisen talo.

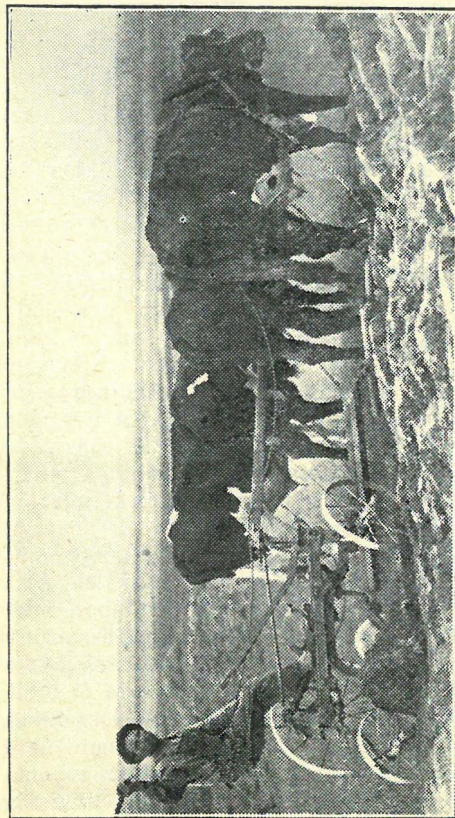
kaan, valaisten tätä kirjoitustani kuvilla, jotka esittävät puolestaan seutumme kehityshistoriaa paremmin kuin mitkään sanat.

Vuonna 1910 noin lokakuun puolivälissä oli meitä muutamia toveruksia, jotka läksimme Pohjois-Dakotas ta matkalle Canadaan. Tulimme tänne siinä vakaassa aikomuksessa, että pystytämme kotimme johonkin rai-vaamattomaan kolkkaan maata — oma koti kontuineen oli unelmamme ja se onkin toteutunut, vaikka suuren ja raskaan taistelun jälkeen. Oman kodin unelma oli silloin kirkkaana tulevaisuus-suunnitelmiamme taivaalla, emmekä niinollen jaksaneet aavistaa, että synkkiäkin pilviä asettuisi sitä hälventämään, sillä me tunsimme voimakkaana veren virtaavan suonissamme.

Ensin me matkustimme pitkiä matkoja pitkin aavikkoa silmäilläksemme mihin osaan tuntuisi edullisimmalta ja mieluisimmalta pyrkiä uutisasukkaaksi ja niin-pä jo marraskuun 2 p. jätimme hakemuksemme "homestead" maille Moose Jaw, Sask., maakonttorissa, jossa nyt olemme, kuten alussa mainitsin. Maa minkä valitsimme oli suunnattomalla osalta mäkistä aavikkoa, mutta se oli laadultaan viljavaa maata, vaikk sen kiviperäisyys teki sen viljelyskuntoon asettamisen sangen vaikeaksi. Ensimmäiset ihmiset niillä seuduilla käydessään olivat tulleet siihen vakaumukseen, että sellainen kivikkomaa oli maanviljelykselle aivan mahdoton, sillä eihän sitä voinut viljellä koneitten avulla ja ainoa mihin sitä maata voisi käyttää olisi karjan kasvattamiseen. Aika kuitenkin on näyttänyt, että maanviljelys on ensitilalla ja karjanhoito toisella, ensinmainittu ollen korkealle kehittänyt.

Meidän Homestead maamme olivat 30 mailin päässä Elbow, Sask., nimisestä kaupungista, joka oli lähin kaupunki. Näin alkoi unelmamme vähitellen toteutua, mutta vähävaraisina jouduimme kokemaan monta sellaista vaikeutta maanviljelysneuvojen hankinnassa, jotka tekivät alkuunpääsemisen moninkertaisesti han-

kalaksi keinottelijain ja petkuttajain käsissä. Omasta ja toisten kokemuksesta voin mainita esimerkiksi miten keinottelijat elivät meidän kustannuksellamme hevoskaupoilla. Käteisen rahan puutteessa oli meidän otettava hevoskauppailta huonoja hevosia, jotka saimme vähittäismaksulla. Mutta jotka olivat niin huonoja,

M. OKARINEN, Rosduff, Sask., härkävaljakolla kyntämässä.

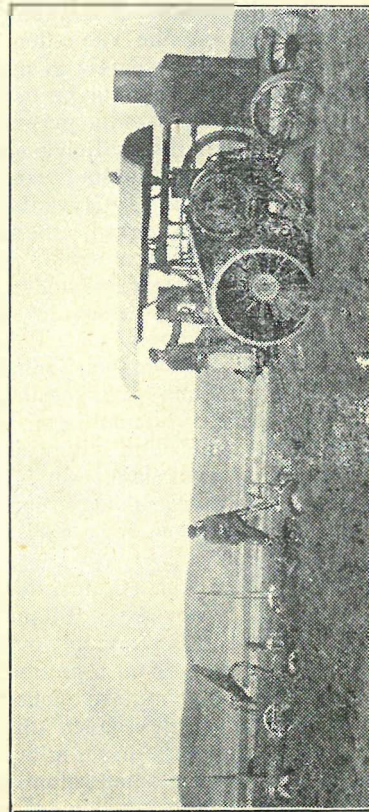
että useimmassa tapauksessa kuolivat jo ennenkuin olivat vuodenkaan olleet palveluksessamme. Näin saimme kärsiä moninkertaisen vahingon.

Aluksi vuokrasin maapalan, joka oli kelvottomalla hoidolla laskettu pilalle, ja koetin parhaani mukaan muokata sekä huolehtia siitä mikäli se oli mahdollista niissä oloissa, mutta sato oli tulokseton, joka oli odotettavissakin. Heinää kohtasi sato ja niinollen oli mahdoton ajatella talven yli pääsyä elukkain kanssa ja päälle päätteeksi meni työni aivan hukkaan. Osa hevosistani kuoli jo syksyllä ja osa talvella. En voinut näinollen ollenkaan maksaa velkaani, päinvastoin olin pakotettu velkaantumaan enemmän. Ainoa mitä sain tehdyksi sinä kesänä oli se, että rakensin omalle maaleni turvemajan ja avasin noin 15 acraa peltoa.

Ennenkuin menemme pitemmälle mainitsen lähemmin turvemajamme pystyttämiseksi. Keväällä 1911 läksin samoamaan aavikkoa perheeni kanssa homesteadilleni, joka oli noin 40 mailin etäisyydessä maalta, jossa asuimme vuokralaisina. Kun sinne ei ollut minkäänlaisia teitä, ei edes polkujakaan, oli kulku sinne hyvin hankalaa. Toisin paikoin rattaiden pyörät vajosivat kokonaan maahan. Perille päästyämme ryhdyin kiireisesti rakentamaan turvemajaa sillä kangasteltat, joissa tilapäisesti asuimme eivät olleet niinkään mieluisat asunnoksemme. Samoin oli naapurini laita, jotka asuivat 5 mailin etäisyydellä maaltamme. Turvemajan rakentaminen oli sängen hankalaa, sillä silloin satoi vettä melkein aina, mutta saatiinhan sitä sentään lepulta seinät pystyyn. Mutta sittempä seisomme vastatusten pulmallisen kysymyksen edessä miten saada katto, lattia, ikkunat y. m., sillä meillä ei ollut yhtään rahaa ja eikä ollut toivoakaan velaksi saannista. Näin ollen oli perheemme pakotettu asumaan katottomassa turvemajassa sillä aikaa kun me miehet teimme hevosmatkan Saskatchewan joelle, joka on 30 mailin päässä, josta toimme puita, joilla katoimme turvemajamme.

Puiden päälle asetimme ensin risuja, ja heiniä, sitte kerroksen turvetta sekä heiniä ja niin ollen oli meillä katto päämme päällä. Lattiat ja ikkunat olivat ulkopuolella kysymyksen, kuuluen ylellisyystavaroihin. Eikä meistä kenkään valittanutkaan, vaikka huonekalustomekin oli varsin koruton. Kaikki huonekalumme olimme valmistaneet puulaatikoista, ainoastaan hellauuni oli ostettua tavaraa. Majan seinämät sisältä oli rapattu savella ja sitten paperoitu vanhoilla sanomalehdillä. Muutamat painokuvat ja seinäkalerit lisäsivät v a a t i m a t t o m a n majamme kotoisuutta.

Päästäksemme eteenpäin oli meidän yritettävä hankkia kaupungista lainaa sekä liikkeistä a i v a n v ä l t t ä m ä t t ö m i ä tarpeita, joka oli h y v i n hankalaa useammasta syystä. Ensiksikin me olimme o u t o j a paikkakunnalla ja toiseksi olivat liikemiehetkin itsekin vasta alkavia,

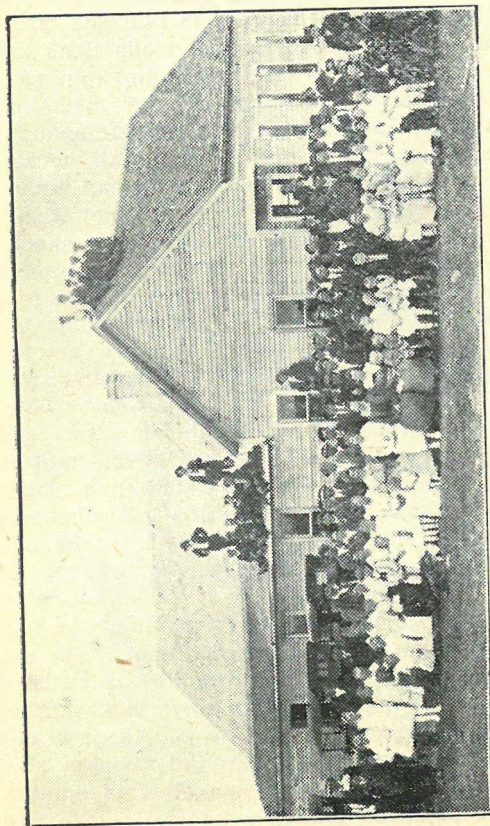
KONEITA KÄYTETÄÄN NYT HÄRKIEN ASEMASTA.

joten eivät parhaimmalla tahdollaankaan voineet antaa pitemmäksi ajaksi velkaa. Lujat vakuutuksemme rehellisyydestämme ja vetouksemme työmme tuloksiin, onnistuimme lopultakin niin paljon, että saimme luottoa liikkeissä ja jopa pienen lainan pankiltakin. Se auttoi meitä hankkimaan välttämättömiä tarpeita ja jopa saimme majaan sitte ikkunat, ovet ja lo-pulta lattiankin, vieläpä kunnollisen katonkin. Niin muuttui turvemajamme vähitellen aina paremmaksi ja mukavammaksi. Turvemaja ei näytä miellyttävältä ulkoa, mutta se tarjoaa mitä herttaisemman turvapaikan tuimassa talvipakkasessa ja pyryssä erämaan aavikolla.

Palaan jälleen maanviljelykseeni. Kuten aikasemmin mainitsin, kuoli minulta hevoset ja hevositta maanviljelys on mahdotonta. Hyväntahtoисelta naapuriltani lainasin hevosia sen verran, että sain edes vähäsen viljelyksiä tehdyksi, mutta senkin vähäisen minkä sato anto olimme pakoitettut myymään silloin hyvin alhaisista hinnoista. Vehnästä saatiin silloin 50—80 senttiin bushelilta. Mahdotonta oli silloisilla tuloilla velkoja maksaa ja yhä tukalammaksi muuttui elämä, kun syksyllä samana vuonna aavikkotuli kulki lakaisevasti yli aavikon, vierailien luonnollisesti meidänkin alueillamme. Kaamea tuli poltti viljan ihmisiltä ja eläimiltä, poltti asuntoja sekä eläimiäkin. Tämä odottamaton onnettomuus teki uutisasukkaan olon entistä tukalammaksi, eikä ilman valtion apua olisi ollut toivoa elämisen mahdollisuudesta.

Vuonna 1913 kohtasi uusi onnettomuus. Kuivuudesta johtunut katovuosi. Silloin olimme jälleen pakotettut jättämään velkamme maksamatta määräajallaan. Velkojamme olivat armottomia, tulivat ja myivät irtaimistomme polkuhinnasta, jolla ei velkamme paljoakaan vähenneet ja näin ollen olimme puilla paljailla. Silloin loppui minulta usko tulevaisuusunelmiimme ja minä myin lopunkin omaisuuteni ja läksimme takaisin Yhdysvaltoihin. Työskenneltyäni puoli vuotta tehtaas-

sa, alkoi voimani riutua ja niin olin pakotettu jättämään teollisuuslaitoksen ja palaamaan takaisin entiselle homesteadilleni Canadaan. Mutta onni ei ollut tälläkään kerralla myönteinen. Huolimatta ankarista ponnisteluistani menetin jälleen mielenmalttini ja palasin uudelleen Yhdysvaltain puolelle ennen mainitse-

DUNBLANEN, SASK., SUOMALAISET JUHANNUKSEN VIETOSSA

maani tehtaaseen työhön. Mutta tämä viimeinen tekoni oli suurin tyhmyys mitä olin ennen tehnyt ja jos se olisi ollut tekemättä olisimme säästyneet paljolta. Useat toisetkin uutisviljelijät menettelivät samoin yhtä suureksi tappiokseen. Mutta kaikki ne, jotka jaksivat seistä paikoillaan ja ponnistella vastuksissa ovat tällä kertaa paljon paremmassa asemassa kuin me, joilla ei ollut yhtä lujaa tahdonvoimaa ja rautaista tarmoa.

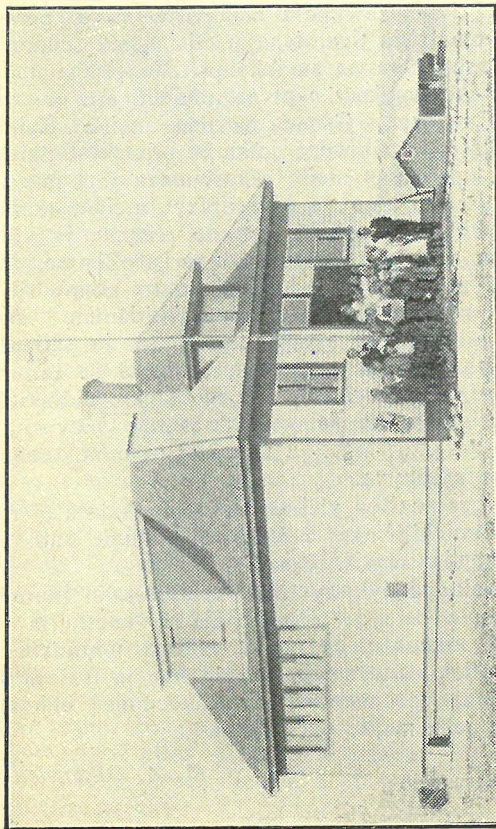
Vaikka olin vakaasti päättänyt olla ikinä palaamatta homesteadilleni ja vielä silloinkin kuin sain hallitukselta ensimmäisen tiedoituksen, että maani myydään ellen tule sitä asumaan, päätin olla sinne menemättä. Vasta sitte kuin toinen myyntiuuhkaus tuli, nousin ja kävin kuin tuhlaajapoika konnulleni. Se tapahtui v. 1916.

Tällä kertaa näytti onni olevan suotuisampi, sillä saatuani jälleen maanviljelystykäluja ja saatuani uudelleen kotimme kuntoon, häämöitti edessämme lupaavampi tulevaisuus. Suuremmalla innolla ja terästyymällä tahdolla aloin uuden elämämme ja tuloksena on, että meidän turvemajamme ovat nyt vaihtuneet uudenaikaisiin asuinrakennuksiin, härkävaljakkomme, ja vanhat hevossaakkimme uudenaikuisiin maanviljelyskoneihin. Härät olivatkin uskollisimpia ystäviämme ja tovereitamme, sillä ne eivät palvelleet uutisviljelijää ainoastaan peltoa muokatessa vetojuhtina, vaan olivat kuljettajinamme kymmenmailisilla vierailumatkoillammekin, joita suurjuhline teimme naapureihimme. Nykyisin on hevosemme ja härkämme vaihdettu automobiileihin, joilla ajellaan kuin rikkaat ainakin.

Ei siinä riittävästi, että turvemajamme on muhkeiksi kivi- ja puurakennuksiksi vaihtunut, vaan asuntomme kalustokin on muuttunut täydellisesti. Entisten puulaatikkohuonekalujen tilalla on nyt mukavat uudenaikaiset huonekalut ja harvapa se koti, jossa ei olisi piana, ja useimmissa koko hyvä kirjastonkin aku.

Sensijaan, että meitä ennen oli vain muutamia sirotettuna hajalleen pitkien matkojen päähän aavikolla,

on meitä nykyisin täällä satoihin nousevat joukot. Ympäristömme suomalainen asukasluvu merkittää nyt 400 maanviljelijäksi, muut perheenjäsenet siihen lisäksi. Useita kaupunkeja ja kauppaloita on yhdyskunnistamme syntynyt. Entinen linnunpolku laajaksi maantiekksi ja rautateitä risteilee ristiin rastiin, että

DUNBLANEN YMPÄRISTÖN SUOM. LASTEN KOULU.

nykyisin kutsumme sydänmaan asukkaaksi niitä, jotka asuvat 20 mailin etäisyydessä kaupungeista.

Kuten jo alussa mainitsin muodostavat suomalaiset suurimmalta osalta tämän maanviljelysalueen ja jälleen täytyy uudistaa satuttu huomautus suomalaisista, ettei kukaan muu kuin luonnostaan kovaan tottunut karun ympäristön suomalainen olisi viitsinyt ja jaksanut näitä rämeisiä kivikkoavikkoja maanviljelykselle perata ja ilman suomalaisia tienraivaajia olisi nämä seudut edelleenkin asumattomina aavikkoina. Vuosien molemminpuoleiset kokemukset ovat osoittaneet, että me tarvitsemme Canadaa ja Canada tarvitsee meitä. Kaikki ne kärsimykset ja vaikeudet, jotka on ollut kestettävänämmme ovat opettaneet meitä rakastamaan tätä maata uutena kotimaanamme ja kiinnittänyt meidät tänne lujuilla siteillä, joka takaa, että me elämme ja kuolemme täällä rakastamassamme ympäristössämme. Meistä on tullut uskollisia canadalaisia, mutta emme silti ole unohtaneet synnyttäjäämme Suomi-äitiämme. Me edelleen rakastamme synnyinmaatamme ja säilyttämme pyhimpänämmme kaiken sen hyvän mitä se on meille antanut eikä se, että edelleen käytämme äidinkieltämme kotikielenämme ja yhdyksissämme hälvennä vähääkään rakkauttamme ja uskollisuuttamme tähän uuteen kotimaahamme.

Tämän vajanaisen yleiskertomuksen kautta olen tahoton maamiehillemme esittää vaiheitamme uutisviljelijöinä Canadian aavikoilla.

Alkuvaiheita nykyisyyteen vertaillessaan tuntuu uskottomalta, aivan kuin unennäöltä, koettu ja eletty kaikkine vaikeuksineen, mutta siitpä johtuukin, että nyt, katsellessamme upeita kotejamme ja laajoja viljavainioitamme, tunnemme täyttäneemme elämämme tehtävän, joka meille on uskottu.

M. A. Oikarinen.

SUKUPUUTTOON HÄVINNEITÄ LINTUJA.

Ihmisellä on tapana nimittää itseään "luomakunnan herraksi". Jättäen tässä käsittelemättä kysymyksen, millä oikeudella hänellä tämä herrasvalta on käsissään, on nyt kumminkin yleisesti myönnettävä, että niin on asianlaita. Ikävin osa asiasta on kumminkin se, että ihminen on tätä valtaansa monessa tapauksessa väärin käyttänyt hallittavanaan olevaa luomakuntaa kohtaan. Onhan maamme päällä muinoin elellyt paljon semmoisia eläimiä, joita ei meidän päivinämme enää ole tavattavissa. Sivumennen näistä mainittakoon esim. entinen *Mammuttieläin* (*Elephas primigenius*), joka oli kooltaan isompi kuin nykyään yhä vähenemässä oleva norsu eli elefantti. Tämä jättiläiseläin oli muinoisina aikoina hyvin tavallinen Euroopassa, y. m. ja vieläpä Suomessakin on sen jättiläishampaita y. m. luurangon jäännöksiä löydetty. Useampia jättiläismatelijoita, kuten esim. *Siipilisko* (*Pterodactylus*), *Kalalisko* (*Ichtyosaurus*) ja *Joutsenlisko* (*Plesiosaurus*) on maamme päällä ennen elostellut. Useat ovat olleet kooltaan tavattoman suuria sekä ruumiinrakenteeltaan aivan erilaisia nykyisen eläinkuntamme jällelläolevista matelijoista.

Tässä kyhäyksessäni on kumminkin aikomukseni kertoa ainoastaan sukupuuttoon hävinneistä ja häviämällänsä olevista linnuista, vaikka asian yhteydessä olen sivumennen nisäkkäistä ja matelijoista maininnut.

Huomattavin ehkä kaikista hävitetyistä linnuista on täällä Amerikassa viime vuosisadalla hävitetty *Matkailija-kyyhkyinen* (*Ectopistes migratorius*). Tämä lintu oli noin 16 tuumaa pitkä, eli noin 4 tuumaa pitempi kuin nykyään jällellä oleva, kautta koko pohjois-Amerikan tunnettu *Surukeyhkyinen* (*Zenaidura macroura*). Pää ja selkäpuoli ruumista olivat sillä siniharmaat, rinta ja vatsanalus ruosteruuniset. Tästä linnusta kirjottaa

Chester A. Reed, teoksessaan "Bird Guide", seuraavaa:

"Vuoteen 1880 asti oli niitä vielä suuret parvet jällellä kaikkialla pohjois-Amerikan itäosissa. Niitten lukemattomista parvista ja yöpuista on jällellä kertomuksia, jotka sointuvat mahdottomilta, mutta jotka kuminkin ovat täyttä totta. Vahinko vaan ettei siihen aikaan valokuvauskone ollut enemmän käytännössä; siinä syy että meillä ei ole näennäisiä todistuksia jällellä. On jällellä kertomus eräästä niitten pesimäalueesta Michiganin-valtiossa. Tämä pesimäalue oli 28 mailia pitkä ja noin 4 mailia leveä. Joka ainoassa puussa täällä alueella oli useampia pesiä ja jotkut puut olivat niitä aivan täynnä. Kerrotaan lintuparvista, jotka pimitivät taivaan ja jotka alaltaan olivat useampien nelio-maailien suuruisia. Ja nyt on jällellä ehkä pari siellä, toinen täällä ja niittenkin olemassaolo on epäiltävää. Niitä ammuttiin ja pyydettiin yöpuilta verkoilla, sulloittiin tynnöreihin ja lähetettiin toreille myytäviksi. Tätä jatkui niin kauan kuin lintuja riitti pitämään liikettä pystyssä, ja me niitämme seurauksen — lintujen sukupuuton."

Ylläoleva lainaus puhuu selvää kieltä. Siihen voi vaan tehdä pienen korjauksenmuotoisen lisäyksen, nim. että Yhdysvaltojen hallituksen puolesta on jo useampia vuosia ollut \$1,000 palkinto tarjona sille henkilölle, joka voi löytää elossaolevan parin Matkailija-kyyhkyisiä.

Toinen lintu, joka myöskin vielä viime vuosisadalla oli sängen yleinen, mutta joka nyt on kokonaan hävitetty, oli *Siivetön ruokki* (Plautus impennis). Se oli noin 29:n tuuman pituinen merilintu, kuuluen lintulahkoon "Peräjalkaiset (Pygopodes)." Sillä oli tavallista pienemmät siivet, joten se ei kyennyt ollenkaan lentämään, mutta oli sen sijaan mestari uimaan ja sukeltamaan. Kuuluisa suomalainen luonnontutkija A. J.

Mela kirjottaa tästä linnusta teoksessaan "Suomen Luurankoiset" seuraavasti:

"Viimeinen Skandinaviasta tunnettu Siivetön ruokki ammuttiin huhtikuussa 1848 Vardössa, Itäruijassa. Muinoisina aikoina sitä löytyi suurin joukoin Jäämeren rannoilla, pohjois-Atlantin molemmin puolin ja etelään aina Englantiin ja Tanskaan asti. — Kuudenneltoista vuosisadalla se vielä eli niin suurissa kunnissa (lintuvuorissa) että kalastuslaivojen väestöt tapoivat sitä tuhansittain ja olisivat tunnissa voineet saada 30 venelastia. Paitsi niitä, jotka tuoreena syötiin, suolattiin kuhunkin laivaan useita tynnyriä ja esim. Funk-Islandissa, joka oli puuton saari, käytettiin Shvettömän ruokin ruumiita polttoaineena padan alla! Se oli erittäin lihava ja hyvälihainen, muna myös hyvänmakuinen, jonka vuoksi se joutuikin noin raakamaisen hävityksen alaiseksi. Se muni yhden ainoan munan paljaalle kalliolle. Muna oli joutsenen munaa suurempi, valkeahko, mustan harmailta ja ruunisilla tipillä."

Edelliseen voi lisätä että tätä lintua on jällellä joku kappale keinoitekoisesti täytettyinä huomatuimmissa museoissa sekä Euroopassa että Amerikassa. Sen muna on jällellä kaikkiaan noin 70 kappaletta kokoelmisissa, niistä ainoastaan 6 täällä Amerikassa. Munan rahallinen arvo on nykyään noin \$1,500.

Nämä kaksi lintulajia, nim. Matkailija-kyyhkyksen ja Siivettömän ruokin on ihminen, petomaisella murhaamishalullaan hävittänyt yksistään viime vuosisadalla kokonaan sukupuuttoon maamme päältä.

Ellei pikaisesti ryhdytä tarmokkaisesti varokeinoihin, tulee monelle nykyään vielä vähälukuisena kituvalle lintulajille käymään aivan samoin. *Labradorin alli* (Camptolainus labradorius) voi mahdollisesti nyt jo olla kokonaan hävitetty, *Hinkukurki* (Grus americana), *Isompi joutsen* (Olor buccinator) ja monta muuta lintulajia ovat loppuansa lähellä.

Californian korppikotka (*Gymnogyps californianus*) on yksi lintukuntamme mahtavimmista jäsenistä, ollen isompi kuin tavallinen *Maakotka* (*Aquila chrysaetos*). Sen siipienkärkien väliä on noin 6—11 jalkaa. Tämäkin jättiläislintu on aivan sukupuuton partaalla. Ja miksi? Siksi vaan että jokaisen pyssy on sitä kohti tähdätytä. Ja minkätähden? No, kuuluuhan se petolintujen lahkoon kuten kaikki kotkat, haukat ja pöllöt ja nehän ovat armotta hävitettävät, ne kun tekevät paljasta pahaa. Näin arvellaan! Ja kumminkin on tämä yleinen luulo kerrassaan väärä. Kolmea, neljää haukkalajia lukuunottamatta ovat kaikki petolinnut ihmisen parhaita ystäviä, vaikka ihmis-raukka ei ystäviensä tunne? Enin osa petolinnuista elää yksinomaan vahingollisilla nakertajilla, kuten hiirillä, myyrillä, maaoravilla y. m. maanviljelijän ainaisilla vihollisilla. Paitsi näitä hävittävät korppikotkat vielä käärmeitä ja käyttävät paremman puutteessa ruuakseen raatoja, jotka pois korjaamatta ilman ympärillään myrkyttävät. Californian korppikotka oli muinoin hyvin yleinen Tyyntenmeren rannikkovaltioissa aina British Columbiassa asti pohjoisessa, mutta on nyt kaikkialla harvinainen. Se pesii korkeitten vuorienrotkoissa, munien vaan yhden ainoan munan. Munan arvo kokoelmassa on n. \$350.

Täällä Amerikassa on nyt aivan viime vuosina toki herätty unesta. On tultu huomaamaan, että ellei pikaisiin varokeinoiniin ryhdytä, häviävät meiltä linnut ennen pitkää kokonaan. Senpä vuoksi onkin Yhdysvaltojen ja Canadian välillä jo laillistettu n. k. *Migratory Birds Convention Act*,” jonka mukaan kaikki linnut, muutamia poikkeuksia lukuunottamatta, ovat nyt laillisen suojeluksen alaisia. On toivottava vaan, että yllämainittu laki tulee kaikkialla saamaan täyden tunnustuksen ja että se edes jossakin määrässä ehkäisisi sitä lintuteurastusta, jota ihminen on jo vuosisatoja joko huvikseen tai hyödykseen harjottamaan tottunut.

Kalevala, Man. Can.

E. S. N.

Syksy.

*Surkastui nurmi ja kellastui lehti,
Aleni auringon korkea kulku,
Suvi jo matkansa määrähän ehti,
Kesän sai kukkean etehen sulku.*

*Syksyn hengetär kulkevi mailla,
Valtaansa vaativi vaarat ja lehdot.
Tulta on päivän silmäys vailla,
Oottavi luontoa lumiset kehdot.*

*Viileni tuulosen henkäys lauha,
Kyllästy, herkesi armastamasta.
Saanut on saloille äänetön rauha,
Laanneet on lintuset laulelemasta.*

*Tullut on kutsu: Nyt levon on aika,
Kesäiset helyt jo yltäsi heitä,
Unten on painamass' raskas niin taika,
Unhoon sen riemusi hetkiset peitä.*

*Syksy on tullut, ja inehmon mieli
Vaihteita vakaita uusia saapi,
Sointuja elämän kantelon kieli
Uusia, herkkiä kaijuttaapi.*

*Aina ei aika on kukkien vallan,
Riitä ei ijäti riemujen säätä;
Vuoro on toisinaan tuiskujen, hallan,
Vuoro on tuntea tuulta ja jäätä.*

*Elämä vaatii ja elämä antaa;
Syksy ei sydäntä kesäistä voita.
Talvien taakat se kauniisti kantaa,
Toivoen uudemman päiväyden koita.*

A. L.

Tulevaisuuden maa.

IHANA on Rion kaupunki. Ihana Guanabaran lahti, jonka läntisellä rannalla se sijaitsee. Aivan kuin keijukaissaduissa ovat vuoret, joiden rinteillä puutarhojensa keskellä somat huvilarakennukset lumivalkoisina eroittuvat tumman viheriästä taustasta. Keskellä tätä taulua kohoaa 700-metrinen Corcovado'n huippu ja vasemmalla salmen suulla ikäänkuin porttipylväänä 404 metriä korkea "Sokeritoppa". Rion rantakaduille, "Avenida Beira Mar; Praia da Botafogo; Praia da Copacabana; Praia da Ipanema ja Avenida Niemeyer" ei löydy vertaista. Toinen toisensa jatkona muodostavat nämä n. 20 kilometriä pitkän hurmaav. ihanan autotien, jolla etenkin sunnuntain iltapäivällä näkee auton toisensa jälessä, sadottain jopa tuhansittain. Silloin on liikkeellä kaikki mikä Riassa on hienoa ja ylhäistä.

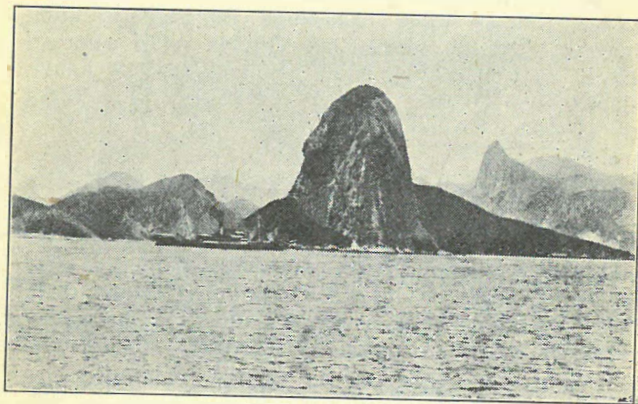
Pääkatu on Avenida Rio Branco, joka 12 vuotta sitten avattiin läpi kaupungin keskuksen. Sen varrella sijaitsevat hienoimmat puodit, laiva- ja sanomalehtikonttorit.

Kaupungin väkiluku on toista miljoonaa. Erikoisia rikkaitten kaupunginosia ei löydy. Euroopalaisten erikoisemmin suosimia ovat Santa Therezan vuoristo ja Atlantin rannalla sijaitseva Copacabanan kaupungin osa. Suuria vuokratasarmeja ei löydy. Brasilialainen haluaa asua yksin perheineen yksityisessä rakennuksessa oman puutarhansa ympäröimänä. Tästä johtuu, että kaupungin alue on väkilukuun verraten tavattoman laaja.

Ilmanala on hyvä ja terveellinen eikä laisinkaan niin kuuma kuin luulisi. Viileät merituulet lauhduttavat

ilman. Plus 35 astetta Celsiusta varjossa on harvinaisen. Alle plus 10 C. ei lämpö monesti laske. Vuoden keskilämpö vaihtelee plus 20 plus 25 °C.

Ei kaukana Riosta, vain tunnin matka junalla, alkaa rautatie kohota rantavuoriston rinteille ja jo noin kahden tunnin matkan päässä ollaan rantavuorten maanpuolella ja siis noin 500 metriämerenpinnan yläpuolella. Ilmasto siellä on viileä ja herttainen; maaperä kumpuileva ja viljava. Ennen näillä ylätasangoilla viljeltiin kahvia, nyt ovat kahvipensaat saaneet kuivua ja sijalle on tullut karjanhoito. Rinteet ja

Guanabaran lahteen suu, sokeritoppa ja kauempana Corcovado.

laaksot antavat voimakkaan ja runsaan ravinnon karjalle ja lähellä olevassa Rion kaupungissa maksetaan maidosta hyvä hinta. Vihannesviljelys on erittäin kannattava.

Kauempana pohjoisessa on Minas Geraes'in valtio erittäin rikas mineraaleista. Sen rauta ja kivihiilirikaudet ovat rajattomat. Kulta ja jalokivet ovat vanhastaan tunnetut siellä vaikka säännölliset tutkimukset

ovat alullaan ja suurin osa valtiota vielä kokonaan tutkimatta. Sisäosissa maata on teuraskarjan kasvatus pääasiana. San Paulon valtio on tärkein kahvin kasvattaja ja siellä voi ajaa autolla päiväkaudet loppumattomien kahviviljelysten keskellä. Eteläosassa maata on karja- ja maitotalous etualalla mutta on siellä viime vuosina alettu suuressa määrässä viljelemään vehnää, kauraa ja vieläpä ruistakin. Riisin viljelys on viime vuosina suuresti lisäytynyt Paranan, San Paulon ja Rio de Janeiron valtioissa. Suurimmat sokerin viljelykset ovat Rio de Janeiron ja Pernambuco'n valtioissa. Kaakao tulee pääasiassa Bahiasta ja kumi Amazonin varsilta. Puuvillan viljelys pääsi suuresti vauhtiin kaikkialla kahviaalueilla vuoden 1918 kahvihallan jälkeen ja näyttää siltä, että Brasilia kehittyi melkoiseksi puuvillan tuottajaksi ja myös sen teollisuusmaaksi.

Suurimpia teollisuus-keskuksia ovat Rio de Janeiro ja San Paulo, vaikkakin niiden teollisuus on vielä suureksi osaksi alullaan. Suuria teollisuuslaitoksia löytyy vain muutamia. Sen sijaan on pienempiä tehtaita kaikkialla. Kaivosteollisuus on huomattavin Minas Geraesin valtiossa, missä, kuten jo mainittiin, suurimmat mineraali rikkaudet löytyvät.

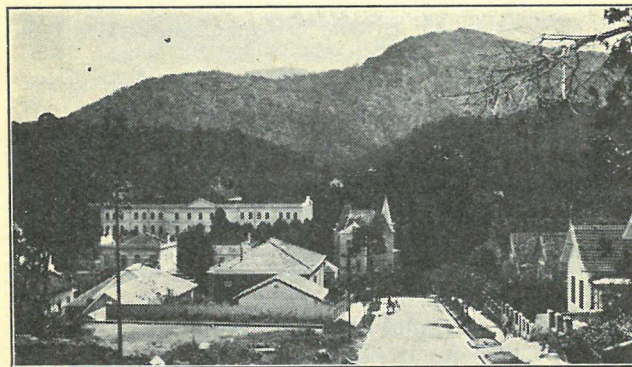
Merikalastus olisi varmasti erittäin tuottavaa jos sitä tehokkaasti harjoitettaisiin. Kalan hinta on niin korkea, että vain pieni osa Rion asukkaista voi kalaa säännöllisesti ravintonaan käyttää. Synnä on perin alkuperäiset kalastustavat ja vehkeet.

Maan väkiluku on noin 20 miljoonaa arviolta. Ulkomaalaisista muodostavat pääosan portugalilaiset ja italialaiset, sekä etelässä saksalaiset. Pohjois-Euroopalaisia on vasta viime vuosina tänne isommassa määrässä siirtynyt. Suomalaisia lienee kaikkiaan muutamia kymmeniä. Riiossa löytyy meikäläisiä vain 10 a 12 henkeä, tilapäisiä merimiehiä lukuunottamatta. Maan kieli on Portugali.

Lopuksi voi varmuudella todeta, että Brasilia on se maapallomme eri maista, jonka rajojen sisällä tulevaisuuden mahdollisuudet ovat suurimmat. Brasiliasa on tilaa useille sadoille miljoonille asukkaille ja toistaiseksi sen asukasmäärä on tuskin kahtakymmentä miljoonaa.

Rio 25-9-20.

E. K.

Katu Petropolis-kaupungissa, Rio de Janeiron valtiossa.

Naisten äänioikeustaistelu ja voitto Amerikan Yhdysvalloissa.

VIHDOINKIN päättyi naisten äänioikeustaistelu Yhdysvalloissa ja se tapahtui elokuun 18 p. vuonna 1920. Pitkä ja monimutkainen on taistelukausi ollut, joten yksityiskohtaiselle kertomukselle, jonka se kyllä ansaitseisi, ei riittäisi Siirtokansan Kalenterin sivut, jonkavuoksi on tyydyttävä yleiskatsaukseen.

Äänioikeustaistelu alkoi tässä maassa ennen siirtokuntien itsenäisyyden julistusta saaden alkunsa v. 1647 Marylandin siirtokunnassa, jolloin Mrs. Margaret Brent, lordi Calvertin perijätär, vaati edustajapaikkaa siirtokunnan lakiasäättävässä kokouksessa laajojen tiluksien omistajana. Itsenäisyystaistelun aikana, jolloin siirtokunnat olivat edustajiensa kautta koolla yhteisessä kongressissa, kirjoitti Abigail Adams miehelleen John Adamsille, joka oli edustajana siirtokunnan yhteisessä kongressissa, jossa muodostettiin lakeja uudelle kansakunnalle, että "jos uusissa laeissa ei naisia oteta erikoisesti huomioon olemme me päättäneet kiihottaa kapinaa ja emme me tahdo olla sidotut tottelemaan lakeja, jotka eivät salli meidän äänen tulevan kuuluville." Nämät molemmat edellämäinitut osoittavat alkua naisten heräämyksestä oikeuksiinsa nähden kansakunnan jäsenenä.

Vuonna 1848 alkoi vasta järjestynyt työ naisten äänioikeuden puolesta Yhdysvalloissa "Naisten Oikeuksien" konventionissa Seneca Falls nimisessä paikassa New Yorkin valtiossa. Tämän konventionin kutsuivat koolle Massachusettsin ja New Yorkin naisasian johtajat. Lucrezia Mott ja Elizabeth Cady Stanton mieli-

pahan ilmaisemiseksi sen johdosta, että naiset olivat kielletty ottamasta osaa vuonna 1840 pidettyyn orjuusvastaiseen konventioniin. Ja nämä naisten konventioni voidaan merkitäkin varsinaiseksi lähtökohdaksi äänioikeusliikkeelle Yhdysvalloissa, ollen alkuna taistelulle, jota kesti 70 pitkää ja vaiherikasta vuotta, päättyen vihdoinkin voittoon. Vuonna 1852 pidettiin Syracuseussa, N. Y. toinen kokous, jossa Canadankin edustajat olivat saapuvilla ja siellä alkoi Miss Susan B. Anthony johtamaan naisten äänioikeusasiamia, jolle hän uhrasi koko elämänsä.

Asian edistämiseksi perustettiin *Kansallinen Naisten Äänioikeusyhdistys* (National Woman Suffrage Association) New Yorkissa vuonna 1869, jonka johtajina olivat Miss Anthony ja Mrs. Stanton. Kansallisen Naisten Äänioikeusyhdistyksen päämääränä oli saada kongressi hyväksymään äänioikeuslisäyksen maata käsittävästi. Samana vuonna syntyi Clevelandissa *Amerikan Naisten Äänioikeusyhdistys*, jota johti Lucy Ston ja Julia Ward Howen. Viime mainitun yhdistyksen ohjelmana oli saada äänioikeus hyväksytyä valtioittain. Muutamien vuosien toiminnan jälkeen alkoivat nämät sisarseurat lähennellä toisiaan ja lopulta yhdistyivät yhteiseksi järjestöksi *Kansallisen Naisten Äänioikeusyhdistyksen* nimellä. Mrs. Stanton, Miss Anthony, tri Anna Howard Shaw ja Mrs. Carrie Chapman Catt, joka nykyisin on mainitun yhdistyksen presidentti, johtivat vuoroin yhdistystä ja taistelua kongressissa.

Yhdeksännentoista perustuslakilisäyksen laati Miss Susan B. Anthony, joka vieläkin kantaa hänen nimeään, vuonna 1875, ja ensi kerran esitti sen kongressissa californialainen senaattori A. A. Sargent vuonna 1878. Sanamuodoltaan on se edelleen alkuperäisen kaltaisena seuraava:

"*Artikkeli — kohta 1. Yhdysvallat eikä mikään valtio voi kieltää tai rajoittaa sukupuolen perustuksella Yhdysvaltain kansalaisten äänestys-oikeutta.*"

“Kohta 2. Kongressilla tulee olla valta panna tämän artikkelin säädökset voimaan soveltuvalla lain-säädännöllä.”

Luonnollistahan oli varsinkin äänioikeustaistelun alkuaikoina, että tälle ehdotukselle enempää kuin naisten varsinaiselle äänioikeustaistelulle ei annettu täydellisesti miesten hallitsemassa yhteiskunnassa myönteistä huomiota, päinvastoin herätti se ivaa ja suurta kummastusta ilmeten ankarana vastustuksena. Sitä peittelemättömästi todistaa, että mainittu yhdeksätoista lisäys on kauvemmin kuin

ANNA HOWARD-SHAW.

päässyt perustuslain lisäesitys ollut käsiteltävänä. Se esitettiin kuudentenatoista lisäyksenä ja myöhemmin on se ollut seitsemäntenätoista, kahdeksantenatoista yhdeksäntenätoista lisäyksenä ja on se ollut esillä kongressin jokaisella istuntokaudella siitä alkaen kuin se ensi kerran esitettiin. Osoittaaksemme miten yllimielisesti kongressin jäsenet siihen suhtautuivat voimme mainita, että ensimmäisen kolmenkymmenenviiden vuoden aikana ensimmäisen esityksen jälkeen ei äänioikeus-

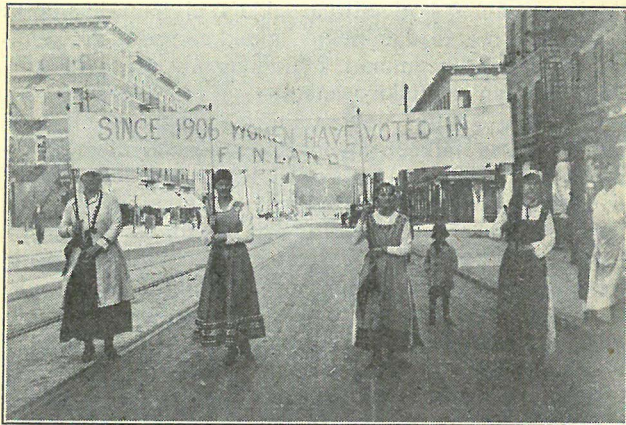
ehdotus päässyt juuri ollenkaan eteenpäin kongressissa ja edustajahuoneessa ei sitä käsitelty kolmeenkymmeneen vuoteen. Jos miehet osoittautuivat asialle välipitämättömiksi ja kylmiksi osoittivat naiset toiminnassaan liikkeen puolesta sitä innokkaimmiksi ja voittivat sillä ajalla, tosin hitaasti mutta varmasti, alaa eri valtioissa.

Miss Susan B. Anthony teki ensimmäisen uhkarohkean koetuksen menen vaalipäivänä äänestyspaikalle ja antoi äänensä. Hänet vangittiin ja huomattiin syylliseksi sekä tuomittiin sakkoon, mutta vaikka hän kieltäytyi maksamasta tuomittua sakkoo ei häntä vangittu ja hänessä me löydämme innokkaimman, rohkeimman ja vakiintuneemman äänioikeustaistelijan ja taistelun johtajan edelläkävijänä.

Taistelua käytiin valtioittain ja tuloksena oli, että valtio toisensa jälkeen myönsi naiskansalaisilleen äänioikeuden. Ensimmäinen valtio oli Wyoming, joka tapahtui vuonna 1869. Siitäpä ne sitte alkoivatkin yhä kiivaammat äänioikeustaistelut eri valtioissa erilaisissa muodoissa. Naiset varmensivat maaperäänsä tekemällä yleisissä naisten kokouksissa asiaa tunnetuksi niin naisten kuin miestenkin keskuudessa, mutta ennenkaikkea naisten. Näin kasvoi vähitellen vankka naisten joukko ja miestenkin piireissä, joissa oltiin uudistus- ja edistysmielisiä, annettiin naisten äänioikeustaistelulle täysi tunnustus. Vuosi vuodelta panivat naiset toimeen yleisiä äänioikeuskatselmuksia (parateja) eri valtioissa kaupungittain ja paikkakunnittain. Suomalaisetkin siirtolaisnaisemme, joiden kotimaassa vuodesta 1906 oli täydellinen äänioikeus voimassa, olivat taistelevien sisariensa mukana useimmilla paikkakunnilla pienempinä ja suurempina joukkoina noissa äänioikeuskatselmuksissa riippuen tavallisesti siitä miten paljon oli paikkakunnalla valvutuneita suomalaisia naisia ja kuinka ajoissa ja laajalti oli ryhdytty osanottoa valmistamaan.

Vuonna 1912 ja siitä alkaen ottivat suomalaiset naiset useissa eri valtioissa osaa suuriin naisten kokouksiin sekä niiden yhteydessä toimeenpantuihin katselmuksiin huomattavammin, mutta paljon mahdollista on, että jo varhaisemminkin, vaikka en ole onnistunut niistä saamaan tilastoa.

Erityisemmin ansaitsevat mainitsemista New Yorkissa ja Minneapolissa toimeenpannut äänioikeuskatselmuksia mainittuna vuonna, joihin naiset ottivat osaa. New Yorkissa olivat suomalaiset naiset suurella

Suom. kansallispukuiset "Standardin"-kantajanaiset äänioikeuskatselmuksessa New Yorkissa v. 1917.

joukolla edustettuna, ja esiintyivät he erikoisena suomalaisena osastona, ollen puettuina kansallispukuihin. Äänioikeuskatselmuksen jälkeen oli New Yorkin naisilla suuri kokous Carnegie Hallissa, jossa kunkin maan edustajille oli varattu omat aitiionsa, niinpä meidänkin pienelle, mutta äänioikeusasiassa sisaristaan edellä olevalle Suomellemekin, jota somisti sinivalkoinen kan-

sallislippumme. Suomalaisen osaston johtajina tässä tilaisuudessa olivat rouvat Hanna Lehtinen ja Elna Säämänen sekä neidit Hanna Vinqvist ja Martta Ullengren (nyk. rva Veriö).

Tilaisuudessa oli omistettu puheita eri maiden edustajille. Suomalaiselle omistetussa puheessa oli maamme nostettu kunniallalle sen johdosta että Suomi oli ennemmin myöntänyt naisille äänioikeuden. Samassa tilaisuudessa lahjoittivat kunkin maan edustajat voitavansa mukaan Yhdysvaltain naisten äänioikeustaistelurahastoon ja vaikka suomalaisten lahjan mainitsemisen tuntuu pieneltä Amerikan suuressa rahamaailmassa, niin on sille 10 dollarille, jonka naiset vähävaraisina omasta kukkarostaan yhteisesti lahjoittivat, annettava täydellinen tunnustus.

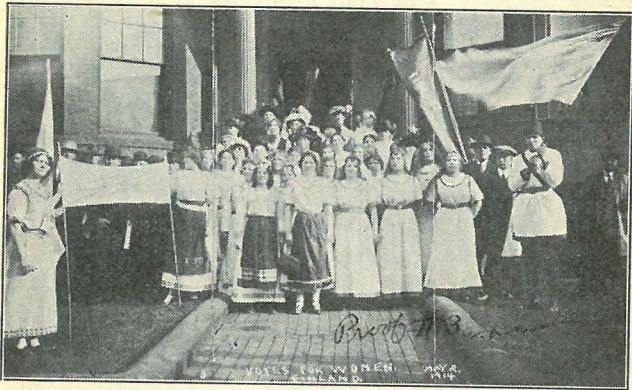
Samana vuonna ottivat Minneapolissa, Minnesotan valtion naisten äänioikeustaistelun katselmukseseen osaa mainitun kaupungin suomalaiset naiset pienempänä osastona, jossa tilaisuudessa oli minullakin Suomesta vastasaapuneena kunnia olla mukana.

Vuonna 1913 muodostettiin *Kansallinen Naisten puolue* ja silloin alkoi yhä tuntuvammin ankarat taistelut naisten äänioikeuden puolesta. Niinpä yrittivät naiset maatakäsittävästi panna toimeen yleisen mielenosoituksen maalisk. 3 p., presidentti Wilsonin virkaanastumispäivän aattona, marssimalla kapitoliumista Valloiselle Talolle, jossa Brooklynin ja New Yorkin suomalaiset naiset olivat edustajainsa kautta osallisina. Edustajiamme ollen neidit Olga Koski ja Martta Ullengren y. m.

Tämä kulkue kuitenkin keskeytettiin, sillä vihämiehet kansanjoukot ja naisten oikeuksille myötätunton poliisikunta hajottivat kulkueen. Aikaisemmin samana päivänä kaupungilla toimeenpantua kulkuetta eivät vihaajat häirinneet ja mikäli suomalaisten mukanaolijoiden tiedonannoista käy ilmi oli se niin suuri,

että meni kokonaista viisi tuntia ennenkuin kulkueen loppupää oli ehtinyt määrän päähän.

Vuonna 1914 ottivat suomalaiset Massachusettsin valtion äänioikeuskatselmukseen Bostonissa osaa huomattavan suurella joukolla, osaston toimeliaampana johtajana ollen neiti Anna Tikkanen. Oheenliitetty kuva osoittaa vain pienen osan siitä innokkaasta suomalaisesta joukosta, joka oli kansallispukuisista naisista ja miehistä kokoonpantu kansallislippuinemme ja voimalauseineen. Suomalaisesta osastosta olikin seuraavan päivän Bostonin suurimmissa sanomalehdissä

Osa kansallispukuisia suomalaisia, jotka ottivat osaa naisten äänioikeuskatselmukseen Bostonissa, v. 1914.

mitä kiitettävimmät arvostelut sekä useamman palstan täyttäviä kuvia.

Samana vuonna ja vuosi toisensa jälkeen olivat New Yorkin suomalaiset naiset edustettuna lukuisesti äänioikeustaistelijain katselmuksissa. Parina vuonna ollen kunnioitettava ystävämme rouva Aino Malmgren mukana, mahdollisesti useamminkin, vaan en ole onnistunut saamaan siitä luotettavia tietoja. Kerrankin

rcuva Malmgren oli yksin Karjalaisessa kansallispuvussa Suomea edustamassa kulkueessa meidän "Matti myöhäisten" hitauden vuoksi, jotka myöhästyimme niin paljon, että emme viime tingassa paikalle saapuneina, suuren väkijoukon läpi enää kyenneet raivamaan itsellemme tietä päästäksemme suurentamaan suomalaista osastoa.

Vuonna 1917 olivat suomalaiset naiset jälleen huomattavimmin edustettuna New Yorkissa ja silloinen joukkomme muodosti hyvin lukuisan kansallispukuisien naisten ryhmän, vaikka kuvamme esittääkin ainostaan "Standardin" kantajat, jossa oli merkitty "Since 1906 Women Have Voted in Finland," ja sepä se olikin joka sai amerikalaiset katselijat myrskyisiin suosionosoituksiin pitkin matkaa ja hurraa- sekä eläköönhuutoja kaikui joka taholta Suomelle. Silloisen osastomme järjestäjinä toimivat neidit Aino Keskelä, Selma Leeman, Siiri Lappalainen, Anna Järvelä, rouvat Lehtinen, Säämänen ynnä muut sekä allekirjoittanut.

Jos taistelua jatkettiin valtioittain, niin kylläpä äänioikeusnaiset pitivät huolta siitäkin, että hallituskautungissamme Washingtonissa, pidettiin taistelua vireellä hallituspiirien lähellä. Erikoisemmin mainitsemisen arvoinen on vuonna 1919 toimeenpantu vartiotulitus, jolloin naiset Valkosen Talon edustalla polttivat jokaisen kirjoitetun puheen, jonka presidentti Wilson oli Euroopassa pitänyt maan *kansanvaltaisuudesta ja itse-määräämisestä*. Useita mielenosoitusten toimeenpanijoita vangittiin, mutta vankilasta vapauduttuaan olivat nämä naiset sitä innokkaampia panemaan uusia taisteluita toimeen.

Seurauksena oli, että vuonna 1919 oli kuudessa-toissa valtiossa naisilla täydellinen äänioikeus ja neljässätoista valtiossa oli heille myönnetty oikeus äänestää presidentin valitsijoita.

Kongressin hyväksyttyä äänioikeuslisäyksen kesäk. 4 p:nä 1919 kohdistui naisten työ valtioiden lainlaatijakuntiin, sillä äänioikeuslisäykselle piti saada 36 valtion vahvistus ennenkuin se oli maatakäsittävästi voimassa. Ensimmäisenä vahvistivat lisäyksen *Wisconsin* ja *Michiganin* lainlaatijakunnat kesäk. 10 p:nä ja kesäk. 16 p:nä seurasivat *New York*, *Kansas* ja *Ohio*. Toiset valtiot seurasivat perässä: Illinois, Pennsylvania, Massachusetts, Texas, Iowa, Missouri, Arkansas, Montana, Nebraska, Minnesota, New Hampshire, Utah, California, Maine, North Dakota, South Dakota, Colorado, Rhode Island, Kentucky, Oregon, Indiana, Wyoming, Nevada, New Jersey, Idaho, Arizona, New Mexico, Oklahoma, West Virginia ja Tennessee, viimeainittu olen täydellisen voiton tuoja ja tapahtui se elokuun 18 p. vuonna 1920. Tämän lisäyksen vahvisti valtiosihtööri Colby allekirjoituksellaan elok. 26 p. 1920.

Vihdoinkin oli siis voitto saavutettu ja Amerikan Yhdysvaltain naiset kohotettu tasa-arvoisiksi oikeuksissaan miesten kanssa. Elokuun 18 päivä tulee olemaan historiallinen muistopäivä Amerikan kansan, erikoisemmin Amerikan naisten historiassa. Silloin vaihtuivat sotaiset mielet riemuisiksi ja voitonpalmut käsissä aloittivat naiset tasa-arvoisina vastuunalaisen työskentelynsä yhteiskunnallisissa ja yksityisissä asemissaan.

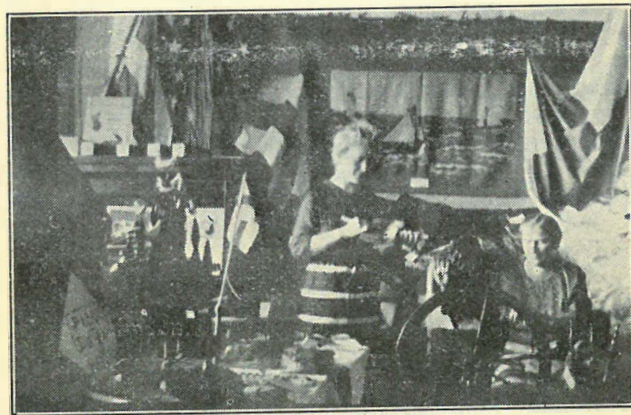
Merkintäni ovat puutteellisia ja hajanaisia, mutta ehkäpä pääasia on täten tullut tehtyä, nim. historiallisten tietojen tallettaminen muistiinpanoina varsinaisille historian kirjoitajille ja erikoisemmin juuri Amerikan suomalaisten naisten historian laatijalle, sillä naistenme osanotto amerikalaiden sisäriemme äänioikeusteluun osoittaa, että täällä kaukaisessa lännessä, uusiin oloihin totutellusamme, omaamme harrastuksia ylevien aatteiden hyväksi.

Duluthissa, Minn., marraskuun 17 p., 1920.

Impi Liisa Miettinen.

Suomalainen osasto St. Louis kauntin näyttelyssä Hibbingissä, Minn. syyskuulla 1920.

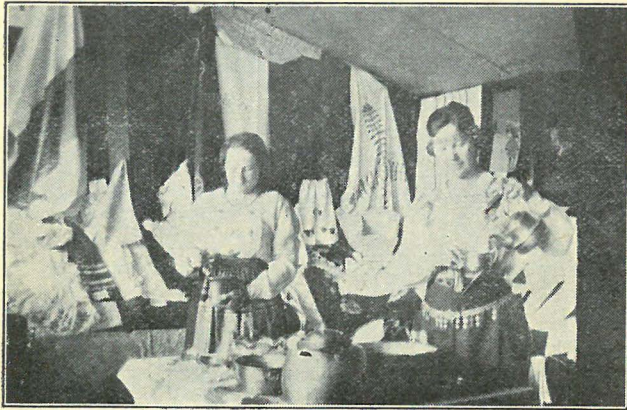
VAIKKAPA sodanaikainen kiihkoisänmaallisuus oli omiansa masentamaan eri kansallisuuksien pyrintöitä Yhdysvalloissa siten muka paraiten edistääkseen eri kansanainesten yhteensulaantumista, on kuitenkin eräitä aloja, joihin ei moinen yltyöpyrkimys ole tahtonut koskea. Se on kilvoittelu hyvissä töissä. Intomielisinkään amerikalainen ei ole tahtonut tuomita tai tukahuttaa yksilöiden ja eri kansallisten ryhmien kunnostautumista eri aloilla, vaan ovat he aina pitäneet sangen suotavana, että kukin kansallisuus toisi paras-

Osa St. Louis kauntin näyttelyn suomalaisesta osastosta.

taan Amerikan yhteiselämään, sillä sitenhän tämän maan kansallinen elämä moninaistuu ja rikastuu.

Tätä periaatetta silmällä pitäen innostui allekirjoittanut järjestämään aitosuomalaista osastoa St. Louis kauntin näyttelyihin, jotka pidettiin viime syyskuulla Hibbingissä, Minnesotassa. Minulla sattui olemaan siihen erinomainen tilaisuus sen vuoksi, että olen "The St. Louis County Club'in" johtokunnan jäsen, itse asiassa ensimmäinen laatuaan suomalaisten joukosta. Kun sanottu järjestö oli järjestelemässä tuota vuosinäyttelyä, tein heille ehdotuksen suomalaisen osaston järjestämisestä. Kaikki ottivat sen ilolla vastaan. Tuomasta toimeen ja niin tein kirjeellisesti sekä sanomalehtien kautta kehoituksen, että kaikki, joilla oli kotiensa aarteistoissa supisuomalaisia käsitöitä ja kotiteollisuuden tuotteita, lähettäisivät ne näytteille. Näyte-esineitä kerääntyikin kiitettävän monipuolinen ja mieltäkiinnittävä valikoima. Ystävien sosiollisella avustuksella me pysytimme sinne suomalaisen pirtin, joka oli "täynnä kuin

Suomalaisesta osastosta St. Louis kauntin näyttelystä.

Turusen pyssy" Suomesta tuotuja käsitöitä: mattoja, pöytäliinoja, lappalaissaappaita, puukkoja, koristeompeluksia, rukki, kankaita y. m. s. Se oli sangen ihana kokoelma. Ja liioittelematta sanoen oli tämä osasto kaikkein suurimman huomion esineenä koko ajan. Rouvat Ojanperä, Lahti ja neidit Hinderson, Laury ja Tikkanen, jotka ystävällisesti avustivat niiden näyttelyä ja selitystä kanssani, saivat olla yhtämittaa vilkkaassa työssä koko ajan. Alati kuulumme ihailua ja huomautuksia siitä, että he — amerikalaiset — eivät olleet koskaan tienneet, että suomalaisillamme on moista taituruutta ja kauneusaistia kun näyttelymme osoitti. He poistuivat sieltä paremmissa ajatuksissa meistä kuin he ennestään olivat. Sehän olikin meidän tarkoituksemme. He olivat kuulleet yhtä ja toista kansallisuutemme epälojalisuudesta, radikaalisuudesta ja lainrikkomisesta, mutta nyt he saivat aivankuin kurkistaa suomalaisen kotien pyhäkköön ja siihen aistikkaaseen työhön mitä siellä rauhan majoissa harrastetaan.

Tämä oli vain ensi yritys. Ura on siten uurrettu tällaiselle kansalliselle kunnostautumiselle. On toivottavaa, että kansalaisemme kaikkialla Yhdysvalloissa, missä heitä suuremmissa määrässä asustaa, ottaisivat samalla tavalla osaa yleisiin näyttelyihin ja julkisiin menoihin. Onhan meissä kuntoa ja taitoa osoittaa täällä kansallisuuksien kisakentällä, mihin me kykenemme, tavalla, jota ei tarvitse hävetä.

Virginiassa, Minn., marraskuulla, 1920.

Milma S. Lappala.

Miljoonakaupungin pyörteissä.

KOHTALON määräämänä olen vieläkin jättiläis-
mäisen ihmismeren keskellä. Onneksi Alma Ma-
terini suojissa tunnen olevani kuin rauhoitetussa saa-
ressa, jonka rantapenkereet kalliolohkareineen, jänte-
reisine, pahkaisine, tuulen ja myrskyn pieksämine
koivuineen ja mäntyineen sulkevat ulos tahi ainakin
osaksi vaientavat ihmisaallokon valtavat hyrskyt. Etelä
puolella on ihana Midway Plaisance, jonka länsi päässä
on Lorado Taftin mestariteos "Fountain of Time",
vihreine suorakaiteisine nurmikenttineen, harmaine
promenadeneen, lehmusriveineen, autoteineen ja rat-
sastuspolkuineen. Idässä on kuuluisa Jackson puisto,
jonka päivän puoleista sivua huljuttelee ja lipoo avara
Michigan järvi. Lännessä erottaa Alma Materimme
muun kaupungin hyörintästä laaja Washington puisto
monimutkaisine soutujärvineen aistikkaisine kukka-
ja istutuspenkkeineen, jota vastoin pohjoisessa on aristo-
kraattinen Hyde Park. Siitä huolimatta vaikka ympä-
ristömme onkin näin eristettynä kuuluu kauempaa
hermostoa, ytimiin tunkeutuva ainainen jylinä — tuo
miljoonakaupungin valtasuonten voimakas tykintä.

Ja joka ilta kun luon katseeni ulommaksi näen
huoneeni akkunasta säihkyviä, tuikkivia tulipatsaita,
ilmoituksia monenvärisiä. Ne ovat tienviittoja sadoil-
le, jopa tuhansille elämäntaipaleella oleville matkus-
tajille, jotka joukkotunteen tenhoamana huumauksissa
etsivät tyydytystä tarpeilleen. Tuo sama magneettinen
ryhmä houkuttelee minutkin mukaansa ja tuokion ku-
luessa ilmajunan kiidättämänä löydän itseni kaupun-
gin sydämessä tiheän tungoksen keskellä. Kylki ky-

lessä kiinni, jalka toistansa hipien siinä tunkeilevat ja
soluvat arvohenkilöt ja työläiset, rikkaat ja köyhät,
vanhat ja nuoret. Miljoonakaupungin valtakatu on de-
mokraattisin paikka maailmassa.

Samallaista tunkeilemista on myös kadun keskellä.
Siinä on jono katuvaunuja, automobiileja, hevospareja
ajopeleineen ja kuormineen. Kaikki pysähtyvät katu-
jen risteyksissä määrättyinä aikoina, sillä poliisin ki-
makka ja samalla varoittava ja ikäänkuin rukoileva
ääninen pilli ohjaa tuota eteenpäin rientävää ihmis-
virtaa.

Kun siinä odottelen poliisin käskyä kuuluu takaani
naisen kirmaus, itkua, surullista voivotusta. Riennän
paikalle, näen hienon naisen makaavan jo tajutto-
massa tilassa kadulla, finanssiirin mahtavan auton ruh-
jomana. Hento olento nostetaan autoon ja lennäte-
tään sairaalaan, mutta elämä sammuu matkalla. Ym-
päriille kertyy väkeä, ja ratsupoliisi suurten ponnistus-
ten avulla saa tuon vankan ihmisseinämän hajoite-
tuksi.

Itsekukin rientää askareilleen. Tapaus ei näyttä-
nyt jättävän sen syvempää jälkeä. Järkyttävät elä-
män tapaukset näyttävät olevan vain hetkellistä laatua
suurkaupungissa. Kenellä on aikaa suruun? Kuka sää-
lisi onnettomia? Kaikkihan on teennäistä, kimaltele-
vaa, päällisinpuolista.

Ja eihän se ole kummakaan, sillä ympärillä on
kosmopolittinen ihmisjoukko, kadun molemmilla puo-
lilla teräksestä ja konkreetista rakennetut pilvenpiir-
täjät, jotka kurottelevat avaraa sinitaivaan lakea. Ne
ovat amerikalaisen yritteliäisyyden merkkejä. Eloa
niissä on päivällä, mutta yöllä ne murjottavat kuin ter-
vashongat peikkojen piirittämässä korvessa. Kultaa ja
hopeaa, jalokiviä, arvoesineitä, silkkejä, satiineja, tur-
kiksia loistaa näyteikkunoista. Rahan kalsketta, kas-
saregisterien soittoa korvissa kaikuu. Kunnia! Raha!
Maine! Nautinnon himo! Mikä tenho näiden käsit-

teiden takana piilee! Ei siis kumma, jos ihmissydämen hellimmät sidetunteet, jotka sitovat meidät suureen yhteiskuntaverkkoon, katkeilevat. Ei kumma, jos sydän kivettyy ympäristönsä kaltaiseksi.

Herään haaveiluistani soittokunnan hurmaavaan marssiin. Se virkistää joukkoa, se lisää terästä askeleeseen, se lisää uutta innostuksen tulta lainehtivaan ihmismereen ja panee miljoonakaupungin valtasuonet kuumeisesti virtaamaan.

Kun olen solunut hetkisen soittokunnan perässä kuin korsi juolaassa virrassa, pistää silmäni toinen kadulla makaava uhri. Se on uskollinen "Dick" valkoinen siro jalkainen juhta. Mainensa huippuajoina se oli sirkusmatkueen lemmikki. Sen sulava juoksu, nerokas päännökytys, taitava polvilleen laskeutuminen, kylellään makaaminen ynnä muut temput panivat tuhansien kädet kiihkeästi taputtamaan. Se oli heidän suosikkinsa. Mutta vähitellen vuosien vierieessä Dickin jalka kömpelöistyi, kaula kangistui ja maine vähentyi sitä mukaa. Sen täytyi jättää aristokraattinen seurapiirinsä; se joutui erään juutalaisen romukauppiaan kuormajuhdaksi. Mikä sydäntä särkevä muutos Dickin elämässä! Ja kaiken muun häpeän päälliseksi se nyt makaa ihmisjoukon jaloissa, selkä käytävään käännettynä, pään alla verilätäkö. Siinä se lepää omistajatta, uinuu ikuista levon unta. Silloin tällöin joku ohikulkija luo silmäyksen onnettomaan.

Jätän Dickin ja ajatuksissani soljun erälle finanssikadulle, missä pankit, osakekeinottelijain konttorit ja kämplärien luolat sijaitsevat. Rakennuksien ulkonäkö monine kiiltävine kullatuine ilmoituksineen totesivat selvästi, että miljoonakaupunki on finanssimaailman metropolis. Siinä tähystellessäni kova melu ja huudot vetävät minut korkean liikerakennuksen toiseen kerrokseen. Eteeni avautuu avara sali, jonka keskellä on pyöreä näyttämön tapainen ylennys. Sen ympärillä satoja miehiä, keski-ikäisiä ja harmaa hapsisiä

ikäänkuin mielipuolina häärää. Mikä huutaa viisi senttiä lisää, mikä lisää sata dollaria, mikä vieläkin enemmän. Takimaisten huudot eivät ulotu taululle kirjoittajille. Täytyy siis käyttää symboleja. Yksi sormi pystyyn nostettuna tarkoittaa niin monta senttiä, kaksi sormea niin monta senttiä lisää j. n. e. Kaikki näyttää menevän eteenpäin joustavalla nopeudella. Miehet yhä vain huutavat vaahto suussa, ovat kuin mielipuolia, järkensä menettäneitä. Sähkölennätinkoneiden nakutukset ja tikutukset säästävät huutoja. Kiljuvat lennätinpoikaset juoksuttavat sanomia. Koko seutu antaa selvän panoraaman kämpläyspaikasta, missä ihmistunteille ei arvoa anneta, ja missä loiseläjät kevytmielisesti leikittelevät ihmissielujen kanssa. Leikki on armotonta leikkiä. Muutamassa tunnissa tehdään miljoneereista keppikerjäläisiä ja päin vastoin. Mutta kaikkihan on moraalista; kaikki tehdään yhteiskunnassa vallalla olevien lakien mukaisesti.

Ei ole siis kumma, kun ulos astuttuani saan käteeni viimeisen iltalehden, ja luen sen otsakirjotuksessa: "Herra James, Iowan valtiosta on kasannut kahden ja puolen miljoonan dollarin omaisuuden maissin hintojen spekuleeraamisella kahden viikon ajalla. Mikä nero! Mikä urho!" Ja sellaisena häntä sanomalehtien toimittajat pitävätkin.

Ja vähän myöhemmässä ylimääräisessä painoksessa luen: "Finanssiiri Miles, Ensimmäisen kansallispankin kasööri ampui itsensä privatti konttorissaan kello kahden tienoissa. Syy tekoon arvellaan kahden miljoonan dollarin häviö viljamarkkinoilla ja osakekeinotelmassa." Ja lehti jatkaa: "Milesin aiheuttama vaillinki pankin kassassa arvioidaan viideksi sadaksi tuhanneksi dollariksi." Ja siinä lehteä yhä silmäillessäni kuulen kämplärien melua ja raivoisaa riehuntaa.

Pistän lehden taskuuni ja annan katuvaunun kiidättää minut Chicagon joen alitse siihen osaan kaupunkia, missä kovaonniset asuvat. Tehtaiden tupruama paksu

kivihiilen savu ja myrkylliset kaasut salpaavat hengitykseni tuon tuostakin. Ahtaiden, likaisten katujen varsilla näen ränsistyneitä kivitaloja. Likaa on kaikkialla ja sieramia kirpistää katkera haju. Kaduilla on sekavassa järjestyksessä olevia myymälöitä. Seuduilla liikuskelee monivärinen ihmisjono — italialaisia supattaen suvaa kieltään, unkarilaisia naisia saalit hartioilla, syyrialaisia naisia loistopäähineet päässä. Kaikki puhuvat omaa kieltään, ovat puetut omiin kansallispukuihinsa. Olen siis siirtolaisten sekavassa meressä, mikä tavallisesti sijaitsee suurkaupungin ränsistyneimmässä osassa, joka nyt tunnetaan nimellä "slum district".

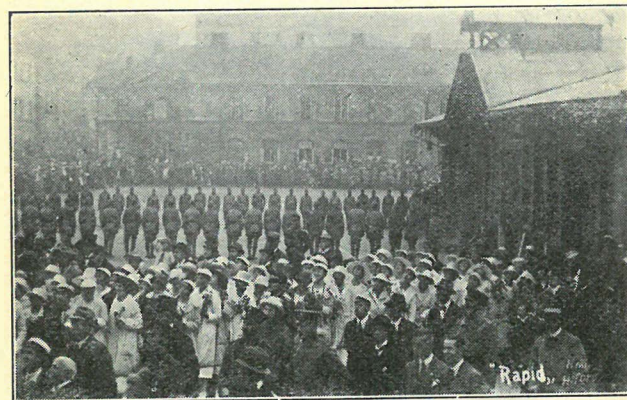
Hetkisen tuijotettuani päätin astua sisään erääseen asuntoon, mikä sijaitsi kellarikerroksessa. Mikä onkalo — kuolleiden hauta! Tukahduttava ummehtunut ilma, loka, koleus, pimeys, ne ne ovat sen miellyttäviä puolia! Huoneessa on neljä repaleista lasta, venäläistä väkeä. Siinä on kylliksi yhdellä kertaa sulattaa. Vihan tunne täyttää rintani. Voisiko oloja parantaa *coup de plume*? Ketä syyttäisin? Kaupungin valtuustoako, talojen omistajiako, hallitustako, vaiko perheen isää itseään? Ainakin edessäni on Minotauruksen uhrilehto, elämän ja kuoleman kamppailukenttä — selvä kuva ajallisesta helvetistä. Mutta siitä huolimatta yhteiskunta odottaa tässäkin ympäristöissä kasvavan kirkassilmäisiä, moraalaisia Narcissus-nuurukaisia.

Elämän varjopuolet alkavat minua väsyttää. Kaipaan valoa ja päätän kiihuhtaa itää kohti. Matkani kulkee Hyde Parkin asutusosaston läpi, mikä on miljoonakaupungin kermakerroksen keskus ja amerikalainen Monte Carlo. Apartmenttitalot, privattihotellit, palatsimaiset yksityiskodit marmorin rappusineen, uudenaikaisine mukavuuksineen muodostavat yhtämittaisen seinämän boulevardin kahden puolen. Autoja, kallisarvoisia limosineja on seuduilla sadottain. Kuuluu orkesterin klassillinen soitto, kuuluu "räktaimi" eli

"jäss" musiikkia, kuuluu kimaltelevien samppani ja viinilasien kalsketta. Siellä syödään ja juodaan. Hienosti puetut miehet ja naiset keskustelevat ja kumar-televat etiketti sääntöjen mukaisesti. Tässä on siis täysi kuva ylellisyyden huippukohtasta, missä *dolce far niente* tahi *amour propre* ovat päähyveinä.

Siinä on kylliksi. Miljoonakaupunki on suuri muurahaiskeko; se on tieteen ja taiteen, nerouden ja tiedottomuuden, rikkauden ja kurjuuden keskus-piste. Rinnastani pääsee helpotuksen huokaus, kun yhä valitsevan hirminan seasta kuulen yliopiston kellotornista himmeäsi kumajavan laulun "Alma Mater", johon yhdyin vaisomaisesti. Olin kotikunnahilla.

Clemens Niemi.

Olympia urhojen vastaanottajat Heisingin satamassa ja Suomen sotilasta muodostettu kunniakuja.

Warren G. Harding.

Warren G. Harding, joka republikani-puolueen ehdokkaana marrask. 2 p. toimitetuissa kansallisissa vaaleissa tuli valtavalla enemmistöllä valituksi maan presidentiksi, on syntynyt Blooming Grove nimisen kylän lähetyvillä Morrow kauntissa, Ohion valtiossa, marraskuun 2 p. 1865, täyttäen 55:nen vuotensa presidentiksi valitsemispäivänään. Isä tri George T. Harding, skotlantilaista syntyperää, joka vielä elää, äiti Phoebe Dickerson polveutuen hollantilaisesta suvusta.

Warren G. Harding on toiminut sanomalehtimiehenä, mutta jo nuorena ottanut osaa poliittiseen toimintaan; ollut useita kertoja eduskunnassa Ohion valtion edustajana. Ja yhden virkajakson varakuvernöörinäkin;

WARREN G. HARDING.

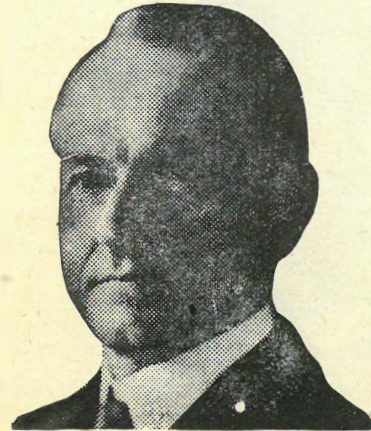
v. 1914 tuli valituksi Yhdysvaltain senaattiin, joka virkakausi päättyy samalla kuin vastaanottaa korkean asemansa maalisk. 4 p. 1921. Mennyt avioliittoon v. 1891, puolisonsa Florence Kling. Tulevan presidenttimme koti on Marion nimisessä kaupungissa Ohiossa ja kuuluu hän Trinity Baptisti kirkkoon.

Calvin Coolidge.

Kuvamme esittää kuvernööri Calvin Coolidgen, joka senaattori Hardingin taistelutoverina republikani-puolueen ehdokkaana saavutti Yhdysvaltain vara-presidentin aseman viimeksi toimitetuissa vaaleissa marrask. 2 p. 1920.

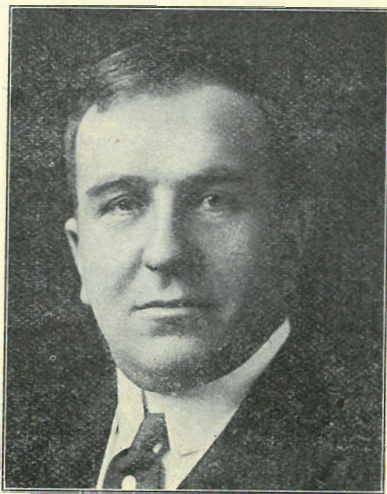
Kuvernööri Coolidge on syntynyt Plymouthissa, Vermontin valtiossa heinäkuun 4 p:nä (Amerikan itsenäisyyden muistopäivänä) 1872. Hän on toiminut ja vaikuttanut Massachusettsin valtiossa vuodesta 1895, yleten aste asteelta virkaurallaan, niin että v. 1918 valittiin valtionsa kuvernööriksi.

CALVIN COOLIDGE.

Oscar J. Larson.

Oscar J. Larson on syntynyt Oulussa Suomessa toukok. 20 p. 1871 ja asui Kuusamossa vuoteen 1876, jolloin saapui Amerikan Yhdysvaltoihin Calumetiin, Mich. Lueskeli Northern Indianan Normaalikoulussa (nyk. Valparaison Yliopisto), josta sai päästötodistuksen 1891; suoritti lakitieteen tutkinnon Michiganin yliopistossa v. 1894 ja harjoitti lakimiehen tointa Calumetissa, Mich., heti lakimiestutkinnon suoritettuaan; palveli Houghton kauntin syyttäjä lakimiehenä kuusi

OSCAR J. LARSON.

vuotta, jonka jälkeen muutti Duluthiin, Minnesotaan v. 1907, missä hän nyt asuu sekä toimii lakimiehenä.

Mr. Larson meni avioliittoon v. 1901 Miss Emma Dorthy Roberts'in kanssa, Grand Rapidsissa, Mich. Heillä on neljä lasta, kaksi poikaa ja kaksi tyttäretä.

Mr. Larson on aina ottanut innokkaasti ja huomattavasti osaa politiikkaan. Hän nautti eversti Roosevelt'in persoonallista ystävyyttä ja on kannattanut hänen politillisia harrastuksiaan.

Arvokkaasta palveluksesta synnyinmaatansa kohtaan Suomen Tasavallan presidentti äskettäin nimitti hänet Valkosen Ruusun ensimmäisen luokan ritariksi.

Marraskuun 2 p. 1920 Mr. Larson valittiin Yhdysvaltain kongressiin republikaanisella vaaliliistalla. Hän edustaa Minnesotan kahdeksatta kongressimiespiiriä.

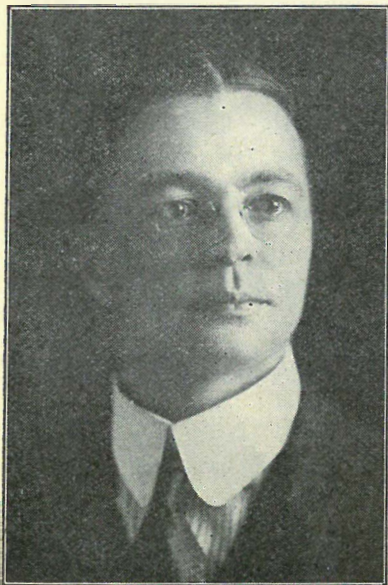

MRS. O. J. LARSON.

Eero I. Ilves.

Suomen lähetystön sihteeri Eero Ilves on syntynyt Haminan kaupungissa 20 p. heinäkuuta, 1887; ylioppilas Helsingin Suomalaisesta Reali Lyseosta 12 p. toukokuuta 1906; filosofian kandidaatti 1909; filosofian maisteri 1910; lakitiedetten kandidaatti 1912; va-

ratuomari 1915; toiminut asianajajana Helsingissä 1915 sittemmin toimien Kansallis-Osakepankin notariaatti- ja arvopapereosaston johtajana; sihteeri Suomen Lähetystössä Kööpenhaminassa sen perustamisesta saakka 1 p:stä huhtikuuta 1918 1 päivään tokokuuta 1919; sihteeri Suomen Lähetystössä Washingtonissa sen perustamisesta asti toukokuun lopussa 1919; nimitetty lähetysneuvokseksi Washingtoniin helmikuussa 1920.

EERO I. ILVES.

Matti Helenius-Seppälä.

RAITTIUSAATTEELLE oli kokonaan monipuolisesti omistettu tohtori Matti Helenius-Seppälän — synt. Pälkäneellä kesäkuun 27 p. 1870 — elämäntyö, jonka äkillinen kuolema keskeytti lokak. 18 p:nä 1920 Atlantin merellä Frederik VIII nimisellä laivalla.

Tämä odottamaton surusanoma on kova isku Suomen raittiuskansalle samalla, kun se on tuntuva vahinko koko Suomen raittiusliikkeelle, jossa vainajan tapaista toiminnan ja tarmon sekä ennenkaikkia syvän vakaumuksen miestä olisi vielä kauan tarvittu.

Valtiotieteen tohtori Matti Helenius-Seppälä tuli ylioppilaaksi 1888, filosofian kandidaatiksi 1894, ja valtiotieteen tohtoriksi 1902. Samana vuonna tuli hän Raittiuden Ystävien sihteeriksi hoitaen tätä tointa 11 vuotta. Kun kieltolaki astui voimaan kesäk. 1 p:nä 1919, ja sen lähin valvonta ja valtion alkoholiliikkeen hoito ja johto jätettiin sosialiministeriön raittiusosaston huoleksi, nimitettiin Matti Helenius-Seppälä tämän osaston päälliköksi ikäänkuin itseoikeutettuna.

Raittiusmiehenä, puhujana ja kirjailijana oli vainaja tunnettu melkein pä ympäri sivistyneen maailman, esiintyen esitelmän pitäjänä kaikissa maailman antialkoholikongresseissa, ollen ensimmäisessä näistä Baselissa v. 1895. Sittemmin Parisissa 1899, Wienissä 1901, Bremenissä 1903, Budapestissä 1905, Tukholmassa 1907, Lontoossa 1909, Haagissa 1911, Milanoossa 1913 ja viimeksi Washingtonissa 1920, josta paluumatkallaan sitte kuoli laivalla, kuten alussa on mainittu. Hän oli myöskin kansainvälisen raittiuskongressin vakituinen jäsen. Tohtori Helenius-Seppälä onkin tehnyt Suomen nimen

tunnetuksi kansainvälisen raittiustyönsä kautta laajemmin kuin kukaan muu, kyntäen kansamme raittiustavainiolla sellaisia vakoja, jotka eivät koskaan katoa näkymättömiin ja joihin kylvämänsä siemen kantoi sadon jo ennenkuin hän ummisti silmänsä ikuiseen uneen, jota onnea vain harvoille suodaan. Suomen eduskuntaan on vainaja kuulunut myöskin koko yksikamarisen eduskuntamme ajan, kristillisen työväen edustajana.

Ansioluettelonsa on niin suuri, että näin kalenturimme painoon mennessä emme voi sille lainata niukasta tilasta kylliksi riittävää alaa, vaan olemme pakotetut supistamaan ne vain yleismainintoihin.

Meidän Amerikan suomalaisten raittiushistoriaankin on tohtori Helenius-Seppälä piirtänyt kunniakkaan nimensä yhteistoimintansa kautta, jota hän on raittiuliikkeellemme osoittanut jo raittiuliikkeemme alkua ajoista asti. Vuonna 1906, jolloin hän oli täällä Suomen hallituksen lähettinä tutkimassa Amerikan kielto lakia ja sen aiheuttamia kokemuksia valtioissa, joissa se oli toimeenpantu, oli suomalaisilla siirtolaisillammekin onni saada hänet luennoimaan Idän suomalaisten raittiustaväen keskuudessa Worcesterissa raittiushistoriasta, jota hän suurella lämmöllä ja syvällä asiantuntemuksellaan esitti. Innostuipa hän samalla kertaa niin paljon siirtolaistemme harrastuksiin täällä uudessa kotimaassamme, että antautui siirtolaissuomalaisten kanssa yhteisiin "sillanrakennushankkeisiin" entisen ja uuden kotimaan välille, saaden kotimaahan palattuaan aikaan että Kansanvalistusseuran vuosikokouksessa 1910 valittiin erityinen huoltokunta kehittämään yhteyttä kansallisen "sillan" kautta Suomen niemellä ja Amerikassa asuvien suomalaisten välille. Varmaa on, että sodan aikana keskeytynyt sillanrakennushanke lämmitti nytkin hänen mieltään ja jolle hän epäilemättä olisi uutta virikettä antanut täällä viimeksi käydessään, ellei sairautensa olisi pakoittanut häntä kii-

rehtimään kotiin heti kuin raittiuskongressin istunnot päättyivät.

Suuren, kauvan tuntuvan aukon jättää näin jalon kansalaisen, toimellisen työntekijän, lämminmielisen ja ihanteellisen ihmisen poistuminen yhteiskuntaan, josta lähinnä saa Suomen raittiuliike kokea tappion.

Syvän surun ja rajattoman kaipauksen valtaamina muistelemme suurimmalla kiitollisuudella vainajata siunauksellisen päivätyönsä päättäneenä.

Duluth, Minn., marrask. 20 p., 1920:

I. L. M.

Sanomalehtiliiton työvainiolta.

Päättymäisillään oleva vuosi ei ole suomalaisten sanomalehtiemme työvainioilta mainittavasti rikas, sillä vuoden ajalla ei ole erikoisempaa tapahtunut. Liiton lehdet ovat uurastaneet samalla ladullaan, missä viime vuonnakin oltiin vuosikirjaamme muistantoja tehdessä eikä huomattavampia muutoksia ole tapahtunut lehtien toimitusvoimissakaan.

Yhdysvaltain ja Canadian Suomalaisella Sanomalehtiliitolla on sentään mielihyväinenkin tapahtuma kuluneen vuoden ajalta ja se on se, että liitto on vaurastunut yhdellä uudella jäsenellä. *Pohjan Tähti*, edistysvalistus- ja kansallismielinen sanomalehti, joka ilmestyy Fitchburgin kaupungissa, Massachusettsin valtiossa, liittyi liittoomme, oivaltaen, että yhdistyminen kansallismielisten sanomalehtien kesken on hyödyllinen ja tarpeenvaativa. Aikaisemmin, jo liittomme perustavassa kokouksessa, oli mainitun lehden liittoon liittyminen harkinnan alaisena, vaan silloisen yhtiön omistamana se kuitenkin sillä kertaa raukesi. Nyt kun lehti on ollut uusien omistajien käsissä, oli liittoon yhtyminen aivan epäämätön asia.

Kesäkuussa, juhannuksena, pidettiin liittomme vuosikokous Uuden Kotimaan toimistossa, New York Millissä, Minnesotassa, johon kokoukseen otti osaa useat lehtiemme edustajat ja oli se, vaikkakin ajan niukkuuden vuoksi lyhyt, silti innostava ja eteenpäin velvoittava. Mainitussa kokouksessa erikoisemmin käsiteltiin kysymystä minne olisi katse käännettävä, että Amerikan suomalaiselle sanomalehdistöllemme saataisiin sellaisia toimihenkilöitä, toimittajia, liikkeenhoitajia, il-

moitusosastonhoitajia, kirjeenvaihtajia, konttoripalveluskuntaa ynnä muita tärkeitä toimia täyttämään kykeneviä henkilöitä, jotka ymmärtäisivät Amerikan suomalaisia. Tuotiin esille, että meikäläisillä lehdillä on tuon tuostakin niin kutsuttu "toimittajapula", varsinkin jos monivuotiset työntekijät siirtyvät toisille aloille, joutuessaan siitä, että toimittajiksi kykeneviä henkilöitä keskuudessamme on vaan muutamia. Ennen suomalaisten sanomalehdistömme alkuaikoina siirtolaistemme keskuudessa oli luonnollisinta, että toimittajat kutsuttiin lehtiimme Suomesta, sillä silloin siirtolaisemme keskuudessa enempi Suomen elämää, vaan viime vuosikymmeninä on kehitys kulkenut toiseen suuntaan. Siirtolaisten elämä on vähitellen muuttunut amerikalaiseksi, tämän maan tapahtumat hallituksellisessa, taloudellisessa sekä kaikissa muodoissa on tullut täällä vuosikymmeniä olleelle ja tänne asettuneelle siirtolaiselle ensimmäiselle ja olosuhteiden pakoittamana on synnyinmaa ja sen vaiheet, joita jokainen kunnon suomalainen seuraa yhtä suurella mielenkiinnolla ja rakkaudella kuin jos siellä itse eläisi jäänyt toiselle tilalle. Näin ollen ei ole näinä aikoina enää niinkään helppo kiinnittää lehtien palvelukseen henkilöitä heti Suomesta tullessa, vaan on palveluskuntaa valittaessa silmäillä pidettävä ennenkaikkia sitä missä määrin henkilö tuntee Amerikan suomalaisten ja yleensä Amerikan oloja kokemuksellisesti eikä vain kuiviin historiallisiin tietoihin perustuvina.

Vastauksettomasti ei seisty vastatusten tämän kysymyksen kanssa, sillä onhan meillä Amerikan suomalaisilla oma oppilaitoksemme Suomi-Opisto, jonne voidaan työvoimain puutteessa katse kiinnittää ja onhan jo nykyisinkin lehtiemme palveluksessa henkilöitä, jotka ovat sieltä lähtöisin. Päätettiin saada opistolle niinkutsutut Sanomalehtipäivät, jolloin luennoiden ja esitelmien kautta valaistaisiin sanomalehtityötä laajakantoisuudessaan.

Suomiopistossa voitaisiin herättää innostusta siellä opiskelevien mielissä valistustyöhön myöskin sanomalehtivainoilla ja aikaa myöten yhteisillä varoilla voitaisiin opistoon kustantaa kokeneita sanomalehtialalla työskennelleitä luennoimaan alaan innostuneille. Jos Suomalainen Sanomalehtiliitto jaksaisi taloudellisesti avustaa huomatuimmin tätä hanketta, jota se on toivomassa, niin silloin oltaisiin jo kurottamassa siihen, johon tähdättiin liittoa perustettaessa. Liittohan syntyi ja muodostettiin kansan valistamis- ja kasvatustarkoituksessa eikä minään liikeyrityksenä, jonka kautta saavutetuilla varoilla tahdotaan kohottaa suomalaisen kirjallisuutemme arvoa täällä siirtokansamme keskuudessa alkaen ennenkaikkea sanomalehdistöstämme, joka kuten yleensä, on muuttunut suurimmaksi ja melkeimpä ainoaksi tiedon ja valon levittäjäksi kirjallisella alalla

Sanomaleh. mies AATU REKONEN ja rouvansa, maatilallaan.

Amerikan suomalaisten keskuudessa, sillä sanomalehdistön ohella muu kirjallisuus on verrattain niukka.

Ehkempä jo ensi kevännä, jolloin oppilaitoksemme viettää kaksikymmenviisi vuotista riemujuhlaansa voidaan ensi askel toivottuun suuntaan ottaa siten, että riemujuhlan yhteyteen toimitaan Amerikan suomalaisten sanomalehtipäivät.

Samassa kokouksessa kutsuttiin liittoomme kunniajäseneksi periaatteiltaan uskollinen entinen sanomalehtimies Aatu Rekonen, joka nykyisinkin toimii sanomalehdistömme palveluksessa lehtimiehenä ja kirjallisuuden levittäjänä.

Myöhemmin on kutsuttu liittoomme kunniajäseneksi maisteri Akseli Rauanheimo, joka toimi sanomalehtimiehenä Amerikassa "Siirtolaisen" toimittajana vv. 1893—1898. Suomalaisen Tiedonantotoimiston johtajana 1918—1920 toimitti "Finland Review" nimistä julkaisua.

Viime vuoden vuosimerkintöjä tehdessämme oli meidän mielipahaksemme mainittava, että Valvoja oli liitostamme eronnut. Tämän vuoden aikana on mainittu lehti lupautunut liittyä jälleen liiton jäsenyyteen.

Niiden liiton ulkopuoleisten lehtien toiminnasta, joissa on muutoksia tapahtunut mainittakoon seuraavaa.

New Yorkin Uutiset on tehnyt toimitusvoimissaan edullisen muutoksen, sillä mainitun lehden vastaavaksi on nimitetty Yrjö Sjöblom, mies, joka omaa rehellisen ja kansan parasta valvovan katsantokannan ja olemme toivomassa, että hän sanomalehtialaan vähitellen syvemmin perehtyneenä heiluttaa sananmiekkää totuuksiin perustuvien tietojen pohjalla, siten kohottaen toimittamansa lehden idän valtioiden vankaksi valistuksen vartijaksi ja levittäjäksi, jollaiseksi sen aikoinaan Matti Kurikka oli suunnitellut ja kohottikin.

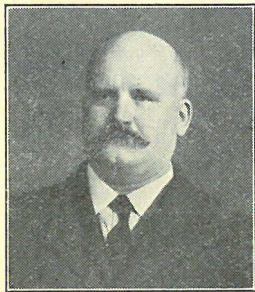
Lännen Kaiku nousi Astorian Sanomain jälkeläisenä kaukaisessa lännessä Astoriassa vuosien 1919 ja

1920 vaihteessa, mutta ponnisteluistaan huolimatta kuoli kuten edeltäjänsäkin ilmestyttyään ainoastaan muutamina numeroina. Sitten on Astoriassa ilmestynyt numero mahdollisesti kaksikin Ilmoittaja nimistä lehteä, mutta jatkuvasti sekään ei ilmestynyt, joten länteläiset ovat tällä kertaa taaskin omaa lehteänsä, joka olisi välttämätön ja tarpeenvaativa laajan lännen suomalaisten asukasten keskuudessa.

Paraillaan, kuten viime vuonnakin tähän aikaan, puuhaillaan Astoriassa uuden kansallisen ja edistysmielisen lehden perustamishankkeissa ja liittomme on toivomassa, että siinä suoriuduttaisiin tällä kertaa paremmalla menestyksellä.

Auttaja ilmestyy Kansalliskirkkokunnan äänenkannattajana Ironwoodissa, Mich., ja on se omassa piirissään saavuttanut laajan kannattajajoukon. Mainittu lehti on ottanut osaa liittomme aikaisempiin kokouksiin liittoon yhtymistarkoituksessa, vaan asiallisista syistä ei katsonut voivansa jäsenyyteen liittyä. On kuitenkin liiton toiminnalle suojea ja liiton toimintaa kannattava.

Henkilökohtaisena muistantana on mainittava, että ylioppilas Ville Räihälä toimi Päivälehdän toimittajana lyhyemmän ajan ja lehdestä erottuaan matkusti Suomeen suunniteltuja harrastuksiaan jatkamaan.

JAAKKO A. ANTILA.

Vaikka seuraava sanottavamme ei erityisemmin kuulu liittomme työvainiolle, niin siihen perustellen että ylioppilas J. A. Antila, jonka elämänlangan kuolema katkaisi heinäkuun 15 p. 1920, Duluthissa, Minn., on työskennellyt sanomalehtialalla ei ainoastaan kirjaltajana, joka oli hänen varsinaisen toimialan-

sa, vaan myöskin runoilijana, olemme mielihyvän velvoittamana halukkaat merkitsemään hänen nimensä Suomalaisen Sanomalehtiin vuosikirjaan.

Jaakko Antila, syntynyt Ilmajoella, muutti Amerikkaan kolmekymmentä vuotta sitte, työskennellen kirjaltajana "Siirtolaisessa", New Yorkissa ja Kalevassa sekä sitten "Päivälehdessä". Omavaraisena ja itsenäisenä runoilijana, joita kirjoitteli kaunokirjallisiin julkaisuihimme sekä julkaisemaansa pienempään runoteokseen-sakin, saavutti hän siirtokansamme suosion.

Yhdyssteet ovat muodostuneet Suomenkin sanomalehtiyhtymysten ja liittomme välille, osoittautuen niissä huomionosoituksissa, joita liitollemme on kotimaastamme tänne uuteen kotimaahamme osoitettu. Sanomalehdistöämmekin aletaan katsoa Amerikan suomalaisten kansanvalistusharrastuksissa arvoitavammalla ja kunnioitavammalla tavalla mitä oli aikaisemmin totuttu tekemään luulemuksen perusteella, että Amerikan suomalaisten harrastukset ovat vähäpätöisiä eikä niitä ylimalkaisesti luultu täällä olevankaan. Näin on Yhdysvaltain ja Canadian Suomalainen Sanomalehti-liitto sanomalehtiveljiemme kanssa kotimaassamme aloittanut kansallisen "sillan" rakentamisen, johon nykyään tähdätään kaikissa kansallisissa piireissä työnä ja toimintana eikä vain haaveiluna. Mitä vankemmaksi yhteistoiminta Amerikan suomalaisten sanomalehtiemme välillä muodostuu, sitä voimakkaammaksi sukeutuu silta myöskin emämaan kanssa.

Duluthissa, Minn., marrask. 26 p., 1920.

Impi Liisa Miettinen.

Menestyksen mies.

Maanviljelijä Johan Hongola, joka Suomesta siirtyi tänne lännen maille jo varhaisemmassa iässään on ahkeralla työllään ja kunnostautumisellaan kohonnut taloudellisesti varsin turvattuun asemaan. Hänen varsinainen uurastuksensa alkoi Pohjois-Dakotassa, jossa "Homesteaderina" alotti maanviljelijäuransa.

Utterana työntekijänä ja taittumattomana kuokan ja auran käyttäjänä laajensi Johan Hongola pientä maapalaansa pala palalta, joka lopulta paisui suurtilaksi, minkä sitte vuonna 1912 möi sen nykyiselle omistajalle suurmaanviljelijä Erik Kyllöselle Brocketissa, mainitussa valtiossa.

Samana vuonna osti hän maatilan Californiassa Reedley nimisessä paikassa, jossa on tähän mennessä lähemmä kymmenkunta vuotta harjoittanut hedelmäviljelystä. Hedelmäviljelijänä on Mr. Hongolalla ollut yhtä hyvää menestystä kuin ennen Dakotan aavikkoviljelijänäkin, ja on hänellä ollut siinä suurena apuna lukuisa lapsijoukkonsa, ollen heitä kaksitoista kaikkiaan. Hymysuin ja isän ylpeydellä puhelikin Mr. Hongola talonsa "seitsemästä veljeksestä", joiden kuvan esitämme tässä Siirtokansan Kalenterin lukijoille.

Jos Jukolan veljekset ovat esitetty meille toimeliana, niin eipä muuta voida sanoa Hongola-veljeksistäkään. Pojat kuuluvatkin innokkaasti työskentelevän kotitehtävissä ja suurella mielenkiinnolla ottavan osaa hedelmienviljelykseen, joista mainittavimmat heidän viljelysalueillaan ollee persikat, rusinat viikunat ynnä muut lännen hedelmät. Eikä siinä kylliksi, että he ovat valmiit kotona täyttämään velvollisuuttaan, vaan ovatpa

he olleet auliisti Setä Samulinkin palveluksessa "maailman sodan" aikana. Kaksi poikaa heistä ollen sotarintamalla taistelemassa "maailman vapauden" puolesta.

Johan Hongolassa tapaamme edistys- ja valistusmielisen kansalaisen, miehen, joka ei ainoastaan etsi elämän aineellisuutta ja sille omista toimintaansa, vaan joka kaikesta sydämestään tahtoo edistää hyvän ja jalon levenemistä ja jolle ihmisten henkinen ja aineellinen hyvinvointi on yhtä kallis.

Sanomalehtiimme kirjoittamisellaan, vaikkapa vain paikkakuntansa uutisina, on hän osoittautunut sellaiseksi mieheksi, jolle kansamme kalleimman säilyttäminen on rakasta, ja jonka eteen tarvittaessa on hän valmis aikaansa ja vaivannäkönsä uhraamaan. Sellaisen miehen ja sellaisen naisen, kuin Johan Hongolan puoliso, pojista ja tyttäristä kasvaa nouseva nuoriso, jolle on jo lapsesta alkaen opetettu työn arvo ja siitä aiheutuva siunaus.

—n.

Seitsemän Hongola-veljestä, Reedley, California.

AINEHISTO

	Sivu
Lukijalle	9
Kalenteriosasto, muisto- ja merkkipäivineen.....	12
Suomen edustus Amerikassa.....	36
Yleisiä tietoja:	
Ilmatietoja	37
Yhdysvaltain asukasluku.....	42
Katsaus suomalaisten väkilukuun ja asutukseen Ame- rikassa (S. Ilmonen).....	43
Yhdysvaltain presidentit ja presidenttien seuraajat....	47
Yhdysvaltain valtioiden vaalijat.....	48
Tietoja Yhdysvaltain postilaista. Aika ja miten mitata pienempiä maalohkoja.....	51
Yhdysvaltain mitat ja painot.....	52
Hallituksen maanmittausjärjestelmä.....	57
Amerikan konsulin julkaisemia tietoja Amerikkaan mat- kustaville.....	58
Pääkohdat Yhdysvaltain perustuslaista.....	59
Paikalliset hallitukset ja kansallinen hallitus Yhdys- valloissa (A. Riippa).....	65
Mitä Amerika opettaa (Axel Solittander).....	72
Miksi tulee suomalaisten ilmoittautua kansallisuus- matriikkeliin (Eero Hagan).....	75
Soittokunta Louhen vierailumatka Suomeen (Yrjö Joki) New York Millsin suomalaiset (J. W. Lähde).....	81
Suomalaisten osanotto Olympialaisiin kisoihin Antwer- penissä (IiRo).....	102
Muutamia mielitteitä matkalt Amerikassa (Väinö Sola) Suomen lentolaitoksen kehitys (M. Davidson).....	106
Erään ennustuksen johdosta (T. L.).....	115
Suom. puolueeton osuuskauppaliike (Viki Kärkkäinen)	120
Canadian osasto.	
Konsuli Erick J. Korte.....	125
Suom. osuus British Columb. kansoittamisessa (V. J. Laaksonen).....	137
British Columbian suomalaiset (J. P.).....	138
Muutamia piirteitä Vancouver-saaren suomalaisten elämästä (T. K.).....	149
Carling Siding (Isak Harju).....	151
Saavutuksia ja kokemuksia maanvilj. Sask. Canadassa (M. A. Oikarinen).....	154
Sukupuuttoon hävinneitä lintuja (E. S. N.).....	156
Syksy. runo (A. L.).....	169
Tulevaisuuden maa (E. K.).....	172
Naisten äänioikeustaistelu ja voitto Amerikan Yhdys- valloissa (Impi Liisa Miettinen).....	174
Suom. osasto St. Louis kauntin näyttelyssä (Milma S. Lappala).....	178
Miljoonakaupungin pyörteissä (Clemens Niemi).....	187
Warren G. Harding.....	190
Calvin Coolidge.....	197
Oscar J. Larson.....	198
Eero Ilves.....	200
Matti Helenius-Seppälä.....	201
Sanomalehtiliiton työvainiolta (Impi Liisa Miettinen)	204
Menestyksen mies (n).....	220

Heiskarin Veljesten Räätälinliike Chicagossa

*On tunnetuin ja varmaan kaikista luotetuin ja
suurin suomalainen räätälinliike tässä maassa.*

Liike, jonka valmisteet puhuvat puolestaan. **Kymmeniintuliansiin nouseva tyytyväinen tilaajajoukko** yli tämän laajan tasavallan tietää todistaa vaattemme kunnollisuudesta ja sopivaisuudesta. Olemme valmistaneet vaatteita viimeiset 12 vuotta ja useimmat entiset tilaajamme ovat tämän ajan kuudessa **uudistaneet tilauksensa, suurin enemmistö** niistä noin kymmenen kertaa ja yli siitäkin.

Joka ainoa vaatetilauksella valmistetaan tilaajan omien mittojen ja hänen vartalonsa rakenteen mukaan. **Huolellinen ja rehellinen kohtelu varmasti taataan kaikille.**

Meillä on **ehdottomasti parhaimmat kankaat** mitä on saatavissa ja ne juuri tehtaasta saapuneet.

Voitte luottamuksella antaa vaatetilauksenne asiamiehillemme ja vakuutamme, että tulette olemaan tyytyväisiä, sillä me annamme teille rahanne edestä tavaraa.

O. A. HAYSKAR BROS. & CO.,

358-366 W. MADISON ST., CHICAGO, ILLINOIS

Valparaison Yliopisto

Avoinna ympäri vuoden.

Opistolla on muiden aineiden lisäksi
Maanviljelys- ja Talousosasto.

Opistolla annetaan opetusta useam-
malla osastolla, sillä opistomme on
jaettu valmistavaan-, korkeakoulu-,
yliopisto- ja kauppaosastoon sekä
edellämäinittuihin maanviljelys- ja
talousosastoihin. Ulkomaalaisia var-
ten on erityinen englanninkielio-
sastonsa, jossa on aina opiskellut
suuret määrät suomalaisiakin.

Oppilas- ja kurssimaksut kohtuulliset.

Asunto ja ruoka saatavana opistolla
alhaisilla ehdoilla nykyisestä kal-
liista ajasta huolimatta. Kaikille
halullisille lähetetään edellisen vuo-
den vuosikertomus vapaasti pyydet-
täessä. Pyytää lähempiä tietoja
osotteella:

Valparaiso University,
Valparaiso, Indiana.

"Julkaisu nykyajalle ja tulevalle"

VALOA KOHTI on teosofishenkinen, kuukausittain ilmestyvä julkaisu ja käsittää sen vuosikerta noin 400 sivua. Tilaushinta \$2.00 vuosikerta.

SEN SISÄLTÖ on ehdottomasti mielenkiintoinen ja huomiota herättävä, sillä se sisältää niin kokonaan erilaista lukemista kuin mitkään muut julkaisut.

SE KÄSITTELEE ihmiskunnan suurta kysymystä, mistä, miten, mihin? teosofian ja uudemman tieteen valossa. Jos haluatte hyvää, ajattelua, herättävää, mielenkiintoista lukemista, niin on teidän tilattava VALOA KOHTI. Tilataan osotteella:

VALOA KOHTI, Station K., New York, N. Y.

Seuratkaa Canadian Aikaa Tilaamalla

CANADAN UUTISET

*joka ilmestyy jokaisena torstai-
na. — Se on sisältörikas niin
utisiin kuin muihinkin kirjoituk-
siin nähden. Mainio väline liike-
miehille saada tuotteensa
tunnetuksi.*

CANADAN UUTISET

PORT ARTHUR, ONT., CANADA

Anderson & Anderson,

Suomalaiset lakimiehet.

101 Tremont St.
BOSTON, MASS.
Rooms 511—514.

Puhelin Fort Hill 2912

O. J. LARSON SUOMALAINEN LAKIMIES

804 Lonsdale Bldg.,
Duluth, Minn.

Carl A. Onkka

Suomalainen lakimies

O. Savolaisen ylä-
kerrassa
Puhelin 975

Virginia, Minn.

Tri John Raihala

Virginia, Minn.

Otto E. Peterson

Suom. hammaslääkäri

O. Savolaisen ylä-
kerrassa.

Virginia, Minn.

Parantakaa itsenne,
Selittäkää minulle
tautinne laatu. Lähe-
tetään postivapaasti
\$1.50 lääke joka
paikkaan Yhdysval-
loissa. Tunnettu suom-
alainen apteekkaril

R. M. VANHALA,
112 N. 2nd Ave., W.
VIRGINIA, MINN.

W. G. HELENIUS

PH. G.

Puhelin 165

NATIONAL DRUG
COMPANY,
205 Chestnut St.,
Virginia, Minn.

Kasviksien ja kuk-
kien
SIEMENIX
sekä

KUKKIA

Pyytäkää hinnastoja

Duluth Floral Co.,
121 W. Superior St.,
Duluth, MINN.

KIRJOJA

hyviä ja opettavaisia
halvalla.

Yhdysvaltain historia,
kuvitettu, vaatekansisi-
sa, suurta kokoa \$1.25
Amerikan suomalaisten
historia, I vaatekansisi-
sa \$1.00
Onnellinen koti..... .25
Naineille ja naimalaan
aikoville, neuvoja ja
opetuksia20
Suom. engl. sanakirja,
192 sivua..... .75
Engl. suom. kirjuri .25
Paavolan ruusu..... .25
Kehitysijän siveelliset
vaarat10
Pyytäkää uutta kirja-
luetteloa. Tilataan o-
sotteella:

AUG. EDWARDS CO.
70 Oak St. Ashtabula, O.

Tri P. E.

Steinback

Suom. hammaslääkäri
Kaleva kahvilan ylä-
kerrassa, Kansallisi-
pankin vieressä.

Tunnit: 9-12 a. p. ½2
—5 i. p. ja 7—8 ill.

Hancock, Mich.

Henry Sakari

Liha-, ruoka-, kan-
gas-, kenkä- ja se-
katavarainkauppa.

Hancock, Mich.

ALA'S

SUOMALAINEN
HUONEKALU-
JA HAUTAUS-
TOIMISTO

Puhelin 483

VIRGINIA, MINN.

Södergrenin

Suomal. Ulkolähetys
Apteekki

Minneapolis, Minn.

pitää täydellisen vali-
koiman Suomen Koti-
lääkkeitä, jotka ovat
Suomessa tutkinnon
suorittaneen apteekkarin
valmistamia. Yleisesti
tunnetuita lääkkeitäm-
me on myytävänä myös
asiamiehillämme suom.
paikkakunnilla, joten
heiltä ostaessa säästät-
te rahaa ja aikaa. Lää-
keluettelomme selityksi-
neen saatte vapaasti
meiltä pyydetäessä.

SÖDERGREN & CO.
(Suom. Apteekkarit)

18 Western Ave.
Minneapolis, Minn.

Suomen Varakonsulinvirasto

Vahvistaa valta-, kaupp- ynnä muita asiakirjoja, niiden Suomessa käyttämistä varten, ja vaadittaessa, laatii valta-, kaupp- y. m. asiakirjoja, palkkiota vastaan, sekä välittää passiasioita. Osoite:

CHARLES O. JACKOLA, Vice Consul of Finland,
Calumet, Michigan, U. S. of A.

SUOMALAINEN ASIOIMISTO välittää **matkapilettien** myyntiä Suomeen ja Suomesta tänne kaikille parhaimmille linjoille. **Laatii matkalupia Suomesta Amerikkaan matkustajille**. Asioimisto välittää ja valvoo velka-, perintö- ynnä muita asioita Amerikassa ja Suomessa.

LAKIASIAIN NEUVONANTO OSASTO. — Asioimisto on tehnyt sopimuksen parhaan ja luotettavan lakiasiantoiniston kanssa, joka tulee antamaan neuvoja ja selityksiä lakiasioissa kansalaisillemme heidän sitä vaadittaessa. Jokaista neuvonantoa ja selitystä varten on pyytäjän tuljettava kirjeen mukaan viisi dollaria neuvonannon ja selityksen palkkioksi. Muita kirjeitä tulee seuraava postimerkki vastauksen varalta. Osoite:

CHARLES O. JACKOLA, Borgo Block, Calumet, Mich.

Suomen

Varakonsulinvirasto Canadassa,

188 LORNE STREET, PORT ARTHUR, ONT.

Varakonsulivirasto avustaa Canadassa olevia Suomen kansalaisia virallisissa suhteissa kotimaahan. Varakonsulivirasto antaa Suomen kansalaisille matkapasseja ja hyväksyy (viseeraa) passeja matkustamista varten Suomeen.

Varakonsulivirasto avustaa Suomen kansalaisia valtakirjain vahvistuksessa, Suomen kansalaisoikeutta koskevilla kysymyksissä, perintöasioissa y. m. kysymyksissä, joissa pyydetään Suomen virallisen edustajan vahvistusta.

Vice Consulate of Finland

188 LORNE STREET, PORT ARTHUR, ONT.

Sähköosote. Korte, Port Arthur. Code A. B. C. 5th Ed.

Suomalainen Koti

New Yorkissa

Matkustavaisille yksityisiä taikka yhteisiä huoneita ruuan kanssa taikka ilman.

Erikoispalvelus Suomeen ja Suomesta matkustajille. Ilmoituksen saatuaamme tulemme asemalle vastaan kaikkina aikoina vuorokaudesta. Annamme palvelustamme, opastamalla pilettoimistoihin ja Konsulinvirastoihin. Pidämme myöskin huolen että matkustajat eivät joudu eksesksiin outona Suur New Yorkissa.

Mrs. Lydia Lehtinen

Nykyinen omistaja. (Mrs. M. Nielsen, ent. omist.)
27 COOPER SQUARE, NEW YORK, N. Y.

Lähellä suomalaista pilettoimistoa
ja Suomen Pääkonsulinvirastoa.
PUHELIN ORCHARD 422.

Päivälehti

Ainoa vapaamielinen suomenkielinen jokapäivä ilmestyvä uutislehti Yhdysvalloissa.

Siirtolainen

Amerikan suomalaisille vanha tuttu, ilmestyy kerran viikossa.

Tilaukset kumppaakin lehtää varten on tehtävä osott:

Päivälehti Kustannusyhtiö,

Box 455, Duluth, Minn.

First National Bank of Biwabik

(Jäsen Federal Reserve Pankissa.)

BIWABIK, MINNESOTA

Täydellinen pankkilieke ja ulkomaanrahanvälitystoimisto. — Teidän liikekannatusta pyydämme.

Ei Yhdessäkään Toisessa Suomalaisessa Sanomalehdessä

löydy niin hyödyllistä osastoa lukijoilleen kun on **Talous** ja **Finanssi** osasto **Pohjan Tähdessä**. Siitä voitte seurata taloudellisia elämän vaikeuksia ja etuja tosi-asiain perusteella.

Eikä yksikään toinen suomalainen sanomalehti Idän valtioissa seuraa niin tarkasti ja puolueettomasti yleisiä tapahtumia kun **Pohjan Tähti**.

Ilmestyy toistaiseksi neljä kertaa viikossa.

Tilataan osoitteella:

Pohjan Tähti,

Box 427

Fitchburg, Mass.

Uusi Kotimaa

Vastaava toimittaja J. W. Lähde.
Liikkeenhoitaja A J Siren.

vanhin nykyään elävistä suomalaisista sanomalehdistä Amerikassa (on nyt sen 39:s vuosi). Ilmestyy kahdesti viikossa New York Millsissä. Minnesotassa Kansan Ääni Kustannusyhtiön kustantamana. Uusi Kotimaa on Maanviljelijäin Liiton lehti ja se katsoo maanviljelijäin ja työmiesten parasta.

Liikemiehille on edullisinta ilmoittaa **Uusi Kotimassa**, sillä se on laajalle levinnyt ja maanviljelijät ovat ostokykyisintä kansaa.

Jos omat etunne ja meidän Amerikan suomalaisen henkinen ja aineellinen edistyminen on teille kallias ja tahdotte, että kanssamme saa huomattavan aseman eri kansallisuuksien kilpalukentällä täällä Amerikassa, niin tilatkaa Uusi Kotimaa. — Tilatkaa lehteämme osoitteella:

UUSI KOTIMAA, New York Mills, Minn.

VANHIN SUOMALAINEN

KANGAS- JA RIHKAMAKAUPPA

BROOKLYNISSÄ, N. Y.
4124—8th AVENUE
TEL. SUNSET 5997

*Suosittelee hyvin lajiteltua
Miesten, Naisten ja Lasten
Vaatusliikettä. Erikoisalana
kotimaiset Verkakäsityöt.*

Pyydettyessä lähetetään va-
paasti 24-sivuinen, kuvallinen
hintaluettelo, jonka avulla
voitte tehdä tilauksenne pos-
tin kautta.

Edelleen sulkeutuen yleisön suosioon

H. J. LINDROOS

4124—8th AVE., BROOKLYN, N. Y.
TEL. SUNSET 5997

Mikä on Suomen Kirja O-Y?

Ennen sotaa ja sota-aikana kärsi Ame-
rikan suomalainen väestö vakavaa kir-
jallisuuden puutetta. Nyt Suomen kus-
tannusliikkeet ovat järjestäneet Ameri-
kaan uuden kirjakeskusliikkeen ja suu-
ren varaston, jossa on yli

50,000 KIRJAA

Tämän uuden järjestelyn avulla saa ti-
laaja haluamansa kirjan noin kolmessa
päivässä, kun taas tätä ennen tilaaja sai
odottaa jopa puoli vuotta ja enemmän.
Kirjojen kysyntä on kasvanut monin-
kertaiseksi ja sentähden on paras ajois-
sa kirjoittaa meille osoitteensa ja me lä-
hetämme

VAPAAN KIRJALUETTELOON

jossa ilmoitetaan kirjojen nimet ja teki-
jät, sivumäärän, milloin painettu, hin-
nan y. m. Että kirjojen hinnat ovat
laskeneet, ei ole epäilystäkään. Jokainen
tulee siitä vakuutetuksi tarkastamalla
kirjaluetteloamme.

*Asiamiehiä halutaan jokaiselle paikka-
kunnalle. Kirjastoille erikoisalennus.*

Suomen Kirja Osakeyhtiö,

4221—8th AVE.,

BROOKLYN, N. Y.

Vuosikymmeniä

ovat Sorsenin valmistamat Puvut ja Pattoot olleet tunnetuita sopivaisuudestaan, aistikkeudestaankaikeialla, missä suomalaisia asustaa tällä mantereella.

Käytämme ainoastaan parhaita, täysivillaisia kankaita ja ensiluokkaisia lisätarpeita. Muistakaa nämä ominaisuudet pukutilausta tehdessänne. Voitte luotamuksella antaa tilauksenne asiamiehille.

Uusia kykeneviä ja rehellisiä asiamiehiä halutaan. — Ehdot hyvät. Lähempiä tietoja saatte kirjoittamalla liikkeeseemme osoitteella:

Sorsen Bros. & Co.

443 S. Dearborn St. Suite 330. Chicago, Ill.

Vanhin ja suurin suom. räätäli- ja vaatevalloissa

CARL H. SALMINEN AGENCY DULUTH, MINN.

SUOMALAINEN ASIOIMISTO RAHANVÄLITYS-
TÄ JA MATKUSTAJALIIKETTÄ VARTIEN.

Rahanvälitysosasto

toimittaa rahanvälitystä Suomeen vallitsevan korkeimman kurssin mukaan taaten nopean ja turvallisen välityksen. — LUOTTO-PANKKI O-Y:n, Helsinki, valtuuttama asiamies.

Matkustajaliike —

Edustaa seuraavia tunnettuja linjoja: Valkosen Tähtien, Cunard, Scandinavian-American, Ruotsin-American, Norjan-American ja Canadian Pacificin.

Lallinen Notarius

Valmistaa asiapapereita, kauppa- ja valtakirjoja, ja toimittaa kaikkia notariuksen ammattiin kuuluvia töitä.

CARL H. SALMINEN AGENCY

30 EAST SUPERIOR STREET,

Päivälehti Kustannusyhdistyksen yläkerrassa.
Käytävä Superiorikadun puolelta.

Postiosote: BOX 455, DULUTH, MINN.

Osa potilaista ja laitoksen hoitajat Lokakuun lopulla 1920, kylpyhuoneen edustalla.

Tulkaa ajoissa hoidettavaksemme, jos olette sairas, niin parantumisenne on varminta. Terveille ja ylenmääräisestä työstä rasittuneille sopiva lepo- ja virkistyspaikka. — Hoitoanne valvovat tohtorit:

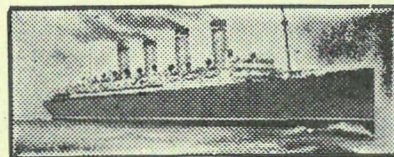
**O. O. Jurva, Ida M. Jurva, R. Bäckman,
sekä kokeneet apulaiset.**

Silmä tarkastetaan ja laseja sovitetaan.
Maksulistoja lähetämme pyydettyessä.

Posti- ja sähköosote:

MENAHGA HEALTH HOME MENAHGA, MINNESOTA

Huom! Laitoksella on 80 eekkeriä maata kauniin järven rannalla, joten on parhain tilaisuus monipuoliselle urheilulle, sekä kesällä että talvella. — Auki ympäri vuoden

Te ette kadu matkustaisianne

Cunard Linjan

Jättiläsmäisillä laivoilla.

Pääkonttori:

Metropolitan Life Bldg., Minneapolis, Minn.

Suomen Pääkonsulinvirasto Yhdysvalloissa:

443 Broome St., New York City

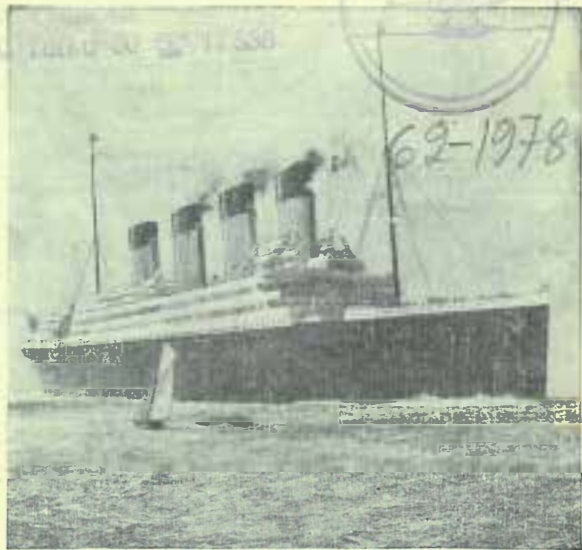
Varakonsulinvirastot:

Charles O. Jaekola,
Calumet, Michigan.

John Saari,
Portland, Oregon.

A. W. Quist,

310—311 Howe Bldg., Seattle, Wash.

Amerikan Linja Valkoisen Tähtien Linja Valkoisen Tähtien-Dominion Linja

Höyrylaiva "Olympic", 46 359 tonnia, maailman suurin öljyä polttoaineena käyttävä laiva. Kolmipotkurinen, kakinkertaisella runkorakenteella varustettu ja sivut kaksinkertaisesta teräslevystä valmistetut. International Mercantile Linjan hyvin tunnetuista höyrylaivoista mainitsemme: "Olympic", "Adriatic", "Baltic", "Cetric" ja "Celtic". Valkoisen Tähtien-Dominion linjan palveluksessa on seuraavat laivat: "Meganitic", "Canada", "Regina", "Calgary" (rakenteella) ja "Rimouski" (myöskin rakenteella).

Jos olette aikeissa matkustaa Suomeen tai tuottaa jonkun sukulaisistanne eli ystävästänne tänne, ottakaa huomioon Valkoisen Tähtien linjan hyvin tunnetut höyrylaivat ja kääntykää lähimmän suom. asiamiehen puoleen saadaksenne selostuksia, joita tullaan mielihyvällä antamaan, tai kirjoittakaa meidän pääkonttorimme, 119 S. Third St., Minneapolis, Minn. Mr. O. E. Brecke, Manager, N. W. Pass. Office.

ILMOITETAAN

Että Scandinvian-Amerikan linjan matkustaja-
osasto muutetaan Broadway No. 1 uuteen
Scandinvian-Amerikan Linjan rakennukseen

27 WHITEHALL STREET, NEW YORK CITY
TAMMIKUUN 1 P:ÄN VAIHEILLA, 1921

Meidän oivallisessa uudessa kodissamme Whitehall ja Bridge katujen kulmassa, kaupungin lähetysliikkeen keskuksessa, olemme tilaisuudessa suu-remmalla huomiolla palvelemaan ystäviämme. Uusi asemamme sijaitsee aivan vastapäätä tullihuonetta ja lähellä Suomen konsulaattia, olemme erityisesti tilaisuudessa järjestämään matkustusta

S.S. UNITED STATES

SUO-
MEEN

S.S. FREDERIK VIII

AMERICAN TRANSOCEANIC TRADERS, INC. *62-1978*

25 WEST 43rd ST. NEW YORK, N. Y.

PÄÄOMA.....\$500,000.00

*Harjoittaa yleistä vienti- ja tuontikauppaa.
Välittää suomalaisia tavaroita.*

Suomen Valtamerentakaisen Kauppa
Osakeyhtiön Helsinki, Suomi, Poh-
jois-Amerikassa sijaitseva tytäryhtiö.

Sisaryhtiöitä ja haarakonttoreja:

EUROPASSA— Tukholma, Kööpenhamina,
Lontoo, Varsova ja Rääveli.

ETELÄ-AMERIKASSA— Rio de Janeiro ja
Buenos Aires.

AUSTRALIASSA— Sydney.

KIINASSA— Shanghai.

Edustajia ja kirjeenvaiht. monissa eri maissa.

Rek. /Kalenteri *62-1978*
Luokka Kartunta n:o

Tekijä
Siirtokansan kalenteri 1921

Nimeke			
Palautettava viimeistään	Lainajan n:o	Palautettava viimeistään	Lainajan n:o